

אוצר שירות ישראל בספרד

כרך חמשי

**על שם המנוח
שאול רוזנבלום, ז"ל, פיטסבורג**

שירי שלמה בן יהודה אבן גבירול

מקובצים בעורת חכמים על-פי ספרים וכתבייד
וסדרוים, מוגחים ומנוארים על ידי
ח. נ. ביאליק וי. ח. רבניצקי

חמשה
בלואים I

ספריו "טורה"

הוציאת "רביר"
תל-אביב, תרפ"ז

Copyright 1927 by the «DVIR» Co. Ltd., Tel-Aviv

הקדמה

כך המלואים לשירי רשב"ג, כמובטח בהקדמה לכרך הקודם לו, עמד להבנות בעיקר משארית הפלטה של שירי רשב"ג ופיוטיו, פרט ועולות. וכן התוספות לבוארים והגנשפות הכלליות¹. על דעת המסדרים עצם לא עלה אן, כי החומר הפיוטי החדש, זה שימלקט בידם בינותם מקורות שונים, ודוקא מן הסוג המועלות, מבחן ישרת הרשב"ג – הוא בלבד יהא בו כמלוא ספר שלם.

עתה יוצאה הספר הזה ובו קי'ב טימניים, שרובם המכريع הם שירים ופיוטים חדשניים, הרואים אור בדפוס זאת הפעם הראשונה. החומר שנדרה – נדחה אפוא שוכן, ויבא בספר שני, שיצא אף הוא בקרוב, וביחיד עס זה הראשוין יצטרף לכרך שלishi גדול ושלם, כרך המלאים.

הציה זו של כרך המלאים לשנים רואיה היהת להעשות גם מטעם זה, שփיעת החומר החדש לא פסקה עדין, אלא נמשכת והולכת, ואלו נחתם כרך המלאים מיד, נשאר אותו החומר, העתיד אולי לבוא עוד, מבחוץ. עתה יתרცר לו מקום בחצי הכרך הבא, שגם גם בספר לאחרנו בקבוקות כל שיריו רשבע.

על השפעו הרב של החומר הפיזי החדש בספר שלפניינו יש להודות בעיקר לחקמים המובחקים. ראשיו העודרים בזמננו במצרכת המחקר של הפיזות והשירה העברית העתיקה, לד"ר ר' חיים ברדי, רב בפראג, לר' ישראל דוידסון, פרופ' בבית מדרש למדעי היהדות בניו-יורק, ולר' דוד מגיד, פרופ' באקדמיה למדעי המורה בפ"ב. החכמים ההם, יזכרו לברכה כלם, המציאו בטובות עינם למסדרים את רוב החומר הפיזי לשם בנייתו של הספר הזה, ומהם גם בczrown העורות ובאוורים ותקוני נוסחים יקרים לאינו ערובי אחד המרבבה ואחד הממעיט.²

¹ עיין בהקדמה לברר שני.

² ב»הערות ובאוורים« לכל סמן וסמן, בתחילת כל סמן, עם ציוני המקורות של כל שיר ופיוט, מובאים בר"ת שמות החכמים, איש על חלקו. העורותיהם של החכמים הובאו אף הן תמיד בשם בעליהם, דבר במקומו, בתוך »הערות והאוורים« של המסדרים בסוף הספר.

וינזכיר נא על הטוב גם יתר החכמים המשיעים למלאתה החדש: הפרופ' ר' אלכסנדר מארקס בניו-יורק, שפתח לפני המסדרים ומעתיקם את אוצרות ספריו העזומים בעין יפה וברוח נדיבת, הר' דוד ס. ד. שנון בלונדון, נגיד עתיקות ובעל אסופות, שטרח בגוףו והעתיק לשם הספר הזה קצת פיטוטים מתוך כי יקר שבבית גנוויל, ואחרון אחרון – עוזר נאמן וחוץ במלאתה ה/ שקדן נלהב בעבודת העתקה של שירי קדמוניינו ופיוטיהם, וועוסק בה לשם, באחבה עזה ובתבונה רבת הרב הצער הד"ר יוסף מאירkos בניו-יורק, שהמציא לצורך עבודת מסדרי הספר זהה העתקים של קצת פיטוטים חדשים באירוע רשמיities בביבליוגרפיה ונושאות חשובות מאד.

החוmr השירי והפיוטי שבספר הזה – רובו ככלו מכונס ומלוקט מתוך כתביידע עתיקים ויקרי-מציאות, ומהם ייחדים בעולם, לא שופטם עין – הללו הם מפורשים כלם ברשימת המקורות שתסתפק בספר הבא.

רבים משירי הספר ופיוטיו – מציאותם לא נודעה עד היום לאיש, ומקצתם נודעו לנו רק עפ"י התחלתם או עפ"י חרוזים בודדים מובאים דרך בספריו הראשונים או בראשימות עתיקות (כגון זו של הגניזה, שנתפרסמה ע"י ניבואר). ודורשי קדמוניות כבר נואשו מהם, ולולא החכמים, שותפי הספר הזה, שעמדו להם עתה להצילם, מי יודע אם לעת כזאת נשאר להם שריד ופליט.

ברוב המקורים הגיעו החומר ליד המסדרים בזרת העתקה שבסכת מגופי המקורות – ואחריות הנוסחות של חומר זה חלה אפוא על מעתיקו. ואולם יש שהגייג גם בזרת העתקה פוטוגרפית, וה«קרי» של המסדרים היה שונה פעמים מן ה«כתיב» של המעתיקים, ובמקרה זה אחראים, כמובן, על קרייאת המסדרים בלבד. לעומתם, הגיעו העתקות הפוטוגרפיות לידי בשער קטן, והרעד מזה – באחר זמן, לאחר שכבר נדפס ה«פנימ» של הספר, או גם ההערות והבאורים עלייו, ובמקרה זה, אם מצאו המסדרים מקום לתקן איזה מועת, לפי דעתם, או למנות איזה חסרונו, לפי ראות עינם, – עשו זאת, במקום שאפשר, בתוך העזרות והבאורים, או בנוספות לאליה בסוף הספר.

בתוך ק"ב השירים המכונסים בספר זה ימצא הקורא ששה שנתפרסמו כבר בכרכים הקודמים, ולא נשנו כאן אלא מפני התקונים החשובים או ההשלמות שנמצאו להם מקורות חדשים.

זרת הספרזה דומה בדרך כלל לו של הכרכים הקודמים, מלבד שניי כל שנעשה בו לתקנת הספר והקהל כאחד: כל אלו השיריט, הבנויים בתים בני דלא וסוגר, והם בעיקר שירי החול, או גם בני שלש וארבע צלעות. – באים בספר זה מסדרים בית

בית שלם, על דלתו וסגורו או על כל צלעותיו בשורה אחת, מפולגת קצרה, לשם רוח, בין פרקי הבית; מה שאין כן ברכבים הקודמים. שם נשברו הבטים בסודרים לשתי שורות, אחת לדלת ואחת לסגור. שנייה זה בא לא רק לשם החסוך בלבד, כדי להכפיל את שעור החומר השيري הנדפס בכל גליון ולתת ע"י כך מועט מחזיק מרובה. אלא בעיקר, משום שהוא היא הצורה האמתית של כתיבת השירים השקולים, וכך הם באים בכל הדיאנסים וקובציהם שהגיעו לידינו. יש אפילו בשני לטובה זה משום החזרה עטירה לשנה.

מוקרי שירת גבירול ושחריריה הנאמנים ישמחו בודאי להתבשך, כי גם לשני הרכבים הקודמים נצברו ביניהם בידי המסדרים, ובמשך רב, הערות ובאורים חדשים וכמה נוסחאות מתוקנות, — משליהם ומשל אחרים, מאשר המציאו בחבתם למסדרים תוך כדי עבודתם כמה חכמים. ע"י הערות ותקוני נוסחאות אלה נ幡טו בשירים הרכבים הקודמים הרבה עקומות ונתפרשו בהם הרבה סתוםות. מלאה יש להרים ביחס על נס את עבדתו החשובה, רבת הכמות והאיכות, של החכם המובהק ד"ר ר' חיים ברاءדי, אחד מראשי המדברים בדורנו במקצוע השירה הספרדית. מושפטו של חכם זה לעזרות ובאורים» של הרכבים הקודמים הן כעקר ומלאות הן באורים. מחייבים ונוסחאות מעירות עניות במקומות רבים. גם הפروف' ר' ישראל דויידסון, «עתיר נסיצין» זה במקצוע השירה הקדמנית ונאמן כל בתיגוניה, הויל אף הוא, כדי הקניות הטובה עלייה, להמציא למסדרים כמה הערות נבותות ונוסחאות ישרות על פי המקורות הרבים והעצומים שברשותו, מלבד הערות ותקוני של הר' דוד ילין, המרצה לשירה הספרדית באוניברסיטה בירושלים, של הפروف' הר' דוד מגיד, של המדקדק החוווץ הר' א. אברונין וזולתם. כל התוספות האלה TABANAן כלן מצורפות ביחד עם יתר הנספחות אל הספר השני, — הוא האחרון לכרך המלאים — העומד, כאמור, לצאת אף הוא בקרוב.

لتנקתו של הספר האחרון הבא, למען לא יהיה בו חרוז משירי רשכ"ג, מכל אשר תוכל יד חוקר ודורש להשיג עוד, נתונה כאן למטה בגלيون מיוחד רשימת השירים והפיוטים העומדים להתרפרס בספר הבא וכן רשימת הפיוטים המבוקשים עוד. רשימה זו תהיא אףoa לעיניים לכל אשר יאהה לבוא לעוזרת המסדרים להשלים את הכנסו, לבלתי הפיל משירת הרשב"ג צורו ארץ.

ומסדרים בהודותם שוב מקרוב ולכוד אלה החכמים שנעננו לכול הקורא ומהרו אל מעריכת הבניין המשותף, לעודור בה עם יתר העורכים — מעיזים לקותם כי הרצון האמיץ והחזק, הרצון הטהור, הנקי מכל פניות זרות, מלבד התשוקה הבוערת

כאש לראות את היכל שירת ישראל, גאון רוח קדשו בכל הדורות, עומד הכהן בינוי
במלוא גבשו וככלול במלוא הדרכו, לעיני כל ישראל-הרצון התקיף הזה, כיוון שנטעור
שוב לא ירדם ולא יחלש. «חולוי תשוקה», ולוא גם מתי מעת, הם עשה יעשו וגם יוכל
יוכלו.ומי יתן והכירו גם יתר החכמים לדעת, כי אכן לא עת חבווק ידיים עתה, כי
אכן באה עת לחננה, כי בא מועד.

סינון רפואי, תל-אביב.

תְּכִנָּה

עמוד		עמוד
	שירי חול	
	I	
הקדמה		הקדמה
15	כד. יידי, סב ורומה	III
17	כה. לכה, רעי	
18	כו. כבר נואש לבבי	
19	כג. הסר, לבבי, תאותך	
20	כח. שאלוני כאלו	3
21	כט. אמר לפני צפירת התעודה	«
ג. מה תפחדין, נפשי	ל. קרא העיר	4
ד. עובני כאלו	לא. כל הזמניט	«
ה. פרוד עלי פרוד	לב. עצמותי הה יתגלולו	5
ו. שואל דוה לבב	לג. ברק אשר עינו	6
ג. הנידותם שפטין	لد. שור כי יפה-יפה	«
ח. בטרכ יחזק	לה. עת נצבו כנד	«
ט. ירפא הזמן	לו. שושן עלי סעיף	7
י. ... ולא מוצא בך דבה	לו. דודי אשר לבוי	«
יא. יرحم אל רחומיך	לה. הנה בנות עגור	8
יב. הביגוני והבנתני	לט. כתוב סתו	«
יג. שלוף חרבך והرك	מ. למה צבי, תצד	9
יד. במוסר שווא	מא. אהי פדיון לעפר	«
טו. במשכבי קרבוי	מב. נפש כנף יגון	10
טו. בעודנו מדובקים	מג. גשו לשני	«
יג. לבב אדם ודעתו	מד. הבינותי בכתבן	11
יה. היתכן להאר נר	מה. היתכן להאר נר	«
יט. ידעתיך, ולא על הידעעה	מו. יידי, החלית	12
כ. אסובב עיר	מן. מחצוני אשר	13
כא. לבבי נע ונדר	מה. ישורני ועפעפי כחולה	14
כב. רפואי אמת	מט. היונה או בן יונה	«
כג. יריד נפ[שי]	ג. בשושני לחין	15

עמור	עמור
נא. ועיני שקטה	31
נבו. תנה הכוֹס	«
נג. חגור הניב	«
נד. ואמר מי	32
נה. אל תאמן, לבוי	«
נו. שליט יוצר כל פעל	«
נו. [זכר ל]ברית אמוןתי	33
נת. חסם את עדין	«
נט. ואם אתם, ישישים	«
ס. קבר סודך	34
סא. חולות אהבה	«
סב. הלא תדע חכמת	«
סג. חידות. I—VII	35
סד. וערם מבלי מלכוש	36
סת. לשלח נערוי	«
סו. זכר אחוי	«
צא. שובי שובי אהבת שלומיים	
צב. שחקים וארק[ים]	
צג. שכלה בתולה	37
צד. שמן משחת מנורי	«
סט. ביום קצר אפי	39
צו. כהן מעלה אור פניו	40
צז. כאורה ורוח	
צח. כל אלה בהיות	
צח. אשרי עין ראתה	43
עב. שער שקד, יפה	«
עג. שמתי מוגמתי	44
עד. שכונת אהלי חרשי אדמה	«

שירי קדש

עו. שלף חרבן, דודי	
עכ. עונות אבותינו	
עג. קא. שלום שלום לשבי פשע	
עד. קב. קטעים. א-ב	

א

שִׁירִי חַלְ

.א.

הַלָּא [תְּרֵאִי].

וְהִיא אֶם מַתִּי אָנוֹ לְעֹרֶה,
וּרְיבִידָעָם יוֹם וָעֵמֶד וְעַבְרָה,
מִאָד נְפָשִׁי מִשְׁכָּלֶת וּמְרָה,
עַלְיָ שָׁלַשׁ וְאַחֲת וּשְׁרָה,
וְלִתְתִּילְיָ מָקוֹם בֵּיתִי קְבֻּרָה,
וְלִנְצַח בְּתוֹךְ נֵי עַצְוָרָה?
הַיּוֹתָךְ טֹוב בְּמוֹ אֲשָׂה עֲקָרָה,
אֲנָשִׁים יְעַנְנָה יְוֹם בְּשָׁרָה,
וְהַנְּשָׁא בְּנֵפֶשֶׁךְ קְיוּרָה,
וְתְּפָאָרָת וְעֹשָׂר רֵב וּמְשָׁרָה,
וְשַׁלְיךְ תְּהִי חֹמֶה בְּצֹוָרָה,
וְעַל רָאשְׁךְ תְּהִי לְעֹד עַטְרָה.

הַלָּא [תְּרֵאִי] זָמֵן יְכַשֵּׁל אֲמִינָה
וְזָמֵן אֲרוֹת וְכָלוֹ מִהְמָרוֹת
אֲחוֹנוּ בְּחֶבְלָה הַעֲנוֹשִׁים,
וְהַנֵּי שְׁתִים הַס שְׁנוּתִי
וּבְתַרְתַּעַתְיָ מִקּוֹם הָאוֹר חַשְׁכָּה
הַלְּעָרָתָה בְּיַי הַגְּשָׁמָה
וְאוֹי לֵי בֵי יַלְדָתַנִּי הַלָּא (יּוֹם)
לְמַעַן הוּא בְּיּוֹם אַרְהָה וְאָמָ בְּלָ
שְׁמָח וּרְאָה בְּטוּב חַמְרָה וְגַם גַּל
וְהַמְּצָא חָן וְשַׁכְלָ טֹוב וּכְבוֹה,
וְהַמְּשָׁךְ בְּחֶבְלָה הַתְּבִינוֹת,
בְּשָׁרִים תְּאַרְיךְ תְּחִתּוֹת אַדְמָה

.ב.

בְּפִי חַרְבִּי.

וּמְנַעַי זְנַעַתִי - שְׁפָתִי,
יְפֹצֵץ צָר וְאָרִיךְ בְּחַמְתִי,

בְּפִי חַרְבִּי וּבְלַשׁוֹנִי חַנִּיתִי
וּשְׁרִי עַל לְבָב שׁוֹמְעִוּ בְּפַטְישִׁ

וראש פתן לבלטמיר עצתי,
לכל סתום ולא ערבה שנייה,
ונסכמה ותדעתי אחותינו,
והארץ לפני פאמטה,
בבית רע ויום אחר ביבתי,
שמר חקו דרישתי ודתני
ונפשי משלילו[ה] מעתן.

אי כרכש וחלב למאחבי
לבבי ער ונס עיני פתוות
וינה כתבינה אם לנפשי 5
זק[ר]ה מפנינים היא לעין
למען היא כוונה שבזום זה
ועל-בן לא דרשתי ושמתי
ונזקנו מהומינית לבבי

ג.

מהות פחדני נפשי.

שכני ונורי באשר תנווי,
אהה עניה טערה פתרוי ?
לפני אדוניך ולא תסורי,
ושבר פעלתך אויך פשורוי,
הפל בידך אם מעת צוירוי,
עירי לבקש אטורתק עירוי :

מהות פחדני נפשי ומהזנווי ?
אם נחשכה תבל קטנה לך בקבת
טוב מהלכבלן ואף כי תשבי
אם מאנוש תנווי – פעורוי,
אם תאות נפשך בעיר מבצר, הלא
אין לך בקרוב האדמה נתלה 5

ד.

עובי באלוי

צבי הדור בכתם לא יסלה
ועורי אחריו יפל ווקלה

עובי באלוי רשות נוקלה
אשר בלה שארי בחתמו

לבל ירפי ערי אסוף ואבלה.
ואם אין — קתה רוחו ואשללה;
בכל ימי אני רע דל וחוללה.
קראתו : הַתְּכִלָּה (2) עוד קרבי
השיבו : [ראח] כי כוון רב
וועוד לא חנעה שמש בהטלה.

והשביע בשלחו הינעם
קתה אליך גלוות זידין
למען מושאי הינעם
קראתו : הַתְּכִלָּה (2) עוד קרבי
השיבו : [ראח] כי כוון רב

6

פָּרוֹד עַלְיִ פָּרוֹד.

פָּרוֹד עַלְיִ פָּרוֹד וען כל שנה
זונ עלי יונ ולכוב בלי רעה
ונפש פנינה תשחק עלי תבל
כגבור אשר תשחק ידו עלי צעה.
עת גערתי בה לשקט ערי שוכבם —
ותהבק לוי ברכות חנה לאלהנה.
יום יעללה שמכם יצוף לביבו בו
ונכון יונע היא כרבש בגון לענה.
קצע בנט יונ ונפל עלי לבני
נפשי לעמתקם חזיר במו יונעה.
הדרשו שנות עיני מעם בני עישן
או יאמרו לךם : לא טעמי שנה.
... עמד בין וביניכם,
יריה עליכם ... כיון במו שנה.
ויפקד אשר פור רעים להקליכם.
במה קראתו על אתה ולא ענה.
[ונרד] פרמיטי מטער באדרתיכם,
ינרח באדרמתי שמש אשר פנה.

6

10

15

ו.

שָׁאֵל הָוה לִכְבַּב.

על מה חכפה שוק ותווך אָפֶר ?
בי כל-אנוש ימוות ואין לו כפר ;
חוליה ולא אָשְׁטֵע קריית ספר,
אילם אַי נָצַב לְמַעַן בַּי אַי

שָׁאֵל הָוה לִכְבַּב בָּאָמְרִי שָׁפֵר :
לא אָסְפָּדָה על מות ולא אָתְּעַצְּבָה
אַיְלָם אַי נָצַב לְמַעַן בַּי אַי

ז.

הַנִּידּוֹתָם שְׁפַתִּי.

בָּמו אֲשׁ תָּנוֹתֵךְ בָּצְלֻוֹת ;
וְאָם אִין לֵי תָעַלָּה בְּדָמָוֹת ;
וְתָהָא אַחֲבָתֵנוּ גְּבֻעוֹת ,
כָּאַלְוָ מִתְכַּלֵּת הֵם יְרִיעֹת .

הַנִּידּוֹתָם שְׁפַתִּי בַּי בְּמַבְּתָם :
וְשָׂמַחַת אֶת תְּשׁוּבָתָם דְּמָעָה
וְאֵיכָה אַעֲבֵר דּוֹרֵי אַלְיכָם ,
וּבְעִינֵיכֶם וּבְעִינֵיכֶם סְפָרִים .

ח.

בְּטֻרָם יְחֻזָּק.

לְכָה רְעוֹת וּמְרוֹת לֵי לְאֵלָעָה
וְאָוְלִי בּוּ יְהוּ פְּרָפָא וּמְסָעָה .
בָּעַת יְבָוָסָה עַפְרָא אָרֶץ וְנָאָה .
וּמִשְׁךְ אַתְּ-לְבָבִי לְעָרִיאָה .

בְּטֻרָם יְחֻזָּק עַלְיָ קָאָבִי
וְחוּכְלָוּ אָרֵי לְכָאָב לִכְבַּי
גְּלִיל יְפִי וּבּוֹסָם אַתְּ-לְבָבִי
אַיְחֵל לָהּ וּתְוַלְלֵתִי מְשֻׁוְקהָה .

ט.

ירפָא הַזְמָן.

אשר הוא בענוק על צורונו,
בעת מנוחה ובתקופת הקביעה.
והבין בל-צפוי רגעינו,
ונכברת ויקרת בעינו.
ולו היה באפסי ים מעוני
ונפניך לחולות לא נתנו.
במו דין אשר ומחין בידינו

ירפָא הַזְמָן מִכָּאֹב קָצִינוֹ
אשר שלח כתבו לי למנוחה
וחיה האל אשר ידע לךבי
אשר מיום שמעתיק אדרבא
ונש עלי פני דורי למלחות.
אכל בבד חלי קרא גידך
ואcols נא סלח פשעי והמתן

ט.

י.

וְלֹא מָצֵיא בְּךָ דְבָה.

וְלֹא שׁוֹנָא יַבְקַשׁ בְּדִמִים,
תְשִׁנָה פָעָשֶׂיךָ תְקוּנוּמִים ?
וְרָאשׁ בְּלִגְנּוּבִים הַחֲכָמִים
וְאַדְרָר הַחֲסִידִים הַחֲמִימִים –
לְהַפְּלוֹ בְּרִפְלוֹת אַלְמִים ?
אֲשֶׁר נְרָצָת בָמוֹ נְבָחָלִים,
וְאֵיךְ יַשְׁעַ טַהוּרִי הַכְּבָמִים ?
אֲשֶׁר בּוֹ שָׁח אַלְוָה קָרְמָרִים:
מַאֲרָא אֲמַעַיט בְּתַבֵּל מְלֻשָׁמִים ?

... וְלֹא מָצֵיא בְּךָ דְבָה וְלֹא מָמוֹן,
וְעַתָה מָה עֲשֹׂוֹת אַתָה, וְאֵיכָה
תַּחֲבָן – וְאַתָה שָׁר וְגַנוֹה,
וְתַּפְאָרָת וְרָא הָאֵל וְרַעַי,
בְּנוֹת מְנֻקֶל בָמוֹ רְמִים וְתַשּׁוּב
וְחַלְילָה הוּא לְתַךְ פְשָׂנָה,
וְאֵיךְ יַעֲמֵד וְכָב אֹופִיר לְעוֹלָם
הַבָּא הַעַת וְאֵם הַדּוֹר בָּכֶר בָא
אֲנֵי אַזְקָוֵר אָנוֹשׁ מְפֹן וְאַדְם

ט.

.יא.

ירחם אל רחומיך.

ירחם אל רחומיך
ומניון וכל אריה
והיית בן דוד
וארכתק בגולדים
ולסנלה ולגנלה
ולצפירה ותפארה
ועל נפשם ועל ראשם
ביען את הדר כל עם
ונאת שחקם וכל חשקם.
...
10
 [לך] נפשי לך לבי
שלוח אליו עצי בשם
[ואתה] או תהי ברוך
במו לחמד יטמיך.

.יב.

הבריגני והברגני.

הבריגני והברגני
וירדתי נאם פיך
ונאשיך אשר תבעיד
ותהי איש אובי
ואנבי אשר פרדע
5

דבריך אשר תאמור,
אשר תנאים בריע זמר,
ותגער בתוא מקمرا,
אשר איבח מאד שמרה,
ותהי לא לך חומר,

לפי ימתק ולא ימר,
ונתח טוב וכום חמר.
בשורי ממה יסמר?
בראשיתו, ואמ' המר,
ואם החל ולא גורה
בעין שתוול וכחמר.

ונעלם אֲהַבְתֶּךָ עוֹד
וְזָה עַמִּי בְּפַת סָלָת
בְּדִירֵי אַתָּה וְאַיְכָה
אַנְי אַפְּרֵד וּבָות רְעֵי
וְלֹא אִשְׁבֵח פָּעָלָתוֹ
¹⁰ וְהַעֲוָשָׂה לְזֹאת יְפָרֵח

יג.

שלף חרבק ותרק.

וְהַרְיק אֶל תְּרוּ נְלֹאָה וְנוּקָט,
וְהַאֲמֵן וְהַשְׁמֵר וְהַשְׁקָט,
לְך או אַיך חַצְצִיך [לְלַקְטָה],
וְהִיִּתו בְּשַׁלְחָנוּ מְלַקְטָה!

שלף חרבק ותרק אֶת חַנִּיתָה
בְּטָה בַּי לֹא אַשְׁלֵם אֶת גַּמְילָה,
וְאַיך אָכְל אַכְנוֹיך לְהַשִּׁיב
וְאַת הָאָח אֲשֶׁר הַרְבָּה חַסְדָּיו

יד.

במושר שווא.

תְּפַתְּנִי וְאַת זְרוּ תְּרִפָּה
וְתְּתִינָה וְאַתָּה לֹא מִיטָּה.
כָּמו כְּסָפָר עַלְיָ חַרְש מַצְפָּה.
וּבְלַחַש שְׁפִיטָן לֹא יְרִפָּה.

במושר שווא וּפָה דָּלָק וְנִיב רָך
[וְתִסְפִּית] אֶת לְכָבִי בְּחַלְקָות
תְּבָאֵנִי בְּפָה שְׁוִיחָק וּלְבָרָע
תְּרִמָּה בַּי רְפִיאֹות בְּפִיך —

טו.

בְּמִשְׁכָּבִי קָרְבֵּי.

וַיְלֹא כִּי לְחוּזָה אֶתְךָ אֱכָךָ
וְאַפָּה לֹא פָעַלְתָּךְ מְשָׁקָרָ.
וְלֹא יִפְנַן לְמוֹל עַזִּי מְשָׁקָרָ.
וְשֶׁרְשֵׁי אֲחָבָתִי כֵּךְ אַעֲקָרָ.
וְעַזִּי מְלָהָבִיטָךְ אַנְקָרָ.
וְמַעַזְךָ בְּחֵץ הַשִּׁיר אַנְקָרָ.

בְּמִשְׁכָּבִי קָרְבֵּי זַהֲמוּ כֵּךְ
וְלֹקְרָא תִּי חָהֵי יוֹצָא בְּשִׁמְחָה
חַדְמָה כִּי חַפְתָּנִי בְּשִׁקְרוֹתָ
לְכֵן אֲשִׁיבָה לְכֵבִי מְרֻבָּקִ כֵּךְ
וְאַדְםָ מְלֹדְבָּר עַמְּךָ עֹוד
וְקַשְׁתָּ פִּי אֹוי תְּהֵה דָרְוִיכָה

5

טו.

בְּעוֹדָנוּ מִדְבָּקִים.

מִחְבָּרִים כִּמוֹ אַחֲתָ חַבּוֹרָה
עַצְיָ בְּשֶׁם לְדָרִיכָה קָעָרָה ?
בְּמַרְקָקָה מִמְלָחָה טְהוֹרָה ?
וְעַזְךָ רְטָב וְכֵל מַעַי חַשְׂוִרָה
בְּשָׂוִרִי אֶת דְּמִוּתָךְ הַקְּדוֹרָה .
אֲשֶׁר טָסָו כִּמוֹ רֹוח סְעָרָה .
מָקוֹם נְטִפִּי שְׁפָתָךְ הַבְּרוֹרָה .
אֲשֶׁר אָשָׁאל לְשָׁלָם הַגְּרָרָה .
לְהַוּשָׁלֹות וְלֹא דָרְךָ סְחוֹרָה .
וְשָׁם אָוֹתָה לְבָנָךְ סְרוֹרָה .
וְנַרְאָי חַמְינָתָךְ מְגָרָה .
שָׁתָם עַזְלֵי אַלְיָ אָרְץ פְּטוֹרָה .

בְּעוֹדָנוּ מִדְבָּקִים קָשָׁוִרִים
הַשְּׁאַלְתִּי בְּשָׁמִים רָאשׁ וּמָר אֹ
לְמַעַן כִּי דָבָר פִּיךְ בָּאֲפִי
נְרִימָ אֲקָה טּוֹב מְשָׁחָלָת
וְהִיה דֵי לְנֶפֶשִׁי וְאֵת לְעוֹלָם
אֲכָל עַתְ-בָּא יְמִי פְּרוֹוד וּוְרוֹקָ
שְׁאַלְמָתוֹךְ עַצְיָ בְּשֶׁם לְשׁוֹוּם
וְעַתָּ אֲחֵי הַבְּינוֹת בְּבָאֵי
אֹעֵי קָמָף וְהַשְּׁבָמָת לְהָ לְאָ
בְּתָבָ אַתְ-זָאת לְכָרְזָן לְעוֹלָם
עָדִי יְשִׁוָּב וְשִׁבְעִי אַלְדִּי
חַתְּרָ בְּקִיר וְצָא וּבְרָחָ בְּרִיחָוֹת

5

10

לְבֵב אָדָם וְדַעַתּוֹ.

וחכמתו ובינוּתו בכוֹדוֹ;
ועננוּתוֹ פָּאֵר רָאשׁוֹ רְבִירָוֹ;
אי נִסְמָךְ נִשְׁאָה עַמִּינִידָוֹ;
ולא יְהִי רְדִיד צָרָק רְדִידָוֹ?
לְכָל דָּבָר אֲשֶׁר יִקְרִיב לְפִיוֹ;
וּכְיֵרָאשׁ אֲחַתּוֹ בָּה לְאַיְדוֹ;
אֱלֹהִים כְּחַדְשָׁה יְפָלָח חַדְשָׁה בְּכָדוֹ;
בְּכָל נְפָשׁוֹ וּבְכָל כְּחַמְדוֹ;
וְהִיא תִּמְדֵד מְחוּקָתָה בְּסֻדוֹן;
וְאֵת סְפִירָה בְּרִיתָתָה בִּירָוֹ;

לְבֵב אָדָם וְדַעַתּוֹ הָוֵי יִסְדוֹן;
וְאַצְקָתוֹ וְהַמִּרְכָּבָיו וְיִשְׁרוֹ
וּמְהַבְּצָע בְּאַמְרוֹ בְּזִיהְכָּפִים
וּמְהַיוּעַל לְאִישׁ יְחִש אַבּוֹתוֹ
וְהַרְזָה בְּעֵין לִבוֹ יַרְחָק
וְדַע בַּי תְּחִלָּת רֵע נִשְׁיהָ
וְאֶל יְהִי בְּמוֹצָפָה וּמַהְר
וּמְאָס כָּל הַקְּרָה וְהַמּוֹנָה
וּבְלִי אָמַר נִטְשָׁתָה בְּפִיוֹ
לְמַעַן הוּא כָּאֵישׁ אֲשֶׁתוֹ מְשַׁלֵּחַ

5

10

יח.

בָּמוֹ שָׁבָרִי וְחִידָתָנוֹ.

וְלֹבַתִּי בְּתוּמָלוֹת אֲמָלָה;
נִתְּבֵב עֲוִדי — וּנְרַבֵּי לֹא סְלָולָה;
בְּתוּמָלוֹת מִמְּשָׁבָה כְּפִילָה;
צָמָח; מְהֻרָּתָה מִתְּעָלָה.

בָּמוֹ שָׁבָרִי וְחִידָתָנוֹ שְׁבָלָה;
וְנִלְאָתִי נְשָׂא עַזִּי לְהַבִּיט
וְחִיּוּי מִזְדַּע וּרְשִׁיעָ;
בָּמוֹ כִּמְזָן אֲשֶׁר יִאמֵּר בָּעָלָיו:

ידעתה, ולא על הידיעה.

אני אכפתה, אבל על השמועה,
אשר קו וורדים לישעה.
במנדלען וחומת אש מינעה.
ווארתי כי אוור תשועה,
וקשרתי פאר חכמה ורעה,
ופשעתינו בנאلينום פשיעה,
ואפלטון וקרוטום קריעת
דלי ושתי ווגמיין נמיעת
וילא במחור קהי מאין מינעה,
באיש כוהה בעיר אקמה ווירעה
והבקעה אשר שכתי-בקעה
על אחווה-כטול מאין פרעה,
ווחניתי במקלה זרועה⁽²⁾,
בק לשוא עזני ותועה,
וככל סאה בפאיין גיראן גורעה,
ונשבחתי כמה מלך בשעה.
במו עבר הפטיך חכעה,
וחשבתי שאלתי לרעה ?

בְּדָעַתְךָ וְלֹא עַל הַיְדָעָה
וַקְרִיטִי כְּחַרְבָּיוֹתִיךְ לְךָ כֵּן
וַיַּסְמֶכֶת בְּאִישׁ נָסְמֶךֶת וַנְשָׁעַן
וַעֲשִׂירִי רְדוּר בְּבוֹד בְּשַׁמְךָ
וַלְבָשְׁתִי בְּךָ נָא רַפְלוּבָה
וַנוֹּנוֹתִי לְכָל סְפִירָה רַפְאוֹת
וַעֲלַלְתִי לְכָל סְפִירָה אַבְקָרֶט
וַאֲמְרִתִי לְנֶפֶשִׁי: הֵן וְרֵי לְהֵה
לְכִי שְׁבָרִי וְאַכְלִי לֹא בְּכָסֶף
וַוְתָגָה בְּלָא אֲשֶׁר קָנוּ לְכִבְוי
וְהַטִּים אֲשֶׁר טְחוֹתִי-כְּתַפְלָל,
וּבְנִינִי אֲשֶׁר גְּנֻנָּה מִפְדָּח
וְהִתְיִיטִי בְּעֵין נֶפֶשִׁי מִכּוֹבָה
וְתְפָאָרֶתִי וּבְלָלָל (^ו) מַהְלָלִי
אָנָּחָם בְּךָ אַחֲרָךְ וּקְרָם
וּמְדוֹעַ נְקָלוֹתִי בְּעֵינֶךָ
אַכְבָּרָךְ בְּבֹוד אַבָּ וְאַחֲבָעָן
וּלְמַה, אַתָּה, גַּמְלָפָנִי גַּמְוָלִי וְהַ

כ.

אָסּוֹבֵב עִיר.

[ו] אַדְרֶשׁ וְאַבְקֵשׁ בְּאָרְקִים,
אֲשֶׁר בְּרֶבֶשׁ עַלְיָקְלָפָה [מִתְחִיקִים],
וְהַשְׁאֵרוֹ מִצְיקִים בַּיְּצָוקִים.
מְאֹד אַלְיָ וְמְרַעֵּי רְחוֹקִים,
אֲשֶׁר בַּיְּנִים וּבַיְּנִים הַמִּצְיקִים.

אֲשֶׁר רַב מִתְנוֹתָיו בְּשִׁקְקִים,
אֱלֹהָם (ו) [עַת יִבְשֶׂ מִימֵי] אֲפִיקִים,
וּמוֹצִיאָה הַיּוֹרִים מִנְקִים.
[ו] קָנַנוּ לְכָל שׂוֹאֵל עַשְׁקוֹם:
וּטַוֹב לְבוֹ בָּאֹת מְטֻר בְּרִקִים,
וּחַלְתֵי בָּמוֹ חֲקִים חֲקִים,
וְצֹור מְעוֹן לְגַנְגָרִים וּרְקִים.
בְּאַצְבֵעַ רָאוּ סְפִיר דְבָקִים,
אֲשֶׁר דָעַות בְּסְפִירִים מְפִיקִים.
וְיוֹ חַלְקָה, וְלוֹ חַשְׁעָה חַלְקִים.
וְגַם פָנֵי בָמוֹ בְּרִילָה חַזְקִים,
וְאָמַר בַיְתְחִלָותִי חַשְׁקִים,
לְהַעֲבֵר, וְהַשְׁרִים מְרִיקִים.

אָסּוֹבֵב עִיר וְאַשְׁוֹט בְּשֹׁוקִים
אוֹי אַוְלֵי אַנְיָ אֲמֵץָה יְדִידִי
אֲשֶׁר גַּסְעַי בְּלַבְתַּם עַמְּ לְבַבִּי
וְאַרְוֹתִי וְרַעֲוֹתִי קְרוּבִים
וּמַיְּוֹתִי יְתַן הוֹתָה בַּיְּנִים לְבִינָם

5

אַנְיָ אַמְּטָא אַלְיָ הַשְּׁר פָל...
בְּאַיְלָה צְמָה תְּעִרְגֵן אַל
אֲשֶׁר יְדוֹ חַפּוֹצֵץ הַסְּלִיעִים
עַשְׂיק שֹׂעֵר רְצִיעֵשׁ מְפַנֵּן, וְהַוּנוֹ
אֲשֶׁר אַתָּה נְדִיבּוֹתִי שְׁחֹק פָיו
נְתִיכּוֹתִי בְּכָל דָבָר יִשְׁרוֹת
וְתוֹרֹתִי לְכָל עַין מְאִירֹת
(וְהַאֲזָקָה וְהַחְסָדָה) דְבָקִיּוֹ
שְׁפַת חַכְמָה, לְשׁוֹן בִּיהֵה וְעַרְמָה
(לְכָל חַכְםָ בְּנַחֲלָתִ הַתְּבִנָה)
אַנְיָ מְצָחָה אַדְרִין נְפָשִׁי קְשִׁמְרִי
(וְאַגְּדַת בַיְתְחִלָות-פָל יְתַדּוֹת
וְאַתְ חַשּׁוֹק בְּלֵב חַפְלָ, וְהַשְׁרִי

10

15

כא.

לְבָבִי נֶעֱוֹד.

ונשׁמתי באנחתיו קרויה
במו חוויה בה תמיד שפהה,
וחעתוי בשעה אובד רוחה,
כאלו היא אל מות ליקחה,
ומי אראה עורי אמא מינה?
אשר יסמק לנפשי הונחה,
ומילתו לכל רעב ארחה.

לְבָבִי נֶעֱוֹד וְנֵד מַיִן הַנְּחָה
וּרְוחִי אַחֲרִיךְ בַּאֲבָלִים,
מַאֲדָ נְסָמָר בְּפָרוֹךְ בְּשָׂרִי,
וּנְפָשִׁי עַל הַלִּיבָּתִי מִבָּהָה,
וְאֶל מַיְּעֹד אַצְפָּה כִּי אַהֲלָה
וְאֵין חַשְׁר בְּנוֹ יַזְכֵּר לִפְנֵי
אשר פִּיחוּ לְכָל צְמָא מְרוֹהָה

๖

כב.

רְפֹואָה אַתָּה.

וּמְרֻנוּעַ לְכָל נֶפֶשׁ עֲנוּשָׁה,
עַלְיָ צְנָאָר וּרְיבִיךְ לְטוּשָׁה,
וְהַשְׁמָחָה בָּה תִּמְיד חֲדָשָׁה,
פָּנִי תְּבִלְ—בָּה רַי שְׁלָשָׁה,
תְּשֻׁרְךָם לְהַמְצָאָךְ נֶפֶשׁ
אֲשֶׁר נָזָות לְנֶפֶשׁ הַקְּרוּשָׁה?
וְאִם תְּבֹא בְּלֵב גַּבּוֹר חָלוּשָׁה?
וְאִם פָּנִי אֲפִיקִים בְּנָחוּשָׁה,
עָרִי אֲשֶׁלֶח לְהַחֲזִיקָה וְרַשָּׁה,
וּרְכַתְךְ לְכָל-פּוֹשֵׁל תְּקוֹמָה.

רְפֹואָה אַתָּה לְכָל מַכָּה אֲנוּשָׁה
וּעַשְׂרָ רְבָ לְכָל אַהֲבָה, וְדַקְרָב
וּטוֹב מַטָּן וּגְמַתָּה לְכָבוֹת,
שְׁנִי אָוֹרֹות יָצְרָם (אֶל) לְהַאֲיר
חַתְּנִיךְ לְפִינְךְ יַבְיאָן
וּמְהַדִּישׁ בְּאַדְמָה שְׁיַשְׁלָחָה
בְּרַאוּ בְּמַיְּהָם תְּעִלּוֹת,
הַמְצָחִי עוֹ וְאַנְכִי חַסְרִילָב
וְאַתָּה (ה)רִיבִּיכְבָּה? —
וְעַזְוֹתְךְ לְכָל-פּוֹשֵׁל תְּקוֹמָה

๕

10

כג.

יריד נפשי.

אשר נחשב בגין תרחת
נעים שרש, נעים פרת,
וינו פניו בעין גרת,
ולא ימן אליו גרת.
לק על לב בבר טרה,
בזה חיים מעת קרת(?)
וחענף וחרפת,
באיש שוכב למו-קרת.
ותבחר את נאם קרת,
ועל פני בעל-ברת.

יריד נפשי ולגבין את
זכר נפש, חכם לכב,
אשר נהנו כמו חמה
אשר יאמר "קלה" היום,
שכחתי ומני אין
ואין עמי – לחיך!
והישן אכלתיה
ואין איש נם בבית חך
ודע אם לא תשלח
אני אלך עלי ראשי

10

כד.

ירידי סב ורמלה.

עשורה שליטים,
ברורש לאחים.
שפחה שטחים
וממי ה[בוטים],
עשורת העיתים,
שפתי מטעיטים.

לחכמה פעו מד
וורוש בלחה
ונחללה להיות
לבקב עד יפק
בימים בא ערי
אשר נכה דרכם,

ירידי סב ורמלה
מרזים שבקה
תונוף תלפיות
אכל לא ותאפק
והצדקה ערי
ואם (נדל) ערבים,

5

פוחב את אמת	וואני ברקח	ודראים וברחים	במספר 1
... כב[עטורי] בירה	... נבררו	... כי שוכבים	
... ועם קפה	... אגבאות שדה	... חזים ושבטים	
... בקביניה המנורה	... עטם	... חיטים	
... בעד בל-לב שוקן	... פצוי	... כת ... תכשיטים	
... ולפחות מהות	... נטם	... רגליים ושלטים.	
... תניפם [עד הומן]	... מטם	[בלב] [בדבר] משפטים.	
... מילוטים	... קהם תשלט	[בלב] חכם נוטם	
... (בחוב) האגרה	... בם בגרת	... מליטים	
... געלם הפטורות	... בע... השדות	[ונפללים ש]טמים	
... מיקרים	... בפיהם מצפים	... ירוצין לרוחטים.	
... ודרך עף דרכם	... אשר ביבש חכם	... ספדר לפטוטם.	
... בלי נון קוראי	... יגאון בל-דברי	... בקרב ילקוטים.	
... דברם ינבר	... ופימו יסבר	... כסותותם עזים,	
... יברבות תקרה	... ואחריו שרכ	... לביהם מפשיטים,	
... קשורין נביים	... וכרא הנוירא	... חנורי אכנתים.	
... שםך בם אארש	... באלו מתניהם	... בסותיך לויים,	
... יישר כל עקב	... בשיר בשמות ראש	... ויתנה, יעלב,	

לְבָה, רַעַי

לְבָה עַמִּי וְנָלֵן בְּכֶפֶרִים.
 בָּאֲרַצֵּנוּ הַמּוֹן סִיטִים [עֲנוֹ]רִים,
 וְחַפּוּת וְכָל צָמְחֵי [יְאָזְרוּם],
 וְנִשְׁתּוֹקֵק רְאוֹת פְּנִים הַרוּרִים,
 וְגַבְּהָ בָּאָכְבִּים (חַיקָּרִים),
 וְקִירּוֹתִי
 שְׁרוּעִים
 ב
 וְל.

שְׁמָשׂוֹת נִתְנוּ בָּהָם מְאוֹרִים,
 בְּשַׁחַק פּוֹכְבִּי לִיל סְדוּרִים,
 בְּדָלְחִים וּסְפִירִים וּדְרִים,
 וְיתֻנְחָם לְבָבִי מְפִצְרִים,
 בְּשִׁמְחָתִי בָּעֵל בְּנֵפי נְשָׁרִים,
 אֲמִירִים בְּעָנֵנים הַפְּעוּרִים,
 בְּאַלוֹה הַם מְקַלְּפִים בְּמוֹרִים,
 וּבְסִפְוַי אֶת הַדָּרָן בְּתַדְרִים,
 לְמַעַן הַם בְּאַלְיָם צְעִירִים,
 עֲנִיתְיוֹן דָּם, וְאֶל תַּעֲבֶר מְצָרִים!
 בָּעֵת לֹא מְצָאוּ טָאֵל דְּבָרִים,
 וְלֹא נִעַדר מְאוֹמָה מְעַדרִים,
 בְּלִי יְהָרִי יְשִׁלְמָם הַנְּדָרִים.

לְבָה רַעַי וְרַעַי הַמְּאוֹרִים,
 הַנְּבָלֵל לְעַכְרֵד ... וְנִשְׁמַע
 וְנִתְלוּן בְּצָל רַמּוֹן וְתַמְרֵר
 וְנִתְהַלֵּךְ בְּ[ט]עַלְהָ הַנְּפִינִים
 בְּאַרְמָוֹן נִעְלָה מְכַל סְכִיבִי
 5 אֲשֶׁר תַּפְנוּ עַלְיָן גְּבוּן שְׁתוֹתִי
 וְיִצְעַר מִישָׁ[ר]. מְסִבְבִּי
 וְמְפַעַּלּוֹת בְּ[לְלִילִים] וְמְעִידִים
 מְרַצְפִּים בְּאָכְבִּי שִׁשׁ וּבְחַטָּה
 וְדָלְחוֹתָם בְּרַלְתִּי הַכִּילִי שָׁן
 וְתַלְגּוּם שְׁלֹקְפִּים מַעַלְהָם,
 (וּמְרַכְּבָה בְּאַפְרִין שֶׁלְמָה
 10 [וּמְבָב] תַּסְבֵּב וְתַתְהַפֵּק בְּעִיִּי
 רָאִיתִיךְ וְשִׁבְחָתִיךְ עַמְלִי
 וְכָמַעַט קַט גְּוִיִּי תְּעוּפָת
 וְגַעַת הַקְּדָסָם בְּהָם(?) לְהַשְׁקָות
 15 אֲשֶׁר רִיחָם בְּרִיחָם תְּפַשְׁמִים
 וּקְמִי הַצְּבָאִים בְּבִתּוֹלָת
 וּגְמִים הַחֲפָאָרָיו יְחִידָה עַלְתָּה,
 וְעַת בַּי נִעְלָה שְׁמַשׁ עַלְתָּה
 וְחוֹא בְּהָם בְּמַלְאָךְ הָאֱלֹהִים
 20 מַנְהָל צָאן עַלְיָה מַרְעָה מְנִיחָות
 יְקָרָנָפְשׁ, עַדְיָ שַׁחַק, גְּרִיבָ לְבָ

ולא עצרו ענני המתרים,
וכם נמשכו אליו נהרים.
והוא אחד פנור היצורים.
[עשרה] הוא בראש על הארץ

אשר לא בחתה עינו במתן
... נים אליו יסiron
... הרים.

25

כו.

כבר נואש לְבָנִי

בأنשי חומן וביוושבי און
יערני לְבָנִי: אוי לך אוי
ואין בפה ארעה את צמאן
לפצע כי דעתיה בכוון.
כאלו בונך בעור קיה נביין
והשבים חומן היום וראי.
אצילו יש... על צבאי
ספרא עד יהודני משנאי.
ערדי כי אתגס אותן ופלאן.
ערדי תרעה תבל מלאן.
...
ושמה ...
ויתאמר: עמך דיה (מבואן).
ולעד.

כבר נואש לְבָנִי ממצואי
ואיך לי האמור: הנה והנה
אשר אבסה לאיש של ובעה
ולא אפurd בכוון ...
5
וادرע מונע אחריתו
וڌיתרי המול מראש וראי
וברתי בנות ים, באלו
ואל יאמיר נבה לב כי אני (בן)-
ובן אל ישמעו אונתי ורבי
הבי לא שאלה נפשי אמלא
ולא אשלט במו לא אשכטה...
10
מצאותיו אח רעת וחשוף
ושמש מפקתורה בחבל
יזוי לעד שמק כתוב מרומים

הספר, לְבָבִי תַּאֲוֹתֶךָ.

— — — — —
 וְאַמְלָא שָׁאַלּוֹתֶךָ,
 שְׁכֵל וְאַל תִּפְרֹר בְּרִיתֶךָ.
 כִּי אָם לְדֻעַת פְּאֹתֶךָ,
 יוֹכֵד בְּקָלְזָאת אַחֲרִיכֶךָ.
 פָּאַחַב בְּבוֹד אַדְר בְּסִינְךָ.
 מָה יְהִי מִפְתְּחָתֶךָ,
 אֶל תִּפְקֹה וְאֶם תְּדַד שְׁנַתֶּךָ.
 תְּגַבֵּה עַלְיוֹ אַנְשֵׁי עַצְתֶּךָ,
 פְּרָאָה לְאִישׁ רֹום מַעַלְתֶּךָ.
 נָדַל לְבָבֶךָ חַלְלָתֶךָ –
 רַם לֹא יָדַעַת אַהֲבָתֶךָ.
 טְבָתָר אָנוֹשׁ יִשְׁמַר עַמִּיתֶךָ
 יִשְׁבַּן בְּאַחֲלָךְ וַיִּרְחַךְ.
 כִּי מוֹתֵךְ קָל מַחְטָאתֶךָ.
 פְּתִי אֲשֶׁר חִשְׁבָּב . . . חִשְׁבָּ
 לֹא נַחֲכָה עַלְיוֹ חַמְתֶּךָ.
 נְפִשְׁי תָּהִי מְטוּב פְּרוֹתֶךָ
 . . . אוֹ רְבָּזָה נְשַׁכְּתֶךָ
 . . . אוֹ אַתָּהוּ נְשַׁקְּתֶךָ
 . . . וְגַלְלָל מְעַשְׂתֶּךָ.
 . . . [חַ]לּוּם הַנָּהָר חַוּתֶךָ
 רַע לְבָבֶךָ הוּא חַסִּיתֶךָ.
 גַּבְר בְּבוֹד מְבוֹתֶךָ.
 כִּי בְּעַנְוֹתֶךָ בְּחַשְׁוֹתֶךָ.

— — — — —
 קָסֶר, לְבָבִי תַּאֲוֹתֶךָ
 וּכְרֹת בְּרִית עִם אַוְהָבִי
 אֶם פְּעָרִים אֶל הַט מָאָה,
 כָּל בְּחֵץ שְׁכָל קְנָה
 וְאַחֲב בְּבוֹד חַמְמָה וְאֶל
 אֶם תְּעִמֵּל בְּיּוֹם, [וְ]כָר
 וּבְכָה קְלָפָ לִיל וַיּוֹם
 אֶם תְּעַלָּה – חַשָּׁה, וְאֶל
 דַּע נְפַשֵּׁךְ הַיְמָב וְאֶל
 כִּי אֶם חָאוּ לְהִזְוֹת בְּפִי
 הַשְּׁבָל, וְאֶל תְּמַן לֹא –
 וְקָנָה לְךָ רַע יָדו
 וְשִׁמְרָ רְכָךְ מֵאָשָׁר
 תְּרִתָּה לְבָבִי, מַחְטוֹא
 קָח פָּנִי תְּהִי מִסְרָר בְּמוֹ
 פְּשָׁע וְרִמָּה בְּךָ אָשָׁר
 מַהְרָתָב . . . שְׁכָלָךְ

 או . . .
 או . . .
 לֹא תְּעִנָּה כִּי אֶם . . .
 אֵין לִי בְּתַקְעֵשׁ שׁו . . .
 לֹא עִינָּךְ רַעָה אֲכָל
 תְּכַבֵּד וְתִכְּבֹּה אִישׁ וְלֹא
 לֹא רִצְחָה נְפִשְׁי עֲנוֹתָךָ.

בָּוֹן לוֹ תְּהִי בֵּיתֶךָ אַחֲתֶךָ.
יְטַר דְּבָשׁ מַעַל שְׂפַתֶּךָ,
כִּי מַחְלַתְךָ בְּחוּזְתֶךָ.
זְסִיר וּרְסִים מַחְלַתֶּךָ
סְכָלָתָה, וּשְׁפָלוֹת נְאַתֶּךָ.
לוֹ תְּחַרֵב יְמִינֶךָ, גַּעֲרַתֶּךָ.
חַנְדָר מַבְקָע סְעַרְתֶךָ.
אִישׁ מַת בְּעֵינֵי לְהַקְתֶּךָ.
תְּךָ בּוֹ וּעֵינֵי מַרְאֹתֶךָ.
מִימִי פְּרַתְךָ מַטְהַרְתֶךָ.
יְעוֹר לְבָבֶךָ מְשֻׁנְתֶךָ?
כִּי קְרָסָךְ כָּל מְבָנוֹתֶךָ.
וּווֹתְבָבֶךָ אָתוֹ כָּל שְׁעַתֶּךָ.
כִּי יַד אֱלֹהִים עֲוֹתֶךָ.
תְּבָא בָּאָשׁ לֹא יְשַׁרְתֶךָ.
וַעֲרֵוֹתֶךָ מַעֲרַתֶּךָ.
תְּבָא זְאִילָהֶךָ בּוֹדְמַנְתֶךָ.
רָע מְשֻׁפְתֶךָ אֶל שְׂפַתֶךָ.

25 נִמְלָא חֲבִינָה בְּאַחֲי
נִמְלָא דְּבָרָךְ לְיַיְלָה
לֹא אָעַלְוֵ בְּכָאֵם תְּחִילָה
רַמְחַח קַשׁ נְחִינָה
וְכָרָךְ נְשָׂות, אַף דְּעַתָּה
וְכָקוֹל וּכְבוֹד לִי נְחַשְּׁבָה
רַעַם לְקָדְבָשׁוֹק וּרוֹד
אַף עַשְׂרָךְ רִישׁ וְחַצִּי
נְשָׂא לְכָבִי מַעַלְוָה
וּפְנֵי כְּכָפֶר יְמַעַטָּו
שְׁעָר אָן תְּהִי נְרַדְמָה וְלֹא
רַוַּע לְהָלָם אַחֲבָת אֲנוֹשָׁה
אָבֵד מִאָת רָע וְלֹא
אַפְתָּה נְשִׂוִּי פְּשָׁע וְחַטָּא
קְרָנוּ רָאֵם אַתָּה וְלֹא
אוֹ בְּחַצְיָר אוֹ בְּחַווֹּר
עַתָּר קְסִילָות נְחַלָּה
טוֹב אֵין בָּהּ כִּי בְּלָג

35 40

כָּה.

שְׁאַלְוִינוּ בְּאַלְגָּו.

אַמְתָה כִּי רַעַךְ יְדֵי בָּמוֹ אַב ?
עַיִיתִים : נְאָקָרוּ מְרַב פְּתָח
וּמְרַבָּת לְכָבוֹ מַת בְּרַעַב .

כט.

אמָר לִפְנֵי צְפִירַת הַתּוֹךְהָ.

והצפת אשר על ראש יהוקה
ולא תשאל נמול מין העובדה:
במו צפור אשר בפח לכורה,
לבקר כיישכה החמורה,
לבל תהיה לחטאתי בקדשה,
ולקח לו שטי תורים לתודה.

אמָר לִפְנֵי צְפִירַת הַתּוֹךְהָ
וְהַבְּדוּן אֲשֶׁר שְׂמַחוּ לְאַדִּין
אֲנִי נְפַח בַּיּוֹם מִקְחָה וּמִמְּבָר
וְלֹא אָכַל מִצְאָה פְּרִיּוֹם בְּרוּם
וּשְׁלֹחוּיו שְׁלוּמִי עַל מִקְומֵי
בָּאִישׁ לֹא מִצָּאה יְדוֹ שְׁטִי צָאן

.ל.

קְרָא הַעִיר.

אֲשֶׁר גַּעֲדָר
בַּעֲדָר תִּי מְתַנוּתְיוֹ הַ[עֲצֻמוֹת]
יִמְלָא אֶל בְּקִיּוֹ הַגְּעִימֹת –
אֲשֶׁר גַּעֲדָר נָאָתוֹ לְבָבוֹ מְתַלְמֹות,
לְאָרֶץ שְׁכָבָה מִיל וְחוּמוֹת,
בְּחוּלָה בְּהַנּוֹתִיהָ פְּרִימֹות.
בְּעֵת שְׁמַרְבּוֹת עַלְם רְתִימֹות,
לְרוֹאִים וְאַיִינִים חֲקֻמוֹת,
לְבָבָ [ה]שָׁר שָׁאָפֵן מִעוֹמוֹת].
בְּנוֹפְלִים [יִתְלֹא לְמִצְאָתְקָמוֹת].

קְרָא הַעִיר עַלְיָ אֲחֵי שְׁלֹמוֹת
אֲשֶׁר הַוּבֵר וְלֹא יִשְׁבַּח לְבָבֵי
בְּשָׁלֹחוֹ [ך] מְלָאתָ מִבְשָׁמִים –
אֲדָמוֹת פָּאָחוֹ מְהֻן לְבָנָ איש
נְוִיתָן אֲדָמָה תֹּזֵק לְבָוֵשׁ
אֲשֶׁר בָּה בְּלִי וּרְקָנְקָתִי דְמִוְתָה
וּירָא מְפִנֵּיכֶם אָזְר בָּאָזְר אָז
וּירָא נְפָלָאות חַכְמָה וּכִינָה
בְּאַלְוָעִין אֲנוֹשָׁ בְּרָאֹת הַדְּרָן
וּכְלַבְבָּבָ אִישׁ מְפַתֵּח מְחֻלָּם אָז

וְתַלְמִיד
 אָבֶל
 בְּתוּלָת (אֲרָגָן קְרוּמוֹת).
 וְאֶרגֶן בָּם עַנֵּן קוֹזֶן רְקָמוֹת.
 בְּלֵב חָבֵם בְּמַצָּאוֹ תְּעֻלִּיאֹת - - -
 וְירְבָה עַמְּךָ נְבִישׁ וְרָאֹמוֹת.
 מְקוֹמָךְ אֶל עַלְיָה בְּלַדְמָכוֹת.

וְכָעֵיט אֲשֶׁר נְבָהֵל בְּתוֹךְ פָּח
 וְאֶרְעה בְּשִׂירֵי הוֹד קְמוֹתָם
 וּמְהָם יָעַלְהָ לְגַטְתָּם כְּאַלְוָה
 (וְתַרְחִיף בְּעַדְמָן) רִיחַ בְּשָׁמִים
 וְגַנְפֵשׁ הָאָנוֹשׁ תְּשִׁמְחָ אַלְיהָם 15
 עַמְּךָ חַסְדָּיו
 (וְיִשְׁ[מ]רָד) מְפָה עָרִים וְיָרִים

ל.א.

כָּל הַזְמִינִים.

כָּל-הַזְמִינִים מִימֵי קָרֵם
 נָתַנוּ יְרִיחֵם אֶל וּמְנֻחָה
 וַיֹּאמְרוּ אֶלְיוֹן: מִשְׁלָדְבָּנָה
 בְּבוֹד יְעַטְוָהוּ וַיֹּאמְרוּ לוֹ: קָם חַוָּמָן וּלְבָשׁ עַרְנִיךְ!

ל.ב.

עַצְמוֹתִי הַהָּ וְתַגְולָלוֹ.

עַצְמוֹתִי הַהָּ וְתַגְולָלוֹ
 וְתַבְונֹתִי בְּמִמוֹתָי
 וּמִידָעָשׁ מִשְׁכָיו לְבִי
 עַלְכִּין אֶבֶכָה גַּסְדָּמָעוֹתִי
 אַסְ-סָנָר אֶל שָׁעָרִי פָּלוֹלָה 6

אלְלִי רַבָּי נִינְגָלוֹ –
 שְׁטוּבָחוֹ לֵי נְכָפָלוֹ;
 חִיאִי וּבְטָרָם יְשָׁאָלָן,
 מְתַתְּ יָדוֹ לֹא מְשָׁלוֹ,
 עִם נְרָבָתוֹ בּוֹ הַלְּלוֹ,
 וּבְרֶךְ לֹא יְפָשָׁלוֹ,
 גַּמְיוֹ אָמָרוּ בַּיְ לְאַגְלָנוֹ,
 אָם מְפָנָיו לֹא יְחִילָוֹ,
 בְּתַתוֹ לְמַאֲדָר בּוֹ נִינְלָהָן
 וּבְחַמְלָתוֹ לֹא יְשָׁלוֹ.
10
 בְּיִ צִוקָּוִי וּמְנוּרוֹזָוִי
 בְּרֻבּוֹת חַקְרִי שָׂרָעָלְעָמִי,
 יִקְרָר וּנְרָבָ לְכָבָ וּתְן,
 וּבְנוֹת יִמְים עַל-כָּל-שָׁאָל
 שְׁמַחַת פָּנֵיו וּשְׁחֹק פִּיהָו
 וּבְנֵי עַמוֹּ בְּטוּבָ יוּרָם
 סָרוֹ גַּלְים מְפָקָדִים
 טַי בְּעַמִּים יְרוּם לְבוֹ,
 הַנָּה הַשִּׁיר גַּוְיד תְּסָלָה
15
 פָּצָחוּ רְנָה לְאַדְנִיכָּם

לְג.

ברך אשר עינו.

שְׁלָתָה לְגַעַת הַתְּדָם מִינְקָתָה,
 הַעֲבָרְכָלְתִי תְּרוֹתָה נִתְקָתָה!
 וּתְעַמֵּד מִנְהָה דְּפָקָתָה.
 נְפָשָׁ שְׁרִינָה הַרְוָתָה שְׁקָקָתָה,
 הַעֲבָרְאָשָׁר תְּבָבָה וְדוֹא שְׁחָקָתָה,
 יַד אַהֲרֹן עַל-מִזְבֵּחַ וּרְקָתָה,
 וּבְמִשְׁבְּצֹות כְּרָמִיל וּבְזַחֲקָתָה.
 עַזְנָן אָשָׁר נְבָקָע וְהִיא יְוָנָקָתָה.
 כְּפָוָ בְּיַרְקוֹן וְלֹא דְּלָקָתָה.
 בֵּין אַלְלִי כְּלָעָן פָּרִי נָאָקָתָה.
5
 בְּרָךְ אָשָׁר עַזְנָן בְּעַן בְּרָקָתָן
 וּפְלָךְ עַרְוָונָת הַבְּשָׁמִים זָאָמָר
 בְּרָךְ בְּרָךְ אֶל הַתְּדָם, בַּי שְׁחָתָה
 עַב לְעַבְרָר לֹא אַוְתָה עַד רְוָתָה
 רָאָה לְבָכְיָ נְפָלָאות שְׁרִיעָבְשָׁוָר
 תְּוֹלָק רְסִיסָה בִּיד קְרִיעָבְמָוָה
 תְּמַן בְּנָאִיחָה בְּתָבָתָה קְעָקָעָה
 קְשָׁר שְׁרָה בְּשָׁם קְמָרָת מָר לְמַיְלָה
 בְּרָאוֹת אַמְחָיו אָמָרוֹ: בְּסָוּ וְלָא-
10
 לָה, אַחֲבָי נְפָשָׁי אַמְתָּבָם תְּחָשָׁוָה

בְּפִי עַצְמֵי בְּעַצְמֵי שָׁרֶקֶת,
כִּי כָּאֶחָדִים נְפַשֵּׁחַ דְּבָקָתָה,
לוֹ דְּבָרָה עוֹד נְשַׁבְּרָה מְפֻרְקָתָה,
כִּי אֶחָבָת נָעָר בָּאָשׁוּנָה.

אָם אֲנוֹעָה מִיתָּת יְנוּנִים נְנוּלְקָסִים—
לְמִינְפָּרִיךְ אַלְתָּגָנָעָר חַצְנָה,
הַנָּה בְּשָׁוֹט אֹור וְעַלְתָּת הַמָּן בְּךָ—
אַלְתָּגָנָרְוּ וְתַעֲזָרְרוּ חַאָבָה,

לְדָ.

שִׁיר בַּי יְפַהַרְפָּה.

רָצַף אַחֲשָׁרוֹשׁ בִּידָה
וּכְפִי צָעִירָה צָעִירָה,
עד כִּי כִּי עַיְשׂ אַמְדִיהָ
שֶׁם עַלְדוֹרִיהָ רַדְוִיהָ,
שְׁבַע עַדְיַנְשָׁרָה נַדְוִיהָ,
בִּי הַם פְּקוּדִיהָ פְּקֻדִיהָ,
בִּי בָּגְרוּ בָּהָם בָּגְרוּ.
הָאֶחָבָה בָּבוּ יְקֻדִיהָ,
בִּי קְהַתָּה שְׁפָטָשׁ יְדִיעִיהָ,
לְחוּות אַרְעִיהָ עַכְדִיהָ,
תְּקַשָּׁה לְבָבָה עַלְילִיהָ?
לוֹ נְתַנָּה לְנִי מְנוּרִיהָ,
גָּלְגָל אַרְמָה עַלְחִסְדִיהָ,
סּוּסִי אַרְמָה עַלְפְּרִדִיהָ.

שִׁיר בַּי יְפַהַרְפָּה רַבְיִיחָ
תְּרַקְעַ בְּקִרְבָּעַם לְזָה פָעַם
לֹא בְּלֶבֶנָה חִתָּה נָוָה
תוּכִישׁ פְּעִירְשָׁמֶשׁ בְּרוֹמָה כִּי
[ישׂוּר בְּעַפְעַפִי אֶחָבִים כִּי
תְּסִפְרַ רַגְשָׁה וְשָׁם תְּחַשֵּׁב
קְרַעֵי לְבָבָה נָצְבוּ לְרַיבָּה
אַל תְּפִצְרוּ בְּלֶבֶב עַמִּיתְכֶם, כִּי
רְשָׁפִי יְקֻדָּה נְדַעַתָּה מְהָרָה,
אָמְרוּ: «עַבְדָּתְבָל!» וְחַלְילָה
תְּבָל יְלַהֲתָנוּ וּמְהַלָּה כִּי
פְּמַהְעַמָּה תְּבָל וְהָיא עַזׂ טוֹב—
אָכְנוּ לְהַפְּסִים מְהֻרָת יְסָכָב
יְשִׁים רַכְ�בוּ כּוֹכְבִי פְּמַת

לה.

עת נצבו בנד.

ישלח רברו אל יומסנה
עת יטפו עלי אסיפה,
בָּה בְּלִיחַבְּצָלָת קְרֵסִיהַ,
כִּי יֵצָא לְקַרְאַת וְדִסְתִּיהַ
תְּמִינְלָךְ צַיְן פָּנָן חֲבוֹסָה,
מִתְּאָרֶה אָרוֹ שְׁבִיסִיהַ,
פָּנוּם בְּלִי רַקְתַּת זִיסִּיהַ,
מַלְךָ מְרֻקּוֹת בְּסָסִיהַ,
בְּסִיףַ מְגַפֵּה עַל-חַרְשִׁיהַ,
חֲרוֹזַ יְרָקָק עַל-אַפְסִיהַ,
תְּשִׂתְחַנָּה אָרֵץ לְעוֹשִׁיהַ,
הָאֵל בְּאַרְגָּמָן יְכָפָהַ.

עת נצבו כעד רסיסיה
על הַוּמָרָה יְטִפוּ תְּמִידָה,
פְּצִיעַ עֲרֹונָה פָּתָחָה לְנוּ
תְּשִׁלְחָה לְאַפְנֵי קְטָרָת מָדָה
אָם תְּחִילָה תְּמִינָה כְּלִיצִיאָה
וּרְמוֹת פְּגִינְשָׁמָשׁ פָּנִי בְּלָהָה
מַעַת לְעַת עַל-רְצָפת נְלָנָל
עַד בִּירְחַשְׁבָּנָה לְמְרַכְּבָת
אָם בְּעַרְוָנָה תְּעַבֵּר תְּרָאָה
וּבָעַת פָּנוֹת יוֹם לְעַרְבָּת
מְחַשֵּׁב בָּעַת לְכָתָה שְׁחוֹת בַּיַּה
וּבְמִתְרָה לְבוֹא תְּרָמָה בַּיַּה
10

לו.

שׁוֹשֵׁן עַלְיִ סְעִיף.

הָאָתָּה עַלְיִ עַמְוִיד סְנוּר בְּחִרְתָּה?
וַיַּגְבֵּן לְאַטְהָרָה הַלְּבָב בְּלִי מְחַתְּרָה.
דָּר וַיְפַךְ עַיִן לְעַין סְתָרָה.
וְלֹא רְאָתָה סְפָר עַלְיִ תְּמִידָה.

שׁוֹשֵׁן עַלְיִ סְעִיף בְּמוֹ צְמָרָת,
בְּשִׁמְשׁ עַלְיִ נְלָנָל לְאַטְהָרָה הַוְּלָה, אֲהָה
סְפִיר בְּבִשְׁתוֹ מְמַקֵּה אָוּ פָתָחָה
כָּל רְאָתָה עַיִן וּמְפַל שְׁבָעָה.

ארץ – אוי גענערו בגערט.
לא קיתה להם שנות בצרה,
עדות למשוע להוות משערת,
אחרן – לפניו קטרו [מ]קטרת.
יצית להיזק לציעז תפארת,
פרשוי קרוכים שעלי כפרת.

הגדיל מדורתי ואלו בה מתי
לו שואלי מטר דמש אצורי
בחביה איחי מוסר אמריו על ארון
לבו, אשר לו אם מצאיהם בני
אם אחרון צנף צנף קדרש. הלא
תבנית ברוב זהב פריש בנט במו

5

10

.לז.

דוֹדִי אָשֶׁר לְבֵינוּ

איך העברתני ואותה נואלי?
ארץ אבי אלק ויקביזו⁽³⁾ אשת לין
חוונים פמו יוינס סביבות אהלי.

דוֹדִי אָשֶׁר לְבֵי בעינוי החוליא
אם אין בלבק רחמים עלי, אלוי
אולי תקנא באכאים תחום

.לה.

הגה בנות ענור.

שרות עלי פארות ולא למרא
חולך ולא תשתו ולא תחרה?
חרש וגאנזים בנן זילרוי
שוחים בשוחים זה לה זקרן.

הגה בנות ענור אָשֶׁר נגעער
איך תשמעו קולם בונת אנו
מה-רטוב ענפיהם חרדשנו ומן
עת תעבר רוח עליהם אוי

לט.

כתב סתיו.

כתב סתיו ברינו מטריו וקריברינו
מכתב עליין מתקלה ואנמנ
לכן בעת חמלה ארצה פנישתך רקמה עלי ברוי ערונות בכוכבי.

מ.

לטה, צבי, תצד.

טהרנו בעפער אשוניך?
מהזעה אשר הציע בפניך?
נעשו נקדים על-גוניך;
אהבה תהי פוי וכייניך.

לטה, צבי, תצד בעניך
אמר השיבני הביני:
ברכם וגומון ומירדר
אם תחנה לי כום אהביך

מא.

אהי פריזן לעפר.

אשר בו קל-טמי נון שמחות,
באלן הם בדם חזק משלחים,
יעני פלכבות קרמחים.

אהי פריזן לעפר האחים
אשר ידmo לאבני שיש לחין,
יעבי משפטיו כשלחים.

מג.

נפש בנה ינוֹן.

נפש בנה ינוֹן מנוֹפְתָה

האת אל שידך מעופפת
 נסתר כאב לבה באחבתה
 במעט ואמות לערזה לולי
 תבכה עלי רודה ותקפק על
 מה ראתה כי עשתה תבל
 תפיריד לבבות נקשרו קשר
 תרחק אכל תבכה עלי נפש
 כל ידעה מהומן נפשי

5

מג.

גִשׁו לְשִׁנֵּי.

גִשׁו לְשִׁנֵּי אַמְרֵי הַרְבָּתִים

והשְׁבִיעִים באחבת דיל וחולה

מה.

הַבִּינוֹתִי בְּכַתְבֵּךְ.

הַבִּינוֹתִי בְּכַתְבֵּךְ שִׁין בְּסֶמֶךְ הַכִּי שְׁכִל הַטִּירִתְ בְּסֶכֶלּוֹת
 סֶר ... לא סֶר אֲכַל טְפֵסְר בְּגָלוֹת.

מה.

הוֹתְכָן לְהַאֲרֵ נֶר.

הוֹתְכָן לְהַאֲרֵ נֶר
 הַשִּׁבְנִי : הַכִּי יִשׁ בּוֹ אִילּוֹת
 עַלִּי הַשְּׂרָ מֶלֶא בֵּית וְשָׁכּוֹת
 לִמְן הַיּוֹם אֲשֶׁר נִפְלֵי בְּגָלוֹת

מו.

יְדִידִי, הַחֲלִיתִי.

וְעוֹד לֹא שָׁב לְבַבִּי מִמְּשׁוֹבוֹת
 הַקָּרְאִתִּי תְּלָאוֹת הָעָרָבָות ?
 בְּעִינָים אָכֵל בְּמִחְשּׁוֹבָת ,
 בְּמִקְומָם תִּשְׁמַע בּוֹ קֹול בְּאָבוֹת ,
 אֲשֶׁר נִטְבֵּע בְּלֵב יִם הָאָרוֹבָות .
 וְלֹא אָשָׁם וְלֹא אָרְאָה תְּשׁוּבוֹת .
 וְאַשְׁעֵן עַלִּי רַזְבֵּב עַרְבָּוֹת

5

יְדִידִי הַחֲלִיתִי מִאָהָבוֹת
 וְעַרְבָּוֹת הַתְּלָאוֹת בָּם לְנֶפֶשׁ —
 וְדַקּוֹתִי עַדְיִ לֹא תְּחוּנוֹי
 וְאִם לֹא חַמְצָאוֹנִי — בְּקָשָׁנוֹי
 וְהָוָא קֹול אִישׁ תְּלֵוִי נֶפֶשׁ וְלַבָּב
 קְרָאָתִיכָם לְהַמְשִׁנִי, יְדִידִי
 אַנְיִ רַזְבֵּב עַלִּי יִם אַחֲתִיכָם

מן.
מחצני אשר.

מחצני אשר [כימחה רבדו]
בפתחו לילאות עדין אדרמה
שען דריינו בשמש במענה
עניתהו : קחה נפשי ואשקט
ואם אין רפאי רפאין!
השיבני במתך פיו ואמר :
רפואה אין לכל מבה ישעה
— חטבי ישנה היא יידרי?
טריה היא אין לה כי נשנה?
השיבני : שתה כסוי ושיר לי
קיום פרורה ועל פבאל רגנה
ושירה לי יידרי בערבית :
עליה מרפאך מן ארני ביאנה!

5

מן.
ישירני ועפפני בחוללה.

ישירני ועפפני בחוללה
וניבו משפטיו דר עלי דר
ותניבות אשר בס וקטלני
והכוס רץ בשמש בשחלים,
ודרמי ערכ עליו ווועל
והכוס מדקמותיו ממלא,
ובשחוק פיו בכם לא יסלה
כיבב נושא עלי אש רשות גלה
וחיים נד בנוור [טלים ווולה]
עליך לחי ולא יורד וועללה.

5

מן.
היונה או בָּבָן יוֹנָה.

היונה או בָּבָן יוֹנָה יידרי
אשר תלך באלו אין יכלת
שאלתויה, ושב חזר ללהו בראומן עלי בנד תבלת.

ג.
בְּשֻׁשְׁנִי לְחִינֶךָ.

בְּשֻׁשְׁנִי לְחִינֶךָ אשר הם
ובחיציך אשר הם נתחו כי
וחטאת עבדך בפה תקפר,
בשור אקריב ואם כבש ואילו

נא.

וְעַיִן שָׁקֶתֶה.

ועיני שָׁקֶתֶה בְּמִיעֵד חֲנוֹמָה
וְרַאֲיוֹן כְּכָוכֶב בְּאַרְמָה
וְשָׁמְחָתִי עַלְיָן נְפָלוּ בְּנִירִי
הַקִּיצּוֹתִי וְאֵין עַמִּי מְאוֹמָה.
בְּאַלְוִי הַעֲלָחוּ יְצַרְוּ עַת

_nb.

תְּגִנָּה הַפּוֹם.

תְּגִנָּה הַפּוֹם, וְאֵם אֵין - שְׁתָהָה
וּבְרִמּוֹת לְחוֹזֵק הַכֶּר רַאֲרוֹה
וְחוֹלָה אַמְּקָה בְּמִיעֵד וּמִות -
בְּעִינִים בְּחוֹלִים תְּחִזְחָה,
מִשְׁלֵל בְּנוּ בְּמִצּוֹת דָּר עֲרֻבּוֹת, וְאֵם בְּלָבְבָה אַדְקָה-עַשְׂיוֹן.

נג.

חָנוֹר הַנִּיבָּ.

וְהַדְּבָר שְׁרוֹן	חָנוֹר נְגִיב אַוּר
וְחַמְּרָעָה	וְשִׁים הַשְּׁכָל עַד
וְטוֹב מַבְלָל קְנָן.	הַכִּי נְבָחר מְפוֹ
וְחַבֵּן הַבְּנִין	וְאֵם פְּבִין תְּבִנִית
אֲשֶׁר אֵין בָּוּ מְנָן -	- וְהַשְּׁכָל מוֹפֵת
וְתִמְצָא בָּל עֲנָן.	תְּגִנָּה בָּל עַמְּקָ

נד.

וְאָמַר מַיִם.

וְאָמַר: מַי יִתְרֹחֶר רֵיב וַעֲמִיד
עַל דִין מִרְדֵיכִי בְקַשׁ לְהַרְחֵי
(וְאַל) נָא תִּקְרֹא לִי מִרְדֵיכִי עִזָּה אַכְלֵה הַמָּן אֲשֶׁר בְקַשׁ לְהַשְׁטִיד.

נָה.

אֲלֵתָמֵן, לְבֵין.

אֲלֵתָמֵן, לְבֵין בְּאֶנְשֵׁי חַוָּמֵן אַחֲרֵ בְּנֵד רֵעַ חַשְׁבָתֵינוּ נָאָמֵן,
קָשָׁר עַל רְבוּ בְקַשֵּׁר גַּחוּן תְּחֻול עַל רְאֵשוּ מְאַרְתָּה גַּעַמָּן.

נו.

לְדִ שְׁלוּם.

לְדִ שְׁלוּם, חַלְל מַעַי וְהַשְׁעָעָה
וְאֶל תּוֹסֵף לְהַרְבּוֹת חַטָּא וְפִשְׁעָעָה!
הַבְּמוֹזָע עֲשָׂה יִשְׁבֵיל, וְגַעַמָּן מְשַׁלֵּח מְרַפָּא לְאַלְיִשְׁעָעָה!

נו.

ינבר לאַברית אַמונָה.

יְנִבֶּר לְאַבְרִית אַמּוֹנָה
 בַּיּוֹם עֲמָרִי לְפָנֶיךָ
 וְאַמְחָתִי בְּגַגָּה
 וְתַעֲנִי לְעֵינֶיךָ.
 חַלְאָ אַתָּה נְטוּעָתִי
 וְלַמָּה לֹא דָרְשָׁתִי

נה.

חַסְמָ אַת עֲדִיךָ.

חַסְמָ אַת עֲדִיךָ וּבְלָם
 וְאֵל יְנַעַר בָּהּ שָׁטָן:
 נְקַלְוָתִי בְּעִינֶיךָ,
 אַנְיָעָר אַבִּי יְקָטָן.
 חַקְדָּ מְלִי וּמְדֻעָּכִי

נת.

וְאַם אַתֶּם, יְשִׁישִׁים.

וְאַם אַתֶּם, יְשִׁישִׁים, בַּי תְּמַהַתֶּם, בָּאַלוּ הַתְּרוּשֹׁות בַּי רַאַיתֶּם -
 וְהַשְׁמִשָּׁ בַּיּוֹם הָאֵל בְּרָאוֹ בָּאוּרָאוֹ אוֹ - וְעַתָּה לֹא זְדַעַתֶּם.

ס.

קָבֵר סֹזֶךְ.

קָבֵר סֹזֶךְ בַּתּוֹךְ רַגְבִּי כָּבֵר וְאֶל פָּאמִין לְהַפִּיק סָזֶךְ וְדִירֶךְ.
שְׁמָר, שְׁמָא יְהִי נַחֲשָׁךְ לְאוֹבֵב וַיְשַׁמֵּחַ בּוֹ לְגַדְיוֹ בְּאִיקָּה.

סא.

לְחוֹלֶת אַהֲבָה.

לְחוֹלֶת אַהֲבָה נֶפֶשִׁי שְׁלִילָה
בְּעֻלֶת חֹשְׁקִים, אֲךָ לֹא בְּעַילָה,
עוֹמְדָה וְשׂוֹחַקְתָּ עֲרֵיה
מִשׁוֹטֶת וְצָורָת נָעַלָה (2),
וְחוֹלֶת בְּתַרְבָּה תְּשַׁפֵּךְ דְּמִימָם בְּמַסְלָה,

סב.

הַלֹּא תַּרְעַ חַבְצָלָת.

הַלֹּא תַּרְעַ חַבְצָלָת
אֲשֶׁר גַּופָה בְּמַלְבוֹשָׁה,
כְּבָלה מִפְנֵי אִישָׁה
וְנִירִיחַ עַלְיָה רָאשָׁה.

חידות.

I

אמר מה היא אַרְוֹסָה, לא אַרְוֹסָה
לִבְזָעֵל בָּה לְעֵינֵי הַמְּאַרְםָן,
וּמְתֻרָה לְכָל אָדָם תְּחִלָה אֲפָה לְאֶרְם ?

II

ובאָר לֵה בְּנֵי מָה הִם בְּתוּלוֹת,
לְשָׁלֵם לֹא חָדֵי לְקָם בְּעוּלוֹת,
מִסְפָּרוֹת בָּמו גָּנוֹת נְעוּלוֹת ?

III

וּמָה הַבָּן אֲשֶׁר יַבְעֵל בָּאָמוֹן
וּהָא אָדָם וְלֹא יַבּוֹשׁ בְּוֹנֶה,
וְלֹא יַקְרַתּוּ לו שָׂר וְעַונֶּה ?

IV

וּמָה הוּא עַז עֲנֵפִיו בְּאַדְמָה
וּשְׁרַשְ׀יו בְּרָאָם אֵל בְּרוּמוֹ,
וְאֶם יַתְשׁ בְּכָל עַת מִפְּקוּמוֹ ?

V

וּמְהָדֵשׁוּר וּמָה אָדָם יַרְצִין
שְׁנֵי מְתִים אֶלָּקָם כְּעָבָדים,
וְהַשְׁנֵי עֲרִיבָת הַמְּגִדְּלִים ?

VI

וּמְהִיקְשֵׁת אֲשֶׁר מִדָּה בְּתִשְׁעִים
בָּאַמְתָה אִישׁ, וְחַצִיךְ תְּקֻועִים,
וְהָא מְרִפְאָ לְלִבּוֹת נְפִזְעִים ?

VII

קְרָאוּנִי : אֲכָל רְמוֹן. עֲנִיתִים : זָאָב יַאָכֵל בְּשָׁרִי אָם נַאָכֵל,
וְלֹא לְכָבֹוד פָּרִי הַעֲשָׂה אֲכֵל בַּיְלָקְנִירְמוֹן אֲשֶׁר סְחַת מַעַילָן.

סִדְ.

וּרְם מַבְלִי מַלְבּוֹשׁ.

וּרְם מַבְלִי מַלְבּוֹשׁ וּמַכְסָה וְלֹא חַיִם וְלֹא נֶפֶשׁ בָּקָרְבוֹ;
וּמְפֵיו חַדְלָךְ חֲכַמָּה וּבִינָה וְהֵוָה הָוָרָג בְּחֻץ שְׁנַיִן קָאָרְבָּנוּ.

סִדְ.

לְשִׁלְחוֹ נָעָרִי.

וְעוֹדוֹ רְעֵן בְּבָרוֹשׁ,
קָרָאתִי לְכָל אָפָרֵשׁ:
הָלָא רָאשׁ מַרְדּוֹכָי תְּלָה
לְגַדְרֵן עִיר אֲחַשּׁוֹרֵשׁ.

סִוְ.

וּבָרָה אָחִי.

וּבָרָה אָחִי יָמִי שְׁבָתִי בְּשָׂמָדָה
וְסְנִירָרִי גְּדוֹלָה מַלְפִּנִי,
וְעַיר אַסְטָר לְפָנֵינוּ פְּתִיכָה
וְקַם יְתָרוּ לְהֹזֶר בָּלָק וּבָחוּ
וְרוֹד שָׁאִיל לְפָנֵינוּ מַרְקָרָה,
וּמְפֵי בְּנֵאָבִינָם וּרְוִיחָה.

.||.

סז.

אם אחרית.

אם אחרית שמחת אדרמה אכל
גם סוף מונחתה למות ולתבל,
וימרי אָנוֹשׁ פְּגַל, וְאָלוֹ יַעֲמֵד —
פְּתָאָם יְהִי נְשָׁבֵר בְּשָׁבֵר נְכָל; —
על מָה נְבַקֵּשׁ בְּלָעֵר שְׂדֵי ? קָלָא
כָּל מְעַשֵּׁי מְקַלִּי זֹאת הָכְלִי

סה.

אנוש חציר ייבש.

אנוש חציר ייבש ובמוות נקבש גווש רמה ולבש ווילך לקברים,
ולמוות נאכ ואליו הוא נחצב וסופו הנקצב לעפרות מקרבים.
והחי הננבר(?) עלי מה יתנבר ? ומחר לפודבר והוישם מקרים.
ילא יועל הוינו וחילו וחותמו ועד במעט איינו בבויות ומדרומים,
ילא יועל קרוב ולא ממון לרב והפעתiarוב לחטפו בגמרים.

5

	ולא יזעיל מ[ט]מוון ולא יעד רַמְנָן	וינפּוֹרֶת הַגְּאֹור
	ולקְרֻוב יִכְרַע	וְלִקְרָבֶר מִיעֵד
	ולא ימְצַא מִסְעָד	וְעַד הַזָּהָרָה
	בְּבָרְתָה נָרָה	לְכָל אָדָם יִקְרַה
	וּבְעַפְרָ לְקָבֵר	עַדְיִ מְתִי יַעֲבֵר ?
	וְלֹא יוֹכֵל נָאָלוֹ	כָּבֵר אָנָּחָיו
	וַיַּעֲבֵר הַמִּעֵּר	וַיּוֹמֵן נִקְבֵּר
	וְרָדוֹ וְשָׁאוֹרָו	בְּרוֹרוֹ וְמְדוֹרוֹ
	וְלִשְׁבֵן אָתָ עַיוֹּ	בְּעַת יִקְחֵ דֵי
	וְלֹא בְּלִ מְכַבֵּר	אֲשֶׁר הָהָה כְּבֵיר
	לְעוּלָם אָוָלָת	וְתִסְרֵר מִמְשָׁלָת
	וְעַד אַיְנוֹ נְעַכְבָּ	וְתִיםְמָה כְּבָב
	עַלְיָ יוֹמוֹ נְהָוִם	בְּפַחַדְךָ וְתִמְהִים
	וְאַכְדֵי עַשְׂתוֹנוֹת	וּבְטַלְוָ חַשְׁבָוֹת
	וּמְשָׁלִים חַצֵּיר	כְּנָפֵן חַבְצֵיד
	וְאַונְסָמְעָצָרִים	וְחַילִים עַם צִירִים
	וּבְאַשְׁעָלָה(בָּצָרָה)	אֲחָוָם וּמְצָרִים
	וְיִסְרָר לְכָלָא	בְּלֵי הָהָה נְעִיר
	וְלֹא יוֹכֵל לְעָלוֹת	וְהַבְּלָה הָא בּוֹלָה
	וּמְבוֹרֶת בְּנִפְלָוֹת	וְנִשְׁתָּהָה תְּרַעְלוֹת
	וְנִילָּק לְתַעַלוֹת	מְדֻרָּה יִשְׁתּוֹלֵל
	וְאַיְהָה הָעָמִים	וְאַיְהָה הָעָמִים
	וְלֹא מִצְאָוּ פְּרִיּוֹם	בְּיּוֹם מְוֹת אִים
	וְעַל מְהִזְזָה תְּرָאָבָה וְתַכְפָּה עַל הָאָבָּ	וְדִידָּה מְהִתְכָּאָבָּ
	בְּיּוֹם סְלִילָה	וְתַשְּׂא בְּיִלְלָה
	בְּמַוְצֵאִים וְחוֹלָה	וְעַד מְתִי תְּחִילָה
	וְרָםְאָבָּק	נִיחָם לְבָקָה
	וְרָבָּה טִוְּבָק	וְנִילָּק אָתָ נָרוֹ
10	וְהַדְּרִים עַנְרָלוֹ	וְנִיעָמָ אָחָרוֹ
	וְלַעֲפָר נִשְׁבָּר	וְלִיּוֹם מְוֹת נְחוּר
	וְיִשְׁכָּחֵ וְקָרָוּ	וְהַדְּרָה הַגְּמָעָד
	וְנִאמְרָ : אַיְוּ	וְוְהַזְּהָה הַמְּקָרָה
15	וְיִוּסְרֵר הַאֲבָוָר	לְכָל אָדָם יִקְרַה
	וְתִאְכֵר תַּזְוְלָתָה	עַדְיִ מְתִי יַעֲבֵר ?
	וְשָׁהִיה כּוֹכָב	וְאֲדָם הַגְּבוּר
	וְהָעָם הַרוּחִים	וְהַדְּרִים גְּרָלוֹ
	וְסָרִי הַקְּבִינּוֹת	וְלַעֲפָר נִשְׁבָּר
20	וְבָשֵׁל תְּקִצְיָר	וְיִשְׁכָּחֵ וְקָרָוּ
	וְחַילִים עַם צִירִים	וְנִימְרָד הַבְּצָוָר
	וְנִבְוֹרֶת הַבְּצָוָר	וְנִימְרָד הַבְּצָוָר
	וְהַבְּלָה בּוֹלָה	וְהַבְּלָה הָא בּוֹלָה
	וְנִשְׁתָּהָה תְּרַעְלוֹת	וְנִשְׁתָּהָה תְּרַעְלוֹת
25	מְדֻרָּה יִשְׁתּוֹלֵל	וְנִילָּק לְתַעַלוֹת
	וְאַיְהָה הָעָמִים	מְדֻרָּה יִשְׁתּוֹלֵל
	וְלֹא מִצְאָוּ פְּרִיּוֹם	וְאַיְהָה הָעָמִים
	וְעַל מְהִזְזָה תְּרָאָבָה וְתַכְפָּה עַל הָאָבָּ	וְדִידָּה מְהִתְכָּאָבָּ
	בְּיּוֹם סְלִילָה	וְתַשְּׂא בְּיִלְלָה
	בְּמַוְצֵאִים וְחוֹלָה	וְעַד מְתִי תְּחִילָה
	וְרָםְאָבָּק	נִיחָם לְבָקָה
	וְרָבָּה טִוְּבָק	וְנִילָּק אָתָ נָרוֹ
30	וְנִיעָמָ אָחָרוֹ	וְנִיעָמָ אָחָרוֹ

בָּיּוֹם קָצֵר אֲפִי

בָּיּוֹם קָצֵר אֲפִי
 וְמַיְתָאכְ פָּאָב
 וְיַיְנָעַ (גַּם) יַיְעַפְּ
 חַמְמָה יַמְלָא
 גַּעֲרָתוֹו, שָׁוֶב לְבָב, וְאַל תְּהִיה שָׁוֶבֶב:
 בָּמֶשֶׁל אָפְתָח פִּי: הַשָּׁחָק עַפְעָפִי
 לְקֹלְל שִׁיחַ בָּאוֹב לְבָבִי מִמְּבָאָוב
 מַאֲדָר מְרָב שְׂרָעָפִי וְנַשְּׁאָר הַעֲפָעִי
 בְּחוּמָת בַּת צִיוֹן, וְאַיְחָה לֹא גַּלְלָה – וְהָוָא עַל גַּלְלָיו! :
 גַּעֲרָתוֹו, שָׁוֶב לְבָב, וְאַל תְּהִיה שָׁוֶבֶב לְךָ הַבְּלִיּוֹן.
 וְאַיְדָךְ תָּהִמְמָה מְטָה וְמִדְרָעָת תְּשַׁטְּה –
 וְאַיְדָךְ תָּמִים תְּבָתֵּר וְתְדַעַּ בַּיְמָה
 וְתְשַׁמְּחַ בְּרִגְנָה בָּאָרֶץ כְּמֻלָּנָה
 וְהַאֲדָם תָּלָךְ וּבְחַשְׁדָּה חֹלָךְ
 וְתִמְפּוֹת יַיְלָה וְשַׁלְּפָה תְּפָנָל
 וְעַיְנִי נְבוֹר טָח וְלִשְׁמָשׁ יִשְׁתָּחָה
 בְּכָל יְפָעָה יַרְשָׁע וּבְלַהֲיוֹם יַפְשָׁע
 וְתִימִים בְּתָהָר וְקַפְרָ אָזָרָג יַקְבָּחַ יִשְׁתָּחָר
 וְמַהְמָּה לְאַיְשָׁנָא לְמַלְאָבָם בְּלִינָא וְשִׁוְתָו שַׁח לְגַא
 וְיַאֲכֵל בְּחַסְילָה בְּנֵי עַיְשׁ וּכְסִילָה וּנְם בָּעָר וּכְסִילָה
 וְוַרְאַנִּי חַלְד בְּעַודְךָ יַלְד אֲשֶׁר תְּבָל תַּלְד
 וְלֹא בְּמַעַד מַעַד אֲשֶׁרְךָ מִתְּהִירָה עַד לְרַעַי נְפִיּוֹן,
 בְּעַתְּבָא בְּגַבּוֹנָה מִסְעָתָךְ פָּאָרָה וְלַקְחַת הַצּוֹרָה
 וְעַיְנוּ בְּבִכְיָה וְנַפְשָׁו רַק עַרְיוָה וְעַלְתָּה פּוֹרִיה
 בְּמִזְמָוֹת מִזְמָה וְלַקְבָּה וְעַלְתָּה פּוֹרִיה
 בְּנִזְנָן לֹא יַחֲזָה עַזְוֹב שְׁרִי מְרוֹחָה וְהַמְּרִ שְׁנִיּוֹן,
 וְקַף עַל קַף הַנִּיר וְנַדְךָ אֶל תְּנִיר וְהַוְּדָה תְּאַנְּיר וְהַסְּרָה תְּגַלְיָוֹן.

25

קָרְעַ וּפָרַם כֵּל מֶד לְמִקְדָּשׁ בַּיְנָמֶן וְחֵיה כֵּל מְחַמֵּד לְעֵינֵנוּ כְּלִיוֹן.
וְקֹנוּן עַל מַכְלֵל פָּאָר בְּפֹו נְשָׁקֵל וְהַחֲלֵד גְּנָל
תְּהִרְיָ שְׁלָומָ נְפָשָׁו בְּסָוד אֶל מִקְדָּשׁו וְיוֹרִית שְׁמָשָׁו
תְּמֹול הַיָּא שְׁכָבָת בְּחִיל וּכְמַעֲצָבָת וְהַיּוֹם יוֹשָׁבָת
בְּצָל סְתָר עַלְיוֹן.

ג.

בְּמִזְאֵי שְׁבָת.

וְנִגְרָחוּ חָפָויִן	אַרְרַוִּין רְבַת	בְּמִזְאֵי שְׁבָת
וְלֹא אָמַר רַוִּי?	וְלֹא אַסְפָּק עַל בְּפִי	וְאַיְכָה לֹא אַבְרָהָם
וְאַשְׁלִיךְ כּוֹמָיו	וְאַסְרֵר טְבֻעָת	וְאַשְׁתָּה קְבֻעָת
וְאַבְקִיחָה עַלְיוֹן	וְאַמְּאָס אֶת חַיִּים	וְאַשְׁבֵּחַ מְאַיִּין
בְּצָמְרָת אַרְוֹן	וְאַשְׁמַרְתָּה מְלָקָת	לְהַזָּה נְצָחָת
וְהַמְּשִׁיט גּוֹיִם	לְשָׁבֵר מַוְרָפֶק	וּמְתִי אַתְּאָפָק
בְּדָבְרֵי חַבּוֹן,	וְלֹא נְבָרֶשׁ שְׂוֻעָה	וּכְבִּיר יְרֻעָה
וְתְּפָאָרָת עַזִּים,	בְּיוֹם הוֹרִי לְקָחָה	אַרְוֹן־רְקָשׁ גְּלָקָח
חַזּוֹקָאֵל בֶּן בּוֹיִן,	נְשָׁאָדוֹה בְּנִשָּׁא	וּרוֹחַ פְּעִישָׁוֹ
וְכָלֵב הַקְּנִיִּים,	אַמוֹנָת הַוְשָׁעָה	אֲבָל הַיָּה רָע
אַלְהָ מְעוֹן.	וְעַלְיוֹ יִשְׁאָא אֹור	בָּאוֹר חַיִּים יָאֹור

ב

שִׁירֵי קָדְשׁ

עא.

שלף חרבך.

שלף חרבך, דודיך נצח והאדום, ושית אובי פחת בפֿ רגלה להרים!
 ליל כבר פֶתָה, ביום כבר חנה, קומה צלח ורקב, קומה ואל הרים!
 מאו אני יוצא, אחות, להושעך, נם עם יריביך אריב ולא אדים.
 דעה מעט חילו שורי צבא עמך, כי גנפו אותו מלכי ערב ואדום.
 הנה אני אקים אריב אל סוסי, ארין יריביך אשית אני בסדום.

5

עב.

שער שקד, יפה.

שער שקד, יפה על לב מתרופפת, אחרי הייתה Shir על תני מנופפת.
 למה תהי לבני עבדך מבישת? שבטה כמשפטה משפט מנשפת!
 מלכני, הילא נאין חמק ונם עבר מיום אשר נמת: הספר למןנפת!
 דחבשורי בפרות, יפה ועליך רוח נבואתי תה� מרחתה.

שְׁמַתִּי מִנְמָתִי.

שְׁמַתִּי מִנְמָתִי, אֶלְיָה לִינְדָה,
לְמַה חֹוֹן אִוְבֵל אָרֶה, וְלֹא חֶפֶל (עַלְיָה), וְלֹא אִוְבֵל לְשָׁבֵן חֲצִירָה.
מְהִילִי בְּדִ שְׂעִיר בֵּית קָרְשָׁה קָבָעָר ? עַוְרָה וְקָנוּ לְשִׂיעֵר בֵּן דְּרוֹזִיךְ !
הָן בָּא וְמָן עָדָן צָאוּ נְפָשָׁו לְדָדוֹן טְהָבָאָר עַד הָן הַשְׁבָּל עַלְעָה.
חוֹסָה זָכָר קְרוֹשׁ נָוִי מָר אָשָׁר יְרוֹשׁ צְיוֹן וְנָם יְהָרָס אַרְמוֹן וְבִירָה.

עד.

שְׁבֻוּנָה אֲהָלִי חַרְשֵׁי אַדְמָה.

לְאוֹר עַוְלָם וְלְשָׁאָרִית אַדְמָה
חַפְתָּ שְׁדֵי, וְאֶל תְּוֹרָאִי אַדְמָה.
בְּפֶתַע אַמְלָלה אַבְלָלה אַדְמָה,
עֲבוֹד שְׁדֵי – וְהָוָא עֲבוֹד אַדְמָה !
בְּכָל-לְשׁוֹן וְלֹא אָהָב אַדְמָה.
מִקּוּם זְבַח אֶלְיָה מִזְבֵּחַ אַדְמָה.
וְאָמְרוּתוֹ תְּחִיה בְּלִנְשָׁמוֹ.

5

שְׁבֻוּנָה אֲהָלִי חַרְשֵׁי אַדְמָה
לְבִי עֲבָדִי לְצֹור יוֹצְרָה, וְנוּרִי
מְעַט פְּזָעָר וְמָן חַלְדָה, רַאי, כַּי
חַיְיכָל אִישׁ נְשָׂוָא יְלָדִי וּמְיָם
בְּגִיבָּ לְשׁוֹן בְּאֵל יְשִׁיחָ אֲהָבָיו
קָטָן בֵּין בָּעֲרָבָה שִׁיר וְשִׁבָּח
בְּרִוחָו יַעֲלֵד רֹוח בְּשָׁר אִישׁ

עה.

לקראת אללהיך.

זֶה, למשפט אל הקרב ותתרפא.
למה עלי רע בפקת תמי נספה?
בעל ברות נשברח ולכ נספה
אילו להшиб במשפט יהי לך פה.

לקראת אללהיך הבון ואל פרפה
шибה, יציר חמץ, אל אל בעודה כי
шибה ותנחתם ודרש רצון בורא
אולי להרים ראש ירעה לך מצה.

עו.

פתחת בנטף.

מה-זחוב אָרֹם ומה-זעשה ?
אַתָּה ברועה נאי כשה.

פתחת בנטף עבדך זחפה
ידי ומצערני בידך נם.

ען.

ביום אערך-ליך.

ביום אערך-ליך תקשב לשועי ויום אהבה לך בינה תנין,
חנית הרק למול חורק ושורק וכצע ראי שאל בקש להרני,
עשה נא לי קבן יאור תשועה ולכדריו קהמן האני.

ביום אערך-ליך.

עה.

שְׁמַשִּׁי, עָדִי אֲנָה.

שְׁמַשִּׁי, עָדִי אֲנָה
פָּבֹא וְלֹא תָּרָתָה.
שְׁרֶשֶׁי, עָדִי מְתִי
תִּקְבֵּשׁ וְלֹא תִּפְרַח?
לְכֶם אֲנִי אַקְרָא
דוֹדִי וְאַשְׁבִּיעָכֶם:
נָא בְּקַשְׂוִינָא לִי
דוֹדִי אֲשֶׁר בְּרָתָה.
מַהְרָלוּ גַּעֲלָנוּ
רַע בְּעַלְנוּ
מַיּוֹם עֲבָנָיו
לִילָה וּוֹם אֲגָרָה.
הַנָּה בְּקַוְל שְׁוִישׁ
אַעֲטָף לְעַמְתוֹן,
אוֹלִי תְּחִנָּתִי
דוֹדִי כְּמוֹ יְרָתָה.
חַסְדָּיו יִצְחָה לִי
טָעֵן וּרְבָ חָסָר,
אִם אֵין צְדָקָה לִי
וַיַּפְרֵר בְּרִית אָוֶרֶת.
—כְּבָרִי אַיִמְתָּי
מִאֵין שָׁאת טָרָת,
הַשְׁעָנִי עַלִי
לוּמִי אוֹרִי כִּי בָא
וְכָבֹוד יְהִי בָא
וְעַלְקָה וְרָתָה.

עת.

שְׁבָחוֹ, נֶפֶשָׁי.

שְׁבָחוֹ, נֶפֶשָׁי, לְצִירָה
כִּי לְכִbor אָוּזָרָה,
לוּ תְּכַרְעַ קָמָה וּבָרָה
נִמְנְשָׁמָת כָּל סִי תְּבָרָה.

שמי וראתו בלביה,
 צפني אהבתו בקרבה,
 מצר שעומד לריבקה,
 מיה, ישעה ואורה. ל...
 ולבוי אחר מתחלי,
 תעשי מחם פלבי,
 את עם קליקוי וחוכי,
 או ייטב לי בעירקה. ל...
 המלתי נפש וחידה,
 וברוי נא יום תפירידה,
 פניו מן העבורה,
 טרם שוכב אל עפרה. ל...
 נשמת אליל הטעורה,
 הפללה, נכה וברה.
 את אמה בנו עצורה,
 קרווא חלקה ושבקה. ל...

שם נCKER נורא ואים
 וחוזו וכרי בכל-יום,
 ויצו לך ישע ופדים
 כי הוא מיך ואיך. 5
 למורי לעשות את-רצונו
 תאנגלי מסת חרונה,
 קבא לרעות בנו
 עת פשובי אל מקונך. 10
 מיהלי עולם וחתלו
 פאס שטחטו געלן,
 עת פחו צורך בונלו
 הרחאי אלוי בשידך. 15
 דיא לך מחשכה נוכה,
 מפתאות עופ האצפינה
 לאלני קרים מעונה
 כי הוא תוחלחה ושבקה.

.פ.

שליט יוצר בל-פעל.

מי קפוץ ואין גמו, מי רוטה לך ואין גופה לך.
שליט יוצר בל-פעל, בתחת ובמעל, מודד מים בשעל. הנותה בליך שמים.
 לובש אדרקה כשרוין, אל מסתתר בחביזן, נורא וועלין, בהיכינו שמים.
 מושל בגבורתו עולם, מתחה יצורים כלם, ברא שחקים וכלם, ואבא השמים.
 לשם עכבים רכיבו, ובמים עזים נתיבו, ענן נערפל סביבו, הישבו בשמים.

עושה שמות.	אליהם עליון,	ואשאָל רשיין	אַחֲרִישׁ הַגְּזִוָּן;	5
גבתו שמות.	ויסודהָם קבע	יסודות אַרְבָּעָה	כֶּרֶא בְּמַכְעָבָן;	
תחת רקיע השמות.	חולק נאָרָר	נוֹהֵי הָאָרָר	גָּוֹרָ נָאוֹר;	
מחטה השמות.	וְהַקּוֹה תְּחוּמִים	וְהַקּוֹה מְרוּמִים;	דְּלָהָ וְרוּמִים;	
ועופת השמות.	וְכָל־צָאָצָאים,	וְוּוֹי וְפָרָאים,	לְצִיעָן דְּשָׂאִים;	10
ויכלו השמות.	וְהַשְּׁרִיעַ [אַוְרוֹת]	וְקַם צְרוֹתָה,	וְתַּרְץִ מְאוֹרוֹת;	
מחטה השמות.	נְעִי וְנְעִיר	וְאַדְיוֹ וְעַדְיוֹ	זָבוֹכִים(?) עַדְיוֹ;	
מעל השמות.	וְצַעַר גְּנָבָר	רוּעהַ וְאַכְרָה,	חַבְקָעַ אַשְׁכָּר;	
מחטה השמות.	וְבָרוֹ מְחָה	וְאַחֲיוֹ דְּךָה,	טְחָה טְחָה;	
באלמי שמות.	וְעַרְבָּק חַמְסָה	וְנַחְשׁוֹ וְכַחְשׁוֹ	יְהִירִים עַמְסָה;	
וארבות השמות.	וְהַפְּלִיאָ סְבָה	בְּתַחְום רְבָה	כְּמַסְסָ רְבָה;	15
לאלמי השמות.	וְעַבְדוֹ הַסְּתִירָה	וְאָאָ וְהַעֲטִירָה	לְאַמְּפִים הַתִּירָה;	
וראשו בשמות.	וְמַנְדָּל תְּלָאָן	וְגַעְוֹ וְעַלְוָן	מְרֻעִים שְׁלָאָן;	
יושב בשמות.	לְהַם שְׁחָק	נְדוֹ לְמַרְחָקָה	מְאַדְרָם גְּשָׁחָק;	
חיקות שמות.	אַוְרָח [יְרָעָה]	מְאוֹר גְּפָדָעָה	גְּרִיבָ נְדָעָה;	
אל אל בשמות.	יְדוֹ גְּרִים	וְסַעַף גְּרִים,	סְחָרָ שְׁלִים;	20
כימי השמות.	שְׁמוֹ פְּקָד	וּבְנוֹ עַקְרָה,	עַמְּרָ וְשְׁקָדָה;	
בורא השמות.	וּכְרָ עַקְרָתָה	לְנַכְחָ נְבָרָתָה	פְּצָחָ שְׁעָרָתָה;	
יצבא השמות.	וְכָרָוְ לְרַחְמִים	שְׁעָרִים וְזִימִים,	צָאָצָאָ הַאוּמִים;	
עמוורי شמות.	הַולְדָּ רְחִוּמִים	מְאִישָּׁ דְּמִים,	כְּפָעָ תְּמִים;	
ככובבי השמות.	וּרְבּוֹ מְעוּטִים	יְרָדָה לְפּוּטִים,	רְגִישָׁת שְׁבָטִים;	25
וּ מְשֻׁטִים.	רְאָה וְהַשְׁקִיףָ	מְצֻודָה הַקּוֹתָה	שְׁאָן פְּקִיףָ;	
עד בלתי שמות.	כְּלָנוֹ נְאָוָם,	וְשַׁקְעָ שְׁאָוָם,	שְׁכָרָ נְאָוָם;	
לעושה השמות.	שְׁוִיכָה חַרְשָׁה	בִּים חַרְשָׁה	תְּפִמָּה חַרְשָׁה	

שֵם אֱלֹהִי צְבָאות אַיָּהָר.

<p>לְאֱלֹהוֹתָיו לֹא אֶחָד, הָבָי לְיַהֲנוּן, מִשְׂרָרוֹעַ עֲשֵׂי רְצָוָן.</p> <p>אֲמִיעַ אֲשֶׁר (הַכְּפָל בְּלָי), קְשׁוּר בְּרוּע יְמִינָה, בְּרָכוּ...</p> <p>וּכְזָבִים לוֹ יַעֲרִיצוּן, פָמוֹ צָבָא אַתְּרִי קָצְעָנוּ, בְּרָכוּ...</p> <p>וּבְשָׁשׁ טְבֻעוֹת חֲתוּם קָצּוּבֹת תְּחַת פֶּס מְעוֹנָה, בְּרָכוּ...</p> <p>מִתְּחַת בְּסָאוּ שַׁת מְוִוָּה, לְהַתְּעַדֵּן מְיוֹ שְׁבִינוּ, בְּרָכוּ...</p> <p>עוֹמְדִים עַל שְׁבָעָה קְרִימִים עַל רַאשׁ סְנַדְלָפָן נְתָנוּ, בְּרָכוּ...</p> <p>בְּסָוד אֶרְבָע מְחֻנּוֹת הַקּוֹף כִּי מְבָל עַין צְפָנוֹ, בְּרָכוּ...</p> <p>וּנְגַרְיאָל בְּשִׁמְאָל הַמִּינָן וּרְפָאָל אַתְּרִי הַכְּעָנוּ, בְּרָכוּ...</p>	<p>שֵם אֱלֹהִי צְבָאות אַיָּהָר, מִקְהָלוֹתָיו אַקְרָא מִפְּחָד: בְּרָכוּ יְיָ כָּל צְבָאי</p> <p>שֵם קָאֵל יוֹצֵר הַבָּל, תוֹלָה עַולָם כִּמו אַשְׁבָל,</p> <p>לְלָמוֹ גַּלְגָלִים יַאֲצִין וּמְלָאָכִים אַתְּרִי יַרְצִין</p> <p>מְרַכְבָּנוֹ צָפָן וְסְתִוָּם וְעַל אֶרְבָע חַיּוֹת רְתָוּם</p> <p>לְהַרְוָר בְּמַרְכְבָה אֲחוּנָה נְפָשָׁ יְשָׁרִים שֵם גְּנוּנָה</p> <p>הַאֲכִיב שְׁנֵי שָׁרִים פְּנִימִים וְאַיְשׁ שְׁבָעִים שִׁמּוֹת חַתְּמִים</p> <p>קְרִי בְּסָמָשׁוֹב וּמְקִוָת יְהָרָאִים בְּכָבוֹדוֹ מְהַשְׁקָוָת</p> <p>טְפַס מִיכָאֵל בְּמִינָן וּנְגַרְיאָל לְפָנֵי הַאֲמִין</p>	<p>שֵם אֱלֹהִי צְבָאות אַיָּהָר, מִקְהָלוֹתָיו אַקְרָא מִפְּחָד: בְּרָכוּ יְיָ כָּל צְבָאי</p> <p>שֵם קָאֵל יוֹצֵר הַבָּל, תוֹלָה עַולָם כִּמו אַשְׁבָל,</p> <p>לְלָמוֹ גַּלְגָלִים יַאֲצִין וּמְלָאָכִים אַתְּרִי יַרְצִין</p> <p>מְרַכְבָּנוֹ צָפָן וְסְתִוָּם וְעַל אֶרְבָע חַיּוֹת רְתָוּם</p> <p>לְהַרְוָר בְּמַרְכְבָה אֲחוּנָה נְפָשָׁ יְשָׁרִים שֵם גְּנוּנָה</p> <p>הַאֲכִיב שְׁנֵי שָׁרִים פְּנִימִים וְאַיְשׁ שְׁבָעִים שִׁמּוֹת חַתְּמִים</p> <p>קְרִי בְּסָמָשׁוֹב וּמְקִוָת יְהָרָאִים בְּכָבוֹדוֹ מְהַשְׁקָוָת</p> <p>טְפַס מִיכָאֵל בְּמִינָן וּנְגַרְיאָל לְפָנֵי הַאֲמִין</p>
		10
		15

<p>במו קוק לכתן ובען ולא ירע איה מכוון. ברכו...</p>	<p>נאב כל שרכ וישנאן ירוזצין אנה ואן</p>	
<p>השמיעו לנורא ועליזן אילו ימאתה חן בעינו. ברכו...</p>	<p>חונים בסוד שכון חביון קדשת עם עיי ואכין</p>	20
<p>זופר בעת שלוש קדשה במו נשר ישר קנו. ברכו...</p>	<p>זביהו איתנים השלשה ברוח על צפור גרישא</p>	

סב.

לך שדי.

הפאי לארץ ולדרים עלייה.

<p>ואמיר די לגולת רום ויחיליה לך מדורם ים ודרום גובליה הלא פעדן ונם תניד במליה. המאיר לאירוע ולדרים עליה.</p>	<p>לך שדי לך מדורם וכל-ששת ודלקה ולדרים עליה.</p>	<p>מקומ חביון תרדך עלגלי אשר תחמי וכל מעגל זהורך תלויים הם ביריה. לך עליון לך חטן וכל-גילגָל במי חבל ולא נוע וכמי נבגע ומי ישביל פעלהך לבב איש לא זכילה. המאיר...</p>	<p>(ב) – – – לך שדי לך מדורם וכל-ששת ודלקה ולדרים עליה.</p>	<p>לך עליון לך חטן וכל מעגל זהורך תלויים הם ביריה. לך עליון לך חטן וכל-גילגָל במי חבל ולא נוע וכמי נבגע ומי ישביל פעלהך לבב איש לא זכילה. המאיר...</p>
<p>ומי לא נוע ולא נגע ובוכרו שם בכורך? ומי ביכיל ומי ישביל לבב איש לא זכילה. המאיר...</p>	<p>לך עליון לך חטן וכל מעגל זהורך תלויים הם ביריה. לך עליון לך חטן וכל-גילגָל במי חבל ולא נוע וכמי נבגע ומי ישביל פעלהך לבב איש לא זכילה. המאיר...</p>	<p>ומי לא נוע ולא נגע ובוכרו שם בכורך? ומי ביכיל ומי ישביל לבב איש לא זכילה. המאיר...</p>	<p>לך עליון לך חטן וכל מעגל זהורך תלויים הם ביריה. לך עליון לך חטן וכל-גילגָל במי חבל ולא נוע וכמי נבגע ומי ישביל פעלהך לבב איש לא זכילה. המאיר...</p>	<p>לך עליון לך חטן וכל מעגל זהורך תלויים הם ביריה. לך עליון לך חטן וכל-גילגָל במי חבל ולא נוע וכמי נבגע ומי ישביל פעלהך לבב איש לא זכילה. המאיר...</p>

לך כל יסוד ותרע סוד היגלגל
 אשר ארח ממורה ויתגלו
 קליין, וסוד ימתיק בעת ישיק ניל שמש بلا רפין.
 עבר רמש יצאת שמש במו חתן 15
 והוא מעדר בכל מועד באין אמר ולא הגין,
 בראש דברו כי יצרו אל אחד בליך רפין,
 עבר ציה ותחתיה להארך מ- אפליה. המאיר...

פנ.

את אשר בקשי

את אשר בקשי לראות לא אשינו,
 סוד אליהם עמק עמוק מי ימצענו.
 את...

שוכני שמי (ה)שימים נערפל סתרו,
 אוצרות ברד ומים הם בית משמרו,
 חיות מלאות עינם יכחו מארו,
5 בולם בקרשה נשאות כי אדוננו,
 ודמותו מהם רחוק ואין מי יראנו. את...

לאסדר מרכבתו עבים בא נחפים,
 ומארות עם כובבים על פיו נגניות,
 לעבר אותו נצבים ורמות לא חווים.
10 בולם בונירות נאות לשמו ירננה,
 וברק תניתו עת יורק יאמרו: חננו!

מִמְכֹון שֶׁבַתוּ הַשָּׁנִים אֵל יֹשְׁבֵי אָרֶץ
חֹלֶלה יְדוֹ בְּרִית עִם שָׂפָרִיר עֲרֵץ.
יְהִירִיד וְאֵין מֵי גַּעַם וְשַׁקְטִיט וְאֵין פָּוָרֵץ.
לֹא שִׁיר וְתַהֲלָה פָּאוֹת וְכָל פָּה יְהֻדָּה
עַלִּי דָּת... וּבְרִית חָק בְּכָל יוֹם יוֹמָנוֹ אַת...
15

הַעַלְוָה קֹול בְּקָרְשָׁתוֹ וַיְשַׁנוּ וְשַׁלְשָׁה
שְׁוֹרְרוּ יְתַחַר קָרְשָׁתוֹ הָרוּ וְקָרְשָׁה
סְפָרָיו בְּכָל יוֹם נְבוּרָתוֹ וְפָנָיו בְּקָשָׁה
רְוָמָמוֹ נְקַדֵּשׁ בְּצָבָאות עַזְוָה תְּרִנְנוּ —
20
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ, בַּי קְדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ,
את...

סֶ. .

שְׁנָאָנִי אֲלִים.

— — — (—)

שְׁנָאָנִי אֲלִים
חַצּוּבִי לְהַבָּה
לֹא לָלוּ שְׂוָאָלִים :
אַיהֲ קָטוּם הַמְּרַבְּבָה ?
מְעַרְיִצִים וּמְהַלְלִים
גָּנוּל מְרַבְּבָה .

שְׁרָפִים אָוְרִי עַז
עַטְיוּ חֹוד כְּלִילָה
עַזְמָדִים בְּכָס מְפַרְשָׂו בְּחַתְלָת זְבִילָה,
5
מְפַעַל גָּלְגָל
וּמְמַתְתָת גָּלְגָל,
לֹא גָּל יְשָׁאוּ
וַיְסַפְּרִי לְהַלְלוֹ —
...אָה : אַיהֲ שְׁרָפִים... עַזְמָדִים מְפַעַל לֹא .

<p>מְרֻעִידִים בָּפֶחֶת לְאַרְבָּעׁ חֵוֹת יְהֹה וּפְנִי חָדָר אֶל חָדָר וּעֲמָר בְּלִי בְּחָדָר – שָׁשׁ בְּנָפִים לְאַחֲרָה.</p>	<p>שָׁשׁ בְּנָפִים הֵם שָׁשׁ וְאַרְבָּעׁ פָּרְדוֹת בְּנָפִים זְקוּפוֹת לְאַחֲרָה חֻקָּרִים שִׁיר שָׁשׁ בְּנָפִים שָׁשׁ בְּנָפִים לְאַחֲרָה.</p>	<p>10</p>
<p>סְכִיבּוֹת בְּם מְכוֹןִין מִצְבָּאוֹת הַמּוֹנוֹן גְּסִיףּ בְּחַבְיוּנִין בִּינְימָו וּבִנְיו – בְּשִׂתְּמִים יְכָפֵה פְּנֵיו.</p>	<p>בְּשִׂתְּמִים טְסִים יְכָפֵה יָקֵר עָוֹן פְּנֵיו בְּמוֹ יְכָקְשִׁי לְהַט יָמֵד פְּרָגָז בְּשִׂתְּמִים יְכָפֵה פְּנֵיו.</p>	<p>15</p>
<p>מִימֵין מַהְלָלִי בְּשִׂטִי מְחֻנּוֹת וּבְילָה עַצְצָצִי חַלְלִי רְצִים וּשְׁבִים אַלְיִ – וּבְשִׂתְּמִים יְכָפֵה רְגָלִין.</p>	<p>וּבְשִׂתְּמִים מְחֻנּוֹת יְכָפֵה נִגְהָ שְׁמָאל רְגָלִי סְבִיבִי יוֹן עַרְבָּם בְּצָפוֹת בָּקָר וּבְשִׂתְּמִים יְכָפֵה רְגָלִין.</p>	<p>20</p>
<p>יוֹו הַולְךָ וּטוֹפֵף וְעַלְמָנוּ הַחוֹפֶת סְכִיבּוֹתָם יְנוֹפָת גְּסֻוזִים לְהַסְתוּפִ – וּבְשִׂתְּמִים יְעֻופָת.</p>	<p>וּבְשִׂתְּמִים פָּאָרוֹת יְעֻופָת צַעַן בְּפֶא לְרָן עַווּוּ חַבְיוֹן רְפִיּוּם אַפְיִ – וּבְשִׂתְּמִים יְעֻופָת.</p>	<p>25</p>
<p>לְמַול שְׁנָאָן בְּמִשְׁמָר בְּכָל מַהְלָל וּזְוֹרָה וְהָ אַחֲרָ בְּמִנְמָר וְאָמָר לֵ – שְׁנִי לְלֹו חָק לֹא יְמַר – וּקְרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמָר.</p>	<p>וּקְרָא זֶה שְׁנָאָן אֶל טְקִוָת יְרֹצִין זֶה שְׁלָשׁ וּשְׁתִים וְהָ אַחֲרָ בְּמִנְמָר וְאָמָר לֵ – שְׁנִי לְלֹו חָק לֹא יְמַר – וּקְרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמָר.</p>	<p>30</p>

חַיּוֹת נְשָׂאות.	קָדוֹשׁ מִאַרְבֶּעָה	
מְחֻנּוֹת נָרוֹאות.	קָדוֹשׁ [הוּא] בְּאַרְבֶּעָה	35
עֵינִים מְלָאוֹת.	קָדוֹשׁ בְּאֹפֶנים	
— בָּסָוד שְׁרָפִי פְּלוֹאֹת —	יְיָ אֲכָבֹות רַם	
קָדוֹשׁ קָרוֹשׁ יְיָ אֲכָבֹות.	קָדוֹשׁ קָרוֹשׁ יְיָ אֲכָבֹות.	

וְחַשְׁמָלִי נְרוֹהוּ,	מַלְאָא יְצָקִי חַצְצִים	
וּמָר לְהַעֲנִידָה,	כָּל הַיּוֹם יְרִיצֵנוּ	40
הַתְּלִוּם בִּירָה,	הָאָרֶץ וְתִילָּה	
בְּבָדָד דּוֹכְבִּים כֵּן	הַנּוֹת הַבָּל בְּידָוּ —	
מַלְאָא כָּל הָאָרֶץ בְּבוֹדוּ.	מַלְאָא כָּל הָאָרֶץ בְּבוֹדוּ.	

סֶה.

תָּבְרָךְ יְהָה.

בְּפִי כְּלִ-תְּקוּנָה כָּלָם,	תָּבְרָךְ יְהָה אֲדוֹן עָולָם	
עַלְיָ שִׁירָם וּמוֹלָלָם.	וְאָמָר אַתָּה מְאֹד גַּעַלְהָ	
אַרְרוֹני בָּרְבָּ נְכָלָם.	בְּנִיסִי מִפְנֵי צָרִים.	
אֲשֶׁר לֹא מִמֶּה גַּעַלְלָם,	כְּקָרָתוֹק לְלָלוֹת סָוד	
וְלֹא־שָׁב עֲבָרָה נְכָלָם.	גַּנְלִית עַמְקָוֹת לִי	5
בָּאִישׁ רָאָה וְהַן סְלָם.	וּרְאִיתִי בְּשִׁירָה	
וְלֹא אָכֵל לְהַשְּׁפִילָם.	לְזֹאת אָוֹרָה פְּלָאִיךְ	
בָּעֵת לְפִי חִלּוּם חָלָם,	וְלֹא אָשְׁבָח דְּבָרָךְ לִי	
וְהַרְשִׁים יוֹהֵ שְׁרִים	שְׁמַע שִׁיחָה פָּרָה רָוחָי	10
וְאַוְתָּן לְשׁוֹן נָאָלָם.	וְאַיךְ תַּתְּרִשׁ וְתַתְּעַלָּם.	

לְקַחְתָּה פָּמִינִי תְּכִלָּם.
 וּמַזְוִילֵיכֶם בָּמוֹ פְּעָלָם.
 וְהָרְאָנוּ דָּבֵר אֲוֹלָם.
 אֲשֶׁר עַלְיוֹ אַנְּגָלָם.
 בָּסָוד עַמִּי וּבְקָהָלָם.
 וִשְׁם אַכְפָּת וְאַפְּרָשׂ בְּרָת
 15 וְאַעֲבָרָת בְּלָבָן שְׁלָם.

וְהָעָה בְּקָשַׁו נֶפֶשִׁי
 לְעֵג לְהֵם וּרְיבֵ בְּהֵם
 עָשָׂה פָּלָא לְבָרְכָלָא
 וְאַכְוָא בֵּית־חַטְפָלָה
 15 וְאַקְדִּישָׁךְ וְאַעֲרִצָּךְ
 וִשְׁם אַכְפָּת וְאַפְּרָשׂ בְּרָת

טו.

תעה לבבי.

וְתוֹשִׁיה נְרוֹחָה מְמַיִּין.
 וּבְהַבְּלִי עַולָּם נְסָפְתָּי.
 וּמְחֻצְמָתִי מְרָמָה.
 טְבַשׁ רְעוּיוּ בְּמִצְלָות חַטָּא.
 וּמְתַהַךְ וּמְחַמֵּס יְחִי אֲמָלָה.
 5 וּבְנוּ עַל שְׁפָתִי.
 דְּבָרַי חֲכָמִים וְחוֹדוֹתָם.
 וּנְנוּלָה שְׁנָתָם אִם לֹא יְבִשְׁלָה.
 כְּמַדִּי הַלְּבִישׁוּ פְּשָׁע וּפְוַקָּה.
 שְׁחוּ וּמוֹתֵה קּוֹמוֹתִי וּשְׁזִיבַּלָּה לֹא יְכַלְתִּי.
 אוֹלֵי אַכְלֵל לְעַלוּות מְבוֹר שָׁאוּגָם.
 וּמְתוֹרָה נְכָח אָרְזָן עַזָּה.
 וּמְזַיְלֵל דְּמַעַי עַל רְבָ פְּשָׁעָי.
 וּבְוֹכה בְּמִסְתָּרִים עַל חַטָּא נְעוּרִים.
 וּלְזַכְרָם בְּלָשׁוֹן לֹא אַעֲצַר־בָּהּ.
 10 וְהָנָה לְבָבִי אַחֲרֵי הַתּוֹרָה
 עַבְתָּי אַרְחוֹת יִשְׁרָאֵל
 כְּסָלִי מְלָאוּ נְקָלָה
 עַשְׂנִי מְלָאוּ נְמָה
 כְּלִיוּתִי בְּלוּ מְאֹן וּמְרָמָה
 15 שְׁקָרָן נִם שְׁוָיא וּרְכָרָקָב
 מְאָנָה לְנָנוּעַ נֶפֶשִׁי
 לֹא יִשְׁנֵנוּ יָצְרָא אִם לֹא יַרְשָׁע
 עַרְסָם הַצְּעָנָעִי מְבָלִי אַדְקָה
 בְּשָׁאוֹן גַּלְיָהָם עַלְיָהָם הַגְּדָלָה
 עַל־בָּן בָּאתִי לְהֹדּוֹת לְפָנֵיךְ
 וְהַגְּנִי שְׁוֹחָה גַּנְדָּר חֲרוּם רִינְלָה
 וּמְבָהְלֵל עַצְמִי עַל עַצְמָמִי
 וּמְתַחְרַטּ בְּלָבִי עַל עַצְמָמִי חֻבָּי
 15 בְּיַלְגָּלָתָם בְּשָׁפָה לֹא אַכְלֵל שָׁאת

הוּמָן יְכַלָּה וְתֵם לֹא יְכַלָּן,
עַל אַיִלָּה מִקְםָם אֶתְבָּע אוֹ אֶתְרָדָה.

עַל הַחוֹזִיקָות אוֹ עַל הַרְאִיוֹת.

כִּי רַק לְקַחַי מֵעַדְךָ.

וְאַשְׁר אֲהַבְתָּ שְׁנָאתִי,

וְאַשְׁר קָרְבָּתִי רַחֲקָתִי,

וְאַשְׁר הַפְּרָטָה אֲסָרָתִי,

שָׁקֵר מִדְבָּר צָרָק סָלָה.

וְאַחֲרֵי בָּצְעֵי לְכַבֵּי הַוְּלָהּ

גַּעַלְתִּי מַאֲסָטִי מִשְׁפְּטָי צָרָקָה.

נָרְעָתִי אָנוּ וְקָאַרְתִּי מַעֲנוֹתָה.

כַּבְּקָתִי לְצָעִי מְלָאָתִי חֻבָּה.

עַרְרָתִי חַפְּתָחִי קְשָׁרָתִי מַרְמָה.

מַעַלְתִּי תְּגַלְתִּי עָזָן פְּלִילָה.

בְּצָעִי וְלֹא שָׁׂהָה לָן.

וְלַחְבָּעָ סְלִיחָה עַל בְּבֵד עֲזָנִי

וְאַרְעֵי כִּי לֹא אָבוֹשָׁה.

לְרַפֵּק דְּלִתִי רַחְמָמִיהִ,

וְחַפְּרִי נְבָאִי הַקְּרָמוּנִים,

וְאַחֲרֵי קְרַעַתְּקָרְבָּן.

וְאַתָּה תְּשָׂא עָזָן חַטָּאתִי סָלָה.

וְנְבָהָלוּ קְרָבִי וְנִתְקָנוּ וְמוֹתָן.

וְנִמְעָדוּ אֲשָׁוּרִי וְתַרְשִׁינָה נְדִי.

בְּרַעְתִּי כִּי לֹא תַּגְנִיןָ,

וְפִי גַּעַד תְּהַלְתָּה.

כִּי אִם אָבוֹא לְפָרַט מִקְצָתָם

עַל אַיִלָּה מִקְמָם אֶרְדָּשׁ אוֹ אֶבְקָשׁ

עַל הַחוֹזִיקָות אוֹ עַל הַשְׁגָנָות

יָדַע אַנְיָ בְּנֵפֶשִׁי יְיָ אֱלֹהִי

אֲשֶׁר שְׁנָאתִי אֲהַבְתִּי שְׁנָאתִי,

אֲשֶׁר רַתְקָתִי קְרַבְתִּי

אֲשֶׁר אֲסָרָתִי הַפְּרָטִי

אֲהַבְתִּי רַע מְטוּב

פְּנִיטִי אֶל רְהָבִים וְשָׁטִי כּוֹב

אֲשֶׁמְתִי נָאַצְתִּי מִשְׁעוֹת חַקּוֹד

לְפָרָטִי בְּרִית מִצְוָה

טְפַלְתִּי שְׁקָה יְעַזְתִּי דְבָה

גַּעַלְתִּי סְגָרָתִי סְתָחָתִי חַפְשָׁוָה

רְדָפָתִי שְׁחָתִי פְּאַבְתִּי וּמָה

חַטָּאתִי נְדָתִי

בְּעֻוּתִי מִצְחָה בָּאָתִי לְבַקֵּשׁ מִחְילָה

אָבֵל עַל רֵב חַסְדִּיךְ נְשָׁעָנִי

וְאַשְׁא בְּנֵרִי מִנְחָה מִשְׁר עֲרֵב

וְאַקְחֵי עַמִּי וּכְוֹת אֲבוֹתִי

וְאַחֲרֵי וְאַחֲפֵשׁ סְתָרִי

וְאָמַר אָזְרָה עַל פְּשָׁעִי נְגָדָה

וּבְעַמְדִי לְפָנֶיךָ רַחֲפָיו בְּלַעֲצָמוֹתִי

נִיחָרֶד לְבֵי וְיִתְרָבֵבְרִי

יְלַהֲתִי בְּלַעֲצָבוֹתִי

יְיָ שְׁפָטִי תְּפַתָּח

20

25

30

35

40

סב.

לֹךְ יְיָ הַצְדָּקָה שׁוֹכֵן עָרָה.

כי ימינה פשיטה לkapel שבים.

שׁוֹכֵן עָרָה לֹא יִתְמַמֵּן,
אֲשֶׁר בּוֹ כָּל יִצְחֹר נְחַתָּם,
מִפְּסָרוֹת בְּמִשְׁמְרָתָם,
וְאַתְּ יְחִידָה בְּאַרְבָּעָתָם,
שְׁחִקִּים נִכְרָאוּ בָּהֶם
מִקְשָׁרִים בְּאַוּרָעָה בְּמַאֲמָרָה נְאַכְּבִים.
הַלָּא הַעַת אֲשֶׁר תִּחְפֹּץ יְהוָה בְּאַזְן נְחַשְּׁבִים.
כי ימינה פשיטה לkapel שבים.

סת.

לֹךְ יְיָ הַצְדָּקָה שָׁמָךְ גָּדוֹל.

לֹךְ יְיָ הַצְדָּקָה כי ימינה פשיטה לkapel שבים.

שָׁמָךְ גָּדוֹל וּמִפְרָשָׁן,
שָׁמָךְ הוּא לְעָלָם—
אֲשֶׁר בּוֹ עַשְׂרָה סְפִירֹות וּסְוּר עַלְםָן נְאָרָשָׁן,
וְלֹא נָתַן לְהִאַרְשָׁת לְכָל-מִסְגָּר וּלְכָל חֶרְשָׁן.

וְהוּא נִפְרֵשׁ, וְהוּא נִדְרֵשׁ לְכָל דַּוְרֵשׁ אֲשֶׁר חָרְשׁ.
 וּמַרְחֹק שֵׁם בּוֹ חָקָן
 וְאִישׁ מֵאָם בָּדָרֶךְ שְׂוִיא
 נִחְרָשֶׁת אֲמֹתָה חָרְשׁ.
 הַלָּא עֲוָלָם אֲשֶׁר נִשְׁלָם
 בָּזָאת נָתַן לִמְוֹרֵשׁ,
 וְתַחַנְנִים בְּרִבְרֵר רָשׁ.
 בְּשׁוֹב אֶל אֶל בְּרֵל שׂוֹאָל 10
 לְיֻזְם מִימִים מִפְּדֵשׁ
 לְפָלוּגִים וּסְרָבִים. כִּי יִמְינֵךְ...

לְכָל יְהִי בָּאֲדָקָה
 הַוְאָ הַשֵּׁם הַגָּעֵץ
 הַוְאָ קָרְמוֹן לְכָל קָרְמוֹן 15
 הַוְאָ רָאשׁוֹן לְכָל־רָאשׁוֹן
 הַוְאָ נָאֹר טָרֵם אָזֶר
 הַוְאָ יְחִיד וְנִשְׁנָבָן שְׁמוֹ
 הַוְאָ שְׁלָקָע מִוְצָק שָׁאָל
 הַוְאָ הַסְגִּיר בָּאַיִן סְגִיר
 הַוְאָ עֲוָלָם בָּאַיִן עֲוָלָם 20
 הַוְאָ מִקּוּם לְכָל־מִקּוּם
 הַוְאָ שְׁפִירָר חָוֵג עַלְיהָ
 בְּחָוֵג נִשְׁקָף תִּנְקָף
 רְאָה עֲנֵנִים הַשְׁבִּיבִים
 גּוֹמֵל טֹוב לֹא טֹובִים. כִּי יִמְינֵךְ... 25
 אֶל יוֹשֵׁב חַבְרוֹבִים

פט.

אָדָנִי יְיָ אֵל רַם.

אָדָנִי יְיָ אֵל רַם עַל בֶּל אֵל,
יְיָ יְיָ אֵל מֹשִׁיעַ וְנוֹאֵל,
יְיָ יְיָ אֵל נִרְדֵּשׁ לְכָל שׁוֹאֵל,
עֲרָב נָא שִׁיחַנָּה, עֲרָב נָא וְהַזָּאֵל
אל קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, עֲרָב...
5

יְיָ מְרוֹמָם, וְכָרְתַּעֲצִיםָה,
יְיָ בְּרוֹךְ בְּבוֹךְ פְּמָקָומָה,
יְיָ אָדוֹנָה, מָה אָדִיר שְׁמָךְ,
עֲרָב...
10

יְיָ אֵל רָאשָׁן סִיחָד בְּמִרְאֵשׁ,
יְיָ בְּאַין בְּרָאשָׁית וְאַין תְּבִילָת וְתִרְאֵשׁ,
יְיָ בְּרוֹר חֹג שְׁפָרֵד עֲרֵץ,
יְיָ דָבָר וַיָּקָרָא אָרֵץ.
15

יְיָ הִוא הַשֵּׁם אֲשֶׁר שְׁדֵי פְּסָכוּ,
יְיָ וְאֱלֹהִים לְשִׁשׁ פְּשׁוֹטוֹת חַלְקָה,
יְיָ זָהָר בְּם קָאוֹן חֹג וְחַקָּה,
יְיָ חַפֵּץ לְמַעַן צְדָקָה,
עֲרָב...
20

יְיָ טָבֵס רָאשָׁית מַוְלָּעָה לְמִדּוֹת,
יְיָ יְפָרְחוּ בְּיוֹדְךָ אָא וְאָוּ לְגַלְגָּלָה,
יְיָ פְּחַד זָהָם יְכַל לְסִדְרָה,
יְיָ לְעוֹלָם תִּשְׁבַּכְּסָאָךְ לְדוֹר וְדוֹר, עֲרָב...
25

י"י מֵדֶר שְׁנִית מִלְּמָתָה בַּידָּו,
י"י נְטָה כֹּו בַּיּוֹד וְאַזְּחָא יְסָדוֹן,
י"י סְתָם סָוד וְמַיְּרָע בְּסָדוֹן,
י"י עַל הַשָּׁמִים בְּכֹהוּן. עֲרוֹב...

י"י סְתָם שְׁלִישִׁית מִלְּמָתָה בַּמְּרַץ 25
י"י עַטְּרָה בְּהָא וְאַזְּיָד בְּתַרְץָ
י"י פְּעָל כָּל וְמַיְּרָע פְּרַץָ
י"י צְבָאות מֶלֶא כָּל הָאָרֶץ. עֲרוֹב...

י"י קָבָע רְכִיעִית מִלְּמָתָה מַעֲרָב וּפְרָעוֹן,
י"י רַם וְנִשְׁׁעָב בְּהָא יְזָד וְאַזְּאָהוּ 30
י"י שָׁוֹקֵן עַד הַפְּעִיל בָּל וּ
י"י בִּימֵינו וּבִורֹעֵן עָוֹן. עֲרוֹב...

י"י תָּפֵן חִמִּישִׁית מִלְּמָתָה דָּרֻום צֹעָה,
י"י שְׁחֹתָחוּ בְּנוֹאֵז יְזָד הָא סְוָעָה,
י"י לו הָעָז אֲשֶׁר הַבָּל וְעָהָר 35
י"י מֶלֶךְ עַולְם וְעָהָר. עֲרוֹב...

י"י דְּהַאֲיר שְׁשִׁית מִלְּמָתָה אַפְּנוֹן וְרַכְּבָה,
י"י חִתָּם בְּנוֹאֵז הָא יְזָד שְׁפִיחָה,
י"י זָהָר קָרָא לְכָל פָּעָלה דִּיהָ,
י"י אֱלֹהִים צְבָאות, מֵכְמוֹת חִסְינָה. 40 עֲרוֹב...

.א.

שְׁבָחִי אֵימָה.

שְׁבָחִי אֵימָה . . . [אֶחָד]
 לֹן . . . בְּשִׁים עֲשָׂר וְאֶחָד
 מַה-זִּקְרוֹן [עַשְׂיוֹן] בְּחִמְשָׁה וְאֶחָד
 הָנִשׁ מַיְזִקְרָא וְיָלוֹתָא אֶחָד ?
 כִּי אֵין שִׁים לֹא קְרָם אֶחָד .
 אַתָּה אֶחָד וְאַתָּה לְכָךְ תִּמְלָךְ –
 יְיָ מֶלֶךְ יְיָ יְמֶלֶךְ .

לְמַאֲדָר נָבָר מַאֲדָר שִׁים
 מַעֲדִים בְּכָאָם בְּעַשָּׂר וְשִׁים,
 מַבִּינִים יְזִקְרָק בְּשִׁלְשִׁים וְשִׁים .
 יְבִישׁ עֲזָרִי יְזָרִים שִׁים .
 הַנִּנִּי אֲקוֹם בְּחִמְשָׁה וְשִׁים
 לְיַיחַד בְּזָרָם בְּצִירִים שִׁים ,
 וְאַתָּה תְּהִנֵּךְ וְלֹכֶל מִבֵּין אַחֲלָךְ . יְיָ מֶלֶךְ ...

מַה-לָּךְ, נִבְוקָה, בֶּת הַשְּׁלֹשָׁה .
 נִפְוצָה קְבָל צָר נִבְצָץ שִׁלְשָׁה ?
 הַלְּלִי נִשְׁגַּב בְּאֶחָד וְשִׁלְשָׁה .
 שׁוֹפְטִי, שׁוֹפְטִינָא בְּעַשְׂרִים וְשִׁלְשָׁה
 לְאוֹמְרִי אָב וּבֵן וּרְוִית שִׁלְשָׁה .
 וְגַלְוִילִיךְם יִשְׁלַׁכוּ שִׁלְךְ . יְיָ מֶלֶךְ ...

הַנִּי וְרִוִיה פָוָרָה בָאַרְבָּעַ
לְמֹאֲלֵה הַשְׁבַּיעַ בָּמְקוֹמוֹת אַרְבָּעַ
צָאָצָא יְהִ שְׁפָחַ בְּשֻׁנְתִּי אַרְבָּעַ
עַמְלָם אוֹ תְשִׁבָּה וְתִסְרִיר אַרְבָּעַ
רוֹנְנִים בְּכָו אֶת שְׁלָשָׁה וְאַרְבָּעַ
25 יָצָמָה לְמַיְלָם אַרְבָּעַ וְאַרְבָּעַ —
וַיָּלְכָו לְאוֹרָם נַיְם תְּלָהָן יְיָ מֶלֶךְ ...

צָא.

שָׂבִי שָׂבִי, אַהֲבָת שְׁלוּמִים.

— שָׂבִי שָׂבִי, אַהֲבָת שְׁלוּמִים,
גַּעֲלָה בְּגָלוֹת בְּגָנוֹן וְאַיִלִים,
לִירוֹשָׁלָם שְׁבָתִי בְּרַחְמִים,
וְכָל חַיל בְּקָדָר יִשְׁאָת צָמִים.
5 וְהִיא אַחֲרֵי בֵן אַשְׁפֵךְ רִיחָיו,
עַרְבָּתִי נָר לְמַשְׁיחָיו.

— לְהָא אֶל עַלְיוֹן, לִילָה וַיּוֹם
אַצְפָּה אַחֲרָה מְבָלִי דַוְמָם,
וְאָנָה אַשְׁׁוֹב, וְחַדְרִי וְחַיִם
גְּבָרָה וְאַנְצָר וְרִישָׁן עַמְמָם.
10 חַזְקָה בְּתוֹךְם עַרְבָּתִי ...

— מְהַדְלָה יְחִידָה, תְּהִמָּי עַלְיָה
[וְכָרִי חַוּן עַל אַוְבָּל אַלְיָה].
שָׂבִי בְּלַבְבֵב נְבָר אַלְיָה,
וְאַעַל לְאַרְצִי פְּדוּיָה וְגַנוּלָה.
15 תְּשִׁבָּחָה: «וְאָמַר אָבֵד נְצָחִי». — עַרְבָּתִי ...

הַרְופָּהּ חַרְופָּהּ קְרִיאָה רְאִשָּׁתָה,
עֲנוֹתָהּ אֲנוֹתָהּ אֲוֹצִיאָהּ חַפְשִׁיתָהּ
וּבֵין הַעַלְמֹות אֲשִׁיתָהּ כּוֹשִׁיתָהּ,
וּבְכִינָהּ אֲחֶדֶשׁ מַעֲשָׂהּ בְּרָאִשָּׁתָהּ,
לְמַלְעַן נְפָשָׁךְ וּרְגָלַךְ מְרָחִי... עַרְכָּתִי...
20

אב.

שְׁחָקִים (וְאַרְקִים).

שְׁחָקִים (וְאַרְקִים יְהוָה) בְּרָאָם,
לוּ הֵם מַעֲידִים, בַּי דָוָנוֹ נְשָׁאָם,
מִבְּלָי בְּרָאָם, בְּאַשְׁכָל נְשָׁאָם,
הַיְּכִילָה שָׁאָתוֹ – וַיְהִיוּ קְרָאָם,
וְלֹאֵל בְּמַעַנְלָה וְלֹא בְּכָרָאָם.
5
גָּדוֹלָה מַעֲשֵׂיךְ בְּמַרוֹמָךְ וְבְרוֹמָךְ
יְהִי אֲדוֹנִינוּ מֵה אֲדִיר שְׁמָךְ!

בְּסֶפֶר וּבְסֶפֶר וּסֶפֶר בְּרָא
לֵם אֵת מַעֲשָׂיו, לֵם יְקָרָא,
מַבִּינָיו הַזָּהָה בְּרָךְ יִשְׁרָה
תְּלִיתָה עֲולָם בְּאוֹור בְּשֶׁפֶרֶת,
מַבְּלִיתָם בְּנֵתי בְּאָמְרָה,
בַּי כְּלִיבָּלוּ יְנַצֵּר בְּיַצְּרָה,
קְמַתִּי לְתַלְלָךְ בְּקַהַל עַטְעָה, יְיִ אֲדוֹנִינוּ...
10

ישב ללבבי לחתפש בעקר
הטשקלם, וחתפש ותקר,
נאמר : היה ברוי בוראו ישרק ?
דניל, בירדו ארץ ומחקר,
ליך ישכן בקהל מתקרא,
והיקל נארמה ברעש יקרך !
יונעך מהריך, כי מקור חיים עמך, כי אדונינו...

הו[יש] לך זרמו בקהל-מושל,
ואתה מבלם ותולש באשל,
... מיחד בלית כושל,
שתוך וגתוך, עתוך ורושל,
[ז]עם נא צוריו בכושל וחושל,
והנון לסרור(?) וינפשל פושל,
ואחת שואל יהוה געמא...
כי אדונינו...

צג.

שכלה בתילה.

—שכלה בתילה, לערד שובי,
לארע קריאה נחלת האבי.
—מרוממי, אנה אשוב, עצבי
הן נעל, ותרפה שברה לבני,
וְנִגְנִי באש יבר עקרבי,
וְעַיִן לה, אומר לצולה : חרבין,
ארון, לבריך במראה טוב רען !
“ מלכנו הוא יושענו.”

לְמַטִּי תְּרוּם שָׁמַחַת חֶסֶד
אַיְכֵנוּ עֲוֹנִים לוֹ כַּפְמָא : סֻהָּר
10 מִיד אֶל יָד נָלַךְ וּמְסֻוָּה,
בַּעֲבָר עַלְיוֹ יְכָרֵן סְרָסָוּר.
טוֹחוֹר, עַנְהָוָה וְחַבְלוֹ יְסֻוָּר
מַעַל שְׁכָנוֹ, אֲשֶׁר בּוֹ אָסָוָר
15 וּמְטוֹב יְזָה אֶל תְּמַנְעָנָה. יְיָ מַלְכָנוּ...

מַקְול מַחְרֵף נְאַנְחָתִי אָנָּה,
גַּנְאָעַז בְּיוֹנָה לֹא מַצְאָה מְנוּתָה,
אַרְבָּעָה כָּס שְׁמוֹנָה לְגַנְתָּה,
צָרְרִי וְכָרְלִי צְדָקָת אַבְרָהָם
וְהַסְּרָר הַרְעוֹה וְרִמְעָה תְּקִלָּתָה,
20 וְאַוְתְּרָכְיעַז בְּאַבְנִי יְקָרָה יְצֹוּנָה. יְיָ מַלְכָנוּ...

הַתְּסִיר עַבְדָּר בֵּן בְּכֹור גַּמְבָּתוֹ ?
וְלֹא תְּסִיר עַבְדָּר אַת אִישׁ [תְּ]וֹתְרָתוֹ !
וּמְבִין אֲמֹות שְׁבָעִים יְדַעַתָּה,
וְאַוְתְּרָכְתָּה מְבָלִי לְתַתָּה,
וְאַוְתְּרָכְתָּה יּוֹם יְשִׁיב שָׂעָרָתָה,
25 קְבִיעַ תְּוֹעֵנָה וְחַשְׁבָּדָעָנָה. יְיָ מַלְכָנוּ.

צד.

שְׁמָן מִשְׁחַת מְגֹרֶרֶת.

שְׁמָן מִשְׁחַת מְגֹרֶרֶת
 לְהַמְלִיךְ לְחַמִּי וַיְאַהֲרֵן
 מִקְרִיב לְחַמִּי וַיְאַתָּהּ,
 מִהָרָ רֹזְנִי וַיְאַבְרֵן
 בְּטַל עַל עַשְׂבֵי גַּנוֹ (בְּרֵן),
 קָשַׁב לְמוֹבֵחִי וַאֲשֵׁפְרֵן
 קָרְבֵן שָׁעֵר וַפֵּרְבֵן
 וַיְצַוּזַע מִקְדָּשָׁה פְּרָלְפְּרֵן,
 טַוְעֵמִי לְעֵן סֵם גַּרְיֵן
 בּוֹ נְכֻנְרֵן וַסְמָנְרֵן,
 נְצַח תְּשַׁתֵּל בְּרָאֵשׁ הַרְיֵן
 עַם עַז בְּרוֹשֵׁי וַתְּרַקְדֵּן,
 קְתָף בְּחַנְסֵי וַשְּׁנָעֵרֵן
 גַּרְונֵן אַרְיֵן וַשְׂוּעָרֵן,
 ?לְקַת הַוָּרְגֵן ?תְּמוֹר נְגֵן,
 בֵּי אַתָּה ?תְּאֵיר גַּרְיֵן.

5

צד.

הָאִיםָה תִתְכְּבֵר.

סְבִירָה תְעַשֵּׂן
 הַגְּבוּרָה תִתְגְּבֵר
 סְהֻזְּרִים יַצְוָה
 חַזְקָאִים יַרְוָצָנוּ
 חַזְקָרָה יַנְתָּה
 הַטְּוִיסָה תִתְעוֹופֵת
 הַפְּסָא יַתְּרוּם
 הַפְּרַקְבָּה פָּנֵעַ

5

השרפים יסעו
 העומדים ורופאים
 הצלאות יצלהו
 חלום געה
¹⁰ חוק פִי קדושי מעלה.
 השם זכר

היודעים בח'ם נטבירים חילו,
 השומעים בתיקולו, הרצים להללו,
 יקראו זה אל זה, ויאמרו זה לזה
 ויעני זה את זה ויקבלו זה מהו —
¹⁵ נשא עשו, חזיו ונערץ למלך הבבון זה!

. צו.

כהן מעלה אור פניו.

כהן מעלה	אור פניו בمراה ברק	
וכהן מטה	באור פַּעַם מורה יברק	
כהן מעלה	גויתו בתרישיש	
וכהן מטה	המיט נינו טשכצט כמו תרישיש.	
כהן מעלה	הזר פניו בלאידי אש	⁵
וכהן מטה	יעני מבחןות בכוכבי אש.	
כהן מעלה	זרכו זרכו זרכו נחשת.	
וכהן מטה	חקו לעמד על מזבח הנחשת.	
כהן מעלה	טבע על שמות שבעים.	
וכהן מטה	ישא על לבו שמות שבעים.	¹⁰

כָּסֹתוֹ בְּנֵפִים שָׁשׁ שָׁשׁ.	בַּהֲנָן מַעַלָּה
לְכֹשׁ שְׂמוֹנָה בְּנֵרִי שְׁשׁ.	וּכְהַן מַטָּה
מְתֻחָנוּ חָגִירִים בְּכֶתֶם אַיְפוֹן.	בַּהֲנָן מַעַלָּה
גְּחַנָּר בְּאַכְנָט בָּמוֹ פָּוּ.	וּכְהַן מַטָּה
סִירָּר מְלָא חָפְנָיו חָלִי אַשׁ.	בַּהֲנָן מַעַלָּה
עוֹרָךְ מְלָא מְחַתָּה נְחָלִי אַשׁ.	וּכְהַן מַטָּה
פְּתִיחָה שֵׁם קְדֻשׁ עַל מַצְחוֹ.	בַּהֲנָן מַעַלָּה
צִיזְׁ עַרְבָּה עַל מַצְחוֹ.	וּכְהַן מַטָּה
קוֹפָעָ יְמִינָה וּשְׁמָאלָה לְרוּם מַצִּיעַ.	בַּהֲנָן מַעַלָּה
רוֹחַשׁ וּנוֹשָׂא זְדִי לְמַעַלָּה מִן הַאָזֶן.	וּכְהַן מַטָּה
שְׁזָקָר בְּפָנִים וּנוֹקָרָא שָׁרָה נְפָנִים.	בַּהֲנָן מַעַלָּה
חָאָרָוּ בְּפָנִים וּמְסָבֵר פָנִים.	וּכְהַן מַטָּה
תְּפִלָּה עַזְךְ אָנָא הַשֵּׁם.	בַּהֲנָן מַעַלָּה
פְּעִנִית עַרְךְ וּמְתוּדָה אָנָא הַשֵּׁם.	וּכְהַן מַטָּה

16

20

צִיזְׁ.

כָּאוֹרָח וְרָחָה.

טה שְׁחָקָר [קְהִיה בְּהַן דְּרוֹל בְּעָטָהוֹ בְּשָׁלוֹם מִן הַקְּדָשָׁה].

כָּאוֹרָח וְרָחָה אָיר עַולָם. הַיה כְּהַן גְּדוּלָבְּיָמוֹן מְאִיר עַולָם.

וּהָן עַפְתָה הַנְּנִי אָנָי וּמְהִיאָתְרָוּן לִי, נְאָנִי בְּמַחְשָׁבִים בְּמַתְּרִי עַולָם. מה נְהָדר...

כְּגַעַנְעָה הַנְּקָרָא נְרָע מְחַבְּרָה(?) קְהִיה בְּהַן דְּרוֹל בְּיָמוֹן בְּרָב עַם מְחַבְּרָה.

וּהָן עַפְתָה הַנְּנִי אָנָי וּמְהִיאָתְרָוּן לִי, נְאָנִי דְמִיטִי לְקָאת מְדִבְרָה. מה נְהָדר...

כְּהַוְלָךְ תְּמִימָם בְּאַהֲלֵי תְּרֵר קְהִיה בְּהַן דְּרוֹל בְּיָמוֹן פְּרָצָות עַדְרָה.

[בְּהַן עַפְתָה הַנְּנִי אָנָי וּמְהִיאָתְרָוּן לִי, וְאָנִי וּ... הַלְּכָתִי קוֹרָרָה]. מה נְהָדר...

היה כהן גָּדוֹל בַּיּוֹמִי מה	בְּנֵי מה
ומה-יִתְרֹן לֵי, וְהַנִּי חֲרֶפֶת וְנוֹרֶפהּ מִסְרָר וּמִשְׁמָה,	מה נחרר...	וְהַנִּי עֲתָה הַנִּי אֲנִי
כְּתוּכִיהָ נִקְרָא תּוֹבְלָתִיבּי הַהַכֹּהן גָּדוֹל בַּיּוֹמִי	מִפְקִיד טוֹבִי	כְּתוּכִיהָ נִקְרָא תּוֹבְלָתִיבּי
וְמַה-יִתְרֹן לֵי, וְהַנִּי יוֹשְׁבָת בֶּלָא כֹּהן גָּדוֹל וּבֶלָא גָּבִיא.	מה נחרר...	וְהַנִּי עֲתָה הַנִּי אֲנִי
הַהַכֹּהן גָּדוֹל בַּיּוֹמִי	עֲזֹנוֹת מִכְפָּרָה,	כְּלוֹת שְׁמָה תּוֹפֵר
וְמַה-יִתְרֹן לֵי, וְהַנִּי לְבִישָׁה שֶׁקׁ וְאַפֶּרֶת,	מה נחרר...	וְהַנִּי עֲתָה הַנִּי אֲנִי
הַהַכֹּהן גָּדוֹל בַּיּוֹמִי	מִתְנַעַן בָּעָד לְקוֹנָה,	כְּלִיחֵיד עַמְּדָה וּמַגְּאָה
וְמַה-יִתְרֹן לֵי, וְהַנִּי גִּמְכָרָת לְעַבְדָּן וְאַין קוֹנָה,	מה נחרר...	וְהַנִּי עֲתָה הַנִּי אֲנִי

צח.

כל אלה בחיות.

כל אלה בחיות תפיקל על יסודותיו.

בחיות אַרְוֹן בֵּית קָדְשָׁה הַקְרְשִׁים, בָּהִוָּת בְּרוּיָה שָׁחָם בְּטֻבְעָות הָאָרוֹן,
בָּהִוָּת גָּפָן וְחַבְבָּעָרִי הַכִּיל, בָּהִוָּת לְכִיר מִבְּדִיל בֵּין קָדְשָׁה לְקָדְשָׁה,
בָּהִוָּת הַכִּיל מִסְרָר עַל יְסוּדָיו, בָּהִוָּת נָעַד בְּרוּכִים פּוֹרְשִׁי בְּנָפָים,
בָּהִוָּת זִרְקָת דָם עַל מִזְבֵּחַ טָהָר, בָּהִוָּת חָוֵת נְסָךְ הַשְּׁבָר,
בָּהִוָּת טְהָרָתָנוּ בְּבֵית הַפְּלָתָנה, בָּהִוָּת יָשַׁר הַלְּבָנָן נְהַלֵּךְ בְּרֶנֶשׂ,
בָּהִוָּת כֹּהן גָּדוֹל מִכְפָּרָה בְּעָרֵנָה, בָּהִוָּת לְחוֹתָה הַאֲבָן בְּאַרְוֹן שְׁתִים,
בָּהִוָּת מְנוּמָרִי שִׁיר עַל הַרְיכָן, בָּהִוָּת נְתַחֲלָתָנוּ וּבָתָ חַלֵּב וּדְבָשָׁה,
בָּהִוָּת שָׁלֹשׁ לְבָטָשׁ וּשְׁמַחַת נִלְנָה,
בָּהִוָּת פְּאַר מִעֲרָבָת לְחַם הַפְּנִים, בָּהִוָּת צַיְן תְּכִפָּר חַטָּא אַשְׁמָתָנוּ,
בָּהִוָּת קָרְבָּן אֲשָׁה רִיחַ נְיוֹתָנָה, בָּהִוָּת רַם וּנְשָׂא שָׁוּבָן בְּגַרְבָּנוּ¹⁰,
בָּהִוָּת שְׁבָת שְׁבָטִים שְׁלֹחָה וּהַשְּׁקָטָה, בָּהִוָּת תְּפִאָרָתָנוּ עִיר בְּלִילָת יִפְנִי,
וְכָל אלה בָּהִוָּת הַכִּיל עַל יְסוּדָתוֹ, וּמִקְדְּשָׁה הַכִּיל שׁ עַל מְכוֹנוֹתָיו,
כהן גָּדוֹל עוֹמֵד וּמִשְׁרָתָה דָוָרָוּ רָאוּ וּשְׁמָחוּ.

אֲשֶׁרְיָה עַזְןָ רְאִתָּה.

אֲשֶׁרְיָה עַזְןָ רְאִתָּה אֶרְזָה הַלְּקָדֵשׁ בְּנֵי אָחָרְןָ מִשְׁרָתִים בַּמִּקְדָּשׁ הַלְּקָדֵשׁ חַלְאָ לְמִשְׁמָעָ אַזְנָדָבָה נִפְשָׁנָה.
 אַעֲדָ גְּלִיפָּת אֲבָנִים טוֹבָות עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַגָּם בְּתוּבּוֹת. הַלָּא . . .
 אַעֲדָ דְּגָלִי צְבָאוֹת יִשְׂרָאֵל בְּרוּתָם מִתְחָרְשִׁים בְּרוּין. הַלָּא . . .
 אַעֲדָ הַיְכָלְבִּית קְרָדְשִׁים הַזֹּהֶת בְּנֵים מִשְׁרָתִים בְּתִרְשִׁישִׁים. הַלָּא . . .
 אַעֲדָ וְעוֹד שְׁמָחָה נִדוּלה הַיּוֹם בְּנִקּוּתָם חַטָּא וּמַעַלָּה. הַלָּא . . .
 אַעֲדָ ?בְּחוּ שְׁלָמִים בְּהַגִּישָׁם לִפְנֵי תֵּוי עַזְלָמִים. הַלָּא . . .

ק.

עֲזֹנוֹת אֶבְוָתִינָה.

עֲזֹנוֹת אֶבְוָתִינָה חַתְּרִיכָו נָגָה וּבְעֵזָה וּבְעֻזָּה תְּהַזֵּת
 גָּלוּי וְנוֹדֵעַ לִפְנֵי כְּבָזָקָשׁ שָׁאַזְנָ לְנָי כִּימִים קְרָאַזְנִים
 לֹא אָשֶׁם וְלֹא אֲשִׁים לֹא בְּדִים וְלֹא בְּלִילָה
 לֹא גְּבוּל וְלֹא גְּרוּלוֹת לֹא דְּכִיר וְלֹא דְּקָה
 לֹא הַיְכָלְבִּת וְלֹא הַר הַמּוֹר לֹא וְעַד וְלֹא (הַ)יָּיָן 5
 לֹא יְבַח וְלֹא יְרִיקָה לֹא חַלְבָּב וְלֹא חַטָּאת
 לֹא טְהָרָה וְלֹא מְבִילָה לֹא יְרוּשָׁלָם וְלֹא גַּעַר הַלְּבָנוֹן
 לֹא בְּפָרָת וְלֹא בְּרוּכִים לֹא לְבָנָה נְבָה וְלֹא לְחַם הַפְּנִים
 לֹא מְוַבָּח וְלֹא מְנוֹרָה לֹא נִיחּוֹת וְלֹא נְסִכָּם
 לֹא סְלָת וְלֹא סְמִים לֹא עַזְלָה וְלֹא עַזְאָל,
 לֹא קְרָבָת וְלֹא פָר חַטָּאת לֹא צִיּוֹן וְלֹא צִיּוֹן גַּעַר תְּלִקְרָשׁ
 לֹא קְטָרָת וְלֹא קְרָבָן לֹא רִיחָם וְלֹא רִיחָם,
 לֹא שִׁי וְלֹא שְׁלָמִים לֹא תֹּזְהָה וְלֹא חַמִּידִים.

קָא.

שָׁלוֹם שָׁלוֹם לְשָׁבֵי פִּשְׁעַ.

שָׁלוֹם שָׁלוֹם לְשָׁבֵי פִּשְׁעַ
 לֹׁמֶן לְ . . . שָׁעַ
 מְרֻעָה מְבִינָה וּרְחֻוקִים רְשֻׁעָה (?)
 הָנָן בְּשָׁכֶר זֹאת יַלְבִּישׁ יִשְׁעָה
 לְהָם וְעַל בְּרִיבִים [וְ] שָׁעַשְׁעָה
 וְנִבְוֹן וְתָקַם הוּא יִשְׁעָה.
 ([אַתָּה] . . . בְּהָנָן יְהִי
 [בָּאָמַר] לְהָם עִם יְהִי [יְהִי] מַלְכָנוּ...)

[לְפָנִי ([אַחֲרֵי] אֶל לֹא נִזְאָר,
 . . . לְשָׁר וּנְגִיד . . . אֲבָצָר,
 שׂוֹאָפִים לְטוּבֵי בְּעִתּוֹת... אָרָה,
 . . . יַתְפִּאָר . . . הוּא יִצְאָר
 . . . אַש . . . בּוֹ נִקְאָר,
 וְ. . . בְּ. . . לְ בְּמַעֲשָׂר
 . . . אָבוֹי (?) יְהִי 15
 [בָּאָמַר] לְהָם עִם יְהִי יְהִי מַלְכָנוּ...)

מַי . . . אָר יַתְהַלֵּל
 . . . ([שְׁתִיקִים] . . . וְתַחְלֵל,
 . . . בְּכָלִי צָלֵל
 20 בְּלֹא עַז וּמְעוֹד בִּידָם בְּמִמְלֵל.

ברא פָעֵלוֹ פָעוֹ בֶל נְכָלָל :
נוֹרֹל יְיַ מָאָד וּמְהָלָל
... כִּם יְיַ
... בָּאָמֵר [לָהֶם עַם יְיַ]. יְיַ מְלָכָנוּ...

ה . . . אִיפָה וְאִיפָה תְעִמָר 25
וְעַל בֶּל מְדָה וּמְדָה תְּמָר
... . . אֲוֹחֶבֶי . . . לְלִמּוֹד
וּבְרִכִי טִיבָך . . . וְלִצְמָד
וּמְבָחֵר זְכָרָך בְּגַחַל לְחַמָר
וְאֲוֹחֶבֶן בְּעַזְן בְּטוֹב לְחַמָר. 30
אֲהַבְתִי אֶתֶּכָם אָמֵר יְיַ
בָּאָמֵר [לָהֶם עַם יְיַ]. יְיַ מְלָכָנוּ...

קְבָרָה
קְטֻעִים.

א
אֲשֶׁרֶת אֱלֹהִים בְּשַׁעַר קְהַלִי
אֲתֹנְדָה בְּעַדְם וּבְעַד עַקְוּלִי—
יְיַ בְּקָר תְּשִׁמְעַ קְוֹלָן.
קוֹל בְּתַחַן אֲנָعִים וּמְמַקְתָּם — — —

ב
שְׁמָרָה הַלִּיכּוֹת לָהּ נְפָשִׁי וְצֹופִיה
לְקָרְא עַלוֹת אֱלֹהִים אֶל רַב עַלְלִיה — — —

הערות ובאורים

לשירי שלמה בן-גבירול

א.

העתק מג' מכ"י פ"ב, ונדפס בס' השנה של א"י שנה ב-ג (תרפ"ד-ה) ע' 183. עניינו: המשורר הצעיר, בן ט"ז שנה, העוזב לנפשו ולפגעי הזמן בדמי ימיו, פונה בשיר זה, בעטוף עליון נפשו, כלפי אמו, שכנהרא כבר לא היה אז בחיים. בדבריו תלונה מרימות על רוע גורלו. מג' משער, שיר זה חסר ראשיתו, וכעין סעד להשערה זו הוא חסרונו היציאה (שווי הבהירות) בסוף הדלת הראשונה, שלא כמנהג המשורר בשאר שיריו, וביחוד במרובי הבתים.

ש' 1-2. הלא [ת ר] אי וגוי – המשורר פונה אל אמו (כמובח מתוכ' ש' 7) ואומר: הלא תראי כי הזמן מכשיל את האנשים הנאמנים והישרים, ולהיפך, הוא ממציא עוזתו לאנשי און ורשע. [ת ר] אי – כן השלמוני, והוא עתיד נוכחת, ומוסף כלפי אמו הנזכרת בש' 7. ודברו מעין זה בגופים שונים מצוי בשירי רשב"ג. ובהעתק: "...אי", ומג' משלים: «[מו]אי», ואינו מתישב על הלשון. וריבי עם – כן הגדנו ע"פ הכתוב «MRIBI UM» (חיה, ייח, מד); ובהעתק מג': «נדיבי עם».

ש' 3-4. אחזוני וגוי – כלוי רעות הזמן ופגיעו, המגוונים למעלה, אחזוני וגוי, ואולי הנושא כאן הוא «העוגנים», ע"ד «יין עוגנים» (עמ' ב/ח), שהוא כמו עונשים. והכוונה: העוגנים, כלפי הפגיעים, אחזוני בחבליהם. עדה"כ: «אחו בחלבי בווץ» (אס' א/ו). משכלה – עדה"כ «מות ומשכלה» (מ"ב ב/כא), כלפי כולה שכול ומרירות. והנני שתים וגוי – בן ט"ז שנה, ס"ה של כל המספרים הללו. ופרקוט מספרים כגון זה מצוי בשירי רשב"ג, והוא ע"ד שירי הערבבים. וכעין זכר לזה נמצאים גם ביחס' מה' יב (ועי' ברך א' שיר נ"ו, ש' 11-12).

ש' 5-6. ובחרתי וגוי – מתחת האור בחרתי בחשכה, ובתיי שאני כלוא בו בבדודתי כאלו אני קבור בו. ועי' ברך א' שיר ב' ש' 13 מליצה כgon זו. הלא יום וגוי – כלפי הלא טوب הייתך ביום ההוא כמו אשה עקרה, ואעפ"י שבויים לידי תי היז הכל עונים וمبرכים טוב וגוי עדה"כ מ"ב ז/ט. יום – כן השלמוני לפי העניין, ומג' משלים: «או». כיום – בהעתק מג': «ביום», והוא כנראה טעות.

ש' 9-12. שמח וגוי – אם השיר הוא שלם כאן, על כרחנו יש לפреш סיום זה, שהוא כעין דברי תנחותם כלפי עצמו, או שהמשורר נותנים בפי אמו המנוחתו ואומרת לו: מאחר שהזמן משבעך ממורדים כל הימים, אין לך בלתי אם למצוא

קורות רוח בזה שאותה בעצמך מכיר את יקרת נפשך הנעללה, ודי לך בזה לשמהן ולראות בטוב וגם להתנסא ולזכות לבוגד ולגדולה, ובהמשך בתבונתך, כל'ו בהיותך שוגה בחכמתך תמייד, תה' היא להומה בצורה, וגם היא תאריך לך את חי' הבשרים שלך על האדמה מתחתך, כל'ו בעזה'ז, וגם תה' לך עטרה לעדר, כל'ו תנחיל לך שם כבוד ותפארת בחיי עולם. אולם יש עוד מקום לשער, שהשיר לקרי בחסר, ומכאן ריפויו הקשר של הסיום עם החירותים הקודמים. והנשא-בן הגנהו, ובהעתך: «ויהנשה», בשרים - בן הגנהו עדה"כ מש' י"ה, ל. ובהעתך: «בשרם», ומג' מגיה: «בשרך».

.ב.

העתך הנ"ל מכ"י הנ"ל, עניינו דברים בהכרת ערך נפשו ודבריו בו כפני טבות הזמן, ש' 1-4. בפי הרב - עדה"כ «וישם פי כחוב חדה» (ישע' מ"ט, ב). כפטיש יפוץ - עדה"כ ירמ' כ"ג כת. ממיר - כ"ה בהעתך, ומג' מגיה: «מפיר», ואין הכרת. לכל סתום-כלו' לראות כל סתום. ולא ערבה שנת' י- מרוב שקידת בחכמתך.

ש' 5-9. התבונה אם וגוי - עדה"כ מש' ז/ ד. יקרה - בן השלים מג' עדה"כ מש' ג/ טו. כאמת' י - בן הגיה מג'. ובכ"י בטיעות: «בא מת' י», ה'יא וגוי - הארץ, כל'ו טבות הזמן. שמור ר... דרישתי וגוי - את דרישתי ודתני, כל'ו את כל מעיני שמתי לשמור את החוק שחקקתי לי להיות נאמן לחכמה, ומכל המוניה ושלליה של הארץ, כל'ו מכל חמודותיה, בהרתו אני לי את לבבי ונפשי להשכילים בינה וללמודם. דרישת' י... לבבי - בן הגנה ובהעתך: «דרישתה... לבב יה». משל לי(ה) - בן השלים מג' לנכון את המוקף לפי העניין והמשקל, ובכ"י: «משללי».

.ג.

העתך הנ"ל מכ"י הנ"ל, ובראשו רshima ערבית: «פי אלתמאג'יד», שתרגומה: «עד רוממות הנפש». והמשורר כתב את השיר הזה, כנראה מתכוון כעין תוכחה לעצמו על תאוותו העזה לנודדים, שדבר עלייה בכרך א' שיר ו/ו, ומקצת המליציות בשיר זה דומות דמיון גמור למלייצות השיר ההוא. השווה למשל, לכאן שם ש' 6, 7, 10, 23, 24, 41, 42. 25.

ש' 1-3. תגורר י... תגורר - הראשון מל' יראת והשני - דירה, עדה"כ מ"ב ח' א. קטעה לך ככף - עדה"כ מ"א י"ח, מד. ככף - בן הגיה מג' ח' בכף» שבכ"י, אלא שהוא בהעתך שלו השמייט לחנן, מפני טעות בצורת המשקל של

החווץ, מלה «לך», ונתקד בטעות: «פֶּקְפָּק». מה לכ כי – כן הגיה מג' לשחמי'ש, ובכ"י: «מהלך», ואולי חסירה בכך מילה קטנה בת הברה אחת כמו «ל'» או «בה» וכדומה. ש' 4–5. תנוורי תועזרי – נעימה של שווי הברות. כעיר מבצר – כן הגיה מג' ת' «בעיר מבצר» שבכ"י, ולפי הගה זה פירוש הדברים כך הוא: תאות נפשך לטבות עוזה זו אפילו אם היא חזקה כעיר מבצר תפול וגוו, כלוי תחתבר עליה מטור מלחה ביצר; ואם נניחה «בעיר מבצר», יש אולי לפרש «תאות נפשך», שהכוונה לתאותו לחכמה ותובנה, שהוא מקווה להגיע אליוין בדרך נדודין, והוא אומר שע"י מצור מעט, כלוי בהשתדרות ויגעה כל שהוא תתמלא תאוה זו, ואפילו אם נתבצעה בעיר מבצר לא יבצר ממנו להשיגה.

ד.

העתיק הנ"ל מכ"י פ"ב, וננדפס בס' השנה של אי' ב-ג (תרפ"ד, ה) ע' 184. ואולי שם השיר «רש תקללה» הנמצא בראשית נ"ב, שאין לו שם מובן, נשتبש מן המלים «רש ונקללה» שבסוף הדלת של הבית הראשי בשיר זה, ושתי המלים הראשונות «עוזני כאלו» חסרות שם. עניינו, נראה, דברי תחנונים ותוכחה לאחד מידידיין, שהאריך את נפשו בתוחלתמושכת, ולא די שלא המכיא לו רוחה וסעده בחילו הקשה עוד הכאייב את לבו במרורות פיו ובחרב לשונו.

ש' 1–3. עזבני וגוו – שעורו כך: צבי הדור אשר לא יסולה בכתם (עדה"כ איוב כ"ח, טז) עוזני כמו שעוזבים רשות נקללה, ולא עוד אלא שבלה שاري וגוו. בלה – כה בכ"י, עדה"כ «בללהبشرר» (אייה ג/ד) ומג' מגיה: «כללה». בחניתו... זה שביע בשלחו – כן העתיק ונתקד מג' ומעיר: קשת להכריע אם «והשביע בשין' שמאלית או בימנית». על כל פנים, אם נקבל נוטח זה על קרחנו יש לקבל פירשו של מג' שהכוונה לדברים שונים כחנית ווכלח (חוורב) שדבר אליו יידידו בכתיב או בפה והכאייב בהם את לב המשורר; ואולם המליצה «והשביע (בין בשין' שמאלית ובין בימנית) בשלחו היגוניט» להורה כגון זו שרוצה בה מג' – נראה כሞרה וגם כתפלת קצר. ואולי טעה הטופר או המעתיק ויש לנסה: «בחמתו» ת' «בחניתו» ולנקד «בשלחו» ת' «בשלחו», ותהייה המליצה: «והשביע בשלחו היגוניט» מעין מליצת חזיל: «יסורין בשעה שם שగרים אותו על האדם משביעים אותו וגוו (עוז נ"ה). אבל עדין אין לדעת מה טיבם של היגוניט שלחם «צבי הדור» למשורר וגם השבע השביעם לבל ירפו וגוו».

ש' 4–5. ואשלה – וארגיע. משאתי – השלמת השין' היא של מג' ומעין מליצה זו עיין בכרך א' שיר י"ד ש' 18. רע – רע המראה, כחוש.

ש' 6-7. ה ת כל ה – כן מנקד מג' ומעיר שהוא ת' «התכללה» לשם"ש, אבל אפשר שהוא מל' «איש... לא יכול» (בר' כ"ג ז). ות ח ל ה – עדה"כ «תחולת ממשכה מהלה לב» (mesh' י"ג, יב). ות ח ל ה – כן הגהנו עפ"י הכתוב הנ"ל, ובהעתק מג': «ותכללה», ואולי יש להניח «ותתכללה» (מל' תלוי ועומד) ולהגיה בדلت «ותתכללה» ת' «ותתכללה». ר א – כן החלים מג' את החסר, ואפשר להשלים «הלא». ועוד לא חננתה וגוי – כלוי עדין לא הגיעו ימי האביב. שבתקופה זו המשמש חונה במול טלה (מג'). וכנראה שהמושדר צפה לעוזרה תקופה מידידיו, וזה דחאה אותה לזמן האביב. ובמיליציה מעין זו השתמש גם המשורר בונפיד ואמר: «בעבור הסתיו והגשת חלף והעת עת דודים. שלחתתי זה השיר לירדי יהוסף ואומר:

עלינו לב, אסיר תקווה אשר לכפור חוללה,
עלוג, כי כבר שמש מסובב בראש טלה.

ה.

העתק הנ"ל מכ"י פ"ב ונדפס בספר השנה הנ"ל. שיר זה כבר נדפס על ידו לключи וחסר בכרך א/, שיר ס"ט ע' 36, והזרנו והדפסנוו כאן בנוסחו של המכ"י הנ"ל שהוא שלם יותר ומתקון. ועי"ש בהערותינו לשיר הנ"ל, וכאן לא נעיר אלא על המלואים והשנויים.

ש' 2-3. י גו נ – כ"ה בהעתק מג', ובש"ש: «ויגונן», פ נ י נ י ה – כ"ה בהעתק הנ"ל, וכבר מצאנו אצל רבב"ג כינוי זה לנפש «בכתר מלכות», ומעין זה גם במקומות אחרים, כלוי' שהוא גורה זהר דק נאצל מלפני-ולפנים מכסה הכבוד, ברמזו לדראת הזיל על «יקירה היא מפניניות – מלפני ולפנים»; ובנוסח הקודם עפ"י ש' ש: «פצעיה», והוא בודאי טעות. והנוסח שלפנינו כאן הוא הנכון והמתוקן, וسر בזה הצורך בפירוש דוחק.

ש' 7-8. י צו ה – כ"ה בהעתק הנ"ל תחת «יעוף» שבנוסח הקודם, ואולי הוא הנכון, והוא כנראה פועל חדש מן «צוף», כלוי' ימתק לבבי לזכור שמכם וביגון לבבי הוא (בפנים נדפס בטウוט «הייא»). שמכם, כדבש בתוך לענה. ו ב ב י נ – בהעתק הנ"ל: «ובכך». והיא טעות.

ש' 13-16 ע מד ז גו ע ל י כ מ – הדלת וחצי הסוגר של בית זה נמצאים בהעתק הנ"ל ולקיים בחסר, וסוף הסוגר: «...ם כמו שנה» הוא הוא סוף הבית האחרון בש"ש, ובלי"ס הנכון כמו בכ"י פ"ב, והדברים בנוסח ש"ש נשתבשו ונשתרבבו מבית לבית ו באו שלא במקומם. אחרי הדפסת הפנים בא לידינו ע"י בר' גוסח כי"א:

יום הַגְּדוֹד עָמֵד בֵּינוֹ וּבֵינֶיכֶם
חִיה עֲלֵיכֶם לֵי הַיּוֹם פָּמוֹ שָׁנָה.

לה קה ייל כ-בנוטח ש"ש: «להקהilm». כ מה וגוי—סוגר זה משובש בנוטח הקודם. ש' 17-18. בית אהרון זה חסר לגמרי בנוטח ש"ש. [י ר ד ... מ ט ר] – כן השלימו את המוקף לפיה העני והמשקל. ומлицאה זו מעין ברכה ליזידים שהרחיקו נדוד במדבר, מקום אין מים, מציה אצל מושורי הספרדים. והדلت והסוגר של השיר נאמרו בדרך הקבלה נגודית יפה מאד. ובכ"א הנ"ל נמצא בפירוש: «ימטיר כדמותי מטר».

ו.

העתק הניל מתוך שני כי פ"ב, ובראשו רשימה ערבית שתרגומה: «ואמר עוד בעת שהיתה לו איזו מחלתה». נדפס בס' השנה הניל ע' 185.
ש' 1-3. המשורר פונה אל אחד מידידייו ואומר לו: אתה השואל באמרי שפר (אולי באגרת שיר) איש דוה לבב כמווני: «על מה וגוי» כלוי למה אתה מרבה להתאבל? והוא, המשורר,עונה על זה: לא על המות אני מתעצבן כי זה גורל כל האדם. על מה אני מתעצבן? על זה שאינו מתוך מחלתי אין כי כה לקרוא בספר ולהגות בחכמה.

ז

העתק הניל מתוך שני כי פ"ב, ובראשו רשימה ערבית. שתרגומה: «וועוד לו שיר יידיות». שיר זה נזכר ברשימת נ"ב. נדפס בס' השנה הניל ע' 185.
ש' 1-4. הבני דו תס וגוי – אתם יידי הרוחקים ממי עוררתם במכתבכם את ניד שפתיכם לענותכם על דבריכם שכתחבתם לי לאמור: «כמו אש» וגוי, כלוי בהזיכריכם לי את תאותי הבוערת עצמותי כאש. לדאות את פניכם היקרים לי נתעוררתי להסביר על דבריכם. ואולם כמעט נעו שפתיכם והנה במקום תשובה באו דמעותי, אף אם ידעתך שאין ליגוני מרפא בהן ולא יקלו את כאבי, כי איך אוכל להעביר את דורי, כלוי את רגשי אהבי וידידותי, אליכם בדברי אגרת בלבד אם אהבתנו גודלה ורמה כגביעות אשר לא תמושינה ממוקמן, ואת המרחק ביןינו אין לחבר בלתי אם במגליות ספרים. באגרות האהבה, ההולכות ושבות בינינו ודומות כירויות התכלת של הרקיע הפרושים וחופפות על הגבעות דוגמת ירעות התכלת של המשכן המחברות את האهل והיה אחד. דמיון מגילות הספרים ליריעות תכלת של הרקיע מצוי בשירי הספרדים. עדת"כ «ונגלו בספר השמים» (ישע' לד). א עבירות –

נ"א: «אעכבר», ולפי נוסח זה יהא הפירוש של דוריי-ידידי, כלו' אין, ידידי, אעכבר אליכם וגו'.

.ח.

העתק הנ"ל משנה כי פ"ב, ונזכר ברשימת נ"ב. נדפס בס' השנה הנ"ל ע' 186. עניינה, כענין כמה משרי רשביג בני סוג זה, תלונה על ידידו האהוב שהאריך את נפשו של המשורר בתוחלת ממושכה. ורוב השירים מטוג זה מליצותיהם וציורייהם שאלים משרי חשק של אהוב המתענה בחבלו אהבה.

ש' 1. 4. לג לעד – מקום הזרי עדה"כ «הזרי אין בגלעד» (ירמ' ח/ כב). כליל וגוי – ולמה אני זוקק לרפואה, לפי שכלי היופי הוא ידידי האהוב, רמס את לבבי ברמסו את עפר הארץ, כלו' בלבתו ובצאתו (או בהתרחקו ממנה), ובהאריבו את נשפי בתוחלת ממושכה (עדה"כ מש' י"ג יב). אחריו שמשך את לבבי אליו ביפוי נשאו עמו לעדי עד. יב [ו ס] – כן השלים מג' ובכ"י: «יב...»

.ט.

העתק הנ"ל מכ"י פ"ב, ונזכר ברשימת נ"ב. עניינו בקשת סליחה מידידו, איש נשוא פנים, על אשר מלחמת חלייו (של המשורר) לא יכול לשחרר את פניו. ש' 1-4. יר פ א – בכ"י: «ירפה». מב אוב ק צ ינו – כינוי לידידו שהוא קטן זמנו וגדל דרכו והוא ענק לצוארו של הזמן, כלו' פאר הדור והדורו, צורונו – כן הgingה מג' ובכ"י: «צורהנו». בעת מנוחה – בעת משלוח מתחנות, ואולי הדברים פשוטם, שנתקבל המכtab של הידיד בעת תפלה המנחה. ובתשורה – בתרור תשורה; ואולי צ"ל: «וכתשרה». וח' ה אל – כן הגהנו, ובכ"י: «יחיה אל», אה ב נ – כן הgingה מג' ומוסב על «לבבי», וכן «בעינו»; ומילצת «עוני הלב» מצויה בשירים הספרדים. ובכ"י בטעות: «אהבתין».

ש' 5-7. לחמות – לשחרר את פניו. אבל כובד וגוי – אבל החליל הכבד אשר קרה אותו הוא אשר מעוני משלחן, ואתה תסלח לי ועליך להיות מתון במשפטך עלי ולא תדינני לך חובה.

.י.

העתק דו"ס מכ"י א' דף א' ע"א, ותחלמו חסרה. בשיר זה משתדר המשורר להסביר אליו לב ידידו השר (אולי ר"ש הנגיד), שמנה את דרכו עמו כנראה, מתוך טינה או חשד, שנטעوروו בלבו של השר לרגלי הטלת איבה בין אלה השנימ.

ש' 1-5. ולא מוציא וגוי – התחלה חסרה, ולפי העניין הם המשך דברי האצדקות של המשורר כלפי השה, ששנה את דרכו עמו על לא פשע והוא לא שונא לו ולא חטא לפניו בהוצאה דבה ובבקשת מומים, כמו שטפלו עליו לשוא. עשותך אה – מליצה משתמשת לשתי פנים. על סמך הכתוב «ועשה אה» (יח' י"ח, י), שיש בה רמז של עקיצה כלפי הנגיד. היח' בן וגוי – שעורו כך: אתה שר ונגיד וגוי, היתכן לך לבנות מגדל כמו רמים (עדח' ב' תחל' ע"ח, סט), ולשוב להפליג, כמו שמהפכים צלמים (עדח' ב' «ואת כל צלמי מסכוותם תאבדו» – במד' ל"ג, נב), ככל' אינו מן הרاوي לך שתחרוס בידך את בניית הדידות והנדיבות שביננו.

ש' 6-9. וחיליל ה וגוי – חיליל לך לשנות את דתך (מנางך). דת החסד והנדיבות, זו שנרצחה (שנתקבלה לרצון) כקרבן. נראת כמו נרצחת, עד' «וهرצת את שבתויה» (ויק' כי' לד). ואיך יוציא וגוי – עדח' ב' איכה ד', א. הבא העת וגוי – כלום באמת כבר בדורנו נתקיים מה שדבר ונבא הנביא בשם ה': «אוקיר אונוש מפוז» (ישע' י"ג, יב); ככל' שהוא קשה למצוא אדם ישרא, ופסו אמוןינו בני אדם. ש' ח – כן נקדנו והוא מל' שיתה, ובהעתק מנוקד: «שח», ואינו נכון.

.יא.

העתק הניל מכ' הניל, ובראשו רשימה ערבית: «וכתב לבען אכואנה פיתנגזה ועדא ועדאה יוגה (=יוגבה?) לה עודא רעבא (=רטבא?) פקהל». שתרגםוה: «וכתב לאחד מידיו ובקש ממנו ملي' הבטחה שהבטיחו לשלוח אליו עז בשם (רטוב?) ואמר», והוא. כנראה, ברכה לידיו החולן מעמו, ובקשה שישלח לו לזכרון עז בושם (אולי אגרת מבושמת). ועיין בפנים בשיר ט'ז להלן בהעתנקו בראש השיר ההוא.

ש' 1-6. רחומיין – אהובין, מל' «ארחמן» (תחל' י"ח, ב). יק' ים יקומן – כלוי' יכונן את מצבך ורכושך. «ירחם רחומין», «קיים יקומן» – לנע'ל. יחלץ את עצמי – עדח' ב' «עצמאותיך יחלץך» (ישע' נ"ח, יא), אבל בפועל ובהוראת הצלחה והמלטה, עדח' ב' «חלצת נפשך» (תחל' קט' ג', ח). «עצמך» – כן הגהנו עדח' ב' הקודם בישע' ובהעתק: «עצמיך». בגן רווה – שם בכתב הניל. נעים' – כלוי' טובותיך, מל' «בנעימים» (תחל' ט"ז, ו). הצדקה וגוי – ישע' מ"ת, יח. בעם נברא – עדח' ב' תחל' ק'ב, יט.

ש' 9-13. ואת שחקם – ככל' את מרומם על כלם כרקע השם וככל האושים הם כמו הדום לרגליה. «שחקם... שחקם» – לנע'ל בהפורן אותן, ולפי מליצה זו יש לתקן גם בכרך א' בשיר קכ'ג' ש' 29: «ואת שחקי» (ת' «חשי'ק''). בש' 10 הדלת חסרה. עלומיין – מל' «עלומינו» (תחל' צ', ח). לך נפש –

את המלה «לך» השלמים דוויס. [שלח אל י] – כן השלמנו לפִי העניין והמשקל, וכן הוא אומר בעניין זה עצמו בשיר טז' ש' 7: «שאלתיך עצי בושם לשום מקום» וג'ו. [ו א ת ה] – כן השלמנו לפִי העניין והמשקל. ברוך וג'ו – עדתך «וברך את לחםך» וג'ו (שם' כ"ג, כה).

יב.

העתק הנ"ל משנה כי: א) כי א' ובראשו רשימה ערבית: «וכתב לבעך אכואנה וקד בלעה أنها יוועב (?) ויקוד פיה ענד אלנאס». שתרגומה: «וכתב לאחד מידידי שנודע לו כי הוא מבוזה (?) ומדבר סרה עלייו אצל האנשים»; ב) כי ב' ובראשו רשימה ערבית: «וכתב אליו בעך אכואנה וקד בלעה أنها יקדח פיה», שתרגומה: «וכתב לאחד מידידי שנודע לו כי הוא מדבר בו סרה». ענינו: דברי פisos לידיו מטיבו לשעבר, שלסבת מה נהפק לבו לרעה על המשורר.

ש' 1-7. הב' גנו י' וג'ו – כלוי נודעו לי מפי אחרים דבריך הרעים והמריטים עלי, בחורות אפק بي, ובגערכ (בחירמך קול, מל' «גערו כגורו אריות» – ירמ' נ"א, לח' עלי כתוא מכמר (ישע' נ"א כ), כלוי' כשור הכר אשר נפל בפתח, ואולם בכל קצף עלי, לבבי הטוב לך מאן, כאשר תדע, לא הומד ולא נהפק לך גם עתה, ועודין נועם אהבתך איננו מר אלא מתוק לפי כפת סלת. ואשייך... תבעיר – אויל יותר נכוון לנקד: «ואשך (בסגול ת' שווא)... תבעער», להתחאים בצלול אל «ותנעער». תד ע – נ"א: «תרע». זה עמי וג'ו – שורה זו נמצאת במקור אחריו ש' 4, ואנחנו לפִי העניין העברנווהו לכאן, ומוסב על «נוועם אהבתך».

ש' 8-11. יידי את וג'ו – כלוי' גם עתה מוחזק אתה בעניין לידיך, ואיך אפחד ממך, ואני זוכר לך זכות מעשיך בראשיתך, אע"פ שגרמת לי מיריות באחרונה. «אתה» ת' «אתה» לשמה"ש. וזה עושה לו זאת – והעשה זאת (הלי היה ת' יחס הפעול עד הארמית); ואולי «לוואתך» במשמעותו עלי'ך, ומוסב למטה. יפרח... וכמת מר – עדתך «צדיק כתרמר יפרח» (תהל' צ"ב, יג).

יג.

העתק הנ"ל מכ"י א' ובראשו רשימה ערבית: «וכתב אליה יצא פקאלא», שתרגומה: «וכתב אליו עוד ואמר». וכונראה נכתב שיר זה להנ"ל בעניין הנ"ל, לאחר שהוא לא חדל למրדו בדרכי חמה וקצת.

ש' 1-4. שלוף וג'ו – הרשות ביריך לדקרני בחרב לשונך ולהריך בזעםך את חניתך ולא תלאה ולא תקווץ מההריך, כלוי' עשה כי בעת אפק כלבך, ואולם

תוכל להיות סמוך ובתו כיו אני לא אשLEM לך כגמולך. שלוף הרבך – עדה"כ שופט' ח/ כ ו ה רק וגוי – עדה"כ תחלה ל"ה ג. זה הריך – כן הגנהו ובהעתק: «ובורך», ודוייס השAIR את המלה בלי נקוד. ונווקט – מל' «נקטה נפשי» (איוב י/ א) ובצורת הקל. זה שמר זה שקט – ישע' ז/ ד. ואיך וגוי – כלו' איך יכול אני לענותך כחרפוחין, ומה האח אשר הרבה וגוו, לך קט – כן השלים דוייס עדה"כ שא' כ/ לה, ובהעתק: «ללא...». בשלחנו מלקט – עדה"כ שופט' א/ ז.

יד.

העתק הנ"ל מכ"י הנ"ל, ובראשו רשימה ערבית: «וכתב אל (=אל) אנסאן יסארקה (=יצאדרקה) ויריה אלמחבה והוא יקדח פיה אראגב (=פאגאכ?) מכתוב», שתרגםוה: «וכתב אל איש שהתרועע אליו והראתו החבה כשהוא מדבר בו סורה, והшиб(?) מכתוב». ש' 2-4. [ות סית] – כן השלמנו לפני הענין והמשקל, ואולי יש להשלים: «ויתשתית», עדה"כ «בחלות תשית למו» (תחל' ע"ג ייח). כ סף... מצפה – עדה"כ מש' כ"ז, כג. ובלחש וגוי – נשיכת נחש לא תרפא בלחש. ירפה – ת' «ירפא», כמו «וירפו» (ירמ' ח/ יא).

טו.

העתק הנ"ל מכ"י הנ"ל, ובראשו רשימה ערבית: «וכתב אליה יצא מכתוב», שתרגםוה: «וכתב אליו עוד מכתוב». עניינה, כמובן, דברי תרומות על איש המתראה כדידו ואוהבו ולבו בל עמו.

ש' 1-3. ב מה כבי וגוי – כלו' גם בלילה קרבוי יהנו ויhtagו בך, וע"כ אני ממהר לבקר אותך. ואותה דרך לצתת בשמה לקרוائي. בחשבן בקהלות דעתן לגונב את דעתך בשקר שפטין, ואולם אני לא יכול לנגר עניini משקר. ויש להעיר שאחריו שיר זה בא בכ"י הנ"ל השיר «הלא תשבע יידי מנגידות», ובראשו רשום: «וכתב אליה יצא», וא"כ נכתב גם שיר זה לאיש הנ"ל.

טז.

העתק הנ"ל מכ"י הנ"ל, ובראשו רשימה ערבית: «ואסתחרא (=וואסתחדא) בעץ אכואה עיבא (=עודה) סוערה (=פועדה) ותאכ'er מועודה וכאן עלי ספר פקהל», שתרגםוה: «ובקש מאחר מידידי עץ בשם והבטיח לו, ואחרה הבטחתו, והיה בנסיעתו, ואמר». והוא, כמובן, שיר שלוח לאותו האיש עצמוני. אליו נכתב שיר י"א שלמעלה בקשה לשולה אליו עצי בשם לזכרון (שם ש' י"ב), וזה השתרט ממלאות את בקשת המשורר.

ש' 1-7. ב עודנו וגוי – כלו' בשעה שהינו יושבים יחד, ככל היותי שואל מך מתנת בושם להריה בו? הן חברתך ושיחתך היו ערבות ונעימות עלי מכל מיוני בשמיים ומתנות. וגם עתה לא שאלתי כי"א מפני שהגינו ימי פרידה ונטරחתת מעלי ע"כ שאלתי מך בשמיים במקום «נטפי שפטך». נט פי – מלה הנשמעת לשני פנים: עדח"כ «נפת תטנה שפטותיך» (שה"ש ד/, יא). וגם מל' «נטף ושותת» (שם' ל/, לד). ש' 8-12. ועת וגוי – ואולם אתה, כאשר הבינו רבוי אליך כיادرש מך לקיים את נדך והבטחתך, התהמקת ממי הeschmatתך לא לשם תועלת ועסקי מסחרי כי"א כדי להשמט ממי. הנדרה – ת' «נדך לשמהש». לחוציאו ת – ת' «להוציאו», והוא בצורת «להשמעות אזנים» (יחז' כ"ד, כו); ודועס מנדק: «לחו עי לו ת», מקור בצורת רבים, ואולי הוא הנכוון. כתוב וגוי – עדח"כ שם' י"ג. יד. ח תור וגוי – המשורר אומר לו דורך התול של עקיצה: התגנב לבrhoה כזה שחוותר בקייר (עדח"כ יתיז' ח/) להמלט בחשך הלילה וככליעם שתום עין שהotel עליו לבrhoה מחמת בושה יתיז' ז) אל מקומו אל ארץ פטורה (במד' כ"ד, יא).

. יז.

העתק הנק' מכ' הנק', ובראשו רשימה ערבית: «וכתב לאבי אלפראג יוסף בן באכשר יערלה», שתרגומה: «וכתב אל אבי אלפראג יוסף בן בכשר...» וענינו: דברים בשבח התכונות הטובות של האדם ובגנות הכליל הומן.

ש' 1-7. לבב וגוי – כלו' האדם יהולל לפי שכלו' ומדתו הטבות ולא לפי יחש אבותיו. ואיש בעל השכל הרואה בעין לבו ישכיל ויבין שעליו רחוק כל דבר אשר יקרב את אידו ושברו, והוא גם ידע ויבין כי ארץ «גשיה» (כלו') עולם ההבל וההפסד, הוא עוזה"ז) היא תחלת כל רע וסבתו הראשונה, וראשת אהבת האדם אותה תביא לו איד באחריתו, ולא יהיה כצפור אשר תמהר אל פה (עדח"כ מש' ז/ ככ) לשם הזרעונים ולבסוף יפלח וגוי (עדח"כ שם').

ש' 9-10. ובלו' אמר ר' וגוי – אל יאמר רק בפיו נטשיה ולמעשה יוסף עוד להמשך אחריה, לפי שהיא דומה לאיש האומר לגרש את אשטו ומוחזק את הגט בידו ואין מוסר לה. כן פירוש הדברים לפי הענין, אבל המלים «מחזקת בסודו» אין מחוורות לנו ונראות כמוגמות.

. יח.

העתק הנק' מכ' הנק', ובראשו רשימה ערבית: «וכתב לאבי מנצור בן מנשה בן אלקוצרי». וענינו, כנראה, דברי תרעומות על ידיו שהאריך את נפשו בתוכלת שוא.

ש' 1-4. במו שברוי וגוי – ידידי משלח את נפשי בתקות שוא והיא, נפשו, שכולה ממאייה, ולבתי אמולה בתוחלת ממושכת, וכבר נלאתי מנשוא עין (עדה"כ «אsha עיני מאין» וגוי – תħalli kċċia, a) להביט ולתור את נתיבי בעודי (כלו' דרכי). ודרכי בכל זאת לא סלולה. כי הנה ידיקי ורעני זה דרכם לחוויתני ולעורר את רוחי בקרבי בהבטחות על הבטחות, והרי אודבר דומה כמו צמה הcumon, שבעליו אומרים לו: צמה היום, ומחר ישוך מים מן התעללה.

יט.

העתק הנגיל מכ"י ב', ובראשו רשימה ערבית: «וכלף חאגה צדיק לה וטן אנה יקום בהא פפ...וּ וכאן טביבא», שתרגומו: «וְהטיל על ידיך שלו דבר וחשב כי הוא ימלא אותו ו... והיה רופא».

ש' 1-5. יד ע תיך וגוי – ידעתיך מאז, ואולם לא על ידיעתי בלבד בטהתי כ"א גם על השמואה, כלוי על השם הטוב שיוצא לך, ואני קויתי לישועתך כמו שמדובר היהודים לישועתך ה'. בתרביה – כ"ה בהעתך, ולא נדע ענינה. ודועס מציע בדרך אולי: «בתקותי», ואולי צ"ל: «בתוך ביתך», מני' ע – מלחה זו או אינה מחוררת לנו כל צרכנה, ואולי פירושה כאן כמשמעותו בל' ערבית: חומה בצורה, שהיא נוצרת מהכבש ביד איש. ولבד שתיך וגוי – עדה"כ «גאות לבש» (תħalli צ"ג, a).

ש' 6-9. וגן צתיך וגוי – עד' מאמר חז"ל על חזקה, שגנו ספר רפואי. בגאלינוס... אבקרט – שמות גדולי חכמי הרופאים הקדמונים בין. וקרעתחים – ת' «וקראעתחים» לשחמי'ש, ונוהוג בשיריו הרשב"ג. ואמר תיך לנפשיך וגוי – אמרתי לעצמי: די לך לשנות מקורות זרים, וכי שאבי והגמיAi את עצמן לרווח מאברديدך נדריב הרוח. לכט שברוי וגוי – עדה"כ ישע' נ"ה, a.

ש' 10-14. בעיר אדמה – עיר מן הערים שנחפכו עם סdom ואדמותה מלחה. זה טיח וגוי – עדה"כ יחו' ימ' יד. והבקעה... בקועה – לנעל', א ח' [ו] – כן השלמנו את המוקף, והכוונה שהבנייה אשר בנה המשורר על יסוד האחוות והידידות שהאמין בהן, הייתה לשוא, כדי מי שלמל ולא פרע, שהוא אלeo לא מל, והיהتي בעני עצמי כמכוב; ובכ"י: «אח», ודועס משלים: «אחו». והייתה במקה לה ידו ע – לא נדע לפреш. «והיהתי» – כן החלים דועס. וככל – המלה משובשת, ואולי צ"ל: «וכן כל». לשוא עזבני ותועה – שעורו: עזבני לשוא ותועה, כלוי לשוא ולתועה התפאלתי והתחלתי בך.

ש' 15-16. אנג'ח וגוי – באמונתי בך ובעוורתך היהתי מגנה צוררי אחרך וקדם, עד' הכתובים «בך צרינו נגגה» (תħalli מ"ד, ו) ו«מגנה ימה וצפונה ונגבה»

(דנ' ח', ד). וכל סא ה וגוי – סאה אחת בטלה בימי הירדן ונראית כאלו אינה; וכן אמר בשיר כ"ב ש' 7: «היראו בימי הים תעלות». כך היא, כמובן, כוונת הסוגר במקומו, לפי מה שהשלים דוא". אבל הקשר שבין הדלת לטוגר נעלם מעתנו. ונשכחתי וגוי – תhalb' ל"א, יג. ב ש ע ה – כלוי בשעה אחת.

ב.

העתק הנ"ל מכ"י הנ"ל, והוא לקוי בחסר. ש' 1–5. בזמנים אלה נראה כענין בפני עצמו והם דברי צער, אנהה וגענוועיט על ידידי שנספרדו מעמו ועוזבוoho בבדידותו לאנחות. ואחריהם באים, בלי כל קשר עם הקודם. חרוזים המספרים בשבח שר ונדייב אחד, ויש להעיר כי בהעתקו של דוא"ס יש קצת רוח בין פסקא זו 1–5 ובין החרוזים שלஅחריה, ולא דעת אם נעשה זה במקורה או במכoon. ואם אין כאן חסרון חרוזים באמצע, אולי באמת הם שני שיריים נפרדיט, שבמקרה הם דומים במשמעותם, ואחד המעתקים זוגם בטיעות, וגם החרוז החמשי בסגנוןו עושה רושם של סיום השיר. ב ארקיים – בארצות, ומלה ארמית מיוحدת זו מצויה בפיוטים. אשר נס עו וגוי – מליצה מצויה בשירי פרידה. מזכוקים וגוי – המזוקות נשארו קבועות בי (עדה"כ «צוק בו» – תhalb' מ"א, ט'). «מצוקים... יזוקים» – לנעל. ומ ייתן וגוי – כלוי הלווי שהיוו קרובים אליו כמו שקרובים אליו המזוקים.

ש' 6–10. הש' 6–7 לקויות בחסר. את החסר בש' 6 משלים דוא"ס: «פלוני», ולא נראה לנו. כ שחקים – כן הגהנו, ובהעתק: «בשחקים»; כלוי כמתנות הענינים הנתוונות בשפע. כ איל ה וגוי – עדה"כ תhalb' מ"ב. ב. [עת יבש מימין] – כן השלמנו את החסר לפני הענין והמשקל, מעין מה שאמר המשורר בכרך א' שיר לד' ש' 28: «כלב איל אשר יבשו אפיקיו»; ותויבת «אללהים» מפוקפקת בעינינו, אולי נפל כאן איזה שבוע, ואולי יש לנקדה כתיבתה: «אללהם». אשר ידו וגוי – כלוי ידו הפתוחה תוכיא מי נדירות בשפע אפילו מנקייקי סלעים, והפלגה שירית זו על הנדריות מצויה בשירי הספרדים; וכן אמר רשב"ג בשירו הנ"ל: «אשר לו שם ביום החים שעליו למול סלע, עדי יפתח נקיינו». ע שוק וגוי – כלוי מרוב נדיבותו ופזרנותו ומרוב מתן הוא כעשוק ורצוץ, שמבוכם כל הונו לצדקה לכל שوال; ואף זו הפלגה שירית שהשתמשה בה המשורר בכרך א' שיר ס"ג ש' 35–38: «נדיב רוח... רצוץ חיל... לחתן לכל שوال». ועי' שם שהגהנו «רצוף» תחת «רצוץ» ללא צורך. אשר ר או תות וגוי – שعروו כך: אשר שחוק פיו הוא אותן לנדיבותיו וטוב (כן השלים לנכון דוא"ס, ובכ"י: ו...וב) לבו, כמו שהברך הואאות למטר. כ או ת – כן הגהנו, ובהעתק: «כאורה».

ש. 11-15. כמו חוקים – כמו חוקי התורה. לנוגעים וריקים – עדיה'כ נחמי' ה, יג (דו"ס). והצדק והחסד – בן השלמננו עפ"י כרך א' שיר לד' ש' 37. באצבעין וגוי – דבקים הם בו כמו שאבוני הספיר של טבעותינו דבקות באצבעותינו. ואולי ציל מלה אחרת ת' «ספר». כספירים – בן הגננו ובהעתך: «כמפיקו». לכל חכם בנהלת התבונה – בן השלמננו את החסר לפיה העניין והמשקל.

ש' 16-18. אני מזכה וגו' – יודע אני ומכיר בערכי ובמעלות שרי תהlotyi, שהן חשוקות ללב כל, ואולם אתה עוד חשוק מהם. והשיר לך עבד, וכל המשוררים מודיקים לכבודך את שיריהם. בר [ול] – כן השליטים דוויס. ובהעתך: בר... ואגיד וגו' – כן השלמנו את המוקף לפני העני והמשקל. וזה ר' ים – כך מנקד דוויס. ואולי יש לנוך: וזה ר' ים בש"ז שמאלית; בין כך ובין כך אין הלשון «והשרים מריקס» מהורת לנו.

כט

העתק הנ"ל מכ"י הנ"ל, וכנראה מותוך השיר (ש' 6) הוא כתוב לשדר בז'יזוף (כנראה הוא ר' שמואל הנגיד) בהפרד המשורר ממנו.
 ש' 1-4. קדוּחַה - שׁוֹפָתָה. אַחֲרֵיכָה - אֶחָדִים הַעֲלֵמִים מִמְנֵינוּ. כִּאֲבָל אִם - תַּהֲלֵל לִיהְיָה. בָּרָךְ - בְּהִיּוֹת עַמִּי. בְּפִרְוֹדָרָךְ - כִּן הַגָּהָנוּ, וּבְהַעֲתקָה כתוב ומונוקד: «בְּפִי רֹזְךָ». וְתַעֲתִיתִי וְגֹויִי - שם קי"ט. קעוֹ. הַלִּיכְתִּי - כִּן הַגָּהָנוּ, ובהעתק: «הַלִּיכְתִּי הַלִּיכְתִּי הַלִּיכְתִּי הַלִּיכְתִּי». אלֵיכִי מוֹתֵל קַוְוָתָה - עדְהַיִכְמַשׁ כִּידָה, יְא.

כג.

העתק הנ"ל מכ"י הניל, ובראשו רשימה ערבית: «וכתב אליה וכת שרבבה אל דוא וקד החצנו אכזנה פיה מגולסה», שתרגומו: «וכתב אליו בשעת שתותה הרפואה והיו ידדיו עמו בנסכתו». עניינו, נראה, שיר תקופה שליח לנדייב אחד ביום שמחתו של זה במקום משורה.

ש' 3-4. וטו ב מתן – כלו נותן בעין טובה. ש [מ ח ת ל ב ב] ת – כן השלמנו, ובהעתק חסר המוקף. ש נ י א ו ר ו ת ו גו – מליצה מצויה בשירי הספרדים, כלו אתה המאור השליishi לשני המאורות ברקיע. [א ל]–כן השלמנו, ודוו"ס משלים: «לו».

ש' 5-10. ח ת נ י ר ו גו – קרוביך וידידיך (וואלי חתנים ממש) מביאים לך את תשורתם להמציא לך קורת רוח. אבל מה היא המתנה הנאותה לבעל נפש כמורן? כלום נקרים מי תעלות קסנות כשתן נופלות ונבלעות בים. ו אם ת ב ו א ו גו –המנשל

של צירור זה כאן אין מחוור לנו כל צורך. המצח וגו' – כלו' כלום עז פנים אני וחסר לב עד כדי כך, שאshallח לך מתנות ולהראות לנדייב לב לפניך האיש שהנדיבות לך ירושה. אפיקים כנחו שה – עדה"כ איוב מ'. יה. [ה] נדיבות – בן השליט דיו"ס להפמ"ש. ש' 10 ל��יה בחסר והשלמנה לפני העניין והמשקל.

כג.

העתק הניל מכ"י הניל, ובראשו רשימה ערבית: «וכתב אליה וקד כאן לה עדדה דראם פמאטלה», שתרגם: «וכתב אליו והיה לו אצל כסף ודוחהו בלבד ושוב», שיר זה הוא, נראה, מכתב לידיו הנדייב בבקשת שלא יאחר את אשר הבטיח לשלווח אליו.

ש' 4-1. נט [ש' י] ול [כבי] – את המוקף השליט דו"ס. בן תרח – אברהם לצדקתו. נעים שורש וגו' – כלו' יחסן ובבעל מעשים טובים. כעין קרח – כעין הבדולח (יחז' א' כב). אל ירח – אפילו' במשך חדש. ש' 5-10. ומני אין איש וגו' – כלו' אין בלבד דאגה עלי. לח'יך – לי שבואה. מעת קרח – כיה בהעתק, ולא נדע מה עניין קרח לכאנ. ואולי צ"ל: «ארחח», שם חדש מל' «ארותה». זה ישן וגו' – כלו' כבר נאכל מה שהיה לי הוא ושיריו. ואין איש וגו' – נראה בקש המדייב לשלווח לו גם עצים להסקה, לפי שאין איש יכול לישון בבית חורף; ואולם לפי כוונה זו אין קשר הדلت עם הסוגר נכון לפי שימוש הלשון וההגון. ואולי יש כאן שימוש ל' ערבית, «עאין» הראשו מוסב גם לסוגר. נאם קרח – כלו' דברי ריב ותוכחה. אני אלף וגו' – מליצה ערבית מצויה בשיר הספרדים, כלו' אטרידך בבקשתו נגד רצוני.

כד.

העתק הניל מכ"י ה' ובראשו רשימה ערבית: «ולה לבען אלאקרבין אל'(ה) ק. ב... ת-אליה אקלאמוי», שתרגם: «ולו לאחד מהקרוביים אל...» וקצת חרוזים משיר זה (הבית הראשון ורביעת הבתים האחרונים) נדפסו במונש"ר 1911 ע"י בר. השיר קוי' כלו' בחסר, ואין לעמוד על חכנו. מסופו נראה שנשלח לאיש שמו יעקב.

ש' 1-6. סב וDMA – ב', יז לחכמת וגו' – עדה"כ קhalb. ז' יט. ודורש וגו' – הדורש אל איש זולתך כדורש אל אטימ (עדה"כ ישע' י"ט, ג'). ש[טי]ם... ה[כוטים]... הע[יטים]... – את המוקף השליט דו"ס. ולא נדע מה כוונת «עשרה העיטים». והצדקה עד – עדה"כ ישע' מג. ט. (גדל) – בן השלמנו לפני העניין והמשקל, ואולי צ"ל: «את חיין» עדה"כ איוב מ"א, ד.

ש' 7–14. [וְאַבָּנִי בְּרִקְתַּ וְדָרִים – כֵּן הַשְׁלֹמָנוּ אֶת הַמּוֹקֵף. ש' 8–12
לְקוּיוֹת בָּחָסֶר. [כְּעַמּוֹדִי – כֵּן הַשְׁלֹמָנוּ אֶת הַמּוֹקֵף. כַּקְנִי הַמְנוֹרָה – תִּי, «קְקַנִּי»
לְשָׁהָמָּשׁ].

ש' 15–19. [כְּדָבָר] – כֵּן הַשְׁלֹמָנוּ אֶת הַמּוֹקֵף. [יָד הַזָּמָן וְהַמִּסְׁבָּט... כְּלָבָר] –
אֶת הַמּוֹקֵף הַשְׁלֹמָנוּ לְפִי הָעֲנֵין וְהַמְשָׁקֵל. עֲדַהֲכָ «לְבָחָם לִימִינָנוּ» (קְהֻלָּה י' ב). ש' 17 – 18
לְקוּיוֹת בָּחָסֶר. [כְּתָבָ... וְהַמְלִים שְׁטִים – אֶת הַמּוֹקֵף הַשְׁלֹמָנוּ לְפִי
הָעֲנֵין וְהַמְשָׁקֵל].

ש' 20–24. הַשְׂרוֹת 20 – 21 לְקוּיוֹת בָּחָסֶר. אֶ[שְׁר בְּ] בְּש – כֵּן הַשְׁלֹמָנוּ
אֶת הַמּוֹקֵף לְפִי הָעֲנֵין וְהַמְשָׁקֵל. בְּלִי גְּרוֹן קוֹרָא – שְׁעוּרוֹ : «קוֹרָא בְּלִי גְּרוֹן».
לְפּוֹטִים – לְמַצְרִים. וּפִימּוּ יִסְכָּר – עֲדַהֲכָ תְּהִלָּי ס"ג יב.
ש' 25–29. [בְּיּוּם קִיזָּן] – כֵּן הַשְׁלֹמָנוּ לְפִי הָעֲנֵין וְהַמְשָׁקֵל. וּבְרַבּוֹת
וּגוֹ – בָּהָעֲתק דּוֹסָס לְקוּ גַם הַחֲרוֹזִים הַאַלְהָה בָּחָסֶר וְנַדְפְּטוּ בְשְׁלֹמוֹתָם עַזְיָה בָּרָה בְּמַונְשָׁר
הַנִּילָה. אֲאָרֶש – פָּעֵל מַלִּי «וְאֶרֶת שְׁפָטוֹי» (תְּהִלָּי כ"א ג). עַקְוּבָה... יַעֲקָבָה – לְנַעַל.

כה

הַעֲתק הַנוּלָה מִכְיָי ז'. עֲנֵינוּ: דְּבָרִים בְּשֵׁבֶת יִדְיָדוּ הַנְּדִיבָה שֶׁל הַמְשֹׁרֶר. הַשִּׁיר
מִתְחִיל בְּצִיּוֹר יִפְיָה הַטְּבָע וּמִסְבַּת רַעַיִם בְּגַן, מַעַן הַשִּׁירִים הָעֲרָבִים בְּנֵי סָוג זֶה. וּבָא
מַעַן לְעַנִּין, בְּדַרְךָ תְּפָאָרָה הַמְעָבָה, לְתַהְלָת הַיִדְיָה.

ש' 1–10. וּרְעַה המָאוּרִים – חָבֵר לְמַאוֹרוֹת הַשְּׁמִים. וּנְלִין בְּכִפְרִים –
עֲדַהֲכָ שָׁהָשׁ ז' יב. הַנוּלָה וּגְוֹי – כָּנָרָה מַעֲנִינוּ הַאָזֶן בְּרַאשׁ הַמְלָה «הַנוּלָה»
הִיא לְהַחְלָתָה, כְּמוֹ הַלָּא נָנוּלָה; כָּלָויְיָה הַזָּמָן שְׁנוּכָל לְעַבּוֹר. אַחֲרֵי «לְעַבּוֹר» חָסְרָה
מַלְחָה בְּתַשְׁתִּיעָוֹת, וְאָוְלֵי צָלָל; «בְּפָקָד» עֲדַהֲכָ תְּהִלָּי מַבָּבָה, או «בְּגַן». הַמוֹּן –
שָׁאוֹן, צָפֹצָה. וְנַשְּׁמַע בְּאַרְצָנוּ – עֲדַהֲכָ שָׁהָשׁ ב' יב. [עַגּוּ] רִים – כֵּן הַשְּׁלִים דּוֹסָס
דּוֹסָס אֶת הַמּוֹקֵף, עֲדַהֲכָ «כְּסִיס עֲגֹרָה» (ישׁעַי ל'ח, יד). [יְאָוְרִים – כֵּן הַשְּׁלִים דּוֹסָס
אֶת הַמּוֹקֵף. בְּ[מְ]עַלְהָה הַגְּפָנִים – כֵּן הַשְׁלֹמָנוּ אֶת הַמּוֹקֵף, עֲדַהֲכָ «בְּמַעְלָה הַזִּיתִים»
(ש"ב ט"ז, ל). הַיְקָרִים] – כֵּן הַשְּׁלִים דּוֹסָס. ש' 6 – 10 לְקוּיוֹת בָּחָסֶר. מִשְׁרָה –
כֵּן הַשְׁלֹמָנוּ אֶת הַמּוֹקֵף. בְּ[לְוִילִים] – כֵּן הַשְׁלֹמָנוּ אֶת הַמּוֹקֵף, עֲדַהֲכָ «וּבְלָלוּם יְעַלוּם»
(מ"א ו', ח); וְאָוְלֵי יִשְׁלַחְלִים: «בְּגַנוּתִים».

ש' 11–15. וְחַלְוָנוּם שְׁקוֹפִים – עֲדַהֲכָ מִמ"א ו' ד. שְׁמַשׁוֹת וּגְוֹי –
מָאוּרִי הַרְקִיעַ לְהַם לְשִׁמְשֹׁת; וְהַכּוֹנֶה עַל הַזּוֹכְרִיות הַבָּהִירִות הַקּוּבוּעִות בָּהֶם. עֲדַהֲכָ
«וּשְׁמַתִּי כְּדַכְּדָ שְׁמַשׁוֹתִיךְ» (ישׁעַי נ"ה, יב). [וְמַרְכָּבָה – כֵּן הַשְׁלֹמָנוּ אֶת הַמּוֹקֵף,
עֲדַהֲכָ «אֶפְרַיִם עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלָמָה... מְרַכְבָּו אֶרְגָּמָן» (שְׁהָשׁ ג' ט – י', ט – י),

כלו' מקום מושב המסבה. של מה – כן הגנו, ובהעתק: «שםמה». כ ש ח גו' – כלו' האפריון בחופתו שקבועות בה אבני חן דומה לרוקע בלילה המשובץ כוכבים סדרים במשמרותם. ודמיון זה לאפריון שלמה שאל מדברי חז"ל בענין זה. [ו] סו [ב] תסוב וגוי – המרכבה סובבת ומתחפה בעניינו וגוי; כלו' היא משתנה חליפות לרוגעים בצלבי האבניים הטובות בברק והרן, תסוב ותת ה פ ר – עדח"כ «מסבות מתחפה» (איוב ל"ז, יב). את המוקף השלים דו"ס. ראייתה – מוסב על המסבה. מ צ ר ים – כלו' ממזוקותיו.

ש' 16–21. בהם – מלחה זו מנוקדת בהעתק דו"ס «בְּהַטִּים», אבל אינה מתישבת יפה בעניין, ואולי היא משובשת. וכונת החרוו בדרך כלל היא: הענינים הנושאים בסערה אינם להשkont את האמיריט אשר בגנת ההדס; ואולי כך צריך להיות באמת: «לגנת ההדס באים להשkont וגוי הענינים». ריחם – של אמררי ההדס. במורדים – רבים מן «מר ואהלוות» (שה"ש ד/ יד). וקמו וגוי – הצבאים (כנוי לבחרים היפים) יקומו בכתולות לחזור אחריהן ולהתעלס בהן, והן, מפני הבושה, כמסתרות פנים מהם ומכסתות את הדREN בענפי עץ הדר (או בתכשיטיהם הנאים). «הדרן בהדרים» – לנע"ל. וגם התפארו וגוי – כלו' הבחוורים בראותם שהבමולות מתחממות מפנייהם הם מוסיפים להתדרר לפנייהן, יען הם כאילים צערירים הנכספים לאילות. ויש להעיר כי מלאת «וגם» מראה לכואורה שהנושא בשני הבתים הללו אחד הוא הצבאים, וא"כ גם «וכסתו» מוסב עליהם, אבל עצם הציגו עולה לדעתנו יפה יותר כפירושנו. ועת וגוי – כלו' בעת שורה המשמש לעליון אמרתי לו: דום ואל תזרח ואל תעבור את הגבולים לבוא בראשות שאינה שלך (וכאן הוא עובר בדרך מוחודמת מאד לתהלה ידידו השר). כי הוא, הידיד, הוא לבודו הזרה במקום הזת, והוא בהם, בתוך בני החבורה, מתהלך כמלאך אליהם להוורותם הדרך בעת לא מצאו מאל דבריהם.

ש' 22–26. מנה ל וכורו – עדח"כ «על מי מנוחות ינהלני» (תחל' כ"ג, ב). נעד ר ... מעדרים – לנע"ל. ע ד י – כן נקדנו, וכן השתמש המשורר במליצה «עדי תבל» בכרך א' שיר ליט' ש' 9; ובהעתק דו"ס מנוקד: «עֵד יִי». לא כתהה עינו – דבר ל"ה. ז'; כלו' נתן מתן בעין יפה. המטרים – גשמי נדבות. ש' 25 לקרויה בחסר, אליו – כן הגנו, ובהעתק: «איליו». עטרה – כן השלמנו את המוקף, ואולי יש להשלים: «כמילך» וכדומה.

כו

העתק הנ"ל מכ"י הנ"ל, ובראשו רshima ערבית: «לה ימדח אבן קבדות», שתרגומה: «וילו בשבח אבן קבדות». עניינו: דברים על דורו היהtos, בהכרת ערך עצמו ושבח ידידו הנעללה.

ש' 1—4. ממצואי וגוי — כלו' מצוא בכל אנשי הדור וביוושבי הארץ «איש שלם ובינה». ואיך וגוי — כלו' איך תאמרו לי: יש ויש, ולבי יאמר: אויל ואבי בדור עני ויתום זה, אשר אכטוף וגוי. ש' 4 לquia בחסר וקשה לעמוד על הכוונה.

ש' 5—10. ואדי גוי — כלו' איינני ירא מפני הזמן ופצעיו, מפני שודע אני תמיד מראש כי צפוי אני לעמל ותלאה תמיד, כאלו בלעם בן בעור הקוסט והמנבא לרע הוא היה נביאי וחזה לי עתידות. כא [לו בז] בעור... נביאי — כן הגהנו והשלמנו את המוקף, ובהעתק: «כא... בעוד... נבואי». והייתי וגוי — כלו' אتمול הייתי עוד מראש יראיו של הזמן, ועכשו הזמן ירא מפני, וגברת חי וגוי — גברתי על פגעי הזמן כאלו הקצינים הגבררים הם המפקדים בראש צבאי. אצילי יש... — אולי יש להשלים: «אצילי ישראלם». ואל י אמר וגוי — כלו' איש גבה הלב המולול עתה בכבודו אל נא יכיר ביחס גועי ובכבוד מולדתי בתור בן ספרד, עד אשר יודני ויתן כבוד לשמי גם משנאי ואובי, וכן אנשי ריבי אל ישים לי לב עד אשר יראו את אוטותי ופלאי, כלו' את הגדולות אשר עשתה. שהרי גם אני איני מן המסתפים במועט ולא אמלא את תאوت נפשי עד כי אכל בנטח בגודלות מלאה התבבל, כלו' יבו יומם והכל, אפלו שונאי ומקנא, יכירו בעל-כרחם בגודלה נפשי. [בז] — כן השלמנו, ובהעתק דו"ס חסר. יהודני — כן הגהנו עדיה'כ: «עמים יהודוך» (תחל' מ"ה, ייח). ובהעתק דו"ס: «יהודוני». א[ו]ת ר... א[ו]ת י... ופָל א... כן השלמנו את המוקף וכן נקדנו, ובהעתק דו"ס: «את... אוט ופלאי». ש' 11—14. השורות 11—12 לquia בחסר. ושם ש וגוי — כלו' בבואך לעולם ורחה המשם, והוא אומרת: «עמך יהיה מבוא». כלו' עם צאתך מן העולם תהיה גם שקייטה. [מבוא] — כן השלמנו, ובהעתק דו"ס חסר. ש' 14 לquia בחסר.

כו

העתק הניל מכ"י ט. וקשה לעמוד על עיקר עניינו. תחלתו דברי מוסר השכל כלפי עצמו, ווסף, כנראה, דברי תוכחה עזים ונמרצים כלפי אחד מאנשי ריבוי ואולם השיר להקה בחסר מרובה באמצע וקשה למצוא את המעבר מחלוקת אחד לחברו.

ש' 1—5. ואמלא — משקל הטוגר החסר בראשו תנועה אחת. ש א[ל ת ר] — כן נקדנו לשם"ש ע"ד «שאלהם (תחל' ק"ז, טו), תי «שאלתך» שבהעתק דו"ס. אם תעריהם וגוי — אם תחכם הרבה, הזוהר מאד שלא תהה מדרך השכל, ורק אל הדעת תהיה תאותך. כל כחך — כלו' בכל כחך. ש [כ] ל — כן השלמים דו"ס את המוקף. ואל ת אה ב גוי — שלא תרבה לחתדר הדור החזני בגדים נאים.

ש' 6-9. [וכך] – כן השליטים דוו"ס את המוקף. ובכך – כן נקד דו"ס, ואולי צריך לנקד «ובכליה». אבל בין כך ובין כך כוונת המשורר אינה מהוורת בעינינו. אם ת על ה גו" – ככל' אם תשיג מעלה רמה גבוהה בעוניה.

ש' 10-13. אם ת או גו" – אם תאהה להיות מוחלט לפני רום מעלהך, عليك להשכיל ולבלוי תחת את אהבתך לאדם לא ידעתו, אלא עלייך לknות לך רע מבני אדם חשובים ולשמור על רצותו שלא להרחקו מך. ושמור דברך גו" – עדה"כ מיכה ז/ה. ש' 14-21. הרך גו" – אל תחטא, לבבי, כי נוח לי שאמות משאחותך. קח גו" – שעורו כך: קח מוסר פן תהי כמו פטי גו". מלת הייזאה של הבית לקתה בחסר ואי אפשר לעמוד עלייה, ומהמשך הדברים אולי יש לשער, שכאן הוא חרונו המערבי, והמשורר עובר לדבר קשות ונמרצות באיש אחד שפשע בו וחטא ב Ngodo, כי אין להעלות על הדעת שהדברים העזים והחוותכים הבאים להלן, מכוננים אף הם, כמו הקודמים להם, כלפי עצמו ולבבו. ות מה בר – ת' תהה עליך, וכבר צוח הרמב"ע בספריו הערבי על שימוש זה וזה, שאינו לפי רוח הלשון, שהשתמש בו רשב"ג כמה פעמים. ש' 17-21 לקוויות בחסר וקשה להשלים. נ ש כתך – כן הגהנו ונקדנו, ואצל דוו"ס: «ישרתך» בלי נקוד. נ ש כתך – כן נקדנו, ודוו"ס הניח מלא זו בלי נקוד.

ש' 23-26. ת כב ד גו" – ככל' אחת היא לי אם אתה מבוני ואני חושש לכך, ואני נדרש מך מענה, כי מענה פיך כחש ושקר; ומלייצת «בעונתך» יסודה במליצת הכתוב «כחשי בפנוי יעה» (איוב ט"ז, ח) בהוראה אחרת. גם לא תבונה גו" – אפילו אם הבינה היא אחותו (עדה"כ «אמור להכחה אחותית את» – מש' ז/ד) לא אח הוא לה אלא אחיו בזוז, ואין תבונה בו, ככל' איש הבנו לא תועיל לו התבונה לרום ערכו. בינה – כן הגהנו ת' «עינויו» בהעתך, שאין לה מובן כלל, ודוו"ס השAIRה בלי נקוד, ותקון זה אינו אלא השערה לפי העניין, ואולי צ"ל כאן מלא אחרית מעין זו. יטו"ף – כן הגהנו עדה"כ שה"ש ד/יא, בהעתך: «יעוף», ואולי צ"ל: «יעוף» ופשטו ממשמעו, או פעל מל' «נפת צופים», וכבר בא فعل זה בכרך זה למאלה בשיר ה-ש' 7, עי"ש.

ש' 27-32 תח[י] כי מחלתך בחיותך – כן הגהנו ונקדנו, ולפי שהאות " אחריו האותיות «תח» חסרה, כנראה, בכ"י עשה דוו"ס את שתי המלים למלה אחת ונקד «תח-פי», ושתי המלים האחרונות של הבית כתובות בהעתך בלי נקוד ובצורה זו: «בחחלתן בחיותך». ולפי הגהנתנו פירושו מעין יתר המלייצות שבנתים הסמכוכים, ככל' שבריאותך היא מחלתך והוא הגורמת צער לוולדתך. ואולי יש להגיה: «בחחלותך בחיותך», ופירשו כך: חייתך ובריאותך לא ישמחו את לבני, כי אחת היא לי אם חוליה אתה או בריא. לרמ"ך – כן יש לנקד לשמה"ש ת' רם"ה, והמלייצה היא עדה"כ «יתן כעפר

חרבו» (ישע' מ"א, ב). ורשיס גָּחַלְתָּךְ – כן הגהנו ונקדנו לשמה"ש ת' «גָּחַלְתָּךְ», ובהעתק: «גָּחַלְתָּךְ» ובלוי נקוד. והכוונה: גחלתן היא כרesis מים ואין איש נכה בה. זכר נשות – כלוי זכירתן היא שכחה; ואולי יותר נכון לנקד: «זִכְרֵךְ». וככל וגוי – שעורו כך: גערתך לו גם תחריב ים (עדה"כ ישע' נ/ב) נחשבה בעיני כקהל זבוב, ורעמן כשוק לי, וסערתך כרוח נאדי מבוקע. וחייב זגוי – כלוי להתקנת, אנשי חברתך. שהם עמק בעצה אחת, כלם ביחד אינם בעיני אלא כחזי איש מת (עדה"כ «אל נא תהיה כמת... ואיכל חזיبشرו» – במדר' י"ב, יב). וכל המליצות האלה באות להשפיל את איש ריבו של המשורר תכליות שפלות בסוגנון שירי העربים.

ש' 33–34. נ ש א וגוי – לבבי גבוה ורום מכדי עלותך בו, שאין בכחך להתרומם ולהגיע עד כדי להבין רום מעלהו, ועיני גבואה ורמה מכדי ראות אותן, מחמת קטנן ואפסותך. מר או תך – כנוי זה הוא לא כנוי הגוף כמו «מעלותך», אלא כנוי הפעול, כלוי מראות אותך. ופנוי וגוי – כלוי כל מימי פרת ימינו לפני הפנוי והמכפר ולא יספיקו כדי טהרתך. «ונפני» – כמו «לפנוי».

ש' 42–44. רוז' וגוי – הדברים האלה נאמרו בדרך התול של שנייה, כמו שאומר לחברו: הווסף חטא על פשע, כי בזה כחך גדול. אבל וגוי – כלוי נוח לך ברוע לבך ובכילהך לאבד מהה ידים ולא זו אהד, שתתאבל עליו שנה תימה כהتابל על מת יקר. תבך אותו – כמו «ולבכotta» (ברא' כ"ג, ב). אתה נשות' וגוי – כלוי באמת אין אתה ראוי אפילו לעונש, מפני שהחתיות היא בטבעך. ואלהים ברא אותך מבטן עקש ופתלטל, ואתה דומה בעקומותיך ובקשיך לקרן ראמ, שהוא עמוק וקשה מאד, ואפילו אם תבוא באש לא תועיל לך לרכך אותך ולישך, מה שאין כן שאר קרן עקומה, הנוחה להתרחק באש, והכוונה, שלבך לא יתמרק אפילו ע"י עונשין וסורים, וראייתך שמעירתך (כלוי משכנן האפל) תהיה בין חציר וקנה, כליה באגמי רפש, עם חזרי יער. והמשורר באמרו «או בחציר» נתכוון להמשיך «בחציר יער וקנה». אלא שבינתיים כאלו מגיה א"ע ומחליף בטוי זה בטוטי דומה לו בהבראה אבל עוד חריף ממנו בהוראתו לעניין זלולו, כמו שאמר: לא כך, אלא לך אני צדיך לומר; ובזה תתברר הסミニות של «בחציר». ואולי צ"ל «כחציר». ר אם – כן הגהנו, ובהעתק: «לאל», והבית כלו בלתי מנוקד שם, וכן נשארו בהעתק בלי נקוד המלים «בחציר או בחציר». מערתך – כן יש לנקד לשמה"ש ת' «מערתך». ואוילו ת – כן הגהנו.

* לאחר הדפסת הפנים הגיע לדיננו העתק פוטוגרפי של גוף כתוב היד ובכךנו והמצאו שם כתוב מפורש «לאל», ואנו חוודים אפוא מהגהנו ותרשימים את נוסח המקורה, ופירוש «לאל» כאן כהוראת מלה זו במיליצת «יש לאלידי» – ככלומר, לגברה ולחזוק, וריל: לעניין חזק וקשי עורף הרי אתה דומה לקרן, אלא שהקרן מתיישרת באש, ואתה אפילו האש לא מישרך.

ובהעתק: «ואילו?». בן מנתך – אולי ציל: «כוס מנתך». עדח"כ תחל' ט"ג, ה. משפטך אל שפטך – עדח"כ דהיב ד/ב.

כח.

העתק הניל מכ"י הניל בשלמות, ונ"א לקוי קצת בהעתק בר' מתוך שרידי הגניזה שהובאו לאוצר"ס בפ"פ ענ"מ, וזכור השיר בראשית נ"ב.
ש' 1-2. ידיו כמו עב – לנדריות ולמתן. נאסרו וגוי – ידיו אסורות עתה מרבי בזבוז ופזר, והוא בעצם גועז מרעב מרוב פורנות. וכנהרא זהה תשובה המשורר לשואליו: מדוע אין ידיו פלוני הנדייב תומך בו בשעת דחקו. נאסרו מרבי – בהעתק בר' מלת «נאסרו» חסרה «סר», ות' «מרבי» כתוב «מאין». ולפי נוסח זה אולי כוונת המשורר אחרת, ויש בו עקיצה שנייה ברורה לנו כלפי איזה נדיב מדומה.

כט.

העתק הניל מכ"י הניל, וזכור בראשית נ"ב, וכן הביא ממנה. ובפירוש בשם אבן גבירול, הרמב"ע בספרו הערבי (תר' הל', ע' ר"ז) את הבית האחרון. ואין איפוא מקום כלל להחלתו של דוויס בספרו אוצר השוה"פ ע' 259 נו' 5681. שהשיר הזה אי אפשר שהוא של רשב"ג. עניינו: דרישת שלום שליח בדרך Shir לשדר וגדל אחד בהתנצלות על שלא בא לבקר את הישיבה החמודה (מסבת רעים וחכמים) ושליח במקום זה את השיר.

ש' 1-6. צפירת התעודה – כתר תורה, כינוי לחכם גדול. והצפת – כותרת. עדח"כ דהיב ג' טו. והכידון – כינוי לידיוזו הגדול, הגבור והחריף במלחמותה של תורה (בידון ואדון חרוו פנימי, וכן להלן: פדיות, כוים; שלומי, מקומי). אשר שמתו וגוי ולא תאל וגוי – כלוי, ואתה עבד לו שלא ע"מ קיבל פרט. «שנתו» – כן ההגנה וההעתק: «שנתה». מן העבודה – כמו «בעבודה», כלוי בשכר העבודה. אני נקח וגוי – טרוד אני ונacho בענייני משא ומתן צפוף בפח ואיני יכול למצוא היום חופש מן המלכודת. כלומר שעיה פנויה לבקר וגוי. שלומי – אגרת שלומי. לב לתחיה וגוי – לבל יפקד עלי עון הפקדי והעדרי. לא מצאה וגוי – כלוי.CKERBN UNI (עדח"כ ויק' ה, י). שת תורי – כן הנוטה לנכון בספרו הערבי של הרמב"ע, ובהעתק בטעות: «שני תוריים».

ל.

העתק הניל מכ"י ז' ובראשו רשימה עברית: «ולה יצא למן ימדח להו...».

שטרוגמה: «ולו עוד למי ששבח אותו... Shir זה הוא גוסח אחר והשלמה לשיר קטוועז הראש שבא בכרך א' נ"ה ע' 116, והบทים הראשונים החסרים שם נמצאים כאן בקצת לקויטם. שתי הנוסחים משונות זו מזו הרבה ויש בו מה שאין בו, ואולם גם בצירוף שתיהן אין כדי להאריך אוור על שיר סתום ואפל זה, ואפילה לעמוד בקרוב על ענינו.ומי יודע אם אין ערובה ובלבול בסדר הบทים, ואולי גם כלאים הם של שני שירים דומים במקרה זה לוח במשקל וביציאה.

ש' 1-4. העיר – צווי הפעיל מן פור, כל'ו העירה ועוררה דברי שלום עלachi וגוי, אַתִּי – כן נקדנו, ודוייס מנקר: «אַתִּי», אבל לפי הענין נראה שהכתב מדבר ביחיד. הסוגר של הבית הראשון לקוי בחסר. הַזְכִּיר – מוסף על «לבבי». ה[ע]צומות[–כן השלים דואס את המוקף, בשלחו [יד]–כן השלים דואס את המוקף, ואם אין חסר שערוו כך: בשלחו יד מלאה מבשימים, כל'ו נתנת ריח טוב להגנות את הבריות בנדרבתה, כל האדמה קאהות מהם, מבשמי ידו, כמו איש אשר כל לבבו מלא מחלומות ניעמים, וגם בהקייצו עוד ריחם זוכרם הטוב עומד בו. ודמיון דרישת שלום ידי מרחוק וזכר דמותו לריח הבשימים וחווון חלומות ערבים. הממלאים את הלב לאחר יקיצה, מצוי בשירי משוררי ספרד בהשפט העربים. והסוגר לש' 3 «IMALA אל מות – רבות ת' ייחידה עד הערבית; ואולי ציל: «אדמה». פָאַחֲן – כן נקדנו, ובעהתק דואס: «תְּאַחַזֵּוּ». מְהַן – מוסף כנראה על הבשימים. ואולי ציל: «מהט». אל כְּן – מלה זו תחפרש כאן בתחרה בענין «כמו». אבל לא מצאו דמיון לבן במק'א בשירי רשביג, ואולי ציל: «לבן איש».

ש' 5-14. גויתן וגוי – אין לעמוד על כוונת הדברים. ואולי לך השיר בחוסר בתים, ואפשר שמלת «גויותן» (ואולי גם «מהן» שבבית הקודם) מוסבה על נושא נעלם מעתנה, שנזכר באחד הบทים החסרים. ורוב הบทים האלה הם הספר החתום בעינינו. וירא וגוי – כל הบทים שמכאן ואילך, מלבד בית 16, נמצאים גם בנוסח הראשון בלקויים ובחסרים. ואולם שם נוטפו עליהם עוד כמה בתים אחרים, עי"ש; ומקצת מן הบทים הלקויים כאן בחסר השלמן עפ"י הנוסח הנ"ל. ואיני ימו – כן הגהנו, ובעהתק דואס: «וְאִינָנוּ». בעדם – כן הגהנו, ושם: «בעלה».

ש' 16-17. הבית שלפני האחדון חסר בנוסח הראשון, והדلت כאן לקויה. עדים – שונים. לא.

העתק בר' מכבי איפטוריא ד' קליו ע"ב, ולදעת בר' הנכוונה הוא כעין הקדמה לשיר כ"ט בכרך א': «קֹום הַזָּמָן», שכתב המשורר לר"ש הנגיד.

ש' 2-3. כי בגביר וגוי – כלו' מפני שהגביד (הוא ר"ש הנגיד) חי בימיך ולפיכך ראוי לך שתמשול על כל הומניהם. קום הזמן – הוא ראשית השיר הניל.

לב.

העתק הניל מכ"י הניל, ובראשו רשימה ערבית: «ולה הזגיה», שתרגם מה: «ולו Shir תhalbha», ובו' משער שנכתב השיר לכבוד ר' יקותיאל. ההערות והבארות לשיר זה, וכן ליתר השירים והபיטוטים, שהמציא לנו בר' ונתנו לנו בכרך זה, הם עפ"ר של הח' הניל, ואנו מביאים אותם בלשוני, חזן מן המקומות שנטינו בהם מפירושו.

ש' 1-5. עצמותי וגוי – ראה מכות י"א: «עצמותיו של יהודה היו מגולגולות בארון». צורת י' וגוי – באות עלי בלולות ומעורבות צרות מכל המינים. ותבונותי – וגוי – עי' כרך א' שיר ל"ב ש' 1-6 (ע' 81). ותבונותי בזומותי – השר – כן הגיה המשבשות אשר ברעינו, ואולי צ"ל: «קומותי» או «זומותי». השר – כן הגיה בר' ובכ"י: «השיר». וממודע ע' וגוי – כשהלכו ממנה יידי ורעני נשאו אתם את לבבי ואת מנוחתי. הרעיון הזה נמצא הרבה בשירים משוררינה, ורשב"ג השתמש בו בכרך א' שיר כ"ז ש' 23: «למגע יום נדוד נשא לבבי», שם שיר ל"ה ש' 32-31: «וימית גמליהם אשר נשאו אותם ביען שלומי נשאו אז ושלותו»; שם שיר ס"ח ש' 18: «פגרים נותרו באין לבבותך. אם טגור וגוי – עפ"י בר' ל"ב: «ואעפ"י שעורי חפה ננעלו שעורי דמעה לא ננעלו».

ש' 8-11. יתן חייו – עי' דיו' ריה ח"א העורות ע' 48. ובטרם יש אלו – הוא נותן עוד טרם יבקשו ממנה. ובנות ימים וגוי – שהצליל את כל הפונמים אליו לעוזרה מתגרת יד הזמן ופגיעו. שמחת פניו וגוי – עי' דיו' ריה ח"א העורות ע' 100 (בר'). ולנו נראה לפרש עדח"כ «ובתולותיו לא חללו» (תħallu ע"ח, סג), שפרשווה הקדמוניים מל' «ħallolā», שמחת חתונה, ותפס לשון זו שיש בה גם משמעות זו וגם ל' תהלה; וריל' שככל אלה צמודים בנפשו, שהוא חונן ונוטן בשחת פניהם ובשחוק פה, כלו' בסבר פניות יפות. ובדרך לא יכשלו – עדח"כ ירמ' ל"א ת' ש' 12-15. טרו וגוי – הגולים שסרו (לא בחפצם, אלא שהוסרו ונזרחו בכך) מקדשים מקדשי אל, בימיו של השר חשבו ואמרו שלא גלו, כי הוא הסיר מעליהם את ידו הקשה ואת על סבלו של האויב ויתפרק להם את ארץ גלותם לארץ צבי. אם מפנינו וגוי – עדח"כ ירמ' ה/ כב. בתינו וגוי – בתיה השיר יגילו בו ויפצחו לו רנה, ובחלמו עלי ובתמיותו הנדיבה بي «לא ישלו», שירי לא יתרפו ולא יתרשלו, ובחור במלחה «ישלו», שיש במשמעות גם ל' התרפויות (قادט העושה את מלאכתו בפי יגעה וشكידה ואני מתוקנת) וגם ל' רשות ושגיאה, כלו' מתוך שהוא חומל עלי.

ותומך כי יש לי היכולת לעסוק בשערם בשלמות הראותיהם להם בלי לאות ובלי משגה ולא להבטל מהם. עדה"כ «למען יזמרך כבוד ולא ירומס» (תהל' ל, יג).

לג.

העתק הנגל מכי ר' הלו בפריג, ובר' מעיר על זה שהכי מטוושטש ומשובש בכמה מקומות. קטע משיר זה (שני הבתים הראשוניים) בא בכרך א' שיר פ"ב, ודוס' המצא לנו עוד שני בתים שלאהריהם (ג-ד) בנוסחה שלמה ומתוקנת מזו של בר', ש' 1-4. עי' בפירושנו לשיר זה בכרך א'. המשורר קורא לבך אשר עינו בעין ברקתו וمبקש שישלח לגנט ההדים מינקת ויפקד את ערוגת הבשימים בגשמי ויאסר את העב לבל תנתק ותעביר שם בלי ברכת גשמי. «שלחה» היא ל' צווי, ובר' מוסיף על זה: «ראתה בכ' הניל שיר מ"ד ש' 5-6:

אשר תלד בלי עצב אדרמה והעבים ילדיה מניקים».

ומליצה זו (אב מינקת) נמצאת גם בשערם ריה"ל ורמב"ע. בנוסחו של בר' בש' 1 «שלחה» ת' «שלחה», ובש' 2 «נפקד... נאסר» ת' «ופקד... ואסר». ברק ברק – עדה"כ תחל' קמ"ד, ו, כלו' ברק, ברוק והבא את הגשם אל הערוגה, כי שחחה מיווש ועומדת בתפללה לנגדך דופקת ברות, כלו' סופקת כף ומאייצה בתפללה דרך הצמחים בערוגה הנכפים ומתחבטים ברוח המכה בס לפני הגשם. כן נראה לנו לפרש כאן את המלה «דפקת», שיש בה שתי הוראות: האזהה וזרוע, מל' «דפקות יום אחד» (ברא' ל"ג, יג), וגם דפיקה בתפללה על שער הרחמים. ובהרואה כפולה זו פירש גם בר' את המלה «דפקת». ש ח ה – כן הגנו ת' «שלחה» שבשתי הנוסחות, ובר' מגיה: «שלפה», מל' «שקדמת שלף» (תחל' קכ"ט, ו). עב ל עב ור וגוי – כלו' העב נעantha לתפללה הערוגה ולא רצחה לעבור עד אשר רותה את נפשה השוקקה עב וגוי – כיה בהעתק דוס', ובר' בנוסחתו המטוושטשת בחזרו זה תקן כך: «נפשה לעב לה אותה כי» ומפרש בדרך אחרת. ואין צורך בכך.

ש' 5-7. ר אה ל ב ב' וגוי – כלו' עם רדת הגשם על הערוגה ראה והרגיש לבבי פלאי אלהים: בכיה העב (הגשם) ושותק הערוגה (בזהירות עלה אגלי מטר) באים כאחד. ובר' מביא מליצה מעין זו ממשיר ריה"ל (ד"ו) ח"א שיר ס' ש' 23-26):

בנה נהלך תחת צללים על סביב גנה לבכית הרביב שוחקת

תשמה ורמעת עב בפניה رسיס כווך בדולח מענק זורקת.

ת זורק – העב. ביד חרוץ – מלה"כ מש' י/ד, כלו' בזוריות. כמו יד א הרן – כמו שיד אהרן הלמוד בעכוודה (ע"ד מאמר חז"ל: «כלהנית זוריין המת») זורקת בחrizות דם על המזבח. ואולי צפונה כאן עוד כונה שנייה, שהעב השוחקת

לנוגה המשמש אחרי בכותה, נראהית בזורה את רטיטה הנוצצים כאלו תורוק בידית רטיטי זהב (=חרוז). והרי היא דומה ליד אהרן בהזורה דם (=אדום כזהב) על גבי המזבח תן וגוי – העב תחן בנציה של הערוגה ותשים בהם כתבת קעקע: כל' צירוי צבעים וגוגוניים שונים של צמחי הפלחים. ובציורים שירים כגון גנון אלה בעניין הגן והערוגה השתמשו לרוב משוררי ספרד. כר מיל – כן הגיה בר' (עדה"כ דה"יב ב', יג) ובහתק: «כרמל».

ש' 8–11. [זה ייא יונק ת – כן השלים בר'] את החסר והמטוטש; «והיא» מוסב על הערוגה, ובצדק מעיר בר' על השלהמה זו, ש«הຮשות נתונה למבינים להגיה באופן שונה מהשלמתו», שבאמת היא דחוכה כאן ואין בה להניה את הדעת. בראשות צ מחי יו וגוי – יפה פ' בר': בראשות הרואים את צמחיו של שדה הבושים בצעיו יאמרו: הנה הצמחים כסו ולא כסו (את השדה) בירקון ודלקת, כל' כסוחו בירקון (מראה הירק) ובדלקת (מראה הפלחים האדומים) אבל לא כסוחו בירקון ובדלקת, שהם מני חלאים רעים (רב' כ"ה, כב). ואדרבה על ידיהם שב השדה לתחיה אחרי נבל, עלי' ברך א' שיר כ"א ש' 5–6: «ותתחפֵך כמו חוליה בירקון ובדלקת». «קסו ולא כסו» – כן נקדנו, כמו «קסו הרם צלה», (תחל' פ/יא), שהיאחת «קסו» ומוסב על הצמחים; ובר' מנקד: «קסו ולא כסו». ולא דלקת–אולי צ"ל: «ובדלקת» (בר'). לו אהובי וגוי – המשורר בהקדימו לתאר את הדר הטבע עובר לדבר על נפשו הכוabit, וכאלו רצה לו מרים: הנה הבריאה כולה בהתחדשה תשיש ותפרח בהדרה ותתעורר לחימים חדשים, ואני לבדי כאב ודואג ויודע אולי (ירקון ודלקת), הנה לו ראייתם אtmp, אהובי נפשי, את אמתכם. את נשפי חולת האהבה ההולכת קדרונית בחור הדר הטבע בין עצי פרי פורחים, והיא נואקת ונאנחת ביטורי אהבתה, וידעתם כמה גדול מכאובי, ואחת שאלתי מכם: אם תראוני במותי לעינייכם ברב יגוני, כסו נא את עצמי בענפי עץ ירוזים. וכל זה לא בא אלא להטעית את עצם געגועיו של המשורר אל הטבע ולהעמיק את הרושם של יstoriy נפשו. והציורים שאלוט משיריו היגון של חוליו האהבה. ואולי גם הדבר «אמתכם» שבחרו 10, העושה רושם כאלו הדברים נתונים בפי עלמה ענוגה ורכה חולת אהבה, אף זה לא בא אלא להגביר את הרושם ולעורר בלב השומע את הרגשות החמללה ביתר עז. ובר' מנקד: «אהבי», והוא הפירוש «נפשי» שהוא «אמתכם». מיתת–כן השלים בר' ובಹתק: מ...ת. שורקת – שורקה (ברא' מיש, יד), ובקשר עם הצייר שבחרו זה מביא בר' דוגמתו דברי משורר אחר אבישן, בשירו «תנה לי כסו»: «לעת אמות לפניך. יידי, חזוב קברי בשרכי הגפניים».

ש' 12–14. ל מס ריך וגוי – המשורר מרגיש כי יידידו מבינים מה שבלבבו וכי האהבה היא סבת יגונו, והוא כאלו שומע מהתלים בו ואומרים: «אל תנער את

חצneck (עדה"כ נחמי ה/ יג) למוכיחיך ועל תואר אותם על אמרם כי יעתה חן עברה על פניך ותעוררך אך אהבים ותקח את לבך שבוי, ועלו היהת גם משמעת את קולת אז נפלת לפניה ארצתה עד שבור המפרקת (ראה ש"א ד/ ייח). ואולם המשורר איננו מכחיש כי אמנים האהבה סבת יגוננו, אבל מבקש מהת ידידו שלא יזכירוהו את האהבה לעודרה שוב, כי איננה, כמו שהם הושבים, אהבה עוברת, אלא אהבת נוער הבוערתakash ותأكل אתבשרו (בר'). ל מסיר ריך – כן הגיה בר/ ובכ"י: «למיסרכ».
ו תעוררו – קריאת מלחה זו מוטלת בעיני בר/ בספק.

.לך.

העתק הנ"ל מכ"י הניל, ולדברי בר/ שיר זה בכ"י מטוושטש מאד ומשובש בכמה מקומות, והחרוזים 6–7 אין בידיו לתקנם תקוון משבע רצון, וע"כ הוא מניחם בלי נקוד ובלוי פירוש. גם בתיקון ובפירוש של ש' 4 לבו מהסס, ואנחנו נסינו לנתק ולפרש לפי דעתנו. עניינו: המשורר משים בפי ידידו דברי פתוי למשורה, המשוכחים את לבו להטעג בתעוגוי אהבה ומפליגים בתואר חמודותיה, והמשורר איננו נפתח להם, בדעתו כי תעוגוי העולם אפס ותבל בוגדה.

ש' 1–4. המשורר משים דברים בפי ידידו הבאים לפתוחו, שיסיר עצב מלבו ויישה כל הגערירים באהבת יפההיה ואומרים: ראה את הנערה היפהפה כי רביידה בחלייפות צבעיהם מבקרים בידיה כאבניט מרובות הגוניות ברצפת אחשורוש, העשויה בהם ושׁ גוֹ (אס' א/ ה). ויש להעיר כי בהעתק בר/ בפניות כתוב «רבידיה» ובפירושו כתוב «רדידיה». וכנראה פקסק בנוסח הנכון של מלחה זו ופסח על שתי הסעיפים. מركע וגויי – בקב הפעם (הרجل, מ"ב י"ט, כד) מركע לך בלבכתה הלוך וטפוף, דרך רוקוד, ותעכס ותשמע קול פעימה (מל' «חולות פעם» – ישע' מ"א ז), מעין הכתוב בישעה (ג/ טז), ולפי קצב צעדיה (פסיעותיה) כן צלצול קול אצעודותיה (מל' «וצודות» – שם ג/ כ), שם תחשיטי רגליים, פיר' זה מסכים בכללו לפירושו של בר/, אלא שהוא פריש «פעם» השני מל' «זאת הפעם» (ברא' ב/ כג) ומהפרק את הפירוש של «צעודה». לא הלבנה וגוי – ר"ל: הלבנה הייתה נזר על ראשה ובני עיש צמידים על ידיה (בר'). והשימוש «לא... עד כי» הוא לחיזב ולא לשיללה כלוי' שני הדברים אינם זה בלבד וזה, אלא באים כאחד, והוא, כנראה, שימוש זר שאול מן העربים. ובר' בהעתרתו לכרך א' שיר י"ג ש' 13–14 מביא הרבה דוגמאות משירי הספרדים לשימוש זה; וראה עוד שם שיר כיה ש' 9: «כטהר במולדו כתרו עלי ראשו», שט על וגוי – «רדידיה» הרראשון ריל צעיפה, מל' «וְהַרְדִּידִים» (ישע' ג/ כג), והשני נ"ל שהוא זהב מרוזד טסין טסין («ר��ועי פחים» – בם' י"ג, ג, טרג' «טסין דידידין»), והמשורר ממנה כאן את המשש

הנראת לעין הרואה כתם זהב מרוקע. ולפיו טעם החרוּז: היפפהיה תוביש ותחפיר את פני המשם במרום, כי שם (המרום?) והרי חמה על רדידיה. ואולי הכוונה: תחפיר את פני המשם במרום, כי שם על רדידיה (על פני המשם) את רדידיה, העננים שהם צעיפים לשמש, להסתיר את בשתה, וכמו שהוא אומר על הסתר (כרך א', שיר ח' ש', 79): «ושת ענן על פניו לכתות», «תוביש» – מלחה זו מוטשטשת בכיי ומוסטלת בספק (בר'). ברומה – כן הגיה בר/ ובכ"י: «כחמה», ואולי צ"ל: «בחמה» או «בחמה». ולבנו אמר לנו כי מפני הטשטוש, ואולי מהשרון בית אחד שנשפט, חסר הנושא ומלה «רדידיה» השניה מוסבה על אייזו תוכנה שנותיחה ליפהפהיה, כגון «תחמה» הניל או כיווץ בה, והכוונה של רדידיה (צעיפה) של היפפהיה המכיסים פניה שם המשים – החסר בעניין – עוד את רדיי החותם והצניעות.

ש' 5–7. ישור וגוי – כלוי זורה בית אליה בבוֹא בעפער אחים מתוך געגועים וצפיה ממושכה, כי שבע נדודה עדי נשף (עד"כ איוב ז', ד). כלוי שהוחיל לה הדוד עד הערב. [ישו]ר – כן השלמונה ואולי יש להשלים: «שחר», כלוי «הוא», הדוד. שבע עדי נשף (של בקר) נדודי אהבה, ועפער השחר נפקחו להם, לאחוביים, בעפער אחים. וכן אמר המשורר בכרך א' שיר כ"ז ש' 34–36: «ושבעתי עדי נשף נדודים ואוחיל עד עלות שחר... ונתענג ונתעלס בדורות». תס פור – כלוי היא, היפפהיה, בהאריכת את נשף בתוחלה ממושכה, כסופרת את רגעיה, שכל רגע יהיה בעיניך כזמן ארוך ותחשב את פקודית, כלוי הרגעים הספריטים. כי הם פקודיה, כלוי מופקים ומסורים בידייה והיא המושלת בהם כרצוניה. ק ר ני וגוי – כינוי מליצי לשדים אצל שורי ספרה, לנגח בהם את לב החושק. ובר' מביא מן הרמב"ע בתרשיש שער ד' חrhoו ע"ד: «ושדים כקרנים», וכן מליצת «לריבי נצבו דרי צביה» (שם שער ד' חrhoו מד'). כי בגדו וגוי – שאין הבוגדים מסתירים אותו והם פורצים ובקעים לחוץ. «לבבה» – כן הגיה בר/ ובכ"י: «לבנה». בגדו... בגדיה – לנע"ל.

ש' 8–14. אל תפצרו וגוי – מכאן ואילך תשובה המשורר למפתחו: אל תפצרו בלבני אני עמיתכם לבקש את האהבה, כי האהבה וגוי (בר'). כה ת ה וגוי – כלוי שמש הידידים שאהבתי היהת מיוחדת ונמנונה להם לבדם. ולמה כהיתה שמש יידי ורוחקו לבותינו זה מזה, כי הם קראוני לעבוד תבל, ואני לא כן עמי, כי אלה שנעודו להיות אדונים לתבל ומושלים בה – חיללה להם להיות עבדיה. ובר' מער: וכי כתוב כאן «עבד» חסר ו/ שלא כדרך הטופרים, וזה נותן מקום לחשוב את הנקור, וממילא גם את הבואר, שהוא מוטעה. תבל יلد תנו – כלוי באמת יש להתרעם על תבל שהיא מאירה פנים רק לעבדיה הנכנעים לה, שהרי היא ילדה אן כולג, ומה היה לה כי תקשה את לבבה מילדיה? ובעצם תבל נעימה מאד וען

החיים טוב הוא. לו חלקה לכל את מגדיה במדה שווה, ואולם היא לא כן תעשה כי למשך גלגל האדמה, גלגל החורב בעולם, גלגל המזלות, המנייע את הכל ומשפיע על כל אשר בארץ לטוב או לרע, יסוב על החסידים והישרים לדכאם וללהם (עדח"כ ישע' כ"ח, כה; ובכ"י: «בתמים», ואולי צ"ל: «בחמון»), עדח"כ ירמ' מ"ז ג'; «יסוב» – בכ"י: «תסוב») והוא, החסיד, תחרותם נפשו ממעל לפגעי הזמן ואמ נבצר ממנה לרכוב על סוטי אדמה ופרדייה ישם רכבו על כוכבי הגלגל. ישם – בכ"י: «תשימים». על פרדיה –قطעם «על בניים» (ברא' ל"ב, יב). כן פ"י בר' את החזרויים הקשים האלה; ופירושו נראה לנו דחוק מאד. ולעתנו אפשר להניח את הפעלים «תסב... תשימים» בלי תקון והם מוסבים על «תבל» שהחרוזו הקודם. ותחתי «בתמים» להגיה «בתמים», והוא פירוש החזרויים כך:قبال תסב בהתאם את גלגל האדמה ותהפן בין לילא את האופן על החסידים עצמם ותשיט את רכבו של הגלגל וכובד משאו על כוכביו, כלו' על אנשי המעללה. תחת לשימו על הטוטים עם הפרדים, כני לփחותם ושפליהם. ואולם גם פירוש זה לא נמלט מן הדוחק. וביחוד בונגע לכונת החזרוז האחרון, שבדרך כלל יפה בו כח פירושו של בר' מפירושנו כי מליצת «רכב על כוכבים» מבון התנשאות למעללה גבוהה, וכן מליצות דומות ונדרפות לה, מצויות לרוב בשיריו רשב"ג ויתר משוררי ספרד.

.לה.

העתק שמח' ובר' מכ"י ברלין 4 סי' 576, ומג' מכ"י פ"ב (לקוי בקצת מקומות בחסר). ונדפס בס' השנה איי-ב-ג (תרפ"ד-ה) בהשלמותו ותקונו של מג' שלא עלו יפה ברובם.

ש' 1-4. עת נצבו וגוי – בימי החורף בעת אשר קפאו רטיימייה של אדמת הגנה ונצבו כנד ישלה אל את דברו (עדח"כ תחל' קמ"ז, יח), כלו' יצוה למשם האביב וימסה, על הזמודרה וגוי – הרטיטים הנמטים יטפו על זמורת הגפן בעת אשר עטיימי הغانן – היין – יטפו עליו, אל פי שותם (עד' הכתובים יואל ד', יה ועמ' ט', יג). על – כן העתיק לנכון שמח', ואצל בר': «עת», ואת כל הבית הזה הניח בר' בלי נקוד ופירוש, מאחר שלדבריו החרו מושבש ואין בידו לחתנו; ושער ללא צורך. שצ"ל «עץ הזמורה» (עדח"כ יחו' ט"ו, ב), ותחתי «רטיטה» שער לנכון שצ"ל: «עטיסיה», וכן הגהנו גם אנחנו בעתק ראשון של שמח', אח"כ מצאנו כך מפורש בעתק מג', ושם כתוב «כ"י ת' עת», והענין אחד. גם מלת «יטפו» שבדלת – נמצאת מפורשת בעתק מג' וain אפוא מקום לפקובקו של בר' במלחה זו, וכונת החזרוז ברורה. ת' צ'ץ וגוי – הערוגה תציג ותפרה וכל חבצלת שבאה פתחה לנו את קרסיה, כלו' את עלי פרחיה שהיו סגורים עד כה

כמחוברים בקורסים (בר). כי יצאו – כי בשני המקורות, ומוסב על «אפינו» שבדלת, ובר הגיה: «נאה».

ש' 5-8. אם תהלך וגו' – בר הניח בית זה בלי נקוד ופירוש, ומעיר שהוא משובש עד לאין מרפא. ולדעתנו כוונת החزو פשטה: בלכתח' בה, בערוגת הגן, לרווח היום תנתן לך כל ציון כمرבד תחת רגליך, ולמה תנתן לך ציון פן תבוט את אדרמתה ברגליק; ואולי צפונה בזה עוד כוונה שנייה ברמזו לכתוב «תנו ציון למו庵» (ירמ' מ"ה, ט), ככל' שתחיה הליכתך קלה כמו שטס לרוח היום ולא תרמסנה בצדיק. ודמות וגוי – שימוש האביב בגבורות אורחה החדש דומה לכליה שמתאר פניה היפות יairo' ויינצטו גם תכשיטיה. ככל' הכל מבהיק מסביב מוחר המשם. כמו שմבאר להלן בש' 9-10. מעת לעת – כדי שעות (נדח א'), ככל' כל היום לרבות הלילה; וכן אמר המשורר בכרך ב' שיר מ"ח ש' 5: «מעת לעת אחשב' וגוי (בר). גל גל – הדקיע. למכבת מלח – דמיון המשמש למרכיבת מركדת בסיסי אש נמצא כמה פעמים בשירים רשב"ג, והוא ידוע גם בשירה היונית.

ש' 9-12. אם בערוגה וגוי – אם אתה תעבור (כמו שאמור למללה «אם תהלך») בערוגה בשעה שהמש מאירה בגבורה תראה כאלו על כל החזרים ושברי הכלים המוטלים בערוגה מצפה כסף (עדה"כ מש' כ"ו, כג) שבאים מראה אור-המשמש לבן כסף, ובשעת השקיעה, שאורה אדם. ידמה לך כאלו תרפל חרוץ ירקרק (עדה"כ איו"מ מ"א כב ותחל' ס"ח, יד); ככל' כאלו הערוגה על כל אפסיה רפידתה זהבה. תר פד – כן הגנו ת' «תספר» שההעתק שמח, וכן הגיה גם בר' מדרעתה עפ"י הכתוב אנ"ל, וכעין סעד להגעה זו תשמש כאן הסימוכות של חרשיה שבחזרו הקודם למליצת תרפל חרוץ, שמשש לה כנראה יסוד ואסמכתא הכתוב הנ"ל באיווב: «תחתוי חרודי חרש, ירפל חרו' ז' וגוי»; אבל תמהה מאי הדבר, שגם בכ"י פ"ב: «תספר», וצ"ע. ובר' הגיה «במהוגה» ת' «בערוגה», לפי שהסביר בטעות כי הפעלים «תעבר», «תראה» הם לא נוכחים זו, אלא נסתתרת נ' ומוסב על המשמש, ופירש מה שפירש. אפסיה – בהעתק ברלין: «אבטוסיה», וגם בהגעה זו כוונה דעתנו לדעת בר', ואח"כ מצאנו בהעתק מג' מפורש כהגთנו. תח שב וגוי – וכשאתה רואה את המשמש בעת לכתה שhort ונותה לצד מערב תהשיך כי תשתחווה ארצתה לבודאותה. ובשעת השקיעה בחתאים הרקיע תדמה כי האל בארגמן יכסה אותה. ובציוירים אלה לעניין כגון זה השתמש רשב"ג גם בכמה מקומות אחרים.

לו.

שיר זה בא בכרך א' קכ"ב עפ"י העתק משובש ע"י צ"ב מכ"י פ"ב. ודוו"ס

המציא לנו הగהות ותקוניים עפ"י כ"י ג', ומפני חסיבותם של אלה אנו נתונים בוה את השיר שוב בצורתו המתוקנת. ואולם גם עתה אין עניינו מחוור כל דברו. ועי' בהערותינו שם בכרך א'.

ש' 2-10. ב' ל' מחרת – שלא בדרך הגנבים החותרים בחשך. ובכ"י פ"ב משובש, אז תחזה – מוסב גם למלعلا וגם למטה; כלו' אז תחזה ספר וגו' ואז תחזה דר וגו'. סהר – בכ"י פ"ב: «שורשן». כרוב – בכ"י פ"ב: «כתב».

לו.

העתק שמח' (בשלמות) ובר' (בלקוויים) מכ"י ברלין 4 ס"י 676. ועי' ב«התקופה» כרך י"ז ע' 258 ה"ע' 5. עניינו דברי אהבה.
ש' 1-3. איך העבדתני וגו' – כלו' אתה אשר הנך גואלי איך עשית אותי לעבד לך ושבתני באהבה לך. ואתה גואלי – כ"ה בהעתק שמח' ואצל בר': «ו... אליי». ארץ צבי – מלחה'כ דנו' י"א. טז ובחוראה אחרה: ארץ הצבאים והחושקים. אם אין בלבך רחמים – להшиб אהבה. ויקביו – כן העתיק שמח' בסיס' השאלה, ואצל בר' אותן ו' בלבד, ואולי צ"ל: «אהביו», כלו' כוס אהביו. אולי וגו' – אולי בקאנתר בצבאים החוננים וגו' ישוב לבך אליו. ויפה העיר כאן בר', שהדברים דומים למלה שאמרה חנה עפ"י האגדה (בר' ל"א): «אם ראה – תראה», ואם לאו אלך ואסתתר מפני אלקנה בעליך».

לח.

העתק שמח' ובר' מכ"י הנ"ל, ואצל שניהם השיר משובש קצר. ועניינו תוארipi' הטבע בגין בתחלת האביב.

ש' 1-4. הנה וגו' – בנוט עגור, הנה צפרי הזמורה (עדה"כ «כטיט עגור» וגו') – ישע' ל"ח, יד) נאטו בין עפאים לצפצף ולשיר במקהלה מבלי אשר למדו שיר, אלא מכה טבען בלבד, וממי האיש אשר ישמע את קולם הולך (עדה"כ שם' י"ט, יט) בגין אגנו ולא יבא לקולם אל הגן לשנות במטבה ולא ייחד לבבו בשמה? ל' מדו – כן נקדנו כאן גם מלה «ילדו» לפי העתק שמח', ששתייהן נכתבו מלאות; ובר' מנקד: «למדו». בגנת אגנו – כן הגהנו עפ"י הכתוב שה"ש ו' י"א, ובהעתק שמח': «בגנת אגן», ובר' תקן: «בגן ואגן», ולדעתו נקוד אגן בח"פ שלא כדין. מה טוב – כן מנקד בר' עפ"י זכי ט' יז. זמן חדש – האביב. ובגננים – הנצנים החדשים שנולדו בגין. «וונצנים» – כן הגהנו, ובהעתק שמח': «וונצפס». «בגן» – כ"ה בהעתק שמח' ובר' שלא יכול לקרוא את הסוגר המתוושת תקן ת' «וונצנים בגין ילדו»:

«כמו הורים בבן ילו». ועליהם – על הענפים והגאנים. שיחים כשותם – בן קורא ומנקד בר, והוא לנעל, ובר' מוסיף: «הרוצה לנקר **כשחיתם**» (מל' השתחוויה) אולי לא הפסיד, ואולם לкриיאת **כשותם** יש למצוא סעד בדרשת חז"ל: «כל שיח השדה – כל האילנות כאלו משיחים אלו עם אלו» (ב"ר י"ג); ובהעתק שמה: **«שיחים כאותם זה להז יקדו».**

לט.

העתק שמה' ובר' מכ"י הנ"ל. עניינו: צירור הגן אחרי הגוף. ש' 1-3. כתב וגוי – היציצים והפרחים מרובי הגוונים העולמים בגין אחרי הגוף הם כמכות יידיות ואהבה כתוב בcpf העבים (עדה"כ מ"א י"ח, מד) בעט הזהב של הברק ובדיו של הגוף. אשר כתב הסתו אל תשוקתו האדמה עלי הגן וצירר אותו בצעבי תכלת וארגן אשר תקצר גם יד האמן במלאת מחשבת לעשותם. והאדמה אף היא חמדה (כלו') קנאה; ופעל חמד בהוראה זו בא בשירי הספרדים ע"ד העברים) ורקמה על ידי רקמותה ציצים ופרחים דומים לכוכבי השחק. והציפורים הבאים בשיר זה יש להם דוגמאות הרבות בשירי הספרדים. ובר' אסף כמה מהם בהערכתו שככטב לשיר זה. ויפה העיר בר', שהמשורר השתמש כאן בדמותים הפוכים. שדרך המשוררים לדמות את העט המהדר במרוצחו לביקר ואת כפי הנדייב לעננים ואת הכוכבים לציצים ופרחים. וכןן הפק המשורר את הדמיונים.

מ.

העתק הנ"ל מכ"י הנ"ל, ונדפס ע"י שמה' ב«התקופת» כרך י"ז ע' 261. והוא משירי אהבה המעתים שנשאו לנו מרשב"ג.

ש' 1-4. למה גוי – למה צבי (כינוי לאוהב או לאהובה, כדרך המשוררים שמחלייפם בשירי אהבה את הנקבה לו) – מצוד את לבבי בעניין ותחרגו בחזי עפעריהן (עדה"כ «ואל תקח בעפעריה» – מש' ו/ כה). אשוגין – ת' אשוניין, לפי הקרי מש' כ/ כ (שם), ורבבה כמוון בשירי רשב"ג. אמר וגוי – אמרו ל' והבינוי מה הם הבושים הציצים בפניך, כלו' מה הוא הריח הטוב הנודף ממך. כרכט וגוי – מיני בשמיים **ש' החביבי** (הצביה) מתבשם בהם. נקדים – תכשיטים על הצואר – שה"ש א/ יד; וראה פ"י הראב"ע שם (בר'). שהיה מנהגם לשאת צוררות כל מיני בשם על הצואר לריח טוב. כוס אהביך – בן מגיה וקורא בר' על ספק המליצה בכרך א' שיר קל"ה ש' 3 **«וכוטות אהבתך»**, ובכ"י מלת **«כוכס»** מטוושתת ונראית כמו **«עם»** ואחריה כתוב: **«אהוב»** ו**«חסוף נמחק»**; ושם' קורא: **«מס אהוב לבוי»**. אבל

תקוני שניים נראים לנו קלושים ואין בהם כדי להניחס את הדעת. ואולי צ"ל: «אות אהוב לבי» (או «נפשי»).

. מא.

העתק בר' מכ"י הניל, ונווצר ברשימת נ"ב.
ש' 1-3. א ה י גו) – תהי נפשי כופר תחת נפש עופר האילים (דוידי המשמה במראהו היפה את כל עצובי הלב. אשר ידמו וגו) – לחיו לבנוןינוthen דומות לבני שיש ובאדומוthen נראות כאלו הן משוחות בדם החושק הפוץ על ידו בחרבנות שפטיו בברבו וברמחי עיניו הפגעים בלובבות ומעמיקים את פצעיהם. וצידורים כאלה מצוים לרוב בשיריו אהבה של הספרדים.

. מב.

העתק בר' מכ"י בלוי של הגניזה שהובא לאוצרה"ס בפפ"ד, ונווצר ברשימת נ"ב.
כל הסוגרים של הบทים, מלבד הראשון, חסרים. וענינו, כמובן, דברי יגון על הפרידה.

*

. מג.

העתק הניל מכ"י הניל, ונווצר ברשימת נ"ב. והוא לקוי בחסר.

. מד.

העתק הניל מכ"י הניל, ונווצר ברשימת נ"ב. והוא לקוי בחסר, ובראשו רשימה ערבית: «ולח... גلط פי אלהגר», שתרגומה: «ולו... בפרידה».

. מה.

העתק הניל מכ"י הניל, ונווצר ברשימת נ"ב. והוא לקוי בחסר, ובראשו רשימה ערבית: «כחדה אלביבאתה». שתרגומה: «כבתים האלה».
ש' 1. הITCHן לה איר נר – שלש מלים אלו חסרות בכ"י, ובר' הוסיפו מדרתו עפ"י רשימת נ"ב. ה שיבני – בכ"י: «השבני». נפלו – מוטל בספק (בר').
ואולי צ"ל: «נטציו».

. מו.

העתק מג' בלקויים רבים מכ"י פ"ב, ונדף ע"י הניל בס' השנה איי ב-ג (תרפ"ד-ה) בחשלמותיו ותקונו של מג'. שלא עלו יפה, ובראשו רשימה ערבית: «ולח

פי אלהגר ואלמטהל», שתרגםה: «ולו בעניין הפרידה ועל אחר התשובה». אח"כ המציג לנו בר' העתק שלם עפ"י שריד משרידי הגינוי באוצרו של ר' לוי בפריס ומתיקן עפ"י כ"י א' ס"י 1162. ושם רשימה ערבית: «ולה פי אלמצאבי», שתרגםה: «ולו על שני מיני התלאות» שיר זה נזכר בראשית נ"ב.

ש' 1-5. י. ד. ד. י. ו. ג.ו. – הנה מרבית אהבתך אתם חילתי, ואעפ"כ אינני מהרhar בתשובה על אהבתך זו שגרמה לך ולבי לא שב ממשובתו זו ועדין הוא עמד באהבותו. «שב... ממשובות» – לנע"ל; ובחר המשורר כאן להשתמש במלה «משובות», שנאמר בה ל' רפואה ע"ד «ארפא משובתיכם» (ירמ' ג' כב); ובר' מעיר על הסוגר בכ"י א' «וועוד לא החליטי מאהבותות»: ר"ל נחלתי מאהבת דודים ועוד טרם נחלתי מאהבת נשים. ב ט – בהן, באהבות (בר'), כלוי יסורי אהבה, בניגוד לשאר תלאות, חביבים עלי. ודקו תי גו. – חש בשרי מחוליע ודקותי במדה כזו עד שכמעט אין לי דמות הגוף ואינני נתפס לעין אלא במחשבה בלבד (הפלגות ציירות מעין אלו ובצורות שונות על דקות הבשר ורוזן הגוף מחמת יסורים ואהבה, מצויות לרוב בשודי הספרדים). והמשורר כרך בדבריו אלה גם רמזו של עקיצה לפני יידיו שמתה מהרים לבוא לראות את שלומו בעיניהם ויוצאים מרוחוק ידי חובתם בראשיה של מחשבה בלבד. בעיניהם – בכ"י א' «בעינייכם» (בר'), ולדעתנו נוסח זה מדויק יותר, שמטעים ביזהר את העוקץ שבדברים. ואם לא ת מ צ א ו נ י גו. – ואם מחמת דקותי לא תמצאנו, לבו בקשוני במקום שתשמעו שם קול כאוב (עדה"כ ישע' כ"ט, ד) העולה מארץ, שהוא בעצםינו נראה לעין ורק קולו ישמע, והוא קול שועת איש שנפשו תלואה ומצפה להסתדר אחרים ולעוזרתם, וקול לב טובע בים האהבות, כמו שאומר: הקול קול הנידון גם לתחילה וגם לטבעה, אלא שה坦לה היא תלית נשף (עדה"כ «זעמי תלאים לשובי» – הווע יא, ז) והטבעה היא טביעת לב בים האהבה. ולכ"ב – בכ"י א': «ולבו», ולפי נוסח זה יש לתקן גם «נפשו»; ואולי הוא הנכון.

ש' 6-7. קראתיכם וגוי – ומה הקול הזה: קול קריائي היה אליכם להמשותני מגלי הים; כלוי שתבואו לנאלני מגעגועי וארפא ממלחתי, אבל לא אשמע וגוי, לה מה ש נ-י – כ"ה בעתק מג' והוא מקוצר לשמה"ש ת' «להמשותני». כרך המשורר לק cedar בפעלי ליה עם כנויים. אני רוכב גוי – כלוי אני בכ"ז מתחזק ומוסיף לרוכב, כלוי לעשות דרכי עוד, על ים אהבתכם (נסיעה באנית הים קרויה רכיבה אצל משורדי הספרדים), ואני נשען על ישועת רוכב ערבות (עדה"כ תהלי ס"ח, ח). א ה ב ת כ ט – כ"ה בכ"י מג', ולפי עדות בר' גם בכ"י א' ובעהתק בר' «האהבות».

מן.

העתק מג' מכ"י פ"ב, והוא לקווי קצר ומשובש, ובראשו רשימה ערבית: «וקאל איצא [תגוז[לא]], שתרגםוה: «ואמר עוד שיר אהבה», ונדפס בשבושים בס' השנה א' ב-ג (תרפ"ד-ה), ואין לעמוד מתחכו על עניינו בפרוטרוטו. וכנראה הם דברי געגועים ביןנו ובין ידיד אהוב לו שנפרד ממנו.

ש' 1-2. מ ח צ ני וגוי – מהצני ופצעני בחצי עניינו דוידי זה שהכוכבים הם ענק לצוארו וצוארו לבן ומבהיק כצואר הירח (בהתחלת החדש, כשהיאינו במלואו) ובעת אשר יפתח, מתוך בת-שחוק או דברו, את לולאות פיו, כלו' שפטיו הקפוזות הדומות בסוגיתן ללולאות הקשורות אדמה לראות שני הרוזי הפנינים, הם השנים המבהיקות לבבוניותן, כשם ורחת בעונה (במרום). כי מ ה ר ב י דו – כן הגהנו והשלמנו, ובכ"י חסר המוקף, ות' «רבידו» בא בעתק «כבירו». וכנראה טעה כאן העמתק. ומלה «כימה» השלמננו לפני העין והמשכלה, ואפשר להשלים גם «יעיש» או מלה דומה זו, על סמך مليצות דומות לו בכמה משירי רשב"ג. ללולאות עדיו – כן הגהנו, ובכ"י מלת «לולאות» מחלוקת לשתיים: «לו לאות» ואחריה «ידיו», ומגי הgingה: «לי לאות ידיו» ופירש מה שפירש, אבל מתוך העניין ברור שהנכון כהגთנו ות' «ידיו» צ"ל: «עדיו» (האות ע' בכ"י נטשנה ולא נשאר ממנה אלא י'). ובמלה זו להזראת פה כבר השתמש רשב"ג ויתר משוריין ספרד בשיריהם ומליצותיהם, וכך פירשו רבים מן המבאים הקדמוניים מלה זו במקרה: «עדיו לבולם» ו«המשבע בטוב עדיך» (תhalb' ל"ב ט וק"ג ה). ועי' להלן בשיר נ"ח ש' 1: «חסום את עדיך». «ולולאות עדיו» הוא כינוי מליצי לשפט הפה הסגורות. וגם בכינוי «דרים» להוראת טורי הנסים השתמש רשב"ג ואחרים כמה פעמים; וכנראה מלת «דרים» כאן יוצאת לשתי הוראות, ובמשמעותם גם טוריים, כמו שמעה בארמית, וייחיו איפוא «שני דריyo» שני טורי פנינים. ד ר יו – כן הגהנו, ובכ"י חסר ו'.

ש' 3-4. ע נ י ת י הו וגוי – אין זה מענה של תשובה על דבריהם שנאמרו לו קודם, אלא מענה של התחלת דברו ופתיחה; כלו' עניתי ואמרתי לו: נוח לי שתכח את נפשי ואשkept. ואם אין – רפאנני באhabitך ועל תעונני. ר פו א ה וגוי – אין רפואה למכה ישנה (עד «צרעת נושנתה» – ויק' י"ג, יא).

ש' 5-7. ה מ כ ת י וגוי – אלו דברי המשורר. ט ר י ה – חדש ולחאה. כ ש נ ה – כנראה מיום הפרيدة. ש ת ה כו ס י וגוי – שתה כוס של ברכת הפרידה ושיר לי Shir יגון כבויים פרוד בלי פרוד (מג'). בערבית-בלשון ערבית; ובעהתק מג' «בערבותה». על י ת ד כ א ר וגוי – מג' מתרגם: «לזכרון האיש שנפל ממורים באמת».

מח.

העתק הנ"ל מכ"י הנ"ל, ובראשו רשימה ערבית: «וְלוּ אִצָּא תְּגֹלָא», שתרגם מה «וְלוּ עַד בְּשִׁיר אֶחֱבָה».

ש' 1-3. י' ש' ו' ר' נ' ו' ג' – הדור עומד ומסתכל بي ועיניו כעיני חולה אהבה והכוון שבידו מלא מדמעותיו (נקוד «מדמעותיו» ת' «מדמעותיו» – לשמה"ש), וניבוי משפטיו יוצאים נחרזים זה על זה כדר על דר (כמרגלית על מרגלית) ומצטרפים למחירות, עד «פֵּי מִפְּיק מִרְגְּלִיתָה». דר על דר – כן הגיה מג', ובכ"י: «רד על רד». ובשחוק וג' – כל'ו המאור בשחוקן לא יסולא בכתם (עדה"כ איכח ד'/א-ב') והניבות אשר ימיתני בהן (דברי תוכחה או דברי פרידה) קשות עלי ומדאות רוחי כדברי הנושא על איש רש ונקלת, שאין בידו לפrouז חוב.

ש' 4-5. זה כ' ס' ו' ג' – הocus ההולך מיד ליד רץ אף הוא כשם בשחים (דמיון הocus הרץ במסכת אהבים לשבוב המאורות ברקיע בניו בשיירי הספרדים), והיום גם הוא נד וגולה (חולף) כנוד גלי הים מבלי שוב. [ג' ל'] ים – כן הגהנו, ובכ"י חסר המוקף, ומג' משלים: «עכבים». וד' מ' ו' ג' – ודם לבבי הפצuous פצעי אהבה שותת עליו (על היום הנוטה לערוב) ומאלים עם שקיעת שמשו את פאתי מערב, ויזחל עם דמעותי על חייו, אבל אהה דמי והוא לא כשם היורדת היום וועלה למעלה שב, אלא הוא מן היורדים ואינם עולים. החזרה נשבג ונורא בעוצם היגון והיאוש שבו, ומעין ציר זה נמצא בפרק א' שיר ה' ש' 39-40: «ימשך בדמות פאתי לך, עד כי פאתיليل בדמי ימושוו». ויזח לך – כן הגהנו ת' «וינגהל」 שבעהתק מג', ואולי יותר נכון להגיה «ויזול», בהקבלה ל«ערף», עדה"כ «ערף כמטר... תול כטול» (דבר' ל"ב, ב').

מט.

העתק הנ"ל מכ"י הנ"ל, ונזכר ברשימת נ"ב.

ש' 1-2. ה' יונגה ו' ג' – כלום יונגה או בן יונגה אתה שהולך אתה כמותו בפשיות קטנות. זהה שאין בו כח ויכולת למתה בהליכתו (ענין הליכת לאט של הדוד, וביחוד של הדוד, בדמיונה להליכת היונגה, שמש נושא לרבים ממשורי ספרד) – כך שאלתיך את ידידי בדרך הדוד שמרגיש בתנוונות החן והסלול של יידיתו ומשיט עלייתך לך. והוא, הדוד, כיוון ששמע ואת שבעון הבושה לחיזי האדומה והיה המראה כארגן על בגדי תכלת. ומיליצת חור בארגמן (על סמך הכתוב א' ו') שבלחוי נמצא גם בפרק א' שיר נ"ב: «ומראה לחיו בהם כمراה חור בארגמן». וחור בא

בנוגוד לאדומומית עד «אויל סומקא ואתי חורא». ומג' מגיה: «התורה עדה"כ שה"ש
א/ ג ואין צורך.

.ג.

העתק הונ"ל מכ"י הונ"ל, ונזכר ברשימה נ"ב. הבית הראשון נמצא גם בהעתק
דו"ס מכ"ט).

ש'-1-3. ב ש ו ש נ י ג גו — אין לעמוד מתוכו על עניינו בבירור, וכנראה הם
דברים לדידך שהיכאיבו בחצי תוכחתו, והוא אומר לנו: אכן גבר ואיש חיל אתה
בשובני לחייך אשר הם מנגנים לך וסוככים עלך מהפצע ע"י חץ זולתן, מה שאין
כן אני שנחטו בי חץיך (עדה"כ תחל' ל"ה, ג) ואזעך וגוו, ואני יודע במה אכפר
את פניך להסיר את חמתק מעליך, אם בשור וגוו.

.גא.

העתק הונ"ל מכ"י הונ"ל.

ש'-1-3. ו ע י ג י ג גו — כלוי נתתי מנוחה לעוני והתגנומתי מעט ובחלומי ראייתי
כוכב באדמה, ושמחה עלי נפלו בידי כמי ששמח על אבן יקרה, ובהקיצי והנה גגון
החלום וידי ריקת, כאלו מחר אלהם להшиб אליו את הכוכב ולהעלותו השמיימה.

.גב.

העתק הונ"ל שני כי, ובראשו רשימה ערבית: «וללה תגולה נ"ע», שתרגומה:
«ולו עוד בשיר אהבתה, נ"ע». ונזכר ברשימה נ"ב. גם שיר זה אין לעמוד מתוכו על
עניינו בבירור.

ש'-1-3. חנה וגוו — תן לי את כס היין, ואם לא תנתן לי שתהו אתה
ואם מראה היין האדום בתוך כס הוכוכית הלבנה תראה בדמות האדומומית על לחיך
הבררת, שגם בה האדם בתוך הלובן. וצירורים מעין זה של אודם היין ולובן הכס
באיטם בפנים שונים בכמה משירי הספרדים. וחוללה וגוו — האיש שחללה על ידה,
מנפי שנפגע מחץיך והוא נוטה כמעט למיטה, החיהו בעיניך הכהולות (עדה"כ יחו)
כ"ג, מ; כלוי במאור פניך. מ של וגוו — כנראה כתוב זאת לשר ונגיג, שבידו כה
משלה, והוא אומר לנו: משל בנו בדין ובמשפט כחukt אלהים שוכן מרום. ואנחנו
נכנע לך, ואם יש בלך ذדק, עלייך לנחות ממשליך בצדק וביוושר. עדה"כ «מושל
באדם צדיק» (ש"ב כ"ג, ג). וכנראה יש כאן רמז של תוכחה כלפי מעשה שנעשה לו
ע"י אותו השר שלא כשרה.

נג.

העתק שwon מ"י ס"י תק"ץ ומג' מ"י פ"ב. ה"כ"י האחרון חסר שורה. והוא מסוג השירים שהשיב המשורר לאחד מיידיו על שאלה בסודות החכמה והמחקר הפילוסופי, והnidzon של השיר בא כאן ברמז נעלם. ויש לה יחס לשיטתו הפילוסופית. ש' 1-3. חגור לך את הניב (חכמת המליצה) כאזרור וচכמת הדיבור (היא חכמת העצוה) יהיה לך כשרוין (כמגן). ותשתייע תמיד בעדות השכל ובמשפט המדע, שהוא הריהו נבחר מפוז וגוו'.

ש' 4-5. ואם תבין וגוו' – ואם תבין את התכנית של החכמה ותבין את בניית מערכת העולם, והרי השכל עצמו הוא מופת והוכחה שלא יכול בו המניין, או – תגלה וגוו'. תכנית – בהעתק מג': «תבנית», ואולי הוא הנכוון. ותבין הבניין – בהעתק שwon: «ותכין הבניין».

נג.

העתק מ"ג מ"י פ"ב. וענינו דברים קשים כלפי מי שהיה רעו ותלמידו, ושמו מרדיini, אשר בגד בו ונחפה לאייש ריב ולרודף (מג').
ש' 1-3. ואמר – כן נקדנו, ובהעתק מג': «ו אומ ר». ויצמיד – מרמת (מג'), כלוי יוציא דבאת. ויעמיד – מוסב למטה, כלוי ויעמיד לדין את האידי מרדכי אשר בקש להרגני, והיא גזמא מליצית (מג') והוא האיש אשר שטתיו לשעבר ררע ותלמיד. [ו א לא] – כן השלים מג' לנכון את המוקף ובכ"י חסר.

נה.

העתק הניל מ"י הניל. וענינו כנ"ל באותו איש עצמו.
ש' 2. בקשר זה – מ"ב ה/ כ. מארת נעמן – שם ה/ כו (מג').

נה.

העתק הניל מ"י הניל. שיר זה, כנראה, כתוב אף הוא לאיש הניל אחרי שכתב לו בשיר הניל: «תחול עלי ראש מרاث נעמן». וזה כנראה השיב לו דברים נראים ל'רפואת נפשו', והшибו המשורר על זה דברי בוז ומרורת.
ש' 1-2. לך לום – פ"ה בכ"י, ומג' מגיה: «לכמה שלום», ואולי הוא הנכוון. ואל תוסיף וגוו' – בתוכחותיך ועתותיך. ה' כמו לך וגוו' – כלום איש כמוני ישכיל לעשות, וכלום יכול נעם המצויר לשלח מרפא (=רופא) לאלישע הנביא ואיש המופת (בניגוד לחמסופר); כלוי מי אתה כי תאמיר להשכיל בינה את איש כמוני?

גנ.

נדפס ע"י בר' במנטש"ר 1911 חוב' 2-1, וראש הדלת של הבית הראשון
לקוי בחסר, ומכל דברי בר' שם יש לשמו ששלשת בתיה השיר הזה הם קטע משיר
שלם. ונענית, כמובן, בדברים שכטב לאחד מידידי שהיו בתומכי נפשו, ולפי תכנו היה
ראוי לבוא בכרך זה בין השירים הקודמים בני סוגו (שירי כבוד וידידות) אלא שבדרך
מקרה נשמט מקומו ושמנווה כאן.

ש' 1-3. [ז' בר ל] ב ר' ת-כן שלמננו את המוקף לפיה העניין והמשמעות. עדה"כ
«זכור עmedi לפניך» (ירמי י"ח, כ). ושםוש הפעל זכר בל' אחריו נמצא במקרה: «זכרה
לחסדי דודיך» (דיה"ב ו, מב). ביום ע מדוי ל פניך – עמידת קטן לפני גדול
מןנו, ואולי היה ידיד זהربו ומורו, וכך נראה גם ממליצת הבית הבא. נטעתני
וגו' – שחתת חלקי מישבי בית מדרשן. ומליצת נתיעת בגן לעניין זה מצויה לרבות
בשירי הספרדים. בגן – כן הגנו, ובמקורה: «בגניך». ולמה וגוי – כלוי למה
איןך משים לב עלי עכשו? והנבי ל ע' יניך – אולי הכוונה: אני מגלה כלוי לפניך
בלי כסוי כל שהוא; כלוי לבי ערום נגדך ואתה בחנותו וידעתו כלו.

גנ.

העתק מג' מכ"י פ"ב. ואולי גם שיר זה לא איש הנ"ל (נ"ד-נ"ו), שכן הוא זול במשורר
על קוטן קומתו (ואולי גם כינוי «הקטן» שהוא חותם בו הרבה משירי קדר, אף הוא
אינו כינוי של ענוה, כנהוג, אלא על קוטן קומתו, אם מפני חולשת גופו וטבעו ואם
מफאת צערותו).

ש' 1-3. חסום את פיך (כן פירושו אקדמניט את המלה «עדוי»
שבתחים, ועיי למללה שיר מ"ז ש' 2). וחסום את עדיך-ברומו של עקיצה לדברי הכתוב
בתחיל' ל"ב, ט: «אל תהיו כסוס כفرد אין הבין במתג ורסן עדוי לבולם». ואל
יגער וגוי – עדה"כ זכר ג' ב, ומג' מנתק: «ואל». וקורא לו «שטן» על דברו
במשורר דברי שטנה. קטן – צער, או קוטן בקומה. חדור וגוי – כלוי אם תתעמק
בדברי (בשירי) ותבין את ערכם הרבה אז תדע כי אני הוא עבר אבי יקוטן (ברא' י/
כח); כלוי כי אני אאמין לך בשנים וקטן בקומה, אבל אב בחכמת שפת עבר ושירתה.

גט.

העתק מג' מכ"י פ"ב. דברי מכתם זה מכוניות, כמובן, כמובן, ככל זקני השיר בדורו
שנכוו מחופתו של «שלמה הקטן» בעל דרך חדשה בשירה, שהבאים לידי תמהון של
קנאה וצרות עין.

ש' 1-2. ואם אתם וגו' – אם אתם הוקנים תמהים בי (=על) ככלו אתם רואים בי דבר חדש שלא היה כמהו, הרי זה דרככם וטבעכם בכך, כי עיניהם לכם ולא תראו, שהרי איפלו את המשם המאייר ביום ושברא אותו אלהים מאז וקדם, ועד עתה אתם לא ידעתם, כי מודדי אוור אתם ומגשימים באפלה. ב' ת מה התם – על שמו של זר זה בעברית כבר הتلונן הרמב"ע בספריו הערבי. ועי' למעלה בהערותינו לשיר כ"ז ש' 16.

ס.

העתק הניל מכ"י הניל, וננדפס בס' השנה אי' ב-ג (תרפ"ד-ה), ובראשו רשימה ערבית: «פי כתמאן אלסְרָה», שתרגומה: «על הטמנת הסוד». והוא לפי צורתו פתגם ממשלי החכמה והמוסר.

ש' 1-2. בתוך רגבי כבדך – כלוי בקרבן. ולא ת אמר וגו' – שעורו וטعمו כך: אל תאמן איפלו את יידיך הקרוב לך (עד «לא האמין סיחון את ישראל – שופט י"א, כ» להפק להוזיא) ולגלות לו את סודך, ושמור את סודך (אוולי הכוונה: שמור את נפשך). פן יתפרק הידיך לאויב וישמח לגלות את סודך לאחרים ביום אידך למען הרע לך. להפק סוד-כן הגנה, ובהעתק מג' «להפק יד».

סא.

העתק הניל מכ"י הניל, וננדפס בס' השנה הניל, וענינו כנראה, חידה, ולא עמדנו על פתרונה.

ש' 1-3. נפש יש לו לה – נתונה לשכל, עדח"כ «והיתה לו נפשו לשכל» (ירמ' כ"א, ט). בעולת וגו' – מליצות מעין זו עי' למטה ב«חידות» ס"ג I – III. אך לא – כן השלמנו את המוקף, ומג' משלים: «אננה». וצורת נעל לה – לא נדע לפרש, וכנראה המלים משובשות. והחולכת וגו' – במליצה מעין זו משתמשים משוריין ספרד על היין המשכר ו«הורג את הולמיי» בלי שפיכת דם. וכן כן מליצה «בתוכלה» ובכ"ה נאמרה בכדר יין משומר שנפתח לשתייה, אבל קשה מאד לישב גם חידה זו בעניין זה.

סב.

העתק הניל מכ"י הניל, וננדפס בס' השנה הניל. ונזכר ברשימת נ"ב, ושם: «הלא תראו חכמתך», וענינו חירה; ולדעת מג' הנראה כנוכנה פתרונה הוא צמה הבצל, ואולם מפיורשו נראה שנתכוון לבצל ממש, ולדעתנו הכוונה לחכמתה כמשמעותה, שהיא פרח אדום ממני הבצל.

ש' 1-3. תד ע – ברשימת נ'ב: «תראו». גוףה כמלבושה – שפצלותיה הן מלבושה והן הן עצם גופה. כתבע כל הצמחים ממיini הבצל. אשר חבוש וגוי – לדעת מג' הכוונה להעטיפות, שהן כצעיף לצמח, וא"כ איפוא אין זה אלא צירור שני לדוגמה הקודם של הגוף והמלבושים; ולדעתנו הכוונה לגוון החבצלת שהוא אדום, לדעת כל המפרשים. מעין אודם הבושה. וכבתולה וגוי – הכוונה לקנה החבצלת שמשמש לנערמים חליל הנוטן קול יבבה דקה מצוקת הבתולה (מג'). וידיה על ראה – כתבע כל צמחי הבצל שראשם למטה תקוע בארץ וידיהם (הקנים היוצאים מהם) ממעל לראשם.

סג.

העתק הניל מכ' הניל, ונדפס בס' השנה הנ"ל, והן הידות שונות שיש בינהן כנראה, איזה קשר לפי התוכן. שקשה לעמוד על עיקרו.

I. מג' פותר חידה זו, שהכוונה לאדמה הלוקחה באрисות מיד בעליה. אבל פתרונו נראה לנו כדחוק. הmars – כן הגיה מג' ובכ'י: «המאורס». לכל אדם

תחלה – כן הגיה מג' ובכ'י: «להתאדים בתחללה».

II. מג' נדחק לפטור חידה זו, שהכוונה על השאלותיה של מלה «בתולות» בדברי חכמים, כגון בתולות קרקע, במחלוקת שכמה ובתולות בית הבד, ולדעת ש. קוק הכוונה ל«בתולות הוורד» (שבת דף צ' ע"א), ועל «בתולות» אלה נתכוון הבית השני: «וון טובות יפהפיות» וגוי. נועלות – כן הגיה מג' (עדה"כ «גן נועל» –שה"ש ד' יב). ובכ'י: «פועלות».

III. חידה זו אף היא נפלאת ממנה, ואולי הכוונה למאמר חז"ל: הבא על amo בחלום יצפה לבינה, שנא' «כי אם לבינה תקרא» (בר' נז). וירצה מעש הוו – עדה"כ קהלי ט' ז. ער ועונה – כן הגהנו עדה"כ מלא' ב' יב; ובהעתק מג': «עד יענה».

VII. נדפס בכרך אי ע' 167, ולא השמנתו כאן לשם של הידות בכ'י, ועי' בפירושנו שם. שהכוונה על השימוש, ולא על החכם או החכמתה, כמו שרשום פתרונו בערבית בראש הירה זו.

V. חידה זו פתר מג' לנכון, שהכוונה על הלילה (שחור) והיום (אדום). שנ' מתיים – שני המאורות, השימוש והירח, שזה, השימוש, הנאסף בלילה רץ אל היום והירח הנאסף ביום רץ אל הלילה. כעבדים – הרצים לפני אדוניהם, והוא כינוי למאורות, שהם מכוכבי השרת. ונקראים שמשים ושרותי אל. בה אחד וגוי – עדה"כ «שמש צדקה ומרפא בכנפייה» (מלא' ג', ב). ערי בת המגדים – כלוי מתק

הפרות התלוי בירח, עדה"כ «וממגד גרש ירחים» (דבר ל"ב, יד). עיריבת – כן הגהנו, ובהעתק מג': «עריכת». VII. שתי החידות האלה נפלאו ממנה ולא נדע לפרשן. הנפשם... ה פ צ ו ע ים – כן הגהנו, ובהעתק מג': «הගר[ועים]ם... הצפועים». «נו א כל ו' – כן נקדנו עדה"כ «תאכלווזו» (איוב כ', כו); ומג' מנקד: «נאכלו». ל בן רמן וגוי – «בן רמן» הוא כינוי לענף הרמן, או לגוף העץ, בפי המשוררים הספרדים, אבל כונת החדרו סתומה לנו.

. סד.

העתק הנ"ל מכ"י הנ"ל, ונדפס בכרך א' שיר ק' עפ"י נוסח הרכבי, שם בטעות סוגר אחד לשני הבטים, והגנו חווורים ונותנים חידה זו עפ"י הנוסח השלם של העתק מג', ועי' בפירושנו שם, שפטורונה: «הקלמוס». והוא הורג וגוי – את הנפגעים על ידו.

. סה.

העתק הנ"ל מכ"י הנ"ל, ונדפס בס' השנה הנ"ל, ונזכר בראשית נ"ב. וענינו חידה על גן אחד מחברי הצעירים, שהמשורר הומרן לבוא לשם. ש' 1-3. ל של ח וגוי – לפרדס חברי הצעיר (עדה"כ 'שלחין פרדס' – שה"ש ד', יג); ומג' מנקד: «לשלחה» ופירש מה שפירש. וחל ת' י戈' – אין להזכיר אם פירושו, שמחמלתי על רעי לא נתני לי לפרש ולהסתלק מהזמנתו, או «לפירוש» מל' «לפירוש להם» (ויק' כ"ה, יב); כל'ו שהוא המשורר, מוכרא מאיזה טעם לא נודע לנו להעלים את הענין ולדבר בלשון חידה. ר א ש מרدق'י וגוי – ראש מרدق'י (מר) תלה נגד עיר אחשורוש (שושן, מל' «מעשה שושן» – מ"א ז, יט); כל'ו שנתן פרחי מор ופרחי שושן אלה כנגד אלה, ועי' בחידה הבאה «ועיר אשתר».

. סו.

העתק הנ"ל מכ"י הנ"ל, ושני הבטים הראשונים גם מכ"י שני שם, ונזכר בראשית נ"ב. חידה זו כבר נדפסה בכרך א' קל"ד, בין שירי רשב"ג המטופקים; עכשו יצאה בעלותה של חידה זו מכלל ספק (ועי' שם בהערותינו). ולפי שהחידה באה בהעתק מג' בנוסח שונה ומתוקן מזה של ההעתק הקודם, חזרנו והדפננו כאן. ש' 4-4. ימי שבת י – בנוסח הראשון: «בשבתנו». וקם וגוי – בית זה בא שם אחרי הבית שלאחריו. מ רק ד – כל'ו שלhabit הנר (ש"א י"ד, ד) מהhabbat ווקופצת. ומ פיו וגוי – כל'ו מפני הנר זורת ברק האור, הוא השלהבת. זורתה – אולי צ"ל: «זריחה».

העתק דוד'ס מכ"י כ"ה, ובראשו רשימה ערבית: «ולה יצא מטל דאלך», שתרגם מה: «ולו עוד כדומה לזה». וענינו בדברים בביטול הבלתי עווה זו. ש' 1-6. אם אחרית גוֹן – אם סופה של כל שמחה הארץ (בעזה זו) הוא אבל, וגם המנוחה הארץ סופה להתמותות ולייסורים, ואם ימי האדם יחלפו כצלג, ואפלו אם יעמוד ויאיריך בהצלחתו, גם אז אין מבטח נאמן לנו כי פתאם ישבר כשר נבל (עדה"כ ישע' ל/ יד) – אם כך היא אחרית האדם ואשרו, אל מה אייפוא נשא עינינו ונפשנוobiludi אלהים, הלא וגוי, לモוט ולחל – בהעתק דוד'ס באו שתי מילים אלו בלי נקודה, ואחריו הראשונה בא סימן השאלה.

סח.

העתק מג' מכ"י פ"ב. והוא בא שם אחרי הקינה «ואומר אל תחש», שנדרסה בכרך א' שיר ע"א. ובראשו רשימה ערבית: «ולה פי מטל דאלך», שתרגם מה: «ולו בעניין דומה לזה». וענינו קינה ותנחומים שכטב המשורר לאחד מידיו על מות אביו של זה. קינה זו עשויה אף היא במתכונת יתר הקינות בנות מינה שכרכך א'.

ש' 1-3. אנו ש חציר ייבש – עדה"כ איוב ח/ יב. וגוש גוֹן – עדה"כ שם זו, ואליו הוא נחצב – כלו נודע מבריתו ומלידתו לימותה. מדברים – כינוי לשודה הקברות, עדה"כ «ויקבר בביתו במדבר» (מ"א ב/ לד). הנוגבר – מלא זו נראית לנו כמנוגמת. ומחר ילקח מבין דרי האדמה ויושם בשדה הקברות. יהושם – יושם בה"א נוספת של ההפועל, ובהעתק מג': «יהו שם מודרים», ופרש מה שפירש.

ש' 4-7. ב בית ומדוריים – במעון ביתו. ולא יועיל מטעון – בן הגהנו ועי' בכרך א' שיר ע"א ש' 79; ובהעתק מג' «ممונָן», אבל המלה «ממונָן» כבר באה בית הקודם. המון – רכוש, עדה"כ קהיל' ה/ ט. יתר אמוני – בן הגהנו, עדה"כ ירמ' נ"ב, טו; ובהעתק מג': «יתר המון». הבאזור – בגבורתו, נחזר – נפעל ת' קל, כלו שב. יוכזר – כמו «יאוכזר» (מג'), והוא פעל מן «אכזר», על סמן הכתוב: «וַיַּדְעֵוּ אֶת זֶרוּמָנוּ» (איוב י"ט, יג). ויהיו לו – הקרוביט.

ש' 8-11. בן עד – בן הגהנו והוא נפעל ת' קל; ובהעתק מג': «הנסעדי». מועד – מזמן. ולא ימצא מסעד – מעבר ודרך לשוב מבור הקבר, מלחה"כ מ"א י/ יב, וכן אמר בכרך א' שיר קע"א ש' 67: «כָּאַלְוָה הוּא (המות) מסעד לכל

האדם נועד». מבורייט – כן הategoria ו«בורייט» רבים מן בור; ובහעתך מג' »מלורים«, והוא מפרש מל' כור זהב. וזה הוא המקרה – מקרה המוות, עדה"כ (קהל' ג'/יט). כבר חת נזורה וגוי – כל' האדם יזרה כאשר יהיה הבול (יבול ותבואה מלאה) »בול הרים« – איוב מ', ב) נזורה ברחת (עדה"כ ישע' ל', כד) מן (על ידי) הזורעים. והמליצה היא מעין מיליצת הכתוב »כמוץ אשר תדרנו רוח« (תהל' א'/ד), ומצאו שלא נמנעו משוררי ספרד לשמש במלת »מן« להוראת »על ידי« כמשמעותם בערבית. ואולי גם »יהו בול« יש לקרוא »יהוביל«, כל' »יובל«, כמו »יהושם« שלמעלה והונח איפוא מקום לתיקן ולפרש באופן אחר. יבר וגוי – כל' גם כי יגבר איש עד היכן יגיע בגבורתו, והרי סופו שיקברו בו עפר ויסתלק מן העולם כאחד הגרים המוצא מדירת עראי שלו. עד ד' – כן הging מג', ובכ'י: »עד«. כגרים – אולי ציל: »מגרים«, כל' מגלי האדמה. והודיעם וגוי – וגם בהודיעם המודיעם אותם (את האנשים הטובבים אותו) את גודלו ותקפו בחיה, גם זה לא יהיה להועיל לו ולא יוכל וגוי.

ש' 12–14. יבר וגוי – יعبر את גשר החיים והוא עצמו יהיה מעברות לרגלי אחרים. עדה"כ ישע' ט'ג' ב (מג'), ואולי יש לנקד: »מעברים«, כל' מעבר הגשר. ויאמר איו – עדה"כ »ויגוע אדם ואיו« (איוב י"ה, י). בעת יקדו דיו – כל' במלאת ספקו. ולשכוון וגוי – כל' ירד לשכוון בעי קברו בסתר רגבי עפר.

ש' 15–19. מכביר וגוי – עדה"כ »מלין יכבר« (שם ל"ה, טז), בחייביו – כן הging מג', ובכ'י: »בחיו«. ותשור וגוי – שערו כן: ותשור לעולם ממשלתן. ודברין נעתדרים – עדה"כ »זהעתרתם עלי דבריכם« (יחז' ל"ה, יג). ושהיה – זה שהיה. כב – מקוצר מן »כחבה«. איןנו נעכבר וגוי – כל' איןנו נער בעוה'ז אלא נעתך לעפר הקבר. הרוחיהם – מל' »תרהוו« (ישע' מ"ד, ח). ותמהים – כן הategoria, ובמקורו: »נתמהים«. עלי יומו וגוי – עדה"כ »על יומו נשמו אחرونיהם« (איוב כ"ה, כ). נוחמים וחוימים נשבריהם – נוחמים ובוכים כשהם נשברי לב – עדה"כ »משבר רוח תילילו« (ישע' ס"ה, יד). ואבדו עשתונות – עדה"כ תחל' קמ"ז. מערדים – כן הging מג', והוא מל' ערמה, כל' מתחכם; ובכ'י: »עירם«.

ש' 20–22. ובשל הקציר וגוי – עדה"כ יואל ד', יג. ובמשליים חציר – עדה"כ ישע' מ' ו–ח. וחילים – רבים מן »חיל כוילדה« (ירמ' ו', כד). ואינם נעצרים – כל' אין כח שיעצור אותם מידיו המוות. לא נעצרים – מל' »לא יבצר« (ברא' י"א, ו; כל' המות שולט בהם וכובשים בעלי-כרכיהם. וגבור

ה ב צוֹר – כלו' אפלו האיש הגבור במbezרו דומה כאלו הוא נצור (נתון בעיר נצורה). כלו – כן הגנו, ובהעתק מג': «כלו». וכא ש על – כה במקור ולאנדע לפרש; ומג' מגיה ומנקד: «ובאש על» (=עליה). ופרש: עולה באש על הצור (עדח"כ שופט ו/או יי"ג ט); ולפי זה יותר נכון להניחס «וכאש» ולפרש שהוא עולהakash באש בצור. ולזה נוצרים – לך נוצר האדם.

ש' 23–28. יכללה – כן הגיה מג' ובכ"י: «יבלה». ל כל א – הקבר. ויפול בנפילות – עדח"כ ירמ' ו/או טו. ומזרירים – מוקשים, מל' «ישימו מזור» עובי' א/ ז (מג'), או חלימים רעים (הושע ח, יג). ויש להוטיף כי בהעתק מג' בפנים באהה כאן מלה «ומגורים», אבל הוא מציין בבאוורו «ומגורים» ופרש עפ"י הכתוב בעובי' הניל. רגבים ומלחות – של הקבר. ומזריר ותעלות לחליו – כן הגנו, ובהעתק מג': «ומדי יתעלות וקולו». ל תעלות... ותעלות – לנעל. כגן יתועל – עדח"כ ירמ' ו/או ט. כד שאיתמולל – עדח"כ תחל' ל"ז, ב' ו/or. ואיה העמים וגוי – שורה זו ושלאחריה באות בהעתק מג' אחרי ש' 30 והעברנון לכאן לפני העניין. האימים – בראש' י"א, ה. כליהם – כה בכ"י ומג' הגיה: «בלי הם». נעדרים–מלה זו חשודה, שכבר באה בסמוך למלعلا בש' 25. ש' 29–33. יידי – מכאן ואילך פונה המשורר אל האבל בדבורי תנחים. במסף תמרורים – ירמ' ו/או כו. ועד מתי – לפני ש' זו באות בהעתק מג' ש' 27–28. תחיל – כן הגנו, ובכ"י: «תחולל», ומג' מגיה: «תחלל!» בחברת הישראלים – במדור הצדיקים בעולם הבא. ויגיה צהרו וגוי – המשורר מסיים. דרך הרבה שירי קינה, בברכת המתים.

סט.

העתק הניל מכ"י הניל, ובראשו רשימה ערבית: «וקאל איצא נ"ע ירת' מפוקוד יעוז עלייה», שתרגומה: «ויאמר [המשורר] נ"ע עוד בהפסידו נפטר שהיה יקר לו». 23 שורות משיר זה נמצאות גם בכ"י אבן-רשף ס"י 202–א. וממנו המציג לנו גם צ"ב העתק. בכ"י האחרון התחלת השיר – «והאדם הילך» (אצלנו ש' 9), וגם יתר השורות מסדרות שם קצר בסדר אחר: א=9, ב=2, ג=4, ד=6, ה=8, ו-כג=10 (בכרך VI, ע' 166. ועי' בהערותינו שם ע' 129; ומתוך דברי הראב"ד, שמביא בספרו «האמונה הרמה» את הבית 18, נראה ברור כי «הנפטר שהיה יקר לו» הוא אביו של המשורר, וא"כ מלבד שתי הקינות על מות אביו (פרק א' שיר ל"ט, מ'), יש בידינו עוד קינה שלישית. מקצת מן החוויזים בשיר זה כונתם סתומה לנו, ומקצתם מושובשים.

ש' 1-4. כוונת החוויזים האלה בפרטם אינה ברורה לנו כל צרכה. ב' יוט
ק צר אפי – בקצפי וזעמי על גורל האדם. ב' מ ש ל וגוי – עדה"כ תחל' ע"ח, ב.
ה שחק עפּ עפּי – האם עפּ עפּי הם כשותך להטיר אגלי דמעות? ואם לא ח'י
שריון – ואם לח'י כהר שריון (הוא חרמון – דב' ג/ ט) להוריד ריסיסי דמעות
קטל חרמון שיורד על החורם. ומג' – כ"ה בכ"י מג', ומג' פירש: «ומייתאו ברצון
טוב לשמעו קול שיח היגון היוצא מפי כאוב מארץ מסבת כאוב לבבי ורפיון ידי».
אבל מן הבית הבא, וכן מש' 5, נראה שהנוסח כאן הוא הלב. ואם כן אולי יותר
נכון לתפוס את הנוסח «ומה» ולפרש: למה זה להרים קול שיח ונכניות כאוב מארץ
(עדה"כ ישע' כ"ט, ד) מתוך כאוב ומרפיון יד. וויאיג ע' וגוי – מוסב על הלב;
חרו זה חסר בכ"י צ"ב. גם – כן השליט מג' ואולי צריך להשליט «אף». מר' ב'
ש ר' ע' – כן הגנו עדה"כ תחל' צ"ד, יט, ובהעתק מג': «מדבש רעה». והוא מתקשה
לפרש. כ' ח' מ' ת' וגוי – עדה"כ איכה ב/ יה; כלוי מורייד כמויה דמעה כנהל. ו' ח' מה
וגוי – חרו זה לא נדע לפניו. ימל' א – בהעתק צ"ב: «ימלה». ו' ס' ד – בהעתק
צ"ב: «לסוד», ומג' לא ציין בהערכתו שנייה זה. ואולי היא רק טעות המעתיק.
ואיך לא יגלה... על – כ"ה בהעתק צ"ב, עפּי' בכ' שנייה בהעתק מג': «ואיכה
יגלה... עין».

ש' 5-10. ג' ר' ת' יו – כן הגנו, ופועל זה מצוי בשירים רשב"ג בכנויים
ומוסב על הלב. ובהעתק מג' וצ"ב: «גערתי». גם זה חסר בהעתק צ"ב. כ' מ' ע' ט
ס' ב' ב' – כלוי' כמעט נתגלגל ובא עליך הכלוון, ואולי יש לנקד: «סבב». מ' ט' ה' –
דרך נלו' ומעקשים. ת' ב' ל... זה הי' – כ"ה בכ"י צ"ב. ובהעתק מג': «דרעה... והוא».
ו' א'יך' חיים וגוי – חרו זה חסר בהעתק צ"ב. א' מ' ת' ודבק א' ח' ר' – כנראה
מושבש, ולא נדע לתקן, והנחנו בו בל' נקוד. ו' ת' ש' מ' ח' – כלוי' ואיך' תשמה. כ' מ' ו
ש' מ' ח' וגוי – יונה ד/ ו' ו' א' ד' מ' ה' ל' ר' וגוי – בית זה נדפס בין הקטעים בכרך
א' ע' 166. והגוף אפריוון – כלוי' מעון לנפש. ו' ייש ל' פ' – בכ"י צ"ב: «וישלח»,
עדה"כ «שלחו מג'לו» (יואל ד/ יג). ואולי הוא הנכוון. ו' ג' ר' ז' וגוי – עדה"כ קהלה
י' יב', ו' והגלגל הוא אבן הגולן, הסותמת את פי בור הקבר. בור' ה' ש' א' יונ' –
עדה"כ «מבודר שאון» (תחל' מ/ ג). וכנראה הוציא המשורר מילה זו מל' שאית
ויצרף את שתי הצורות (שאייה ושאון) יחד.

ש' 11-15. ו' עיני' ג' ב' ר' ט' ח' – בעפר הקבר (עדה"כ ישע' מ"ד, יה).
ו' לש' מ' י' ש' ט' ח' – עצמותיו (עדה"כ ירמ' ח/ ב). ו' ע' ל' ק' ש' ת' י' ב' ט' ח' –
מוסב על גיבור שלמעלה, כלוי' ועיני' הגיבור הבוטה בקשטו ומתחילה בסריונו (עדה"כ
ירמ' נ"א, ג). אף הם סופם שעיניהם טחות בעפר הקבר ועצמותיהם שטוחות לשמש.

קשת – נ"א: «קשתו». בכל יפנה וגוי – מוסף על המות שלמעלה, שידו בכל ואינו מבחין בין צדיק לרשע ובין עשיר לאבירון, והמליצות הן עדה"כ ש"א י"ד מז; בראשית י"ח, כג; תhalb' מ"ט, ג. נ"א: שתி הצלעות הראשונות מחולפות (ויש להעיר כי הבית ו«עוני גבורה» וגוי מפרד Katz בינה הדבקים, ואולי יותר נכון להקדימו או לאחריו. וח"י ים בהרג וגוי – יקפיד כאORG את החיים (עדה"כ ישע' ל"ח, יב) עשי הריגת ומיתה. ובהמ' ישטרג וגוי – כלוי המות ישטרג וידבק בחיים כאשר ישטרגו וידבקו קשחי השרוון. ישתרג – כיה לנכון בנוסח צ"ב, ובנוסח א': «תשטרג». ומהס' לא ישגא וגוי – חרוזו לקוי זה אינו בכ"י א' ונמצא בכ"י אבן-דרשף, ומפניו לקויו לא נדע לפresher, והנחנו את הסוגר בלי נקוד. ותתב"ח – בהעתך צ"ב: «ותתנח»(?). בני עיש וכסיל – כלוי את הגдол. לשינוי נקיון – עדה"כ עמ' ד, ו. ש' 16–21. והראני וגוי – בעודני יلد הראני החלד (הגורל) את הצפון לאדם בחיק התבבל ואשר תלד בטרכם הריוון; כלוי השבר הבא על האדם לפתע פתואם. ולא מעוד וגוי – בכ"ז לא מעדו אשורי מודדי. כמו הווד וגוי – כיה בנוסח ב' ובנוסח א': «במו», ואין הכוונה ברורה לנו, ואולי ציל: «הורר». כלוי אב, «ולרעני» כמו «בנתה לרעני» (תhalb' קל"ט, ב), כלוי לריועוני. וכבר השתמש רשב"ג במלת הור להוראה זו במק"א. בעת בא וגוי – בית זה הובא בשם רשב"ג ע"י הראב"ד בספריו «האמונה הרמה» מהרו מותן קינה על מות אבי המשורר, תרדפס בכרך א' בין הקטעים ע' 166, לשם הנוסח «במגורה» ת/ «בגבורה». מסעף כל פארה – כינוי למות, עדה"כ ישע' י/ לג. ולקח – כיה בנוסח ב' וכן גם בס' הראב"ד; ובנוסח א': «ולחך». הצורה – הנשמה. הדמיון – כינוי לגוף. ועינוי וגוי – כינוי הנסתיר שהחרזו זה לא נדע על מי הם מוסכמים, ואולי זה מוסף על אביו בשעת פטירתו. ב בכיה – כיה בנוסח א' ובנוסח ב': «זוב בכיה». עРИה – כן הגיה מג', ובשני כה"י: «עביה». פוריה – כיה בנוסח א' ובנוסח ב': «כבוכור יהה». לגיא החזיזון – עדה"כ ישע' צ"ב, א; וכך הוא כינוי לעולם העליון. ובשאר תי' חרש – נשארתי אחרי מותו חרש; כלוי נאלמתי דומה מכאבי העכור והיתרי עצ' וגוי. חרש כעץ – כיה בנוסח ב', ובהעתך מג' עפ"י נוס"א: «חוורש בעץ». ונכרת וגו' – נכרת החורש המצל שהיה לי' לחבירון ולמחסה; והכוונה להתייחסתו מאביו. במוס' מות הקבה – בהתומות וכהתופף עמודי שמים על ראשי. והמליצה הערבית «נפילת הרקיע על הראש» להוראת אסון גדול מצואה לרבי אצל סופרי ספרד. במוס' מוט – לנע'ל, הראשון מקור פועל, והשני שם עצם. הק בה – כינוי מצוי בשיריו הספרדים לאלה השמים ולכפת הרקיע. «ב מוט מוט» – כיה בנוסח ב', ובנוסח א': «כמו מת». ועל ארונות נשבה – עדה"כ ש"א ד/ יא. ויקיר הפדיון – עדה"כ תhalb' מ"ט, ט.

ש' 22–27. ל בבי הנழח – פועל חדש. נגורן מן מוח, *כלו* אתה לבבי החגור בחגור יגון אשר לא יוח מקומו ולא ייחל לעלם. עוזב שירי מרוז והוללות והחלף שירי שגון (מל' «שגון לדוד» – תהלי ז/א) ותחנות בדברי אבל, וכף אל כף וגוי. ואולי יש לפרש «והמר» מל' «כהמר על הבכור» (וכר' י"ב, י). *כלו* עוזב שירי מרוז ותمرדר בשירים שגון וקינה. ה נזה – כ"ה בנות"ב, ובנות"א: «הנזה». ובכף אל וגוי – *כלו* ספוק כף על כף. וידך אל – בנות"א: «וגם עוד», אל תגניף – *כלו* אל תרפ מספק. והורד הצניף וגוי – *כלו* הורד עדיך מעילך לסימן אבל, עדה"כ «הסיר המצתת והרים העטרה» (יחז' כ"א, לא); ואולי צ"ל: «ותרים» ת' «והורד». מד – בגד. ל מקדש וגוי – הפלגה שירית על מות אביו. כליוון – משם-העצם הפרטני מחולון וכליון, ת' «כליוון». מקל פאר – עדה"כ «מקל תפארה» (ירמ' מ"ת, יז), *כלו* יפה נוף אשר לא ישקל והב מהירון. והחלד וגוי – כל העולם כלו נקל בעתו מפני דפיו ואפסותו; והשם «דפיון» מצוי בדברי הפיטנים. תהי שלום וגוי – סיום של ברכת המתים. בסוד אל מקדשו – *כלו* משכן קדשו יהיה בסוד אל. כדורי הגיון –ananarim b'chayek ul hizkutim b'mitham, shiushavim basmor ulioon be'zel shdei. כדורי – כ"ה בשתי הנוסחות, ומג' הגיה «בדברי» ללא צורך. היא – הנפש. שוכבת... וב מעצבת – עדה"כ ישע' נ/א. יושבת... סתר עליוון – עדה"כ תהלי צ"א, א.

ע.

העתק שwon מכ"י סי' תק"צ, וממנו קטעי חרותים בודדים לקוים מאד נשלחו לנו ע"י דוס על פי כי ה'. וענינו דברי קינה על שמווע שמת אחד מרועיו במווצאי שבת. ש' 1–5. צררוני רבת – עדה"כ תהלי קכ"ט, א; *כלו* באה עלי צרה גדולה וכמעט נגורתי בחפה (עדה"כ תהלי ל"א, כב) מרוב צער. לא אכף – לא אלך בקומה כפופה. אספיק על כף – עדה"כ איך ב/ ט. ולא אמר רוזי – *כלו* אויל לי (מלה"כ ישע' כ"ד, ט), ואשתה הקבעת – קבעת כוס התרעלה (עדה"כ שם נ"א, יז). ואסיר... ואשליך – כ"ה אצל דוס. ובהעתק שwon להיפך. ואוביידה – מלה"כ ירמ' מ"ו, ח. עלי – שם הפעולה בכווי, ואולי צrisk לנקד: «עלוי» מן שם חדש «עלז» או «עלז». להוה נצחח – מלה"כ ירמ' ח/ה; והכוונה למות הידיד. ואש וגוי – *כלו* אש המות שהתקחה בצמרת הארו (יחז' י"ג). הוא הנפטר הגדול. ש' 6–11. ומתי את אפק וגוי – *כלו* מתי אנוח ואשקט מן השבר המתפרק עלי, והמות גווי, מלה"כ תהלי ע"א, ו. וככביר ירוע – המות ירוע כבירות, עדה"כ איוב ליד, כד. ולא נכר שוע – לפני דל, בדברי אליוון בן ברכאל הבוי (איוב

ליד יט). ארון קדש גלקה – עדה"כ ש"א ד/יא. נוס"א: «ארון האל». ורוח מעoso וגוי – כלוי רוח אלהים נשאהתו, עדה"כ יחו' ג/יב ואיוב ליב, כב. אבל – מלת קרייה לחזק את הדבר; כלוי, לא רק שהנפטר דומה ליוחזאל, אלא גדוללה מזו: באמונת רוחו דמה לשני הנשיאים הנאמנים בשליחותם יהושע בן נון וככל בן פונה, באור חיים וגוי – סיום של ברכת המתים. יש א/or – עדה"כ מהל' ד/ז. אלה מזוי – שם מ/ב.

עא.

רשוט, כנראה, העתק מכ"י ווינה סי' 72 דף רצ"ג ע"ב, והעתק מג' מכ"י פ"ב, ונדפס בס' השנה איי ב-ג (תרפ"ד-ה), וכנראה הוא הנזכר בראשית נ"ב («שלוף חרבעך»), וחתיותו: «שלמה». וענינו: דברי שיחה בין הדוד (הקב"ה) והודודה (כנסת ישראל).

ש' 1-3. שלוף הרבך – עדה"כ שופט' ט/, נה, והוא דברי כנסתי להקב"ה. דוד הzech והאדום – כני להקב"ה, עדה"כ שה"ש ה/. ג. ושית וגוי – עדה"כ תחל' ח/. ג. «שלוף... ושית» – שוא-גע יתרה, ובכ"י פ"ב: «שית». כ' – כ"ה בכ"י פ"ב, ובכ"י וו': «כנף». ליל כבר פנה – כלוי כבר הגיעה שעת הגאולה מן הגלות. «פנה» – כ"ה בכ"י וו/. ובכ"י פ"ב: «ענה». היום – כ"ה בכ"י וו/. ובכ"י פ"ב: «והויס». צלח ורכב – תחל' מ"ה, ה. תרדם – קל ת' נපעל לשמה"ש והחרוז. מאז וגוי – תשובה הקב"ה לישראל. אחות – כן הганנו לפि המשקל, ובשני כה"י: «אחותי». עם יריביך וגוי – עדה"כ ישע' מ"ט, כה. אריב – כ"ה בכ"י פ"ב, ובכ"י וו': «אריבה».

ש' 4-5. הנה מעט וגוי – דברי כנאי, שאומרת להקב"ה: איך יצא לבי למלחמה על אויבי, והנה חיל שרי צבאות עמק מעתים הם. כי נגפו אוותי והמעיטו חיליו. הנה מעט חיל ישרי צבא עמק – כן הганנו, ובכ"י וו': «הנני מעט חיל שר הצבאה עמק», ובכ"י פ"ב: «הננה מנעני חיל שר צבא עמ...». נגפו – כ"ה בכ"י פ"ב, ובכ"י וו': «יגפו». הנה אני וגוי – תשובה הקב"ה. הנה אני אקים – כ"ה בכ"י פ"ב, ובכ"י וו': «העת אשר יקים». יריביך – כ"ה בכ"י פ"ב, ובכ"י וו': «יריבך». אשית – כ"ה בכ"י וו/. ובכ"י פ"ב: «אהפק».

עב.

העתק מג' מכ"י פ"ב, ונדפס בס' השנה הנ"ל, וחתיותו «שלמה». וענינו כנ"ל.
ש' 4-1. שער שקד וגוי – המשורר פונה, ואולי «היפה» עצמה, להקב"ה

בקריהה: שקד ומחר אליהם אל שער היכלך וראה את יפתח (כנסת ישראל) עומדת שם לפני השער נכלמה ונכנעת ומתופפת על לבה, בהתודותה על עונותיה, אחרי היותה לפנים מנופפת ומזומרת לפניו בקול דברי שיר בתוף ומחול; لما תעמוד הגבירה לפניה הסף ותקל בעיני עבדך השוער (הוא בן הגור). ואם באמת בגדה באלוּף נעוריה ואין תקנה לה, כי עתה שפטה אותה כמשפט מנאפת ושים בכת אחת קץ ליסוריה. ואולי יש עוד לפרש את הסוגר «שפטה וגוי», שהוא מדברי העבד לפני האדון, וכאלו אחרי הדלת חסלה מלת «באמרו». מ ל כי וגוי – דברי הגבירה (כני' בת שרה) הם, שקובלתה לפניה מלכה, מלך המלכים, ואומרת: מלכי, היש עוד תקוה לי כי ישוב כבורי אליו, לא כבר חמק עבר (עדה"ב שה"ש ה/ו) גאוניג מיום אשר נאמת ואמרת: «הסיר המנצח והרים העטרה» (יחז' כ"א, לא), כלוי מימי החרבן ובטול המלכות. התבשרי וגוי – תשובה תנוחמים של הקב"ה.

עג.

העתק י. מרכ' מכ"י א/, וחתימתו «שלמה חזק».
ש' 1-5. שמת י מגתי – כלוי שאיפותיו ותקותיו, חזון אובל – חזון הקץ שנגלה לדניאל על נהר אובל. אר ר – כן הغانנו, ובהעתק: «אורן». [ע]לי – כן החלמנו את המוקף, עדה"ב ישע' י/ זו; כלוי לא נשבר עוד על הגלות; ובהעתק: «לי». ולא אובל – מל' «תובילון» (שם כ"ה, יב); כלוי אינני מובל בידי הגואל. «אובל... אובל... – לנע"ל. לשכון חזריך – עדה"ב מהל' ס"ה. ה. שעיר – אדום, והכוונה לרומי. עורה וגוי – שעورو כן: עורה להעיר את הcken (עדה"ב «עיר קנו» – דבי ל"ב, יא) אשר בנו אפרוחין (בני ישראל), הוא המקדש; ואולי באמת ת' «לעיר» צ"ל: «העיר». לדן... עד דן – כן הغانנו, ובהעתק: «עד דן... ובדן». ושעור הבית כך: הן בא זמן ועדן להשיב את הצאן (בני ישראל) הנטושים עד דן, כלוי עד ארצות ערב (ברא"כ כ"ה ג וירם' כ"ה, כג) לעריך (בא"י) מבאר (שבע) ועד דן, נטשו – כן הغانנו, ובהעתק: «לטשו». לעריך – כן הغانנו, ובהעתק: «לרויעיך». חוסה זכור – חוסה זוכות, כלוי זכור ברחמייך את אשר עשה לנו הגוי המר אשר ידוש וגוי. יתרס – כ"ה בהעתק, ואולי צ"ל: «יחרוש».

עד.

רשوت, כנראה לנשمت. העתק מכ"י שwon ס"י תק"ז. וחתימתו: «שלמה בן לביא (כני' ליהודה) קטן».

ש' 1-3. שכונת וגוי – כינוי לנפש השוכנת בבית חומר. שכונת אהלי – עדה"ב שופט, ט, יא. חרishi אדמה – ישע' מ"ה, ט. לאור עולם ולשרית אדמה – שם ס, יט וט"ו, ט. כלוי שירדה למשכן החומר כדי לזכות במעשהיה לחיי

עלם ולשארית נצח מן החומר הנפסד. ואל תיראי אדמה – יואל ב' כא.
אבל אדמה – שם א' ג'

שי-4. נשואילדיזמן – כלו העמוס בהבלוי הזמן ונמשך אחוריתם;
ואולי פירושו שלידי הזמן מנשאים אותו. עובד אדמה – בראש' ד' ב; כלו משועבד
לצרבי התומר. ב ניב וגוי – כלו בכל כח פיו וכשרון שפטיו יביע את אהבתו לאל
ולא יאהב את האדמה. או הבה אדמה – דה'ב' צ'ו. י. קטן בינה – כינוי זה
אין מחוור, וכל הבית נראה כתלוי ברפיוון, ואולי חסר בית אחד לפניו או לאחריו.
מזבח אדמה – שם' כ' כה. ברכחו – של הקב"ת. תחיה כל נשמה –
דב' כ' טז.

עה.

העתק מכ"י הניל. ואפשר שהתייחסו «שלמה» (שי' בראש הדעת של שי' 2 ו«למה»
בראש הסוגר). אחרי הדפסת הפנים ובתוכה הדפסת גליון זה מצאנו Shir זה ובשנייה
נוסחאות קצת בראשה של קבוצת שירים הנמצאים בסוף ספר «משל ערבי» עליהם
רשימה כוללת: «והנה קצת מענייני שירי התוכחות אשר לישמעאלים». רשבגיותו של
שיר זה חשודה אפוא).

שי-1-4. לך את אלהיך הכוון – עדה"ב עמ' ד' יב. ואל תרפא
ידך – עדה"ב ירמ' נ' יג; ואולי ציריך לנקד «תרפה» עדה"ב יהוש' י' ג. ה קרב –
כמו קרב, עד' «ופרעה הקריב» (שם' יד' י'). והוא עדה"ב ישע' מ"א, א. נכפה –
בן הגנה, ובהעתק: «נדכה». לה ראים ראש וגוי – עדה"ב תהלה' ק' ג' ג

עו.

העתק מג' מכ"י פ"ב, ונזכר ברשימת ניב.

ען.

העתק הניל מכ"י הניל. מתוק סופו יש לשער, כי דברי תפלה אלו נאמרו על
מאורע פרטיאירע למסורת. ואולי «ראש אויל בקש להרגי» (שי' 2). שהמשורר התפלל
על מפלתו הוא אותו מרדכי שדבר בו המשורר בשידרו הקודמים נ"ד (ע' שם
שי' 2). נינה (ואולי גם ניז'). וכעין סעד לדבר ישמש גם שי' 3: «עשה נא ל' וגוי,
כלו」 אף שמו מרדכי ראיו הוא ברשעו למפלת המן ואני לתשועת מרדכי.

עה.

העתק י'. מרקי' מכ"י א' 1273. שיר זה כבר נדפס בכרך ב' כ"א ע' 28. ועי'

שם בהערותינו; וחזרנו והדפנווهو כאן מפני הנוטחות המתוקנות שבהעתק זה.
 ש' 1–4. עדי – בנוס"א: «עדי». עדי מתי – שם: «עד אנה». תיב ש
 ולא תפרח – שם: «יבש ולא יפרח». אקרא – שם: «קורא». ואשביעכם –
 שם: «אשביעכם». נא בקשו – שם: «ובקשו». ברח – שם: «מנני ברח».
 ש' 6–14. בקהל שועי – שם: «בשיטמי». לעמתו – כן הגנו, ובשתי
 הנוטחות: «לעטמי». אולי – שם: «קבלה». דודים כמו ירח – כלוי כמו מנחה
 עדיהכ «יריח מנחה» (ש"א כיון יט), שם: «כמו קרבן יריח». צדקיה לי – שם:
 «צדקה בי». יוצר – שם: «זוכה». זכר ישות עת – שם: «נא את ישועתי».
 השעוני עלי מאין שאט טרח – כלוי מפני שאין בכח לשאת את טרח
 הгалות, השעוני עלי, שם משובש מאד «הוזעuni על מה שאט עלי טרח». ובהעתק מג':
 «מאין שאט מאין» והשפטנו את «מאין» השני, כב–כ"ה בנוס"א, ובנוס"ב: «ארך».
 וכבוד ה' בא – שם: «וכבוד ה' כי בא». וכבוד ה' וגוי – עדיהכ ישע' ס' א.

עת.

כנראה, פיטוט לנשמה. העתק הנ"ל מס' חזוניים 80. ורשות בראשו: «מחרך לרבי
 שלמה גבריאל ז"ל», והעתק בר' (לקוי בחסר) מכ"י של הגنية הנמצא בפ"ד"מ,
 וחתימתו «שלמה».

ש' 1–6. שבחי וגוי – בשני המקורות תנوعה אחת חסра בדلت, ובר' משער
 להשלים: «שבחי נא». ואולי יש לנקר: «שבחי» לשמה"ש. לכבוד וגוי – עדיהכ
 ישע' מג' ז. לו תברע וגוי – עדיהכ שם מ"ה, כג. שם נכביד וגוי – עדיהכ
 דבר' כ"ה, נח (בר') שעומד – בהעתק בר': «שעמד». כי היא חייך וגוי –
 דבר' ל' ב ותחל' כ"ז א.

ש' 8–18. מחם פ לכיו – כינוי לגלגים ומזלות, ורמזו למה שכותב במלוא'
 ג' יט «ולחת אותם היום הבא» (בר'). לרעות בגנו – שה"ש ו' ב; ר' ל': בג"ע
 (בר'). ייט ב ל' בעבורך – ברא"י יב, יג. וזה תלו – מל' «התולמים» – אובי
 יג' א (בר'). יום הפרידה – מן העולם. תנוחין מן וגוי – עדיהכ «יונות
 מאובייהם» (אס' ט' טז); «תנוחי מן» חסר בהעתק בר'. טרם שוברך – מכאן עד
 סוף השיר חסר בהעתק בר'. לאלהי קדם מעונה – עדיהכ דבר' לג' כז.
 הרופא וגוי – עדיהכ תhalb' קמ"ג ג' ושברכ... ושברכ – לנעל'.

פ

מי כموך לשפט בראשית. העתק דו"ס ומרק' מס' חזוניים, וחתימתו «שלמה», ואחריו

סדר א"ב והאותיות מ' וש' כפולות. וענינו כענין כל «מי כموך», ספרי המאורעות מבראת העולם עד יציאת מצרים.

ש' 1–4. הנוטה בדק שמים – ישע' מ/ כב. לובש צדקה כשריון – עדח"כ שם נ"ט, יז. אל מסתתר – שם מ"ה, טו. בחייבו שמים – מש' ח/ כה. מושל בגבורתו עולם – תחל' ס"ג, ז. מהיה יצוריים כולם – עדח"כ נחמה' ט/, ו. וככלם – ושכלם, כתרג' «ויכלו»: «ושכלל». וצבא השמים – נחמה' ט/, ו. השם עבים וגוי – תחל' כ"ד, ג; שם מ"ג, טז; שם צ"ז, ב; שם קכ"ג א. ש' 5–10. אחר יש – מל' «מחריש» בש"א כ"ג, ט. כל' אהרה ואהגה מלבי, וקרוב בהוראתו ל«רחש לביו» (תחל' מ"ה, ב). עוזה שמים – שם קמ"ז, ו. בם בע – שם מחודש, נגורן מן הפעל הביע; כל' במאמר. יסודות ארבע – אש, רוח, מים, עפר. קבע – במקור: «תקן וקבע», וכונראה מהוספת המעתיקים היא. גבהי שמים – איוב י"א, ח. נאור – כן הגהנה ובמקור: «מאור גואר». ויהי האור וגוי – עד' הכתובים ברא' א, ג; מש' ד, י"ח. הולך ואור – כן הגהנה, ובמקור: «וילך הולך ואור». תחת רקיע השמים – אין מקרה כזה, ואולי צ"ל: «תחת השמים» (קhalb' ב/ ג), או «ברקיע השמים» (ברא' א/ יד). דלה וגוי – הגביה את הזורמים (כינוי למיר, בכינוי זה משתמש רבבג גם בשירים אחרים). לגב הי – כן הגהנה, ובמקור: «וגבהה». מתחת השמים – ברא' א/ ט. זוויז – מל' «זוויז שדי» (תחל' נ/ יא). ופראיים – חיות. ועוף השמים – איוב י"ב, ז. והרי צ' מאורות – עדח"כ «יהי מאורות» (ברא' א/ יד). והשריצ' יאורות – עדח"כ «ישרצו המים» (שם שם, כ). [אי]אורות – כן הגהנה, ובמקור: «אורות». וركם צורות – מל' «רקטמי» (תחל' קל"ט, טו). ויכלו השמים – ברא' ב/ א. זבובים – כה' במקור, ולא נדע פירושו. ואולי צ"ל: «זובדים» כינוי לאדם ואשתן, מל' «זובדני» (שם ל/ כ). שעדו (סרו ועbero על מצוות ה') ונעו וננד מג"ע, או «זובולים» כינוי לשמים. «ועדו» מל' «לא עדת עליון שחול», כל' הגיעו בקומתם עד מרומי שמים. עד' דרשת חזיל בבר על הכתוב «אם יעלה לשמים שיואו». חבקו וגוי – הרועה ואכר (קין והבל) חבקו (הקריבו בידיהם) מנהת וرك הצער נזכר (נרצה) למלחה בשמים. מעל' השמים – תחל' קמ"ה, ד. טחח טחה – מל' «כמתחי קשת» (ברא' כ"א, טז); כל' קין יורה באחיו והמיתו. זכרו מחה מתחת השמים – דבר' כ"ה, יט. וצ"ע שכבר השתמש המשורר בסיוומו בכתבוב «מתחת השמים» בש' 8 ואח"כ בש' 11. יהירים – כינוי לדור המבול, שנתגאו לפני מעלה. עמסו –ocabido חטא על פשע. ונתייב חמסו – עדח"כ יחו' כ"ב, כו וצפ' ג/ ד; כל' העקש את הדרך הישרה. באלהי השמים – ברא' כ"ה, ג.

ש' 15–19. כמו – שם נגור מהפעל «כמוס עמדי» (דב' ל"ב, לד), ופירושו כאן עצה עד «ויתיעצו על צפוניך» (תħall' פ"ג, ד). והמליצה «כמס רביה» וגוי הוא עדה"כ «הפליא עצה הגדל תושיה» (ישע' כ"ח, כת). בתהום וגוי – ברא' ז/י א; שם ח/ב. לא מים התיר – עדה"כ «ויתר גומט» (חכ' ג/ו). ועבדו – נח. יצא זה עתיר – «ויבן נח מזבח לה» (ברא' ח/כ). לאלה השמים – תħall' קלין, כו, ואולי צ"ל: «לאל השמים». כלשון החתום שם, או «לפנֵי אלהי השמים» (נחמה' א/ד). מרעים שלו – דור הפלגה שבע שלוחה. עדה"כ ירמ' י"ב, א; איכה א/ה. תלו – הגביהו למרום. וראשו בשמי – ברא' י"א, ד. מצדים – מבקרים (מל' «וישב דוד במצדך» – דה"א י"א ז) נתחן ונחרס עד דק. «מצדם» – כן הגנו, ובהעתק: «מצרים». נדו לארץ – נפוצו על פני כל הארץ. שחק וגוי – תħall' ב/ד. יושב – כן הגנו, ובהעתק: «חוישבי».

ש' 20–24. נדיב נודע – כינוי לאברהם. שהיה איש חסד ומוכניס אורחים ומפורנס בעולם, ע"ש «ואגדלה שמק» (ברא' י"ב, ב). «שיצא לו מוניטין בעולם»; וכן «אורח» שבਸמן. מאור נפדע – ניצל מאור כshedim, מכבשן האש, «ונפדע» מל' «פדעחו» (איוב ל"ג כד). [י] ד ע – כן השלימו את המוקף. עדה"כ «הידעות חקות שמים» (שם ל"ח, לג). ובמקורו: «דעת», וכיידוע יחסו הקדמוניים לאברהם גלי סוד העברות. על סמן דרשת חז"ל שהתחולל במהלך המאורות. ואולי צ"ל: «חויזע» (ת' «חוידייע») שהודיעיע לאחרים. שחר שרים – נצח במהלך המלחמות. עדה"כ «נסחף אביריך» (ירמ' מ"ז, טו). וסער – מל' «מסעף פארה» (ישע' י, לג). ידו וגוי – עדה"כ ברא' י"ד, כב; איכה ג/ה. ידו – כן הגנו; ובהעתק: «יחד». עמד ושה קד – «וישכם אברהם בברקו» (ברא' כ"ב, ג). ובנו עקד – «ויעקד את יצחק בניו» (שם ט). כי מי השמי – דב' י"א כא. פצח עתרת וגוי – יצחק שהעתיר לה, לנכח אשתו (ברא' כ"ה, כא). לנכח – כן הגנו. ובהעתק: «לנצח». זכר – כן הגנו, ובהעתק: «זכורה». בורא השמים – ישע' מ"ה יה. צazzi תאו מים וגוי – כלוי זכרו אלהים לרחמים ונתן לו בנים תאומיים. יעקב ועשו, גם «מאה שערים» (ברא' כ"ו, יב) וימים ארוכים מימי שאר האבות. צazzi תאו מים – כן הגנו ובהעתק: «צazziות אומות». זכרו – כן נקדנו, ולפי נקוד זה פרשנו. ואולם יש לפפק בנקודת זה, וכן באמות הנוסח של סוף הבית, שאין קשו רשות עם הקודם. ואולי «זכרו לרחמים» הוא עניין בפני עצמו, והכוונה שהקב"ה הוא זכבר השמיים (מלאכי השרת) זכרו את יצחק הנעקד לרחמים. ואולם גם פירוש זה נראה לנו דחויק, וכן הכפלת הסימן «וצבא השמים», שכבר בא למעלה בש' 3. נראה לנו חדש קצת. ואולי יש לנקד «זכרו» ות' «וצבא השמים» יש להגיה «נצב בשמים» (עדה"כ תħall' קי"ט, פט).

ותה הכוונה, שזכרו של יצחק הנעקד נצב בשמות לעולם. כדי לעורר ע"י כך את מدت הרחמים על ישראל, ע"ד מה שאמרו חז"ל: «אם מבקשין שאחפש להם זכות ואוצר להם עקדת יצחק ביום דין», וכאמור בתפלות בכמה מקומות. ק פ' וג' – יעקב שנאמר עליו «איש תם» (ברא' כ"ה, כז) מהר לברוח מעשו איש הדמים. מ א' י' – כן ההגנו, ובהעתק: «מאנשי». ר חומ' ו' ג' – את השבטים האהובים שלהם «עמודי שמיים» (איוב כ"ז, יד).

ש' 25–28. רגישת שבטים – המון שבטים. לפוטים – למצרים (ברא' י', ז). בכוכבי שמיים – ברא' כ"ג, ד. שאון – כינוי לפערעה מלך מצרים (ירמ' ט"ז, יז). מצודו הקיף – על ירושלים, עדה"כ איוב י"ט. ו. «מצודו» – כן ההגנו, ובהעתק: «ומצדוו». זה שקייף וגוי – תחל' י"ד, ב. ושקע שאונם – את המונם שקע בהם. כל[ן] – כן ההגנו, ובהעתק: «כל». עד בלתי שמיים – איוב י"ד, יב. ת מה וגוי – תמה (כינוי לכנסת ישראל) המשוחרתת מחדש ביום שירה חדשה (שירת הים). המלה «חדשה» אינה ברורה במקורו, ואפשר לקרוא «חרשה», ואולי צ'ל: «רחשה». לעוזה השמיים – תחל' קל"ז, ה.

פ.א.

פזמון לברכו. העתק מכ"י פאריש 658 דף 128, ודוו"ס עפ"י כ"י י"ט ע"א לקו' בחסר, ושני כתה"י מושבשים ותקנו עפ"י שניהם, והתיימתו: «שלמה (כפול) הקטן חזק». והוא מן הפיטים המיסודים על מדרשי נסתורות.

ש' 2–7. מקהלותיו וגוי – כל'ו' אקרוא, כשהאני מפחד ממוראו, את מקהלה מלאכיו לאמור: הבו וגוי. «מקהלותיו» – כ"ה בהעתק פ', עדה"כ תחל' ס"ח, כ"ז; ובhuaתק דוו"ס: «מפעלותיו». הבו לה' – שם כ"ט, א. ברכו וגוי – שם ק"ג, כא. שם האל – כ"ה בהעתק דוו"ס, ובhuaתק פ': «לשם הכל». אמיין אשר וגוי – בהעתק פ': «אميין אשר כל'ו'», ובhuaתק דוו"ס: «אמיין על כל'ו'», ולפי נוס' שניהם חסרה תנועה אחת; ואנחנו תפנו נוטה ראשון והשלמננו את המוקף. תול'ה וגוי – מליצה שגורה בשיר רשב"ג. כמו אש כל' – כ"ה בהעתק דוו"ס, ובhuaתק פ': «כאשכל'». לשמו וגוי – בית זה חסר בהעתק דוו"ס. ק צ' י' נו – תאר מיוחד לשר הצבא בערבית. ש' 8–11. צפונ' וסתום – כ"ה בהעתק פ', ובhuaתק דוו"ס: «אפון ורתוכם». אבל כבר נמצאה החזירה «רתום» בצלע הששית. ובשש טבעות חתום – כנראה הן שש קצויות חתומים בשםיהם» (כרך א' שיר נ"ח ש' 14). וכן «מחולק לששה פנים» (כרך ב' שיר קי"ד ש' 6). ומליצת «חתום שבע טבעות» מצויה באגדות חז"ל ובספריו הקבלה. ועל – אולי צ'ל: «ואל», עדה"כ רתום המרכבה לרכש» (מיכה

א/ יג). קצובות... מעינו—כ"ה בהעתק פ/ ובהעתק דו"ס: «והם... כבודו». הדור—כינוי להקב"ה, עדת"כ «זה הדור» (ישע' ס"ג, א). במרכבת וגו' — שערו כך: תחת כסאו שת מזווה (פתח ואוצר הנשומות, צור האחים) אחווה במרכבה, ושם נשות הישראלים גנוות להעתדן מזיו שכינתו. שכננו — ת' שכינתו, כמו «כתבונם» (חוושע י"ג, ב) ת' «כתבונם».

ש' 12–17. שמי שרים — כנראה הכוונה למיכאל וגבריאל. פנים מים — כ"ה לנכון בהעתק דו"ס, ובהעתק פ': «פניהם». עומדים וגוי וצץ וגוי — כ"ה בהעתק פ/ ובהעתק דו"ס: «והמה מכלם (מעולמים?) קדומים אשר הם על ספרו התומיים». קרומיים — כנ"ה הגנה והכוונה לשבעה רקייעם, שנקרואים בדברי קבלה שבעה קרומיים; ובהעתק פ': «רקיומים». וצץ שבעים וגוי — הכוונה, כנראה. לשבעים שמות של הקב"ה המנוניים בס' «היכלות», ולפי נוסח דו"ס אויל יש לפרש, שהכוונה לשני השרים מיכאל וגבריאל, שהם הרaspers המפורשים בשמותיהם בכח'ק בס' דניאל, והם לפי דעת קצת חכמים גם שרי הפנים. חתומים — כנ"ה הגהנו עפ"י העתק דו"ס לפי החירות, ובהעתק פ': «חצובים». על רASH — כ"ה בהעתק פ/ ובהעתק דו"ס: «וועל ראש». קרני כס וגוי — את קרני (זויות) הכסה הקיף אל נשגב ותקייף בסוד (בחברות) ארבע מחנות של מלאכים המנוניים להלן, והדברים הם עפ"י פוד"א. «קרני כס» — כ"ה בהעתק פ/ ובהעתק דו"ס: «קרב קץ». בסוד... מהנות הקיף — כ"ה בהעתק פ/ ובהעתק דו"ס: «על... חיות יקוף». צפנו — צפנו את כבודו. טכס — סדר. טכס... בימין... וגוריאל — כ"ה בהעתק פ/ ובהעתק דו"ס: «טרא... מימין... ואורייאל». האמין — כלו' האמין לעמוד לפניו.

ש' 18–23. נצב — בכ"י פ': «נציב», ואולי ציל: «נוצצים» עדת"כ יחו' א/ ז. כמו בזק — עדת"כ שם שם, יד. לכתן ובודאן — ת' «לכתחם ובודאם» לשם החירות, ירו[צ]zon — כנ"ה הגהנו לשמה"ש, עדת"כ «כברקים ירצו צו» (גח' ב/ ה). איה מכובנו — איה מקום כבודו. חוגנים — מכאן עד הסוף חסר בהעתק דו"ס. חוגנים וגוי — כנוי למלכים. אולי ימצא וגוי — עדת"כ ברא' ל"ה, יא. איתנים השלשה — שלשת האבות. צפ/or גירושה — כנוי לישראל הנודד מקומו. כמו נשר וגוי — עדת"כ דבי ל"ב, יא.

פב.

מאורה, סliquה ליו"כ. העתק י. מרן, מן ש"ר ליוורנו 1865 דף 211 ע"ב. וחתיותו «שלמה». ובש"ר דפוסים אחרים נמצא בפיוט זה קצת שינוי נוסחות. ולדברי צ' בספרו על הפיוטים ע' 192 חסר הפיוט חזיו שני, ונמצא בשלמותו במנハ אשכנו ישן,

שם הוא אופן לשבת שנייה של חנוכה (מרק'). ובכל הנוסחאות נשتبש הבית הראשון שבוש גס ולא עמדו עליו כל בעלי הרשימות. משקלו נוטה ליתד ושתוי תנוונות. אבל מקצת מן הצלעות חסרות יתר, ויש להן גם שוא נע מיותר באמצעות.

ש' 1-4. לך די וגוי – שעורו כך: לך שדי, שאמר בשעת הבריאה ד' «גלוות רום», היא כפת הרקיע, «וחיליה», הם צבאות השמים (כדרשת חז"ל: «שדי» – שאמר לעולמו ד', שהיה מותח והולך וגוי), לך מרום וגוי, לך די – כן הביא צ' בספרו הנ"ל; נ"א: «אל שדי». ואמר – עי' בסמוך. לך ת רום – כן הגהנו והוא לנו כי לפט הרקיע, שהשתמש בו רשב"ג גם בשירים אחרים (עי', למשל, כרך א' שיר קי"ב ע' 61-62). ומלה «גלוות», שהיתה כתובה מלאה ו/או נסתירה, כנראה, בידי אחד המעתיקים וכותב «גלוות רום», שנתנה מקום לפרש כאלו הכתוב מדבר בಗות רומי – דבר שאין לו מקום כאן בפיוט זה בפרט, וגם אין לו שום דוגמה בכלל יתר שירי רשב"ג; ומטעם אחוון זה, שלא נזכר שם «רום» למוראת רומי בשירים רשב"ג, באו אחראיכך אחרים והוסיפו לשכש «גלוות אדום», ומתוך כך הוכחוה לתקן גם מלה «ואמר» בעבר ולכתוב תחתיה בצווי או בעתיד (אמור, ואמור, כאמור, ותאמר), כאלו היא לשון בקשה; ולפי נוסחאות משובשות אלה אין כל קשר לבית ראשון עם שלאחריו, וגם אין טעם למלת «וחיליה», וביחוד אין להבין כלל לנווי הקניין של ששת גבולייה. והאמת היא כמו שתגהנו, והדברים פשוטים וברורים, ופירוש «וחיליה» – צבאות השמים, הם הכוכבים והמזלות (ועי' בכרך א' שיר ב' ש' 18: «שחקים וחילם»), «ששת גבולייה» הם ששת הקצוות של «גלוות רום», כל'ו' מעלה ומטה וארבע רווחות השמים. ותמייה גדולה שלא עמדו על דבר פשוט זה לא צ' ולא יתר בעלי הרשותות. תעיד גם תגיד – מוסף על «גלוות רום» שלמעלה. כל'ו' תבל כולה. עדה"כ «ומעשה ידיו מגיד הרקיע» (תחליל י"ט, ב).

ש' 5-8. מקום חביון – עולם העליון, האצילות. מקום כסא הכבود. הדרכ' והודך – עדה"כ שם מ"ה, ד. התו וגוי – כל'ו' תחום וגבויו (מל' «תתאו» – במד' לד', ז). אשר מתחתיו מתחילה עולם הגלגלים. הוא עולם הצורות הראשונות המכוניות יסוד בפי רשב"ג. כמו א' שכו' – מליצה מצויה בשירים רשב"ג, ועי' בפיוט הקודם, והוא לנו ציורי למערכת כוכבים ומזלות הקשורים זה זהה כענבים באשכול.

ש' 12-18. הגלגל העליון וגוי – הוא הגלגל התשייעי המնיע את שמונת הגלגלים שתחתיו. שכולם. לדעת התוכנים הקדמוניים. תקופתם לפי מהלכם העצמי ממערב למזרח, וגלגל המקיף – חוקומו בכל צ'ד שעה מזרחה למערב והוא מעתיק ומגלגל עמו בהיקפו את כל שמונת הגלגלים שמתחתיו בעל כרחם מזרחה למערב. ולפיכך המשם יוצא במזרח ושוקע במערב, אך פ' שבסבבו העצמי הוא ממערב למזרחה.

(עפי פיר' שאל הכהן). וסוד ים תיק-עדת'כ תhalb' נ"ה, טו, ג ליל – כן הגנה כלוי גלגל שמש. וכן הוא אומר בכרך א' שיר מ"ז ש' 17–18: «גַם כְּכִסֵּיל (כוכב כיסיל) עַל הַגָּלִיל»; ובעהתק: «גַלְגָל שֶׁמֶשׁ», והוא נגד המשקל, ואולי צ"ל: «גַלְגָל רֹם» כמו בשיר הנ"ל ש' 34. עבור רם ש וגוי – בעבור חושך הלילה (מל' רמשא) בארכמית יצא השם באפרינו כמו חתן (עדת'כ שם י"ט, ו). מעד – ת' «מעיד» לשם החרוז. באין או מ ר – עדת'כ שם שם. ד. וראש דברו – עדת'כ שם קי"ט. כס. יצרו וגוי – שערו כך: יציר אל אחד, שאין דמיון לו, את השם שייעבר בלילה את הציה וחתיות הארץ, כלוי מתחת לאופק, כדי להאריך שם, לפי דמיון הקדמוניים. ארץ מאפליה (ירמ' ב', לא). לדברי צ' כאמור לעיל, חציו האחרון של שיר זה חסר כאן, ונמצא במאחchnו ישן, ווסף שם:

שית רום דור לדור זדור לגבעה וכל חילקה.

פג.

אוףן העתק י. מרק, מ«חוונות» 38 ע"ב, וחתימתו «שלמה». ש' 2–12. ע מק וגוי – קתלי ז. כד. שכני – עדת'כ «שוכני סנה» (דבי ל"ג, טז). [ה] ש מ ים – את המוקף השלמננו לשחמי"ש. וערפל סטרו – עדת'כ «ה' אמר לשוכן בערפל» (מ"א ח', יב), «וערפל חתלותו» (איוב ל"ח, ט): אוצרות ברד – שם שם, כב. חיות מלאות עיניים – עדת'כ יחו' א/ יה. ומאורות עם וגוי – כלוי המאורות מתכסים בעבים על פי פקודתו. וברק חניתו – עדת'כ חב' ג/יא – ורומו לדרשת חזיל (נדרי ל"ט): «ובכל יום ויום יורה בהן (במאורות הרקיע) חניתות ומAIRIM».

ש' 13–22. מ מכון וגוי – תהלי ל"ג, יד. חוללה וגוי – עדת'כ איוב כי"ג. שפריר ערץ – כינוי ליריות שמים שנמתחו כאهل, עדת'כ וונטה את שפרירו (ירמ' מ"ג, י), «ברוחו שמים ספרה» (איוב כ"ה, יג). יש קיט וגוי – עדת'כ איוב ל"ז, כט. וכל פה וגוי – כל פה יודת את אליהם על ذات וברית חוק (תורה ומצוות) שירנו בכל יום. יחד קדושתו – אولي צ"ל: «יחד גדולתו». ופנוי בקשׂו – תהלי ק"ה, ד. עוזו הרנינו – עדת'כ שם פ"א, ב. כי קדוש וגוי – שם צ"ט, ט.

פד.

קדושה לשבת שופטים. העתק הנ"ל ממח' אד"צ 362, וחתימתו: «שלמה» (בבית ראשון), ואח"כ נתונים בראשי החרוזים פסוקי ישע' ו/ ב–ג. תיבה תיבת (ויש גם ב' תיבות) בראש חרוז, וכל בית חותם בכתב הרכזו בראשי החרוז, והמלים שלאחריהן

באות בסדר א"ב, ואחרי הא"ב חתימת «שלמה בר יהודה». משקל הפיות נוטה לחמש תנויות.

ש' 1-7. ש נ א ג י ו גו י – כינוי למלאים (תחל' ס"ח, יח). ד גו ל מ ר ב ב ב – כינוי להקב"ה עדה"כ שה"ש ה/ י. כ ל י לו – נורו, ב כ ס ו גו י – כלו' בכסא הכבוד שהוא מפזרשו ומעטפת בחותמת ערפל בזובל הרקיע (עדה"כ איוב כ"ו, ט ו שם ל"ח, ט). מ מעל ג ל ג ל – התשייע המקיף את כל הגולגולים. ומתחת ג ל י לו – גולגול המזולות. ד ג ל – כינוי לכוכבים, שהם דגלי צבאות הרקיע.

ש' 9-17. ש ש ו א ר ב ע ו גו י – כלו' ש ש כנפים ומהן ארבע פרודות (עדה"כ יחו י/ א, יא). כנפים זקויפות וגו י – כלו' ישורת, עדה"כ שם שם, כג. לאחד – לאל אחד. ט ס ים – מעופפים. י כ ס ה ו גו י – כלו' הקב"ה יסתיר כבוזו מצבאות המלאכים, וככל אשר יבקש פניו הוא יסתור בחבינו (עדה"כ «יושב בסתר עלון» – תחל' צ"א, א) מאחוריו פרגود של אש הנתן ביןו וביניהם.

ש' 19-22. ו ב ש ת ים מ ח נו ת ו גו י – שתים שתים מהנות הנזכרות כאן הן, כנראה ארבע המהנות שבסביב כסא הכבוד, מהנות מיכאל, גבריאל, נורייל ורפאל. י כ ס ה נגה וגו י – עדה"כ «ונגה לאש» וגו י/יחו י/ א, יג. בשתי – כן ההגנה, ובהעתק: «ובשתטי». ר ג ל יו ו גו י – עדה"כ «ומمراה מתנייו ולטטה» וגו י (שם שם, כז). ר ג ל יו – כן ההגנה, לפי סדר תבות הכתוב של חתימת הבית, ובהעתק: «דגליו». ז יו נ י צו צ י ו גו י – כינוי להור המלאכים. ע ר כ מ ו גו י – כלו' מראה מערוכתיהם וסדרי מהנותיהם כمرאה הבזק וגו י עדה"כ שם שם, יד. כ צ פו ת – כן ההגנה עפ"י הלשון בס' יצירה (פ"א מ"ו): «עשרה ספריות בלימה צפיתן כمراה הבזק וגו י ודרשו בהן רצוא ושוב», ובהעתק: «כצפון».

ש' 27-24. פ א רו ת ז יו – כינוי לכנפי אור. הו ל ר ו ט ו פ ה – כן ההגנה עדה"כ ישע י/ ג/ טז; ובהעתק: «הוילך וטורף». צ יץ – ל' פריחה וכנף, מלה"כ «תנו צץ למואב» (ירמ' מ"ח, ט). ק ר נ ע זו ז ח ב יו נ – עדה"כ «קרכנים מידיו לו ושם חביון עוזו» (חכ' ג/ ד). י גו פ פ – בהעתק: «אופן ינופף», והשפטנו מלת «אופן», המיותרת גם לפיה המשקל וגם לפיה העניין, ואולי מלת «אופן» נשتبשה מן «אופף», והוא הנושא הנכון. ותהא אפוא מלת «ינופף» מיותרת. ר פ יו נם וגו י – רפיון כנפיהם נראה וגליי לכל כשתן נסוגות ונרטעות לאחוריהן מיראתן להסתופף ולהתקרב יותר מדי לכבוד השכינה (עדה"כ «בעמדת טרפינה כנפיהם» – יחו י/ א, כד).

ש' 29-32. ב מ ש מ ר – בעודם על משמרותם. אל ת ק י ה ו גו י – המלאכים ירצוון אל תקייפ (כינוי לאלהים) בכל מיני מהלל וומר (נקוד ע"ד ארמית זמרא – דב' ג/ ז – לשם החרווז). זה ש ל ש ו גו י – זה אומר שלש פעמים. קדוש וזה שתי

פעמים זהה גומר באחד. ואמר לו שני – «כלו' מלך שני מוסר לשישי וזה לחבירו, והוא חק שלא יומר ולא ישתנה (עדח'כ «חק נתן ולא יעבר» – תהלי קמ"ח, ז). ש' 35–42. [הוא] – את המוקף שלמננו לשם חתימת השם «שלמה» ולשם "ש". עינים מלאות – עדח'כ יחו' א/ יה. מל א וגוי – קהיל (מלח'כ «מלך רועים» – ישע' לא. ד), כלו' קהיל המלאכים, שהם יוצקי אש חציצים וברקים וגודוד החשמלים, ירצו כל היום להעניד (לקשר ולארוג) לאלהים זמירות ושירי תחלה. הא רץ וחילו – כן הגנו לשמה"ש, ובהעתק: «וחיליה». דובביהם כן – עדח'כ «כן... דובבות» (במד' כ"ג ז), כלו' מדברים באמת בהגותם (באמרם): הכל בידו. והשתמש במלת «הגות» מפני אותן ה' שבראשה הצריכה לו לחתימת שם אביו; ואולי צ"ל: «התוות».

פה.

העתק מכ"י שwon ס"י תק"ג, ובראשו רשימה ערבית: «פי אלשיך לה איגבטהה פי שאלת חלום», שתרגםוה: «בעניין תודה לאלהים על תשובתו לשאלת חלום», והעתק בר' מכ"ג, ונדפס בהשנות ושבושים בין שירי הראב'ע ע"י ר'ד כהנא ב«חכמת הראב'ע» כרך ב' ח"ב ע' 19. ביחסו בטעות את השיר לראב'ע. החרוו הראשון של שיר זה הובא ע"י הראב'ע בס' «הצחות» וע"י ר'ם קמחי בס' «מהלך שבילי הדעת». השיר מתzon כאן בהגותיו ותקונו של בר', נotonin מקום לפקס בקצת תקונו של בר'. לדעת בר' אין השיר מדובר פרטיו של המשורר עצמו אלא «במאורעות עמו שבצוטותיו לו צור», וב הסכם לדעתו זו קבעונו בין שירי הקדר. ואולם גם בזה יש לפקס.

ש' 2–6. שי רם ומ לה ל-ס–כ"ה בהעתק בר' לנכון, ובהעתק שwon: «שירה ומhalbבים», ואצל ר'ד"כ: «שירים ומhalbבים», ובשינוי הטעה גלויה, צרים צר רוני – בן הging בר' עדח'כ ש"ב כ"ה, יג ובמד' כ"ה, יה. ובשני המקורות: «שירים שרבוני». קראתיך לגולות סוד – הכוונה לשאלת חלום ששאל. ועד חלומות המשוררים ושיריהם בחלומם ע"י ספריו הערבי של רמב"ע תרג' תול' ע' קא–קח. ויפה העיר בר' כי כבר ראיינו למשוררנו שהחלומות מדבר בו (כרך א' שיר ק"ז ש' 35 ואילך). בשירתך – בן הוא בשינוי המקורות וגם אצל ר'ד"כ, וכונראה נגלה אליו דבר החלומות בצורתי שיר, כמו שהרבה לדבר על זה רמב"ע בספרו הנ"ל, וכמו שאריע כזה גם לר"ש הגיג ולר"י הלי, וע"י למטה בהערה לש' 9. וברי' הging: «בשורמןך», ומפרש: ראתית את בשורתך (שבורתני בחלום) כמו שראה אותה יעקב רואה הטולם בחילומו.

ש' 7–9. ולא אוכל וגוי – כלו' אעפ' שלא אוכל להביןם (בר'), ובנוסח

רד"כ משובש. ו ה ר ש ים י הו ש ר ים – כנ הגהנו, בהעתק שwon: «והנשים יהו ששות», ובמקור בר': «והנשים יהו שורים», ובר' הגיה: «והעורם יהו שורם», ומפרש מל' «שור». הבטה וראית. ואולי צ"ל: «שְׁשִׁים» ת' «שרים». אצל רד"כ חסר חרונו זה ושלשת הבאים אחריו.

ש' 11–16. והנה בקשו וגוי – עדה"כ מ"א יט. י; וראה ברך ב' שיר פ"ה ש' 50 ע' 111: «והמה בקשנו נפשי לחתה», ואולי גם כאן ציל «והנה» (בר'); ואולם גם במקור שwon נמצא «והנה», ואין הכרת להגיה. טמןו חבלם – כן הגיה בר' עדה"כ תhalb' ק"מ, ו איוב י"ח, י, ובשני המקורות «פשתו חבלם», ואולי הכוונה כאן «פשתו חבלם» מל' «פשת גדור» (הוש' ז, א), וחבל מל' «חבל נבאים» (ש"א י/ה), חבר ולהקה; וכותב «פשתו» בלאר ו«חבל» בלוי לזכר המשקל והחרוג, ומשמש פעיל רבים על שם קבוץ יחיד נהוג לרוב בתנ"ך ובשירי המשוררים. ואפשר שיש להגיה «נטשו» ת' «פשתו» עדה"כ «נטשו חבלך» (ישע' ל"ג, כג). עשה פלא וגוי – עי' ברך ב' שיר ק"ד ש' 5 ע' 159: «הראה פלא לאסיר כלא» (בר'). וזה ר אני – כיה בשני המקורות, ואצל רד"כ: «והראהו». נהלם – כיה לנכון אצל רד"כ, והוא מביא פירושו הנכון של הרכ' מל' «קהלם», כלוי שעליו אני מוכה ומקבל יסורים. עדה"כ «כי עלייך הרגנו» (תhalb' מ"ד, כג). ובר' מביא כאן גם ממהבות איטיאל (לונדון תרל"ב): «ונעננה וננהלם». ובשני המקורות: «נאלם» בא. ובקהלם – כיה בשני המקורות, ואצל רד"כ: «ומקהלם». ושם אכף וגוי – עי' ברך ב' שיר פ"ה ש' 27 (בר'). ו א ע ב ד ר – כיה בשני המקורות, ואצל רד"כ: «ואבואה». ב לב נ שלם – בלב שלם.

פ"ו.

מפתח ליום ב' של ר"ה בשחרית. העתק י' מرك' מן קל"א ג' 64, כתוב בראשו: «לרי' שלמה בן גבירול ז"ל».

ש' 1–5. תעה לבבי וגוי – ישע' כ"א ד; ש"א י"ב, כא; איוב ו/י ג. כסלי וגוי – תhalb' ל"ח, ח; איוב כ"א, כד. עתיני וגוי – עדה"כ שם. כליותי וגוי – שם י"ט כז, תhalb' ע"ב, יד.

ש' 6–10. שקר וגוי – מש' ל/ח, שם כ"ב, ייח. מאנה וגוי – איוב ז; מש' א/ו. לא יישנו וגוי – מש' ד/ז. ערום וגוי – עדה"כ הוש' ב/ה; תhalb' ק"ט, ייח. בשאונן וגוי – עדה"כ שם ס"ה, ח. זמותי קומותי – אולי המלה «זמותי» מיותרת היא.

ש' 11–15. מבור שאונם – עדה"כ תhalb' מ/ג. והנני שוחה וגוי – עדה"כ שם צ"ט, ה; שם קל"ב, ח. ו מבהיל עצמי – עדה"כ שם ו/ג. לא

אוכל שاث – ישע' א/ יג. לא אעוצר כח – עדה"כ דנ' י"א, ו.
ש' 18-30. על החוביות – שהן חובה לאדם. ועל הראוויות – כלוי
מעשים הרואים להעשות ולא נעשו. רק לך כי וגוי – אולי ציל: «רחק לבבי» וגוי,
עדה"כ «ולבו רחק ממנין» (ישע' כ"ט, יג) ו«אביiri לב הרחוקים מצדקה» (שם מ"ו, יב).
אהבתך רע וגוי – עדה"כ תhalb' נ"ב, ה. פניתך וגוי – עדה"כ שם, ה; יחו'
לא. מעווה – שם גנור – מן «עה». צרתך חטאתי – עדה"כ «צדרו עון
אפריטם» (הוש' י"ג יב). ולא שוה לי – עדה"כ איוב ל"ג, כז.

ש' 32-40. ואדי כי לא אבוש – ישע' נ/ ז. משיר ערבות – הכוונה
כאן, כנראה, לתפלת מנחת ערבות, והתמה שנקבעה לתפלת שחירות, ואולי יש לנקד: ערבות.
ואחריך ואחפssh – עדה"כ איכה ג/ מ. אודה עלי וגוי – תhalb' ל"ב, ה; במד' ה/
לא. רחפו וגוי – ירמ' כ"ג ט. ויחרד וגוי – עדה"כ איוב ל"ז, א; תhalb' ל"ג
לא; ישע' י"ג יז. יגרתי וגוי – איוב ט/ כת. ה' שפתך וגוי – תhalb' נ"א, יז.

פ"ז

סליחה (גמר) תקון (מעמד)ليل חמישה עשר. נדפס בסר"ע ח"ב 18, וחתימתו
שלמה (כפול, וחסרה ל' השניה). וכנראה פיות זה והפיוט «לך ה' הצדקה», שננדפס
בכרך ב', פיו מתוך סר"ע הניל ח"ב 12 – פיות אחד הם. כמו שנראה ברור מבנים
ומشكلם ויציאת חרצו הסיום. אלא שנחלק לשנים עיי' המסדר. ויש להעיר כי גם הפיות
הבא בסיכון דומה לפיות זה בצוותו בדרך כלל וגם ביציאת החרצו המסיימים.

ש' 1-3. לא יתחם – זמן נצחי שלא יגמר לעולם. השם הגדול – שם
הויה. מחולק לשני שמות – יה ות. וכן הוא אומר בכמה פיותם (ע), למשל,
כרך ב', פיות קי"ד ש' 14, ולמטה בפיוט פ"ט ש' 13).

ש' 4-7. הרימות שנים – יה. ייחיד בארכעתם – עם רביע האותיות
של שם הויה אתה יחיד בעולם. שחקים וגוי – לפי דעת חמי הסוד נברא העולם
בשם יה, וסמכו על הכתוב «כי בה צור עולמים» (ישע' כ"ו, ד). מקושרים
בازרו עך – במליצה מעין זו כבר השתמש רשב"ג בכמה מפיוטיו. יהו – כן
הגאננו לפהמ"ש, ובמקורו: «יהיו».

פ"ח.

סליחה למערב י"ב. העתק מכ"י בריט' מוז' הארלי 5530 ע' 13, וחתימתו
«שלמה», ומובלעים בו הרבה חרוזים פנימיים. וمشקלו נוטה לשש תנויות.
ש' 1-11. לך הצדקה-דנ' ט/. ז. שמן הוא לעלם וגוי – עדה"כ «זה

שמי לעלם» (שם ג' טו). שנכתב חסר ו/או ודרשו חז"ל (קיד' ע"א): לעלם – לרמו שайн להגות את השם המפורש באותיותו. כי לא פורש – במד' ט"ז לד, כלוי אין לפרש ולהגות את השם. בסוד עולם נארש – כלוי בשם המפורש מובע ובבוטא (גנארשׁ מל' «ווארשת» – תהלי כ"א ג) סוד העולם והשתלשותן של עשר הספריות. ולא בתן וגוי – כלוי שאין מוסרין את שם המפורש לכל חרש ומסגר (ירמ' כ"ה א), כינוי לתהית, אלא למי שהוא צנווע וגוי, כאמור חז"ל שם. לכל דוש אשר דרש – כלוי ליחידי סגולה המבינים מדעתם. ומרחוק וגוי – עדה"כ «מרחוק ה' נראה אליו» (שם ל"א ב); כלוי במדבר נתן לישראל את תורתו. ואיש מאס וגוי – כלוי האיש אשר מסת את דרך השוא וכל מחשבותיו ומעשיו אמת הם, לו נתן למסורת העולם העלין השלט, בשובו אל אל ותחוננים וגוי (מש' י"ח, בג) ביום המפורש ונ��וב משאר הימים, הוא יה' הנקרא שבת שבתו, לשובת הסלונים וסרבים (יחז' ב/ ו), כינוי לחותאים ופושעים.

ש' 12–24. מעוגה וגוי–דב' ל"ג גנ. אשר היה מקדם – עדה"כ איכה א/ ג ואלהים מקדם – תהלי ע"ה יב. מאחרית ומקדם – ישע' מ"ז י. לא אתה מקדם – חב' א/ יב. כי אוצרה מקדם – תהלי ע"ג יב. מוצק – מל' «בצקת עפר למוֹצָק» – איוב ל"ח, לה. הוא הסגיר וגוי – אין פירושו מהוחר לנו, ואולי זה מוסב על אור של מעלה, אור הקדמוני, ורמזו לامر חז"ל, שננוו לצדיקים לעתיד לבוא; «babain sagirir» כמו «babain tahomot chollettai» (mesh' ח/ כד), וכן «babain uolim» שבחורזו הסמוך. והוא עולם וגוי – כלו אל עולם הוא גם בגין עולם, והוא מקום של עולם. גם אחרון – בפניהם «ראשון ואחרון» ומלמעלה כתוב «גמ' וראשון» מחקוק, וכנראה הגהה היא שאמר אחד להגיה כך ולכתוב «גם ראשון מקדם» ת' «ראשון ואחרון מקדם» ואח' חור בו מהגהתו, ואולי באמת הגהה נכוונה היא, שאין «אחרון» מתיישב עם «מקדם». ותו צאותיו מקדם–מייכה ה/ א; כלוי מימי קדם. ואולי צ"ל: «ומזוצאותיו» כלשון הכתוב. ספרר–נטה את הרירעה של שפיריר השמים, ו«חווג עליה» כינוי לשמיים. וכבר מצאנו פעל זה נגורן השם «שפירירו» (ירמ' מ"ג, י' בכרך ב' פיות קט"ז ש' 7 ועוד במק"א. חוות עליה – מליצה זו נמצאת בכרך ב' פיות ס"א ש' 26. ומראש הררי קדם – דב' ל"ג טו, בחווג נשקי הנקף – אף מליצה זו נמצאה לרשב"ג במקו"א. גן בעדן מקדם – ברاء' ב' ח. זכר עדתך וגוי – תהלי ע"ד, ב. יושב הכרובים – ש"א ד/ ד. ללא טובים – כן מתיקן בכ"י מן הצד, ובפניהם: «לחביבם» ומחוק, והלשון שאלת מתבע של ברכת הגומל.

העתק י. מרק' מן מה' ארכ'ז וינציה 1527 דף 394 ע.ב. ועי' אוצחהה"פ. והתיימטו סדר א"ב ו«שלמה חזק». והוא מן הפיטוטים המנוסדים על סודות הקבלה הקדומה, ועיקר עניינו בס' יצירה פ"א מ' י"ג: «שׁ קצוות יה"ו». ובסדר צרופי האותיות האלה יה"ו, יש נוסחאות שונות בס' יצירה שלפנינו. ויפה העיר מרק' שהרבה מליצות שבפיוט זה דומות לאלה שבפיוטים קיד' וקטיו שכרך שני.

ש' 1-5. רם - בתואר זה, הנמצא בין תאריו של הקב"ה בראש ס' יצירה, משמש רשב"ג בכתמה מפיוטיו. עי' למשל בכרך ב' פيوט קי"ג ש' 37. נדרש לכל שואל - עדה"כ ישע' ס"ה, א. ערוב נא שיחנו - עדה"כ «ערב עליו שיחי» (תחל' ק"ה, לד). ובא כאן כפ"ג, ואולי פי' רשב"ג מלשון זו גם את הכתוב «עלב עבדך לטוב» (שם קי"ט, קכב). כלוי המתק דין. והוא אל-ורצה. יו ש ב וגוי - שם כ"ב, ד. ש' 7-12. ברוך כבודך מ מקומך - עדה"כ יחו' ג' יב. ה' אדוננו מה וגוי - מהלי ח' ב. ב מרץ - בכח וגבורת. וחץ - כלוי כלוין והעדר ואפיקת.

ספריר ערץ - כינוי לשמיים. ה' דבר וגוי - שם ג' א. ש' 13-20. ה' הוא השם וגוי - מכאן ואילך הוא מדבר על יצירת ששת הקצוות בצרופי האותיות של שמו הגדול יה"ו, כמבואר בס' יצירה מ' הניל, עי"ש. שדי פסקו - כלוי חלקין צירופים שונים. זה ר' - הוהיר והאריך, כלוי התוה וסמן את ששת הקצוות: מעלה ומטה, מורה ומערב, דרום וצפון. ה' ח פץ וגוי - ישע' מ"ב, בא. טכס - סדר. מול מעלה למדור - לצד מעלה למעון, כלוי כלפי שמים. כאמור בס' יצירה (שם): «ברור שלוש אותיות מן הפשיותות וגוי וקבועם בשמו הגדול, וחთם בהם שש קצוות וגוי חתם דרום ופנוי למעלה, וחתמו ביה"ו». וכינוי מדור כמו מעון לשמיים נמצא גם בכרך ב' פيوט קטיו ש' 23 («ספריר מדור»). לסדר - לעрон. ה' לעולם וגוי - איכה ה' יט.

ש' 21-28. ה' מד וגוי - בס' שם: «חתם תחת ופנה למטה וחתמו ביו"ה», ה' על שמיים כבודו - מהלי קי"ג, ד. ה' סתם וגוי - בס' שם: «חתם מורה ופנה לפניו וחתמו» וגוי. בתרץ-ביוישר, והוא מל' ארמית, ומרמו על «פונה לפניו» שבמשנה הניל בס' שם: צבאות וגוי - ישע' ז' ג.

ש' 29-40. ה' קב"ע וגוי - בס' שם: «חתם מערב ופנה לאחורי וחתמו» וגוי. ופרוזו - ופרצון, כלוי עשה בו חלונות למבוא המשם. רם ונשגבן. שוכן עד-מתاري השם בראש ס' שם. ה' בימינו וגוי - ישע' ס"ב, ח. מול דרום וגוי - בס' שם: «חתם דרום ופנה לימיין וחתמו» וגוי. ה' פלך וגוי - מהלי י' טז (בפניהם

מנוקד בטעות «מלך» ת' «מלך»). ה ת א י ר – הפעיל מל' «ותאר הגבול» (יהוש' ט"ז), כלו' תחם והגביל. מול צפון – בט"י שם: «חтем צפון ומנה לשمال וחתמו וגוי». ווד כיה – שברה ופרצה; שרוח צפונית פרוצה ופתוחה. ש פ י ה – כן נקדנו, מל' שפי, יחיד מן שפיהם, כלו' יסודה וגבולה; ובעהתק מנוקד: «שפייה», מל' שופי בדברי חכמים. ק ר א ל כ ל גו' – עפ"י מאמר חז"ל: «מי שאמר לעולמו די». ה אל ה י צ ב או ת גו' – תהלי פ"ט, ט (בפנים נדפס בטעות «אלחים» ת' «אללה»).

צ.

העהתק מג' מכ"י פ"ב, וחתימתו «שלמה». וכלו' מיסוד על צירופי מספרים בדרך רמו לעניינים שרובם נתפרשו במקומם ומקצתם סתוםים לנו. ש' 1-7. א יו מ ה – כינוי לכנסת ישראל. מג' משלים את החסר בכ"י: אiom[ה] יי' אחלה[ת] ש' 2 לquia בחסר, ואולי צ"ל: «לבביהו». בשנים עשר ואחד – שם ייחד שלשה עשר, והכוונה: שבחי לאלהים בשלש עשרה מדות. ודרך זו של פרוט מספרים כוללים הוא מדרכי השירה הערבית ומצויה בשירים רשב"ג. מ[עשי] – כן החליט לנכון מג' את המוקף. ב חמ ש ה ואחד – בששת ימי המעשה (מג'). ואת – כ"ה בהעהתק עד במד' י"א, טו ועוד (מג'). ה' מ לך גוי – תהלי צ"ג, א; שם' ט"א יה.

ש' 8-14. למא ד גבר וגוי – שני המאורות, השימוש והירח, הבאים כ"א ביב' שעotta, מעידים על בוראם כי למא ד גבר (מג' בשוני קצר). ב לשים ושננים – מג' מפרש: בשלשים יום של מהלך הירח ובשתי חליפות העתים. עת החמה ביום והירח בלילה וכו'; ויתוך קרוב, שהכוונה ליב' נתיבות החכמה, כלו' המבין שמדדק בלב' נתיבות החכמה הוא יבין סוד האחדות ויביש את העובדים שני יוצרים (שתי רשותות, של אור ושל חושך). הנני א קום וגוי – הנני עומד בשבעת ימי השבעה ליחד את בוראם של המאורות בק"ש פעמים בכל יום בשני ציריו, בבקר ובערוב; ומלה «בצרים» אינה מחוורת לנו כל צורך. ואטה התנוך וגוי – כלו' אתה און ולאך לשם דברי חכמים וمبינן.

ש' 15-19. נ ב ו כ ה – כינוי לכנסת-ישראל; ובכינוי זה כבר השתמש רשב"ג במק"א. בת ה של ש ה – בת שלשת האבות. ב נ פ צ ש ל ש ה – אויל הכוונה לגלות עשרת השבטים ושתי גליות יהודה. ה ל ל י וגוי – הלי את השם הנשגב בקריאת אחד («שמעע») ובקדושה מושולשת (ג' פעמים «קדוש»). ש ו פ ט י – כינוי לאלהים. ב ע ש ר י ו ש ל ש ה – בסנהדר' של כ"ג. ל או מ ד י וגוי – הכוונה לנוצרים בעלי אמונה השלישי.

ש' 21-27. פזרה באربع – רוחות העולם. ל מואל – כן הגנו ת' «נמואל» שבחתק, בניו שלמה (מש' ל"א, א). השביעי – ד' פעמים «השביעי אתנן בנות ירושלים» בש"ש הן, לפי דרשת חז"ל, שבועות שהשביע הקב"ה את ישראל בענין הקץ (כת' קיא). צ אצ[א] – כן החלים מג' את המוקף. ש מה וגוי – כל' תסיר ותבטל את ארבע התעניות, ותחת זה תשמה ארבע פעמים באותם הימים את צאצאי יה, עדה"כ בוצר' ח/ יט. רונגנים וגוי – חרוז זה ושלאחריו, וביחוד הבניו «רונגנית» אינם מחוררים לנו כל צרכם; ואולי הכוונה לשבעת הרועים ושמנה נסני אדם (מיכח ה/ ד) עפ"י דרשת חז"ל בסכה נב. וילכו וגוי – עדה"כ ישע' ס/ ג.

צא.

העתק הנ"ל מכ"י הנ"ל, וחתמוו «שלמה». והוא בדרך שיחה בין הקב"ה וישראל בענין הגלות והגאותה.

ש' 1-6. אהבת שלומים – בניו לכנסת ישראל; ואולי הכוונה: באהבת שלומים. גועל היה וגוי – את הגולה וגוי שובי, כי גם אני שבתי וגוי. וכל חיל וגוי – עדה"כ איוב ה/ ה. קדר – בניו לעבר. והיה אחרי כן וגוי – يول ג/ א. ערצתינו וגוי – תחלה קל"ב, יז.

ש' 9-16. וחורי והימים – מבני שער (ברא' ל"ז, כב), בניו לבני עשו, וא[צר ורישן] – כן השלמנו את המוקף, עפ' שם שם. כא; בניו לבני עשו, אבל אחר הדפסת הפנים הגיע לידיינו העתק פוטוגרפיה של פיות זה, ושם מצאנו «ושור נלווה», והוא עדה"כ תחלה פ"ג ט. חזק בתוכם – הסוף, שהוא מליצה מקרית, חסר, ובהעתק הפטוט' הנ"ל מצאנו אחרי הבדיקה ת' «חזק» מלאה אחרית מטופשת ואחרית: «בתוכם רוחי ומוחי». מה לך וגוי – את המוקף בכל בית זה השלמנו עדה"כ תחלה מ"ב, דני' ח/ ב ועפ' הענין והמשקל. בהעתק הפטוט' הנ"ל: «תבכי עליך ת' תחתמי עליי», ת' «חוון על אובלך» – «نبואת אובלך», ת' «שובי» – «שורי» ות' «לארצי פודיי וגואלי» – «בצלך(?) מליל' גגליל'». והם מן הכהנים בני אסף המשוררים בבית אליהם בימי נחמיה (נח' י"ב, לו). ואמר אבד נצחי – איך ג/ ית.

ש' 17-21. קרו אה ר אשית – עדה"כ «נקובי ראשית הגוים» (עמ' ו/ א). אשיתך כו שית – עד דרשת חז"ל «על אדות האשיה הכושית» (במד' י"ב, א). וברמו לדברי הכתוב: «הלא בניו כושיטים אתם» (עמ' ט/ ז). אחד ש מעשה בר אשית – עדה"כ «הנני בורא שמים חדשים וארץ חדשה» (ישע' ס"ה, יז). לחץ נפשך וגוי – עדה"כ תחלה קט"ג, ח.

צב.

העתק הניל מכ"י הניל, וחתימתו «שלמה בר יהודה», ומשקלנו נוטה לשמנת תנויות. מקצת חרוזים מפיוט זה נדפסו ע"י בר' במוני"ר 1911 חוב' א-ב, ושם נסתפק בר' אם פיות זה לרשב"ג הוא, ועכשו סר הספק. וגם פיות זה הוא אחד מלאה המוסדים על ס' יצירה.

ש' 1-7. וארכאים – וארצאות. וארכ[ים יודו] – כן השלמננו את המוקף. מ[ב]לי – כן שלמים מג' את המוקף; כלוי' מאין, כאש כל נשאס – מליצה מצויה בפיוטי רשב"ג. היוכלו וגוי – היוכלו השם וארץ לשאת אותם, והוא קרא אותם מאין ליש (מג'). וגלgal וגוי – בשעה שברא אותם נגלה במעגל הגלגל העלויון, המנייע הראשון. במרומך והדרמן – בשמיים ובארץ. ה' אדונינו וגוי – תhalb' ח' ב.

ש' 8-13. בספר וגוי – מאמר ידוע בס' יצירה ח"א (מג'). בר א רם – הוא אחד מתאריו של ה' בראש ס' יצירה. מ בגיןיו וגוי – כלוי' את מבינו המתבוננים בכח מעשיו (עם ישראל, עם חכם ונבון, לפי דרשת חז"ל על הכתוב «כי היא המכמתם» וגוי זה חשבון תקופות ומולות) הורה אלהים בדרך ישירה את סודות יצירת העולם ותליתו כאוצר בשפריר השם. כ א זור – כן הגהנו, ובהעתק: «כאוזר». בספרה – עדה"כ «ברוחו שמים ספרה» (איוב כ"ו, יג). מ בליתם וגוי – מתוך בלביהם וכליונם של כל מעשי בראשית אני מבן שם בהכרז נבראים ומחודשים, וכשם שם שבין לאין כן באו מאין, לה לה לך וגוי – עדה"כ תhalb' ק"ג לב.

ש' 15-21. יש לבבי וגוי – כלוי' לבבי שהה וה התבונן הרבה ביסודי המשקלות והחכמה, ואחריו שחשוף ותקר (עדה"כ «נחפשה דרכינו ונחקרה» – איכה ג', ט) באתי לידי הכרה, שאין נברא יכול להכחיש את בוראו. יש קר – כן יש לנקד לשם החരונו. דגול – כינוי להקב"ה הדגול מרובה. ב ידו וגוי – עדה"כ תhalb' צ"ה ד. ה'יך – כן הגהנו, מל' «והיך יוכל» (דנ' י', יז), ובהעתק: «האיך». מ תקר – פעול מן «תקרה», כמו תורם מן «תרומה»; כלוי' מקרויה, עדה"כ «המקורה» וגוי (תhalb' ק"ד, ג). וה'יכל – כינוי לשם. ברעש – כה' אצל בר', ובהעתק מג': «ברעם». מה יקר – שם ליז' ח. כי מקור וגוי – עדה"כ שם שם, י.

ש' 22-28. ה[יש] – כן שלמים מג' את המוקף. ותולש כאל – עוקרםצען. ש' 24 לקיה בחסר, וחותווים הסמכים מגומגמים ואין מחוורים לנו כל צרכם. שתווק וגוי – כלוי' המודכו ביטורים והעיפת. [ג] עום – כן שלמים מג' את המוקף. וחושל – מל' «הנחשלים» (דב' כ"ה, יח). ואחת שואל וגוי – עדה"כ «אחת

שאלתי וגוי לחוות בנועם» (תחל' כ"ג, ד). ייחזו – כן הגנו עפ"י הכתוב הניל, ובהעתק מג': «יחוה».

צג.

העתק הניל מכ"י הניל, וחתימתו «שלמה» כפול, והוא שיחה בין הקב"ה וכנסת ישראל בגולה.

ש' 1-8. שכלה בתולה – כינוי לכנסת ישראל. נחלת הצביה – עדח"כ ירמ' ג, יט. מרוםמי וגוי – תשובה כנ"י. וחרפה וגוי – תחל' ס"ט, כא. והגייגי וגוי – עדח"כ שם ל"ט, ד. במרעה וגוי – עדח"כ יחו' ל"ה, ד. ה' מלכנו וגוי – ישע' ל"ג, כב.

ש' 9-14. שמחת חסור – עמן החסור שמחה עדח"כ «ערבה כל שמחה» (ישע' כ"ד, יא). כתמא סור – עדח"כ איכה ד, טו. מיד אל יד – כלוי מגוי אל גוי. עליו יכrown סרסור – הטرسור והסתורים נשאים ונוננים בו עדח"כ איוב מ, ל. ואבלו יסור וגוי – עדח"כ ישע' י, כו. אשר בו – מוסף על החבל. ומ טוב וגוי – עדח"כ מש' ג, צז.

ש' 16-21. נקץ – כלוי קוץ כנפים (מג'). כיונה וגוי – עדח"כ ברא' ח, ט; כלוי כיונה שעיפה מרוב טיטה ונודדים. אר בעה וגוי – כלוי אחורי שלקנו מיד ה' כפלים במדת הפרענות. עליינו להתענות שמונה צמותחת הארבעה האמוראים בזוכ' ח, יט (מג'). אביזנו-הוא משה (דביה"א ד, יח) (מג'). והסדר הרעה – מתפלת משה (שם' ל"ב, יב): «וְהִנֵּחַ תְּמִתָּה וּבְחֻלָּם תְּקִנָּה לְשֵׁם הַחֲרוֹן תְּרֵבֵץ וְגּוֹי – עדח"כ ישע' נ"ה, יא.

ש' 22-27. התסגידר וגוי – כלום תסגידר את עבדך אשר כנתו «בני בכורי» (שם' ד, כב), והלא אתה בעצם הזרת את כל איש «לא תסגידר עבד» (דב' כ"ג, טז). נק ב תז – כן נקדנו ובחעתק מג': «נקבתמו». [ה] זה רתו – כן הגנו ובחעתק חסירה הה"א בראש. מבלי לחתו – בזיהם. ואנו – בשעה שבחרת בו, יומם ישוב עוזרתו – יום הגואלה.

צד.

מאורה (?). נראה לי"כ. העתק דו"ס וו. מرك' מכ"י כ"ו בלקויים וטשטושים, והוגה על ידינו עפ"י העתקה פוטוגרפיה של אותו ה"כ. הפיטו הוא מסווג ה'צמודים' כלוי, שהדلت והסגור מטיימים במילימ זומות ובהוראות שונות. והדמים יוצאים בכלון (מלבד אחת) מתוך צירוף של שתי מלימ לאחת. וחתימתו «שלמה קטן חזק». עניינו:

תפללה לה' להשיב את העבדה בתפארתה לדביר ביתו כימי קדם.

ש' 1-5. שמן וגו' – שמן משחת קדש של מנורי (מל' «מנזריק» – נח' ג/ יז) כלוי' של נושא נזיר הקדש שלו, הוא המלך והכהן המשוחים. ולהמלך כימי קדם את בן דוד בית המושל כי, להшибו על ראש בעלי הראשונים. ולהמלך כימי קדם יטהר הלחמי ואת הכהן למשחת יצהר המקוריב את לחם הקדר, מנוחה בלולה בשמן יצהר הבאים בקרבן התמיד. לק[ח] ח[ו] מ[ן] ז[ה] ר[י] – כן השלמוני את המוקף, ובכ"י חסר, לחמי – בכ"י מטושטש ורך האות הראשונה ברורה כל צרכה, והשלמוני לפי הענין. רוזני וגבורי – כלוי' ממוני המקדש ופקידיו. מלת «רוזני» כפולה במקור, מפני שהראשונה יצאה משובשת ומטושטשת מיד המעתיק וחזר וכתבה. כתל על עשב – עדח"כ מש' י"ט, יב, וגו' – עשב מל' «כמטר על גז» (תהל' ע"ב, ו). [בר][ר] – כן השלמוני את המוקף לפי החרז, כלוי' שרי. השם וגו' – השב למובהчи ולאש המערכה, שהפריטים נשרפים שם, את הכהן המקוריב לחם תודתי עם מתנותי. אש פר[ר] – מלחה"כ ש"ב ו/or, יט; ואולי נתכוון לפוי חזה' לתבה זו (פסח' לו). ואש פר[ר]... ואש פר[ר] – מלים אלו מטושטשות קצת בכ"י, ודוו"ס העתיק: «ואש-כרוי, ואשכרי», והענין אחד. קרבן שעיר – כיה במקור, ואולי ציל': «שעריר». ופר ב[ר] – שור הבר (הרועה בשדה). ומשתמש בכך לשם דמיון סופי החרזים, והכוונה לשער ופר של י"כ. וביצוץ וגו' – הכוונה לבית הניצוץ ובית המוקד שבפרבר (בחומת הר הבית). ועי' מ"ד א/ א; תמה' א/ א; ובגמרה שם ופירושה למלת פרבר. פר[ב][ר] – כן יש להשלים את המוקף לפי החרז.

ש' 6-9. טועמי וגו' – בית זה ושלabhängig מטושטשים מאד ומשובשים במקור ובקושי עמדנו עליהם, והכוונה היא כך: הטועמים לענת (מרירות) הסט של הצר הצורר אותו והמתגרה בי (מל' «מי גור אתקן» – ישע' נ"ה, טו), כלוי' הסובלים מתגרת ידו של השונא ומן הבו והשוד של כל מיני נבזורה דין וסוגרא-ינבו (שמות של שני שרי נובגדנצר, שהחריבו את ירושלים והמקדש ובזזו את אוצרותם; עי' ירמ' ל"ט, ג) – אולם תשתול לנצח כימי קדם בראש הרים וגו' עדח"כ «בהר מרים ישראל אשתלונו» (יחז' י"ג, כג); מלות נבזורה וסוגרא באות כאן בכנוי גופו ראשון, והן מקוצרות מן השמות נבזורה דין וסוגרא-ינבו, בדרךו של רשב"ג לקצרvrן בשמות פרטיהם (עי' לדוגמא בכרך א' שיר 7 ש' 18 «נובגד» ובהערתנו שם, שיש כדמותו במקרא). וגם זה מדרכו של רשב"ג לתפוס שם פרטיהם בתוכנותו בהשאלה לכלו הדומה לו, ואף כאן הכוונה לכל שרי המלכות צורוי ישראל דוחקיהם וboneymihem. בז נבוזר [ו] – כן הגהנו והשלמוני, ובמקורו: «בזבגנו זור». ברוש[ר] ותד[ה ר][ר] – עדח"כ ישע' מא' יט. חתוּף וגו' – כלוי' חתוּף וגבע את קרן צרי ושן ערי (=אויבי, מל' «ויהי ערך» –

ש"א כ"ח, טז) כמו שעשית לחנס (מצרים) ולשנער (בבל). זקוּף וגוי – זקוּף עוד הפעם את הodo של נר תמיד שלו והפריח כתמר את ניר מלכות בית דוד. ולפי שהתפלל בחורזו הקודם על גדיות קרן האויב הוא מוטיף ומ��פלן כאן על צמיחת קרן דוד. ויש להעיר שמתחלת נראה לנו לנקד «תִּמְרוֹר» ולפרש על עשן המערה, שהיא מתה ועולה זקוּף כדקל, עד שאמרו חז"ל בענין זה, אבל נקוד זה מתנגד למשמעותנו ונקדנו «תִּמְרוֹר» – פועל צוּי נגורן מן תמר, וכMOVEDומה שפעלה זה בקהל נמצאה כבר אצל הפיתנים. ואולי יש באמת לתפוז את הפירוש הראשון, והוא תִּמְרוֹר כמו «תִּמְרוֹר נָרִי» (ש"ב כ"ב, כט) ואולי צ"ל: «תִּמְרוֹד נָרִי», כלו' נר התמיד של**תִּמְרוֹר** ו**נָרִי** כי אחורי נ' כמו «כי אתה נָרִי» (ש"ב כ"ב, כט), ולפי זה יהיה «תִּמְרוֹד נָרִי» כינוי להקב"ה. כי את ה **גוי** תחלה י"ח, כט.

צ'ה.

העתק דו"ס מכ"י ייח. והוא מסדר עבודות י"כ. וכונראה חלק מן הסלוק, ועי' בפרק ב' פיות קל"ג והלאה. וחתימתו סדר א"ב. וכל הצעירים והמליצות בפיוט זה הם מענני המרכיבה ביהז' א'.

ש' 1–5. הא י' מה – כינוי לשכינה. הבירה תעשן – כלו' ההיכל יתמלא עשן מן הקטרת. עדה"כ «והבית י מלא עשן» (ישע' ו/ד). הגבורה – השכינה. הד מה מה – עד קול ד מה מה (מ"א י"ט, יב); כלו' דומית ההיכל הומה ברוח התפללה. ההוגים... הוועודים – כינוי לקהיל משמעי תפלה. הזוהר ינטה – זהר השכינה מתפשט; עדה"כ יחו' ח. ב. ה צ'ים וגוי – הברקים יורצטו. עדה"כ נח' ב/ה. הטיסה – טיסת המלאכים. היראה תננתן – הפחד נופל. עדה"כ ירדם ליב', מ.

ש' 6–11. ה' כ' ס' א – כסא הכהן. ה נצ'ב' י'ס – כינוי למלאים הנזכרים לפני ה'. ה ע' ו' מ' י'ס – כינוי למלאים מה"כ «מהלכים בין העומדים» (וכר' ג/ז), וזה עדה"כ «בעמדם תרפינה כנפיהן» (יהז' א/ כד). ומлицה זו מזכירה גם את המליצה «עמוֹרִי שמיים ירופeo» (איוב כ"ו, יא). ה צ'ב' א'ות – צבאות המלאכים. ה קול יש' מ' ע' – עדה"כ «וואשמע את קול כנפיהם» (יהז' א/ כד ו/ה). ה שם י'ז'ר וגוי – קדוש וגוי ה' צבאות.

צ'ו.

העתק הניל מכ"י הניל, ורשום עליו «סלוק לר' שלמה הקטן זצ"ל». ומיסוד על סדר א"ב, וענינו: הקבלת עבודה של מעלה ע"י כהן מעלה (מלך הפנים) ועבודה של מטה במקדש.

ש' 1-10. כמראה ברק – עדה"כ יחו' א/ יג. כתירשי – שם א/
 טו. משובצת וגוי – באבני החושן והאפות. ומרגולותיו נחשת – שם א/
 ג. על שמות שעם – של הקב"ה או של מטטרון שר הפנים. שמו כשם רבונו
 וכל שבעים השמות מנויים בס' היכלות. על לבו וגוי – אולי הכוונה לשבעים שירדו
 למצרים בשבעים נשפ' ; ואפשר שנתכוון לשבעים שמות של ישראל, כמו בא במדרשי הקבלה.
 ש' 11-22. כנפיםSSH – ישע' ו/ ב. בגדיSSH – בגדי בה. בכתם
 אופז – דני י/ ה. «אופז» – בן הגנהו ובמקורו: «או פז». נחגר באבן –
 עדה"כ ויק' ח/ יג. מלוא חפנינו וגוי – יחו' י/ ו-ז. מלא מהתה – ויק'
 ט' יב. ציץ נזר הזהב – שם ח/ ט. קופץ ימינו וגוי – ציר זה לא נדע
 לו סמק במקרא; עלי' יחו' י/ ח-ט. רוחש וגוי – מתפלל ונושא את כפיו לברך
 את ישראל. שוקד בפנים – בהיכל של מעלה. שר הפנים – מלאך פניו של
 הקב"ה. תארו בפנים – בקדש הקדשים.

צ'.

נדפס עיי' אלב' ב«סטודיוין צור געשיכטע» וגוי בברלין 1907 ע' 139, ומיסוד
 על סדר איב (עד נ'). ואלב' מיחס פוט זה לרשות.
 ש' 1-6. כאזורח – אברהם. זה איר – בן הגנהו ואצל אלב' «והעיר»,
 וכנראה נגרר המעתיק אחרי לה"כ «מי העיר ממורה» (ישע' מ"א, ב). אבל אין לו לה
 מובן כאן. במחשבים וגוי – איכה ג/. ז. כגוע וגוי – ניצחן הנקרוא זרע
 (עדה"כ «ביבאש יצרא לך זרע» – בראי' כ"א, יב) ומהבור לשרשו וממשיך שלשלת
 היוחסין; ואולי ציל: «מִקְבָּרֶה מַלְיָה הַבָּרוֹ הַחֲצִים» (ירמ' נ"א, יא). כלו זרע הנבchor.
 או «מִקְבָּרֶה», ברב עם מחבר – מוקף בהם ונתון בחברותם. בצתתו מן הקדש.
 ד מיתוי וגוי – תחל' ק"ב. ז. כחולך תמים וגוי – כיעקב איש תם יושב
 אהלים, באהלי תורה (ויהדר) כינוי לתורה). תמים – בן הגנהו ובמקורו: «תמיד».
 פרצחות גודר – עדה"כ ישע' נ"ח, יב. והן עת ה וגוי – שורה זו המוקפת
 השלמנו ואצל אלב' חסירה. הלכתי קודר – תחל' ל"ח, ג.
 ש' 7-14. האות ז' חסרה, ולפי העוני היה ראוי לבוא בו אחד משבעה אבות
 העולם (יוסף). חרפה וגדופה וגוי – יחו' ה/. טו. כתוביה – ממשה, לפי דרישת
 חז"ל על השם טוביה בדה"י. בלא כהן וגוי – עדה"כ דהיב ט' י. ג. בכחן
 שמונגה תופר – באחרון הכהן הלובש שמונגה בגדים. לבושה ש' ק ואפר –
 עדה"כ אס' ד/ א. כמהיר וגוי – כפינחס שקנא לה. נמכרת וגוי – עדה"כ
 דב' כ"ח, סט.

צח.

נדפס שם ע"י הנויל. מסודר ע"פ א"ב.
ש' 2-7. בהיות גפן זהב – עד שאמרו חוץ: «גפן של זהב היהת
עומדת על פתחו של היכל» (חולין צ). דבר רגוי – עדה"כ מ"א ג, טז. כרובים
פורשי כנפים-שם, כ"ה, יט. נסך השבר-נסך הין. יער הלבנון – כלוי
בית יער הלבנון (מ"א ז, ב). נהלך ברגש-תחל, נ"ה, טז. זבת וגו'-שם, ג, ת.

צט.

נדפס שם ע"י הנויל. מסודר ע"פ א"ב עד ז'.
ש' 2-4. גליות – פתוחה. על שמות וגו' – עדה"כ שם, יא.
מחרשים – מל' «ויתחרשו» (שופש ט"ז, ב). ברוון – מל' «צדיק יرون»
(mesh' כ"ב, ז), כלוי בעמדת לצתת לחש ולרונן בתפללה. כתרישים – כינוי למלאכים,
שנאמר עליהם «כעין תרשיש» (יחזקאל טז).

ק.

נדפס שם ע"י הנויל. מיום ועד ע"י סדר א"ב כפולה.
ש' 3-5. בדים – כדי הארון. בלולה – מנחה בלולה בשמן. גבול
וגו' – גבולות הארץ שנחalker בגורל, ואולי «גנולות» הכוונה לפיסי ההונה בעבודת
המקדש, או לגנולות השערים בי"כ. דקה – כינוי לקטרות עפ"י הכתוב: «קטרת
סמים דקה» (ויק ט"ז, יב). הר המור – שה"ש ד', ז, וכן הכוונה להר המוריה,
וכן בכרך ב', פיות קי"ב ש' 1 «אווי בהר המור».

קא.

עפ"י העתק פוטוגרפי ע"י דוס מק"י ד', והוא מוטשטש ולקיי בחסר. חתימתו
«שלמה» כפולה.

ש' 2-8. השורות מוטשטשות מאד. ואולי סוף הש' השניה הוא «להשע» ובש'
השלישית ציל «ורחוקי» ת' «ורחוקים», והוא הפיי: «להשע מרע מבנים». כל' המבנים
ומלדים לסור מרע, «ורחוקי רשע», כלוי רחוקים הם מרושע. ילבי יש ע-עדה"כ
תחל, קליב, טז. ועל ברכים וגו' – עדה"כ ישע, ס"ג, יב. [א] ש ע ש ע – את
המושך השליטים דוס. [אתם] וגו' – ישע, ס"א, ז, ואולי יש להשליט עוד: «וأتם
תקראו». [באמר] וגו' – את המוקף השליטים דוס עפ"י הכתוב יחו' לעג, ב.

ש' 9-16. [ל פנ' ו א ח] ר י וגו – המוקף הושלם על ידיינו וע"י דו"ס. עדה"כ ישע' מ"ג. ג. ש' 10 לקויה בחסר, ואולי אחרי «ונגידי» יש להשלים «רוחה» עדה"כ «יבצֶר רוח נגידים» (תהל' ע"ז, יג). ש' 12-15 לקויה בחסר. –
ש' 17-25. ש' 17-19. לקויה בחסר, והמוקף הושלם על ידיינו. בממלל –
במאמר. כ ר א וגו – כאשר ראו פלו פצוי פיהם ואמרו כל הנבראים כלם: «גדול
ה» וגו – עדה"כ תחל' מ"ח, ב. ש' 23 חסרה.
ש' 25-31. השורות 25, 27, 28 לקויה בחסר. ומכחיד וגו – המכח
בשם יתמוד (כלוי ישכן תמיד) בנחליל אשה של גיהנום והאהוב להזכיר שם הוא
יתעדן בחמדות העדן ובטובו. אה ב ת י וגו – מלא' א/ ב.

קב.

I. העתק דו"ס מכ"י כ/ וכותב עלייו: «אחר למ' שלמה בן גבירול ז"ל». והוא
מיוסד, כנראה, ע"פ א"ב. וזכור בראשימת נ"ב.
ש' 2-4. עקולי – סלפי ועוני. ה' ב ק ר וגו – תחל' ה/ ד. ב תחן –
בתחנה.
II. העתק מג' מכ"י פ"ב, והוא התחלת (בית אחד) מפיוט. וזכור בראשימת נ"ב.
ש' 1-2. ה ל י כו ת וגו – עד כתובים חב' ג/ טז ומש' לא. כת. ר ב
ע ל י ל י ה – ירמ' ל"ב. יט.

נוספות ל«הערות ובאורים»

אחרי ההדפסה באו לידינו עוד העתקות פוטוגרפיות של שירים אחרים בכ"י, ואנו נתונים בוה מה שמצאנו בהם לאחר העיון:

שיר כ"ד. ש' 6 [גדל] – בהעתק הפטוגרף נברת בסוף המלה המטווששת אותה ר/, וא"כ יש להשלים: [יקר]. – ש' 8. במקום המלה החסרה יש שם: «ובואצר». – ש' 9. חזים – שם: «בחזים». – ש' 10. חיטים – שם: «חטיטם». – ש' 12. פצוי... עטיט – שם: «כצופי העטים». – ש' 15. דק – שם: «דליך». – ש' 16. [ו hemat] – שם נברת מלה זו בפירוש. – ש' 17. ...בַהֲמָ – שם: «ליד בהם». – ש' 18. מלעיטים – שם: «...עמוק רחוק והעמיד... חוק ופיהם מלעיטים». – ש' 19. [כת ב] – שם: «חושוב». – ש' 21. מיקרדים... מצפרדים – שם: «מי קרים... צפרדים». – ש' 24. דברם – שם: «דבריו». – ש' 25. [בום קיז] – במקום זה נמצאת בכ"י מלה מטווששת מעין «דוליה» או «חוליה», ואולי ציל: «וכחוליה». – ש' 28. בם – שם: «במו».

שיר כ"ה. ש' 6. וקיירותיו – אחרי מלה זו נברות בהעתק הפטוגרף עוד שתי אותיות: כמ... (אולי: «כמעשה»). – ש' 7. רונינים – שם: «שרונינים שחדרו כפ...». – ש' 8. ב[לולים] ועודיים ב... – שם: «בניים ועודיים בפתחיהם». ש' 11. נתנו – שם: «שכננו». – ש' 12. [ומרכ]בה – שם: «ויהקובה»; כלוי כפת האפרינו. – ש' 13. [ו[ס]ב] – שם: [א]שר».

שיר כ"ג. ש' 4. א...ה – שם: «א[חר]יתה». – ש' 8. [בנ] – שם: «הו[ד]». – ש' 11. א שקטה – שם: «אשקטה ע...ות אפיי». – ש' 12. ו שמחתי – שם: «וישמחתי». – ש' 13. [מבוא] – שם: «מבוא» בפירוש. וכן נמצא בכרך א' שיר ט' ש' 20: «כשם עmr היה מבוא».

שיר כ"ז. ש' 4. ש[כ]ל – שם «שלל» בפירוש. – ש' 17. טויב... – שם: «טוב ידרי». – ש' 18. במקום המלים החסרות יש שם: «האם למואל... בר». ועי' מש' ל"א. א... – ש' 19. א... – שם: «או בן בעור נתן בר[? עין]. – ש' 20. ונקל – שם: «שליט ונקל». – ש' 27. תח[י] – שם «תחי» בפירוש. מחלתן בחיותך – שם: «כחלותך חייתך». – ש' 28. סיד – שם: «טייר» (מל' סיורים ו��וציט). – ראמ – שם: «לאל» כהעתק דוס. – ש' 40. בחציך או בחזיר – שם: «כחציך או כחזרה». – ש' 41. בן – שם: «קן».

שיר ל'. ש' 1. נעדר – שם: «נעדר כמ...». – ש' 15. עליהם – שם: «אליהם».

מסדרי שיריו ופיוטיו של ר' שלמה בן גבירול, הוצאה «דביר» בתל אביב. בטרם יוציאו את החלק האחרון של המהדורה כלה נותנים בו : א) את רשימת יתר שירי הרשב"ג הנמצאים כבר בידיהם ועומדים להכנס לחלק האחרון, ב) את רשימת הפיוטים שנודעו למסדרים פונים אפוא בונה לחכמים המצוים אצל ספרות המקצוע של פיוטי הקדמוניות ויש בידיהם מילא ולהשלם איזה חסר בקבוצת שירי הרשב"ג, שיואלו בטובם להמציא מה שבידם למסדרים עפ"י הכתבת שלמטה.

רשימת הפיוטים המיוחסים לרשב"ג

שנמצאים בידי המסדרים.

שביעי לעם זו קדשת	אהבת עולם אהבתיך
שדי שכןשמי זבולימ	אהות פתשגן פליית רוזה
שוחריך הלילה	אליהיך אש אוכלה
שולמית שחרורתו	בשם אל אשר החל וכלה פועלותיו
שור כאז מקהלי	וארץ שפל רומי
שור כי יפהיפה	יבוא לחדרי הדוד
שוררי יחידה	יי שטופה חטופה
שחק וכוכביו ומראה דמות	מבטה כל היוצר
שליט ירכב	מכסהה שמיים בעבים
שלמו ימי אבל	עם אל הללו
שם אלהינו נחלה	צורי עז ישועתי
שמרו שבתותי	רצאה שיחי
שעה מנחת עבד	שארית אם נעצבת
שעה עט נדכה	שובים בגולות

רשימת הפויוטים המבוקשים

- א. אבאר במלה מותקנה – מאורה לחנוכה. צונצ' ליטר'ג ע' 93. סופו: «קים חזות נאמנה והיה אור הלבנה». מובא בס' שירי השירים לר"ש זקס ע' 68. 99.
- ב. אדרשה חסדן, כי אני עבדך, עריך נגדך, מהאל נחמד – מובא בשם רשב"ג בשער מני השיר שנדפס עם «מהלך שבילי הדעת» לר"ם קמחי. דו"ס שו"פ 49.
- ג. אלה אני מפיל לפניך – צ' ע' 411.
- ד. אמרץ חגור חימה – «נחלת שד"ל», מחוז' גירזון, סי' «שלמה הקטן בר יהודה».
- ה. בני אל הי שארית עם נדבות, תננו תודה לאל רוכב ערבות – כ"י אבן רש"ף. המאסף הרוסי 1922 Евр. мыслъ.
- ו. ואלהים מלכי מקדם – שה"ש לר"ז לוט.
- ז. יגאל חzon וברורה – לשכת זכור. צ' 193. סופו: שמה ושות ויקר.
- ח. יה קצנו אל תנשחו – שד"ל והראן.
- ט. יי שעה לחשי ורחש – צ' 190. מכ"י בודיליאנה וכ"י פאס 589 (בנוטה פאס: «יי שועי שעה ורחש»).
- י. יסד הדומי – שה"ש לר"ז ס"ג.
- יא. מי כמוך שדי עד לא ראשית וממי דומה לך – צ' 189. סי' «אני שלמה קטן ברבי יהודה אבן גבירול מלקי חזק ואמצץ לבבכם כל המיחלים ליהוה יום הכהרים».
- יב. שוכני רום ותחת – צ' 889. סופו: «בין קוין ודרדר וחדק עד יבו ווורה צדק».
- יג. שולמית חוליה – דוקס.
- יד. שומע לחש ומעון השלום – שד"ל, מחוז' קלברז'
- טו. שמור צורי שאר – כ"י ווינה סי' 72 דף רצ"ג ע"ב. וזכור בראשימת נייבוואר.
- הכתבת: { בית הוצאה «דביר», תל-אביב ת. ד. 149
«Dvir», Tel-Aviv, P. O. B. 149 }